

Załącznik Nr 1
do uchwały Nr
Rady Gminy Stara Biała
z dnia

GMINA STARA BIAŁA

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

**TOM I
SYNTEZA**

**TOM II
UWARUNKOWANIA ROZWOJU**

**TOM III
KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA**

ETAP WYŁOŻENIA DO PUBLICZNEGO WGLĄDU

Biała, sierpień 2016 r.

Sporządzający projekt Studium:

Wójt Gminy Stara Biała

Projekt opracowany przez:

Autor opracowania:

mgr inż. arch. Gabriel Ferliński

uprawniony do sporządzania suikzp na podstawie art. 5 pkt 3 i 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

Współpraca:

mgr India Pecyna

uprawniona do sporządzania suikzp na podstawie art. 5 pkt 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

inż. Angelika Woźniak

uprawniona do sporządzania suikzp na podstawie art. 5 pkt 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

SPIS TREŚCI

TOM I	8
SYNTEZA	8
1. WPROWADZENIE	8
1.1. PODSTAWA PRAWNO-FORMALNA OPRACOWANIA	8
1.2. MIEJSCE STUDIUM W SYSTEMIE PLANOWANIA.....	8
1.2.1. <i>Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jako element krajowego systemu planowania przestrzennego</i>	8
1.2.2. <i>Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jako instrument kształtowania polityki przestrzennej gminy</i>	9
1.3. CEL, ZAKRES I METODA OPRACOWANIA	9
1.4. ZASOBY INFORMACYJNE I ICH AKTUALNOŚĆ	10
1.5. STRUKTURA OPRACOWANIA.....	13
1.6. WSPÓŁPRACA I USPOŁECZNIE NIE PROCESU PLANOWANIA.....	14
1.7. PODSTAWOWE DOKUMENTY STRATEGICZNE I PROGRAMOWE	14
2. PODSTAWOWE DANE O GMINIE STARA BIAŁA	15
3. SYNTEZA PROJEKTU STUDIUM	15
3.1. SYNTEZA UWARUNKOWAŃ	15
3.2. SYNTEZA ZASAD OCHRONY I KIERUNKÓW ROZWOJU	17
4. INTERPRETACJA ZGODNOŚCI PLANÓW MIEJSCOWYCH ZE STUDIUM	21
5. UZASADNIENIA ZAWIERAJĄCE OBJAŚNIENIA PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ	22
6. SŁOWNICZEK POJĘĆ I DEFINICJI	22
TOM II	24
UWARUNKOWANIA ROZWOJU	24
1. UWARUNKOWANIA PONADLOKALNE	24
1.1. POWIĄZANIA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNE	24
1.2. POWIĄZANIA PRZYRODNICZE.....	24
1.3. POWIĄZANIA KOMUNIKACYJNE I INFRASTRUKTURALNE	25
2. DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE, ZAGOSPODAROWANIE I UZBROJENIE TERENU, STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGI JEGO OCHRONY	26
2.1. STRUKTURA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA GMINY I PROCESY JEJ PRZEKSZTAŁCENI; ZAGOSPODAROWANIE I UZBROJENIE TERENU	26
2.2. DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE ORAZ STAN SYSTEMU PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO.....	29
2.3. ŁAD PRZESTRZENNY	33
3. STAN ŚRODOWISKA	34
3.1. UKSZTAŁTOWANIE TERENU	34
3.2. BUDOWA GEOLOGICZNA	35
3.3. OBSZARY NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH	36
3.4. ZASOBY SUROWCOWE. OBSZARY I TERENY GÓRNICZE.....	37
3.5. ZASOBY WODNE	38
3.5.1. <i>Wody podziemne</i>	38
3.5.2. <i>Wody geotermalne</i>	42
3.5.3. <i>Wody powierzchniowe</i>	42
3.5.4. <i>Zagrożenie powodziowe. Wymagania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej</i>	43
3.6. WARUNKI KLIMATYCZNE	44
3.7. WARUNKI GLEBOWE	45
3.8. SZATA ROŚLINNA	46
3.9. FAUNA	47
3.10. ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA	48
3.11. LEŚNA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA	50
3.12. OBSZARY I OBIEKTY PRZYRODNICZE OBJĘTE OCHRONĄ PRAWNĄ.....	51
3.13. GŁÓWNE PROBLEMY I ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA. JAKOŚĆ POSZCZEGÓLNYCH ELEMENTÓW ŚRODOWISKA.....	55
4. STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	61
4.1. ROZWÓJ GMINY W UJĘCIU HISTORYCZNYM – NAJWAŻNIEJSZE WYDARZENIA	61
4.2. ZASOBY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ.....	61
4.2.1. <i>Istniejące formy i zakres ochrony zabytków</i>	61
4.2.2. <i>Dobra kultury współczesnej</i>	71

4.2.3. Miejsca i pomniki pamięci narodowej.....	71
4.2.4. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych	72
4.3. KRAJOBRAZ KULTUROWY GMINY I WYMAGI JEJ OCHRONY. ELEMENTY TOŻSAMOŚCI GMINY.....	72
4.4. STAN ZASOBÓW DZIEDZICTWA KULTUROWEGO. GŁÓWNE PROBLEMY I ZAGROŻENIA.....	74
4.5. POLITYKA GMINY W ZAKRESIE OCHRONY ZABYTKÓW	74
5. REKOMENDACJE I WNIOSKI ZAWARTE W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM, W TYM GRANICE KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH	74
6. SYTUACJA SPOŁECZNO-EKONOMICZNA GMINY. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	75
6.1. TENDENCJE ROZWOJU DEMOGRAFICZNEGO I GOSPODARCZEGO	75
6.1.1. Sytuacja i prognozy demograficzne	75
6.1.2. Rynek pracy.....	78
6.1.3. Struktura działalności gospodarczej.....	79
6.2. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE, W TYM ZASOBY MIESZKANIOWE GMINY	82
6.3. EDUKACJA	83
6.4. OCHRONA ZDROWIA	85
6.5. OPIEKA SPOŁECZNA	85
6.6. DZIAŁALNOŚĆ KULTURALNA	86
6.7. TURYSTYKA, SPORT I REKREACJA.....	87
6.8. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJOWE GMINY. GŁÓWNE PROBLEMY I ZAGROŻENIA W ZAKRESIE SYTUACJI SPOŁECZNO- GOSPODARCZEJ	90
7. ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA	91
8. STAN PRAWNY GRUNTÓW	92
9. OBIEKTY I TERENY PODLEGAJĄCE OCHRONIE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH	93
10. STAN SYSTEMU KOMUNIKACYJNEGO	94
10.1. ELEMENTY SYSTEMU KOMUNIKACYJNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM.....	94
10.2. WEWNĘTRZNY UKŁAD KOMUNIKACYJNY	95
10.3. KOMUNIKACJA ZBIOROWA.....	96
10.4. PROBLEMY ZWIĄZANE Z FUNKCJONOWANIEM UKŁADU KOMUNIKACYJNEGO.....	97
11. STAN SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	97
11.1. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	97
11.1.1. Zaopatrzenie w wodę.....	97
11.1.2. Odprowadzanie ścieków komunalnych i ich oczyszczanie	98
11.1.3. Odprowadzanie wód opadowych i roztopowych	99
11.2. SYSTEMY ENERGETYCZNE.....	100
11.2.1. Zaopatrzenie w ciepło	100
11.2.2. Zaopatrzenie w gaz	100
11.2.3. Zaopatrzenie w sieć elektryczną	100
11.2.4. Odnawialne źródła energii	101
11.2.5. Rurociągi przesyłowe	102
11.3. GOSPODARKA ODPADAMI	102
11.4. TELEKOMUNIKACJA. INFORMATYZACJA	102
11.5. GŁÓWNE PROBLEMY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ.....	103
12. UWARUNKOWANIA ZAWARTE W DOKUMENTACH I PROGRAMACH O ZNACZENIU PONADLOKALNYM (ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH)	103
13. GŁÓWNE WNIOSKI Z ANALIZY UWARUNKOWAŃ – ANALIZA S.W.O.T	106
14. BILANS TERENÓW W ŚWIETLE POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY	108
14.1. MAKSYMALNE W SKALI GMINY ZAPOTRZEBOWANIE NA NOWĄ ZABUDOWĘ	108
14.2. CHŁONNOŚĆ OBSZARÓW O W PEŁNI WYKSZTAŁCONEJ ZWARTEJ STRUKTURZE FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ	113
14.3. CHŁONNOŚĆ OBSZARÓW PRZEZNACZONYCH W PLANACH MIEJSCOWYCH POD ZABUDOWĘ, INNE NIŻ WYMIENIONE W PKT 14.2	113
14.4. ZAPOTRZEBOWANIE NA NOWĄ ZABUDOWĘ I TERENY.....	114
14.5. MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA WYKONANIA SIECI KOMUNIKACYJNYCH I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ ORAZ SPOŁECZNEJ, SŁUŻĄCYCH REALIZACJI ZADAŃ WŁASNYCH GMINY.....	114
14.6. POTRZEBY INWESTYCYJNE GMINY WYNIKAJĄCE Z KONIECZNOŚCI REALIZACJI ZADAŃ WŁASNYCH ZWIĄZANE Z LOKALIZACJĄ NOWEJ ZABUDOWY NA OBSZARACH O W PEŁNI WYKSZTAŁCONEJ ZWARTEJ STRUKTURZE FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ W GRANICACH JEDNOSTKI OSADNICZEJ, NA INNYCH OBSZARACH PRZEZNACZONYCH W PLANACH MIEJSCOWYCH POD ZABUDOWĘ ORAZ DODATKOWYCH OBSZARACH, DLA KTÓRYCH STWIERDZONO POTRZEBĘ ZAINWESTOWANIA	115
14.7. WNIOSKI	116

KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA	117
1. ZAŁOŻENIA I CELE ROZWOJU	117
2. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW, W TYM WYNIKAJĄCE Z AUDYTU KRAJOBRAZOWEGO; OBSZARY FUNKCJONALNE O ZNACZENIU LOKALNYM	118
2.1. OBSZARY OBJĘTE ROZWOJEM PROCESÓW URBANIZACYJNYCH	118
2.2. OBSZARY FUNKCJONALNE O ZNACZENIU LOKALNYM	120
3. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY	121
3.1. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI	121
3.2. OBSZARY ZDEGRADOWANE	122
3.3. OBSZARY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY	122
3.4. PRZEZNACZENIE TERENÓW. WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW	123
3.4.1. Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – MN	124
3.4.2. Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usług – MNU	124
3.4.3. Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej – MW	125
3.4.4. Tereny zabudowy usługowej – U	125
3.4.5. Tereny sportu i rekreacji – US	126
3.4.6. Tereny turystyczno-rekreacyjne – UTR	126
3.4.7. Tereny obiektów produkcyjnych, składów, magazynów i usług – PU	126
3.4.8. Tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów – P	127
3.4.9. Tereny obszarów i terenów górniczych – PG	127
3.4.10. Tereny obiektów produkcyjnych w gospodarstwach rolnych – PR	128
3.4.11. Tereny zabudowy zagrodowej i usług – RMU	128
3.4.12. Tereny rolnicze – R	129
3.4.13. Tereny łąk i pastwisk – PS	129
3.4.14. Tereny rolnicze do zalesienia – RZL	129
3.4.15. Lasy państwowe – ZLP / pozostałe – ZL	130
3.4.16. Tereny zieleni naturalnej doliny rzecznej – ZR	130
3.4.17. Tereny zieleni urządzonej – ZP	130
3.4.18. Tereny zieleni urządzonej i usług – ZPU	131
3.4.19. Tereny cmentarzy czynnych – ZC	131
3.4.20. Tereny cmentarzy nieczynnych – ZCN	132
3.4.21. Tereny wód powierzchniowych – WS	132
3.4.22. Tereny infrastruktury technicznej – I	132
3.4.23. Tereny kolei – KK	133
3.4.24. Tereny obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m ²	133
3.5. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ URZĄDZENIA WYTWARZAJĄCE ENERGIĘ Z ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII O MOCY PRZEKRACZAJĄCEJ 100 kW	133
3.6. OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNYCH	133
3.7. WYTYCZNE OKREŚLANIA PRZEZNACZENIA TERENÓW ORAZ WSKAŹNIKÓW INTENSYWNOŚCI WYKORZYSTANIA TERENU W MIEJSCOWYCH PLANACH ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	134
4. KIERUNKI ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I UZDROWISK	134
4.1. KIERUNKI ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW	134
4.2. SYSTEM OBSZARÓW CHRONIONYCH. PROPOZYCJE ZMIAN W ZAKRESIE OCHRONY PRAWNEJ	139
4.3. KIERUNKI I ZASADY OCHRONY KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO	141
4.4. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ	142
4.5. EKSPLOATACJA ZASOBÓW NATURALNYCH. OBIEKTY I OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY	144
4.6. KIERUNKI I ZASADY ZAGOSPODAROWANIA OBSZARÓW SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ ORAZ OBSZARÓW OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH	144
4.7. OBSZARY, NA KTÓRYCH DOPUSZCZA SIĘ LOKALIZACJĘ ZAKŁADÓW O DUŻYM LUB ZWIĘKSZONYM RYZYKU WYSTĄPIENIA POWAŻNEJ AWARII PRZEMYSŁOWEJ ORAZ ZAPOBIEGANIE WYSTĄPIENIU POWAŻNEJ AWARII PRZEMYSŁOWEJ I JEJ SKUTKOM	145
4.8. OBSZARY UZDROWISK	145
4.9. WYTYCZNE OKREŚLANIA ZASAD OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW W PLANACH MIEJSCOWYCH	146

5. KIERUNKI ORAZ ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	146
5.1. OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW. POTRZEBY REWALORYZACJI, OCHRONY I ROZWOJU WARTOŚCI KULTUROWYCH	146
5.2. TURYSTYKA.....	149
5.3. WYTYCZNE OKREŚLANIA ZASAD OCHRONY ZABYTEKÓW I DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ W MIEJSCOWYCH PLANACH ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	150
6. KIERUNKI ORAZ ZASADY ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI.....	150
6.1. KSZTAŁTOWANIE POWIĄZAŃ ZEWNĘTRZNYCH.....	150
6.2. KSZTAŁTOWANIE WEWNĘTRZNEGO UKŁADU KOMUNIKACYJNEGO	151
6.3. KOMUNIKACJA ZBIOROWA.....	152
6.4. KOMUNIKACJA ROWEROWA.....	152
6.5. WYTYCZNE OKREŚLANIA ZASAD KORZYSTANIA I ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI W MIEJSCOWYCH PLANACH ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	152
7. KIERUNKI ORAZ ZASADY ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	152
7.1. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	153
7.1.1. <i>Zaopatrzenie w wodę</i>	153
7.1.2. <i>Odprowadzanie ścieków komunalnych i ich oczyszczanie</i>	153
7.1.3. <i>Odprowadzanie wód opadowych i roztopowych</i>	154
7.2. SYSTEMY ENERGETYCZNE.....	154
7.2.1. <i>Zaopatrzenie w ciepło</i>	154
7.2.2. <i>Sieć gazowa, zaopatrzenie w gaz</i>	154
7.2.3. <i>Rurociągi przesyłowe</i>	155
7.2.4. <i>Elektroenergetyka</i>	155
7.3. ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII.....	156
7.4. TELEKOMUNIKACJA, INFORMATYZACJA. ROZWÓJ SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO.....	157
7.5. GOSPODARKA ODPADAMI	157
7.6. WYTYCZNE OKREŚLANIA USTALEŃ ZASAD KORZYSTANIA I ROZWOJU SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ W MIEJSCOWYCH PLANACH ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	157
8. KIERUNKI ROZWOJU I PRZEKSZTAŁCENIA INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ.....	158
8.1. ZASPOKAJANIE POTRZEB MIESZKANIOWYCH. POLITYKA MIESZKANIOWA GMINY.....	158
8.2. ZASPOKOJENIE POTRZEB W ZAKRESIE OŚWIATY.....	158
8.3. ZASPOKOJENIE POTRZEB W ZAKRESIE KULTURY, SPORTU, REKREACJI I TURYSTYKI	158
8.4. ZASPOKOJENIE POTRZEB W ZAKRESIE SŁUŻBY ZDROWIA I OPIEKI SPOŁECZNEJ	159
8.5. TARGOWISKA.....	159
9. KIERUNKI ZABEZPIECZENIA WYMOGÓW OBRONNOŚCI I BEZPIECZEŃSTWA PAŃSTWA	159
10. OBSZARY ROZMIESZCZENIA INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO	160
10.1. ROZMIESZCZENIE INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM.....	160
10.2. ROZMIESZCZENIE INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM	160
11. TERENY ZAMKNIĘTE I ICH STREFY OCHRONNE.....	161
12. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREFY OCHRONNE.....	161
13. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI	161
14. ZAMIERZENIA I OBOWIĄZKI PLANISTYCZNE GMINY	161
14.1. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.....	161
14.2. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	162
14.3. OBSZARY DLA KTÓRYCH PLANOWANA JEST ZMIANA PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH NA CELE NIEROLNICZE ORAZ LEŚNYCH NA CELE NIELEŚNE.....	162
15. WNIOSKI DO POLITYKI PRZESTRZENNEJ SĄSIEDNIICH GMIN I WOJEWÓDZTWA	162

SPIS TABEL

TAB. 1.	UŻYTKOWNIE TERENÓW W GMINIE STARA BIAŁA.	27
TAB. 2.	LICZBA NOWYCH BUDYNKÓW MIESZKALNYCH I NIEMIESZKALNYCH ODDANYCH DO UŻYTKOWANIA W LATACH 2004-2014.....	28
TAB. 3.	ŚREDNIA POWIERZCHNIA UŻYTKOWA NOWYCH BUDYNKÓW MIESZKALNYCH I NIEMIESZKALNYCH ODDANYCH DO UŻYTKOWANIA W DANYM ROKU W LATACH 2004-2014.	29
TAB. 4.	MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO W GMINIE STARA BIAŁA.....	31
TAB. 5.	ZESTAWIENIE OSUWISK ZINWENTARYZOWANYCH W GMINIE STARA BIAŁA.	36

TAB. 6.	CHARAKTERYSTYKA ZŁÓŻ KRUSZYWA NATURALNEGO NA TERENIE GMINY STARA BIAŁA.	37
TAB. 7.	WARUNKI HYDROGEOLOGICZNE W OBSZARZE GMINY STARA BIAŁA.	39
TAB. 8.	KOMUNALNE UCIĘCIA WÓD PODZIEMNYCH NA TERENIE GMINY STARA BIAŁA.	42
TAB. 9.	PODSTAWOWE PARAMETRY KLIMATU NA TERENIE GMINY STARA BIAŁA.	45
TAB. 10.	STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW W GOSPODARSTWACH ROLNYCH W 2010 R. W GMINIE STARA BIAŁA.	48
TAB. 11.	STRUKTURA GRUNTÓW ROLNYCH WG KLASOUŻYTKÓW I KLAS BONITACYJNYCH W 2015 R. W GMINIE STARA BIAŁA [HA].	49
TAB. 12.	STRUKTURA GRUNTÓW ROLNYCH WG KLAS BONITACYJNYCH W MAJU 2015 R. W GMINIE STARA BIAŁA. ...	49
TAB. 13.	LASY OCHRONNE I ICH FUNKCJE W GMINIE STARA BIAŁA.	51
TAB. 14.	UŻYTKI EKOLOGICZNE NA TERENIE GMINY STARA BIAŁA.	54
TAB. 15.	POMNIKI PRZYRODY NA TERENIE GMINY STARA BIAŁA.	54
TAB. 16.	WYNIKOWE KLASY DLA POSZCZEGÓLNYCH ZANIECZYSZCZEŃ UZYSKANE W OCENIE ROCZNEJ WG KRYTERIÓW OCHRONY ZDROWIA.	56
TAB. 17.	STATYSTYKI Z WYNIKÓW MODELOWANIA MATEMATYCZNEGO IMMISJI DLA WYBRANYCH ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA W GMINIE STARA BIAŁA.	56
TAB. 18.	OCENA STANU WÓD POWIERZCHNIOWYCH W OBSZARACH CHRONIONYCH W 2013 R.	58
TAB. 19.	WYNIKI POMIARÓW PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH	60
TAB. 20.	WYKAZ OBIEKTÓW I OBSZARÓW Z TERENU GMINY WPISANYCH DO REJESTRU ZABYTKÓW.	62
TAB. 21.	WYKAZ OBIEKTÓW I OBSZARÓW Z TERENU GMINY WPISANYCH DO WOJEWÓDZKIEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW.	63
TAB. 22.	WYKAZ OBIEKTÓW I OBSZARÓW WPISANYCH DO GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW GMINY STARA BIAŁA. .	65
TAB. 23.	WYKAZ STANOWISK ARCHEOLOGICZNYCH NA TERENIE GMINY STARA BIAŁA.	67
TAB. 24.	ZAŁOŻENIA PRZESTRZENNE W GMINIE STARA BIAŁA.	73
TAB. 25.	LICZBA MIESZKAŃCÓW W POSZCZEGÓLNYCH MIEJSCOWOŚCIACH GMINY STARA BIAŁA.	75
TAB. 26.	PRZYROST NATURALNY W GMINIE STARA BIAŁA W LATACH 2000-2014.	76
TAB. 27.	SALDO MIGRACJI W GMINIE STARA BIAŁA W LATACH 2000-2014.	76
TAB. 28.	LUDNOŚĆ GMINY STARA BIAŁA WG EKONOMICZNYCH GRUP WIEKU I PŁCI, STAN NA KONIEC 2013 R.	78
TAB. 29.	GŁÓWNE ŹRÓDŁA UTRZYMANIA LUDNOŚCI W GMINIE STARA BIAŁA W 2002 R.	79
TAB. 30.	LICZBA ZAREJESTROWANYCH BEZROBOTNYCH W GMINIE STARA BIAŁA W LATACH 2009-2013 WG PŁCI.	79
TAB. 31.	LICZBA NOWO ZAREJESTROWANYCH PODMIOTÓW GOSPODARKI NARODOWEJ WG SEKTORÓW WŁASNOŚCIOWYCH W GMINIE STARA BIAŁA W LATACH 2009-2013.	80
TAB. 32.	STRUKTURA PODMIOTÓW GOSPODARKI NARODOWEJ W GMINIE STARA BIAŁA W 2013 R. WG SEKTORÓW WŁASNOŚCIOWYCH.	80
TAB. 33.	PODMIOTY GOSPODARCZE ZAREJESTROWANE NA TERENIE GMINY STARA BIAŁA WG SEKCJI PKD 2007 W ROKU 2013.	81
TAB. 34.	WYPOSAŻENIE MIESZKAŃ W INSTALACJE TECHNICZNO-SANITARNE W 2013 R.	83
TAB. 35.	LICZBA UCZNIÓW W PLACÓWKACH EDUKACYJNYCH NA TERENIE GMINY STARA BIAŁA W LATACH 2009-2013. ..	85
TAB. 36.	LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCA Z POMOCY GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W LATACH 2009-2013.	85
TAB. 37.	CZYTELNICY GMINNEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ.	87
TAB. 38.	STAN MIENIA KOMUNALNEGO ZA 2014 R. W GMINIE STARA BIAŁA.	92
TAB. 39.	GRUNTY NABYTE W LATACH 2010-2014 PRZEZ GMINĘ STARA BIAŁA.	93
TAB. 40.	DROGI GMINNE NA TERENIE GMINY STARA BIAŁA.	95
TAB. 41.	PODZIAŁ DRÓG GMINNYCH I WEWNĘTRZNYCH W GMINIE STARA BIAŁA WG RODZAJU NAWIERZCHNI.	96
TAB. 42.	OBSŁUGA GMINY STARA BIAŁA PRZEZ LINIE KOMUNIKACJI MIEJSKIEJ W PŁOCKU.	96
TAB. 43.	WYPOSAŻENIE MIESZKAŃ W INSTALACJE W 2013 R.	98
TAB. 44.	OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW W GMINIE STARA BIAŁA.	98
TAB. 45.	KANALIZACJA DESZCZOWA W GMINIE STARA BIAŁA.	99
TAB. 46.	DOCHODY I WYDATKI BUDŻETU W GMINIE STARA BIAŁA W LATACH 2009-2014.	115
TAB. 47.	UŻYTKOWNIE TERENÓW W GMINIE STARA BIAŁA.	123

SPIS FOTOGRAFII

FOT. 1.	BUDYNEK SZKOŁY WRAZ Z OTACZAJĄCYM DRZEWOSTANEM W NOWYM TRZEPOWIE, WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW REJ. NR 501 Z DNIA 01.06.1979 R. FOT. G. FERLIŃSKI.	64
FOT. 2.	KOŚCIÓŁ PARAFIALNY ŚW. ANDRZEJA APOSTOŁA I DZWONNICA W BRWILNIE, WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW REJ. NR 132/542/62 Z DNIA 30.03.1962 R. FOT. G. FERLIŃSKI.	64
FOT. 3.	KOŚCIÓŁ PARAFIALNY ŚW. JADWIGI W STAREJ BIAŁEJ, WPISANY DO REJESTRU ZABYTKÓW REJ. NR 440 Z DNIA 13.03.1978 R. FOT. G. FERLIŃSKI.	66
FOT. 4.	KAPLICA CMENTARNA W NOWYCH PROBOSZCZEWICACH, WPISANA DO GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW. FOT. G. FERLIŃSKI.	66
FOT. 5.	GORZELNIA ORAZ SPICHLERZ W SREBRNEJ, WPISANY DO REJESTRU ZABYTKÓW REJ. NR 230/1435/75 W Z DNIA 22.05.1978 R., FOT. G. FERLIŃSKI.	67
FOT. 6.	GRODZISKO W NOWYCH PROBOSZCZEWICACH, WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW REJ. NR 425/777 W Z DNIA 01.07.1968 R. FOT. G. FERLIŃSKI.	71

FOT. 7.	MOGIŁA 13 ŻOŁNIERZY POLEGŁYCH W NIEGŁOSACH W 1920 R. FOT. G. FERLIŃSKI.	72
FOT. 8.	DOLINA RZEKI WIERZBICY W KOBIERNIKACH. FOT. G. FERLIŃSKI.	73
FOT. 9.	MŁYŃ WODNY W KOBIERNIKACH, WPISANY DO GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW. FOT. G. FERLIŃSKI.	74
FOT. 10.	BUDYNKI ZESPOŁU SZKÓŁ W MASZEWIE DUŻYM. FOT. G. FERLIŃSKI.	84
FOT. 11.	BUDYNEK ZESPOŁU SZKOLNO-PRZEDSZKOLNEGO W WYSZYŃIE. FOT. G. FERLIŃSKI.	84
FOT. 12.	CENTRUM SPORTU „WIERZBICA” W NOWYCH PROBOSZCZEWICACH. FOT. G. FERLIŃSKI.	88
FOT. 13.	BUDYNEK OCHOTNICZEJ STRAŻY POŻARNEJ W STAREJ BIAŁEJ. FOT. G. FERLIŃSKI.	92
FOT. 14.	OCZYSZCZALNIA ŚCIEKÓW W MASZEWIE. FOT. A. WOŹNIAK.	99

SPIS ILUSTRACJI

RYS. 1.	OBSZARY FUNKCJONALNE O ZNACZENIU LOKALNYM NA TERENIE GMINY STARA BIAŁA.	121
---------	--	-----

CZĘŚĆ I – UWARUNKOWANIA ROZWOJU

1. Istniejąca struktura przestrzenna.	1: 15 000
2. Uwarunkowania przyrodnicze. Stan ładu przestrzennego.	1: 15 000
3. Infrastruktura techniczna i komunikacja.	1: 15 000

CZĘŚĆ II – KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA

Rysunek Studium stanowi załącznik Nr 2 do uchwały w sprawie uchwalenia Studium

Arkusz 1/2. Kierunki. Struktura przestrzenna Gminy. Przeznaczenie terenów .	1: 10 000
Arkusz 2/2. Kierunki. Polityka przestrzenna.	1: 10 000

TOM I SYNTEZA

1. Wprowadzenie

1.1. Podstawa prawno-formalna opracowania

Podstawę sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Stara Biała stanowi uchwała Nr 229/XXIX/14 Rady Gminy Stara Biała z dnia 10 kwietnia 2014 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Stara Biała. Projekt Studium stanowi realizację ww. uchwały.

Studium sporządza się w trybie i zakresie określonym w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 199 z późn. zm.).

Zgodnie z art. 32 ust. 1-2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* Wójt Gminy Stara Biała dokonał analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym oraz postępów w opracowywaniu planów miejscowych i przedstawił jej wyniki Radzie Gminy Stara Biała. W uchwale Nr 228/XXIX/14 Rady Gminy Stara Biała z dnia 10 kwietnia 2014 r. w sprawie aktualności Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy Stara Biała, w odniesieniu do Studium stwierdzono konieczność sporządzenia nowego dokumentu w celu dostosowania jego formy i zakresu ustaleń do aktualnie obowiązujących przepisów prawa, uwzględnienia dokumentów o znaczeniu ponadlokalnym oraz w celu dostosowania polityki przestrzennej w nich zawartej do aktualnych potrzeb rozwojowych gminy Stara Biała.

Studium zastępuje dotychczas obowiązującą Zmianę studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Stara Biała przyjętą uchwałą Nr 244/XXX/10 Rady Gminy Stara Biała z dnia 14 października 2010 r.

1.2. Miejsce Studium w systemie planowania

1.2.1. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jako element krajowego systemu planowania przestrzennego

Przepisy ustawy z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* określają jednoznacznie podporządkowanie zapisów studium w zakresie lokalizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym zapisom planu województwa lub programów sporządzanych przez ministrów i centralne organy administracji rządowej zawierających zadania rządowe:

- 1) zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 14 ww. ustawy, w studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające z zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych;
- 2) zgodnie z art. 10 ust. 2 pkt 7 ww. ustawy, w studium określa się obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o którym mowa w art. 48 ust.1, tj. służących realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym;
- 3) zgodnie z art. 11 pkt 4 ww. ustawy, sporządzając studium uwzględnia się ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz ustalenia programów o których mowa w art. 48 ust.1 tj. służących realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym (w przypadku braku planu zagospodarowania przestrzennego województwa lub nie wprowadzenia do niego zadań rządowych).

1.2.2. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jako instrument kształtowania polityki przestrzennej gminy

Rolę i miejsce Studium w systemie planowania określa ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*.

Rolą Studium jest:

- 1) określenie polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego;
- 2) zdefiniowanie perspektywicznych celów rozwojowych w oparciu o przeprowadzoną diagnozę, obejmujących m.in. zagadnienia w zakresie:
 - a) kształtowania struktury przestrzennej gminy oraz przeznaczenia terenów,
 - b) procesów demograficznych, ekonomicznych i ich prognoz,
 - c) ochrony przyrody oraz ochrony środowiska i jego zasobów,
 - d) ochrony krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego, dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,
 - e) komunikacji,
 - f) infrastruktury technicznej,
 - g) rozmieszczenia inwestycji celu publicznego,
 - h) obszarów przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji,
 - i) obszarów zdegradowanych,
 - j) możliwości finansowania przez gminę inwestycji służących realizacji zadań własnych,
 - k) bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę.

Studium, jako obligatoryjny dokument planistyczny, stanowi jeden z elementów planowania strategicznego rozwoju gminy i wraz z innymi dokumentami programowymi wyznacza cele i zasady gospodarowania jej zasobami.

Studium, nie będące aktem prawa miejscowego, realizowane jest poprzez miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz gminne plany i programy, integralnie związane z rozwojem sieci infrastruktury technicznej, rozwojem systemów komunikacji, ochroną środowiska, ochroną dóbr kultury oraz gospodarki gruntami.

1.3. Cel, zakres i metoda opracowania

Podstawowymi celami sporządzenia Studium jest identyfikacja uwarunkowań rozwojowych gminy Stara Biała oraz określenie jej polityki przestrzennej, w tym lokalnych zasad zagospodarowania. Identyfikacja czynników wpływających na możliwości rozwoju Gminy obejmuje ocenę istniejącego zagospodarowania oraz zjawisk i procesów zachodzących w sferze przestrzenno-funkcjonalnej i gospodarczej, a także identyfikację zarówno barier jak i stymulatorów rozwoju.

W Studium wskazuje się działania, w zakresie planowania przestrzennego, służące urzeczywistnieniu wizji rozwoju Gminy w zgodzie z zasadą zrównoważonego rozwoju – rozumianą jako rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń.

Zakres przestrzenny Studium obejmuje gminę Stara Biała w ich granicach administracyjnych (stan 2015 r.).

Problematyka opracowania obejmuje zakres określony w art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*.

Właściwe przygotowanie złożonego opracowania, jakim jest Studium wymaga zastosowania różnych metod pracy, w tym:

- 1) przeprowadzenia inwentaryzacji przyrodniczej i urbanistycznej terenu objętego opracowaniem oraz poddaniu weryfikacji i waloryzacji istniejącego zagospodarowania;
- 2) dokonania analizy dostępnych materiałów źródłowych: kartograficznych, statystycznych, planistycznych, historycznych i faktograficznych;
- 3) kartograficznego i matematycznego opracowania pozyskanych danych.

1.4. Zasoby informacyjne i ich aktualność

W toku prac nad przygotowaniem Studium wykorzystano następujące materiały:

Opracowania planistyczne o zasięgu lokalnym, regionalnym i krajowym:

- 1) *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego zabudowy mieszkaniowej części działki Nr 18/2 we wsi Nowe Proboszczewice – uchwała Nr 102/XVIII/96 z dnia 10 października 1996 r.;*
- 2) *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego zabudowy mieszkaniowej działek Nr 240, 247, 217 we wsi Stare Proboszczewice i działek Nr 1/2 i 147 we wsi Nowe Proboszczewice – uchwała Nr 103/XVIII/96 z dnia 10 października 1996 r.;*
- 3) *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu przemysłowo-usługowego we wsi Mańkowo – uchwała Nr 15/III/98 z dnia 10 grudnia 1998 r.;*
- 4) *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu zabudowy mieszkaniowo-usługowej we wsi Srebrna – uchwała Nr 16/III/98 z dnia 10 grudnia 1998 r.;*
- 5) *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu zabudowy produkcyjno-składowej we wsi Dziarnowo, dz. nr ew. 227 – uchwała Nr 49/VI/99 z dnia 11 marca 1999 r.;*
- 6) *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu zabudowy mieszkaniowej we wsi Ludwikowo – uchwała Nr 88/X/99 z dnia 28 października 1999 r.;*
- 7) *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów produkcyjno-składowych we wsi Nowa Biała – uchwała Nr 89/X/99 z dnia 28 października 1999 r.;*
- 8) *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu zabudowy mieszkaniowej we wsi Nowe Proboszczewice – uchwała Nr 90/X/99 z dnia 28 października 1999 r.;*
- 9) *Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Stara Biała dla trasy rurociągu paliwowego relacji Płock-Ostrów Wielkopolski – uchwała Nr 93/XI/99 z dnia 2 grudnia 1999 r.;*
- 10) *Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Stara Biała – uchwała Nr 94/XI/99 z dnia 2 grudnia 1999 r.;*
- 11) *Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Stara Biała – uchwała Nr 108/XII/99 z dnia 29 grudnia 1999 r.;*
- 12) *Zmiana ustaleń miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Stara Biała – uchwała Nr 130/XIV/00 z dnia 13 kwietnia 2000 r.;*
- 13) *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu zabudowy mieszkaniowej we wsi Biała – dz. Nr 20 – uchwała Nr 200/XXI/01 z dnia 26 kwietnia 2001 r.;*
- 14) *Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Stara Biała dla działek o nr ew. 92/4, 92/3 i części działki nr ew. 92/2 we wsi Stara Biała – uchwała Nr 235/XXIV/01 z dnia 22 listopada 2001 r.;*
- 15) *Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Stara Biała obejmująca teren zabudowy mieszkaniowo-usługowej we wsi Bronowo-Zalesie – uchwała Nr 247/XXVI/02 z dnia 14 marca 2002 r.;*
- 16) *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Maszewo Duże oraz wschodniej części wsi Mańkowo w gminie Stara Biała – uchwała Nr 261/XXVIII/02 z dnia 20 czerwca 2002 r.;*
- 17) *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu zabudowy mieszkaniowo-usługowej we wsi Nowe Proboszczewice – uchwała Nr 264/XXIX/02 z dnia 29 sierpnia 2002 r.;*
- 18) *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu we wsi Ogorzelice – działka o nr ewid. 2/3 – uchwała Nr 8/II/02 z dnia 12 grudnia 2002 r.;*
- 19) *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu zabudowy mieszkaniowo-usługowej dla dz. o nr ewid. 99 we wsi Stara Biała – uchwała Nr 9/II/02 z dnia 12 grudnia 2002 r.;*
- 20) *Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Stara Biała dla dz. o nr ewid. 42 we wsi Mańkowo – uchwała Nr 10/II/02 z dnia 12 grudnia 2002 r.;*
- 21) *Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Stara Biała obejmująca obszar działki nr ew. 21/6 położonej we wsi Ludwikowo – uchwała Nr 39/VII/03 z dnia 26 czerwca 2003 r.;*

- 22) *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla działki nr ewid. 9/3 we wsi Bronowo-Zalesie – uchwała Nr 47/VIII/03 z dnia 29 sierpnia 2003 r.;*
- 23) *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu zabudowy mieszkaniowej we wsi Ludwikowo – uchwała Nr 49/VIII/03 z dnia 23 października 2003 r.;*
- 24) *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru wsi Brwilno – uchwała Nr 188/XXVI/06 z dnia 25 lipca 2006 r.;*
- 25) *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla części obszaru wsi Nowa Biała – uchwała Nr 189/XXVI/06 z dnia 25 lipca 2006 r.;*
- 26) *Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części terenów Zakładu Produkcyjnego Polskiego Koncernu Naftowego ORLEN Spółka Akcyjna w Płocku wraz z terenami przyległymi, położonych w granicach administracyjnych gminy Stara Biała – uchwała Nr 144/XVIII/09 z dnia 12 marca 2009 r.;*
- 27) *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Stara Biała w obszarze działek oznaczonych ewid. nr 36/11, 36/19, 36/20 w miejscowości Mańkowo – uchwała Nr 156/XIX/09 z dnia 23 kwietnia 2009 r.;*
- 28) *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru wsi Maszewo – uchwała Nr 241/XXIX/10 z dnia 16 września 2010 r.;*
- 29) *Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Maszewo Duże oraz wschodniej części wsi Mańkowo – uchwała Nr 110/XIV/12 z dnia 28 czerwca 2012 r.;*
- 30) *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru działki o nr ewid. 15 we wsi Biała – uchwała Nr 125/XVI/12 z dnia 18 października 2012 r.;*
- 31) *Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Maszewo Duże oraz wschodniej części wsi Mańkowo – uchwała Nr 158/XX/13 z dnia 21 marca 2013 r.;*
- 32) *Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów we wsi Brwilno – uchwała Nr 174/XXII/13 z dnia 20 czerwca 2013 r.;*
- 33) *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenów w obrębie geodezyjnym Kruszczevo – uchwała Nr 251/XXXI/14 z dnia 26 czerwca 2014 r.;*
- 34) *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla linii 400 kV – uchwała Nr 74/VIII/15 z dnia 30 września 2015 r.;*
- 35) *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla fragmentu obrębu Biała Stara – uchwała Nr 79/IX/15 z dnia 19 listopada 2015 r.;*
- 36) *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla linii 400 kV – uchwała Nr 90/X/15 z dnia 30 grudnia 2015 r.;*
- 37) *Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Stara Biała, Kierunki zagospodarowania przestrzennego – uchwała Nr 244/XXX/10 z dnia 14 października 2010 r.;*
- 38) *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Stara Biała, Uwarunkowania i zasady ochrony wartości kulturowych (1999 r.);*
- 39) *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Stara Biała, Synteza uwarunkowań rozwoju (1999 r.);*
- 40) *Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 – uchwała Nr 239 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 r. (M.P. z 2012 r., poz. 252);*
- 41) *Opracowanie ekofizjograficzne dla terenu gminy Stara Biała, 2005 r.;*
- 42) *Analiza aktualności opracowania ekofizjograficznego dla terenu gminy Stara Biała, 2015 r.;*
- 43) *Wojewódzki Plan gospodarki odpadami dla Mazowsza na lata 2012-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2023;*
- 44) *Uchwała Nr 212/12 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 22 października 2012 r. w sprawie wykonania Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami dla Mazowsza na lata 2012-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2023 (z późn. zm.);*
- 45) *Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, oprac. Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, 2011 r.;*
- 46) *Projekt planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (grudzień 2014 r.);*
- 47) *Wskazanie obszarów występowania zjawiska suszy wraz z określeniem jej zasięgu i natężenia na terenie RZGW w Warszawie oraz analiza możliwości zwiększenia na wskazanych obszarach dyspozycyjności zasobów wodnych, RZGW Warszawa, listopad 2014 r.;*
- 48) *Program małej retencji dla Województwa Mazowieckiego, Warszawa, luty 2008 r.;*
- 49) *Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego – uchwała Nr 180/14 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 7 lipca 2014 r.;*
- 50) *Strategia rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku – uchwała Nr 158/13 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 28 października 2013 r.;*

- 51) Strategia Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 – uchwała Nr 218/14 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 3 listopada 2014 r.;
- 52) *Planu Rozwoju Lokalnego Powiatu Płockiego na lata 2004-2015* (2008 r.);
- 53) *Strategia Rozwoju Powiatu Płockiego na lata 2014-2020* (2014 r.);

Programy Gminne:

- 54) *Strategia Rozwoju Gminy Stara Biała na lata 2015-2025* – uchwała Nr 91/X/15 Rady Gminy Stara Biała z dnia 30 grudnia 2015 r.;
- 55) *Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Stara Biała na lata 2007-2013* – uchwała Nr 74/X/07 Rady Gminy Stara Biała z dnia 20 grudnia 2007 r.;
- 56) *Program ochrony środowiska dla gminy Stara Biała na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019* – uchwała Nr 135/XVII/12 Rady Gminy Stara Biała z dnia 29 listopada 2012 r.;
- 57) *Plan gospodarki odpadami dla gminy Stara Biała na lata 2009-2016* – uchwała Nr 161/XX/09 Rady Gminy Stara Biała z dnia 9 czerwca 2009 r.;
- 58) *Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Stara Biała na lata 2009-2032* – uchwała Nr 161/XX/09 Rady Gminy Stara Biała z dnia 9 czerwca 2009 r.;
- 59) *Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2016* – uchwała Nr 103/X/15 Rady Gminy Stara Biała z dnia 30 grudnia 2015 r.;
- 60) *Gminny program profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną na lata 2011-2015* – uchwała Nr 50/VIII/11 Rady Gminy Stara Biała z dnia 30 czerwca 2011 r.;
- 61) *Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na 2016 r.* – uchwała Nr 104/X/15 Rady Gminy Stara Biała z dnia 30 grudnia 2015 r.;
- 62) *Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Stara Biała na lata 2014-2018* – uchwała Nr 232/XXIX/14 Rady Gminy Stara Biała z dnia 10 kwietnia 2014 r.;
- 63) *Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Stara Biała w latach 2014-2018* – uchwała Nr 204/XXVII/13 Rady Gminy Stara Biała z dnia 19 grudnia 2013 r.;
- 64) *Wieloletni Plan Rozwoju i Modernizacji Urzędzeń Wodociągowych i Urzędzeń Kanalizacyjnych będących w posiadaniu Gospodarki Komunalnej „Stara Biała” Sp. z o.o. na lata 2014-2017* – uchwała Nr 206/XXVI/13 Rady Gminy Stara Biała z dnia 19 grudnia 2013 r.;
- 65) *Rejestr Gminnej Ewidencji Zabytków Nieruchomych gminy Stara Biała;*
- 66) *Strategia rozwiązywania problemów społecznych dla gminy Stara Biała na lata 2015-2020* – uchwała Nr 51/V/15 Rady Gminy Stara Biała z dnia 2 czerwca 2015 r.;
- 67) *Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Stara Biała na lata 2015-2020* – uchwała Nr 112/XI/16 Rady Gminy Stara Biała z dnia 15 marca 2016 r.;

Opracowania specjalistyczne, w tym akty prawne:

- 67) *Bilans zasobów złóż kopalni w Polsce wg stanu na dzień 31.12.2013 r.*, PIG, Warszawa 2014;
- 68) *Mapa glebowo-rolnicza i opracowania pochodne w skali 1:25 000*, oprac. Biuro Geodety Województwa Mazowieckiego w Warszawie, 2007 r.;
- 69) *Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim, raport za rok 2014*, oprac. WIOŚ, Warszawa, 2015 r.;
- 70) Rozporządzenie Nr 5 Wojewody Mazowieckiego z dnia 4 kwietnia 2005 r. w sprawie Brudzeńskiego Parku Krajobrazowego;
- 71) Projekt rozporządzenia Wojewody Mazowieckiego w sprawie ustalenia planu ochrony Brudzeńskiego Parku Krajobrazowego (2006 r.);
- 72) Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 4 kwietnia 1997 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. Nr 10 poz. 64);
- 73) Rozporządzenie Nr 82 Wojewody Mazowieckiego z dnia 24 września 2002 r. w sprawie rezerwatu „Brwilno” (Dz. U. z 2002 r. Nr 257 poz. 6599);
- 74) Rozporządzenie Nr 14 Wojewody Mazowieckiego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie Nadwiślańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu położonego na terenie powiatu płońskiego, płockiego i sochaczewskiego (Dz. Urz. Woj. Maz. nr 157 z dnia 11 sierpnia 2006 r. poz. 6151) (oraz zmieniające rozporządzenie uchwały: Nr 34/13 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 18 lutego 2013 r. oraz Nr 165/13 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 28 października 2013 r.);
- 75) *Stan Środowiska w województwie Mazowieckim w 2013 r.*, oprac. WIOŚ w Warszawie, 2014 r.;
- 76) Standardowy formularz danych obszaru Natura 2000 „Sikórz” PLH140012;
- 77) *Uprozczone Plany Urządzenia Lasu* dla obrębów ewidencyjnych w gminie Stara Biała na okres 01.01.2010-31.12.2019 r. – oprac. Taxus 2009 r.;

- 78) *Plan urządzenia lasu na lata 2015-2024 dla Nadleśnictwa Płock w Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Łodzi na podstawie stanu lasu w dniu 1 stycznia 2015 r. – Opis ogólny lasów nadleśnictwa (elaborat) – projekt (maj 2015 r.);*
- 79) *Program Ochrony Przyrody do Projektu Planu urządzenia lasu na lata 2015-2024 – maj 2015 r.;*
- 80) *Program możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii dla Województwa Mazowieckiego, Samorząd Województwa Mazowieckiego, 2006 r.;*
- 81) *Wojewódzki Program Opieki nad Zabytkami na lata 2012-2015 – uchwała Nr 42/12 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 12 marca 2012 r.;*
- 82) *Zintegrowana strategia rozwoju dla Obszaru Funkcjonalnego Aglomeracji Płockiej – projekt (2015 r.);*
- 83) *Koncepcja spójnej gospodarki wodno-ściekowej dla Obszaru Funkcjonalnego Aglomeracji Płockiej – projekt (2015 r.);*
- 84) *Strategia zrównoważonego transportu Aglomeracji Płockiej – projekt (2015 r.);*
- 85) *Strategia efektywności energetycznej dla Obszaru Funkcjonalnego Aglomeracji Płockiej – projekt (2015 r.);*
- 86) *Program ochrony środowiska województwa mazowieckiego (2012 r.);*
- 87) *Program ochrony środowiska w powiecie płockim na lata 2011-2015 z perspektywą do roku 2018 – uchwała Nr 312/XXXVIII/2010 z dnia 22 września 2010 r.;*
- 88) *Prognoza ludności dla województwa mazowieckiego na lata 2014-2050, Mazowiecki Ośrodek Badań Regionalnych, 2015 r.;*
- 89) *Prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014-2050 (Powiaty), 2014 r.;*

Literaturę branżową:

- 90) *Dąbrowska-Milewska G., 2010, Standardy urbanistyczne dla terenów mieszkaniowych – wybrane zagadnienia, ARCHITECTUARE et ARTIBUS;*
- 91) *Kondracki J., 1998, Geografia regionalna Polski, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa;*
- 92) *Woś A., Atlas Rzeczypospolitej;*

Materiały statystyczne i kartograficzne:

- 93) *dane z Bazy Danych Lokalnych GUS z 2000-2014 r.;*
- 94) *mapa topograficzne w skali 1 : 10 000, ukł. 1942 i 1965, skalibrowane do układu PL-1992;*
- 95) *mapy ewidencyjne gruntów i budynków;*
- 96) *mapy glebowo-rolnicze w skali 1: 5 000 dla gminy Stara Biała;*
- 97) *mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego sporządzone przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej (2015 r.);*
- 98) *„Studium dla potrzeb ochrony przeciwpowodziowej – Etap I – rzeka Skrwa Prawa” (2006 r.);*
- 99) *Mapa Hydrogeologiczna Polski, arkusze: Mochowo, Płock, Staroźreby;*
- 100) *Objaśnienia do mapy hydrogeologicznej Polski w skali 1: 50 000, arkusze: Mochowo, Płock, Staroźreby;*
- 101) *ortofotomapy;*
- 102) *informacje i materiały uzyskane w wyniku przeprowadzenia konsultacji z instytucjami opiniującymi i uzgadniającymi projekt Studium;*
- 103) *inwentaryzację bezpośrednią terenu Gminy;*

Źródła internetowe:

- 104) www.bdl.lasy.gov.pl/;
- 105) www.geoportal.pgi.gov.pl/;
- 106) <http://www.pgi.gov.pl/>;
- 107) <http://mazowsze.szlaki.pttk.pl/>.

Wykorzystane na potrzeby opracowania Studium materiały, zawierały najbardziej aktualne, dostępne informacje.

1.5. Struktura opracowania

Studium składa się z trzech części:

- 1) syntezy;
- 2) uwarunkowań rozwoju;
- 3) kierunków zagospodarowania.

Pierwsza z nich ma charakter ogólny, wprowadzający – oprócz informacji dotyczących znaczenia i rangi dokumentu, celów jego sporządzenia oraz zakresu, stosowanych metod pracy i wykorzystanych materiałów zawiera również podstawowe dane o Gminie oraz syntezę i uzasadnienie ustaleń zawartych w dalszej części Studium.

Część druga, uwarunkowania rozwoju, obejmuje analizę stanu środowiska przyrodniczego, kulturowego, istniejącego zagospodarowania oraz sytuacji społecznej i gospodarczej Gminy. Jako istotne dla rozwoju Gminy w kolejnych latach uwzględnione zostały również ustalenia zawarte w dokumentach i programach o znaczeniu ponadlokalnym.

W ostatniej części określono cele rozwoju Gminy oraz kierunki zagospodarowania przestrzennego. Dla poszczególnych „typów funkcjonalnych” terenów określone zostało wiodące i uzupełniające przeznaczenie oraz wskaźniki kształtowania zagospodarowania i zabudowy. Ponadto wskazano kierunki i zasady kształtowania środowiska przyrodniczego (w tym leśnej i rolniczej przestrzeni produkcyjnej) i kulturowego, infrastruktury technicznej i społecznej formułując dodatkowo wytyczne formułowania ustaleń w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

1.6. Współpraca i uspołecznienie procesu planowania

Opracowanie Studium wymagało zaangażowania specjalistów zajmujących się badaniem przyrodniczych, kulturowych, społecznych i gospodarczych aspektów przekształceń struktur przestrzennych. Rozwiązania proponowane przez zespół projektantów poddane zostały społecznej ocenie w toku następujących czynności:

- 1) przyjmowania i rozpatrywania wniosków;
- 2) wyłożenia projektu Studium oraz Prognozy oddziaływania na środowisko do publicznego wglądu;
- 3) dyskusji publicznej;
- 4) przyjmowania i rozpatrywania uwag.

Tym samym zapewniony został udział społeczeństwa w opracowywaniu dokumentów, tj. strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko wymagany na mocy przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2016 r. poz. 353).

1.7. Podstawowe dokumenty strategiczne i programowe

Politykę przestrzenną Gminy sformułowano z uwzględnieniem ustaleń planów i programów o znaczeniu ponadlokalnym, w tym m.in. zawartych w:

- 1) *Koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju 2030*;
- 2) *Planie zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego (2014 r.)*;
- 3) *Strategii rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku (2013 r.)*;
- 4) planach i programach rządowych.

Zakłada się kontynuację oraz weryfikację, w przypadku zmiany uwarunkowań przestrzennych, społeczno-gospodarczych lub prawnych, dotychczasowej polityki przestrzennej zawartej w uchwałach Rady Gminy Stara Biała, w szczególności:

- 1) *Zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Stara Biała, Kierunki zagospodarowania przestrzennego* – uchwała Nr 244/XXX/10 Rady Gminy Stara Biała z dnia 14 października 2010 r.;
- 2) *Programu ochrony środowiska dla gminy Stara Biała na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019* – uchwała Nr 135/XVII/12 Rady Gminy Stara Biała z dnia 29 listopada 2012 r.;
- 3) *Strategii Rozwoju Gminy Stara Biała na lata 2015-2025* – uchwała Nr 91/X/15 Rady Gminy Stara Biała z dnia 30 grudnia 2015 r.

2. Podstawowe dane o gminie Stara Biała

Gmina Stara Biała jest gminą wiejską położoną na prawym brzegu Wisły, w centralnej części Polski, w środkowo-zachodniej części województwa mazowieckiego, w północno-zachodniej części powiatu płockiego. Graniczy z następującymi gminami:

- 1) od północy – z gminą Gozdowo (powiat sierpecki);
- 2) od wschodu – z gminą Bielsk (powiat płocki);
- 3) od południowego wschodu – z gminą Radzanowo oraz Miastem Płock (powiat płocki);
- 4) od południowego zachodu – z gminą Nowy Duninów (powiat płocki);
- 5) od zachodu – z gminą Brudzeń Duży (powiat płocki).

Gmina obejmuje obszar 111,12 km². Siedziba władz Gminy znajduje się w miejscowości Biała. Na strukturę administracyjno-osadniczą Gminy składa się 29 obrębów geodezyjnych: Biała, Biała Nowa, Biała Stara, Bronowo Kmiece, Bronowo Nowe, Bronowo Zalesie, Brwilno, Draganie Nowe, Draganie Stare, Dziarnowo, Kamionki, Kobierniki, Kowalewko, Kruszczewo, Ludwikowo, Mańkowo, Maszewo n/Wisłą, Maszewo Duże, Miłodróż, Trzepowo Nowe, Ogorzelice, Proboszczewice Nowe, Proboszczewice Stare, PGR Srebrna, Srebrna, Trzebuń, Ułaszewo, Włoczewo, Wyszyna. Gmina liczy 28 miejscowości.

Obszar Gminy zamieszkiwany jest przez 11 222 osób (stan na 28 kwietnia 2015 r., wg danych Urzędu Gminy Stara Biała). Gęstość zaludnienia wynosi 101 osób na 1 km² (wartość niemal dwa razy większa niż dla przeciętnej gminy wiejskiej, wg. GUS¹).

Gmina Stara Biała jest jedną z 18 gmin powiatu płockiego i płońskiego należących do Związku Gmin Regionu Płockiego. Należy również do Obszaru Funkcjonalnego Aglomeracji Płockiej. Ponadto od czerwca 2015 r. Gmina jest członkiem Lokalnej Grupy Działania „AKTYWNI RAZEM” (do czerwca 2015 r. Gmina należała do LGD „Stowarzyszenie Rozwoju Ziemi Płockiej”).

3. Synteza projektu Studium

3.1. Synteza uwarunkowań

1. Gmina Stara Biała cechuje się korzystnym położeniem pod względem komunikacyjnym – zlokalizowana w centralnej Polsce, w bezpośrednim sąsiedztwie aglomeracji płockiej; drogi wojewódzkie, droga krajowa nr 60 i linia kolejowa zapewniają dobre połączenie z ośrodkami o znaczeniu regionalnym i krajowym. Znaczna część Gminy pozostaje w zasięgu płockiej komunikacji publicznej.
2. W Gminie wykształciły się lokalne ośrodki wielofunkcyjne, podlegające intensywnym procesom urbanizacyjnym: Nowe Proboszczewice z częścią Starych Proboszczewic, Maszewo Duże z Mańkowem, Biała, Nowa Biała.
3. Na terenie Gminy istnieje silna presja realizacji nowej zabudowy mieszkaniowej. Wykształciły się ośrodki zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w Ludwikowie i Brwilnie.
4. Dominującym typem zabudowy jest zabudowa zagrodowa oraz zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna „wypiera” zabudowę zagrodową przede wszystkim w Nowych Proboszczewicach oraz w miejscowościach położonych w najbliższym sąsiedztwie Płocka i w Brwilnie.
5. Walory przyrodnicze Gminy objęte zostały ochroną w formie ustanowienia: Rezerwatu Brwilno, Nadwiślańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, Brudzeńskiego Parku Krajobrazowego, użytków ekologicznych i pomników przyrody.
6. Bogate walory przyrodniczo-krajobrazowe i kulturowe, zwłaszcza te związane z doliną Wisły oraz doliną Wierzbicy stwarzają dogodne warunki do rozwoju turystyki.
7. W obrębie skarpy wiślanej i w dolinach rzek Wierzbicy i Skrwy Prawej występuje zagrożenie ruchami masowymi ziemi.

¹ Tereny wiejskie w Polsce zamieszkałe są przeciętnie przez 52 osoby na 1 km² (za GUS, 2015 r.).

8. Ze względu na lokalizację, panujące warunki glebowo-rolne oraz klimatyczne Stara Biała jest gminą o warunkach bardzo korzystnych dla rozwoju rolnictwa.
9. Gmina, mimo położenia nad rzeką Wisłą i Skrwą Prawą, dzięki obecności skarp rzecznych w niewielkim stopniu zagrożona jest powodzią.
10. W Gminie stwierdzono występowanie złóż kopalin pospolitych. Rekultywacji wymagać będą tereny na których zakończono eksploatację.
11. Sąsiedztwo Płocka, w tym najważniejszych w Polsce zakładów petrochemicznych PKN ORLEN, stymuluje rozwój Gminy (Płock jest zarówno rynkiem zbytu jak i miejscem pracy dla wielu mieszkańców Gminy). Jednocześnie jest źródłem uciążliwości (większy poziom zanieczyszczeń i hałasu, generator ruchu tranzytowego, zakład o dużym ryzyku wystąpienia awarii).
12. W Gminie zlokalizowane są liczne obiekty zabytkowe, w tym 9 obiektów/zespołów obiektów wpisanych do rejestru zabytków WKZ, a także obiekty o znaczeniu historycznym lub istotnym dla kształtowania tożsamości Gminy.
13. Liczba mieszkańców Gminy wzrasta, przy obserwowanym już od kilku lat dodatnim przyroście naturalnym i dodatnim saldzie migracji.
14. Poziom bezrobocia w Gminie od kilku lat utrzymuje się na średnim, nieprzekraczającym 11% poziomie.
15. Liczba podmiotów gospodarczych w gminie Stara Biała w ciągu ostatnich 5-ciu lat utrzymuje się na podobnym, wysokim poziomie.
16. Wyposażenie w infrastrukturę społeczną jest wystarczające, rozwoju wymaga ewentualnie zakres usług związanych z ochroną zdrowia i zapewnienia dostępu do żłobka.
17. Warunki życia w Gminie oceniono jako dobre: warunki mieszkaniowe w zakresie wyposażenia w instalacje sanitarne są tutaj na wysokim poziomie, w ostatnich latach otwarto nowe przedszkole, w najgęściej zaludnionych miejscowościach powstały obiekty sportowo-rekreacyjne, organizowane są liczne wydarzenia o charakterze sportowo-kulturalnym i integrującym mieszkańców.
18. Problemem z zakresu tutejszego systemu komunikacyjnego jest rozcięcie przez drogę wojewódzką o dużym natężeniu ruchu jednego z najgęściej zaludnionego „ośrodka” tworzonego przez Maszewo Duże i Mańkowo, stanowiąc zagrożenie dla bezpieczeństwa oraz generując uciążliwości (hałas, zanieczyszczenia).
19. Sieci infrastruktury technicznej wymagają rozwoju w dostosowaniu do postępujących procesów urbanizacyjnych, zwłaszcza w zakresie kanalizacji (braki) oraz gazownictwa (potencjalne możliwości).
20. Dzięki wysokiej aktywności planistycznej Gminy stosunkowo rozległa część jej obszaru pokryta jest planami miejscowymi. Problemem jest jednak znikomy udział planów miejscowych w miejscowościach: Nowe Proboszczewice, Stare Proboszczewice, Biała, a także Ludwikowo i Mańkowo jako ośrodkach podlegających intensywnemu zainwestowaniu lub już mocno zurbanizowanych.
21. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego wskazuje do realizacji na terenie Gminy inwestycje infrastrukturalne polegające na: budowie linii elektroenergetycznej o napięciu 400 kV, rozbudowie stacji 400/110 kV Płock (Kruszczewo), rozbudowie gazociągu Rembelszczyzna-Gustorzyn (zrealizowane), budowie drogi stanowiącej obejście miejscowości Maszewo Duże i Sikórz, rozbudowie skrzyżowania drogi wojewódzkiej nr 559 z drogą powiatową nr 2907W, poprawę bezpieczeństwa stopnia wodnego Włocławek, budowę sieci telekomunikacyjnej w ramach projektu „Internet dla Mazowsza”, budowę systemów melioracyjnych i urządzenia korytowego, modernizację zbiorników wodnych i stawów wodnych, prowadzenie prac studialnych i projektowych dla budowy linii KDP Warszawa – Płock – Włocławek – Bydgoszcz – Gdańsk.
22. Konieczne jest powiązanie planów rozwoju Gminy z systemem planowania krajowego i regionalnego oraz właściwie ukierunkowanie działań władz dla stworzenia warunków rozwoju.

3.2. Synteza zasad ochrony i kierunków rozwoju

Zawarte w niniejszym Studium ustalenia w sposób wyczerpujący odnoszą się do zakresu merytorycznego określonego w przepisach z zakresu planowania i zagospodarowania przestrzennego.

W zakresie **kierunków zmian w strukturze przestrzennej Gminy oraz w przeznaczeniu terenów, w tym wynikających z bilansu terenów, audytu krajobrazowego, oraz w zakresie obszarów funkcjonalnych o znaczeniu lokalnym** w Studium założono, że gmina Stara Biała rozwijać się będzie w oparciu o wykorzystywanie szans i możliwości związanych przede wszystkim z:

- 1) istniejącymi, korzystnymi powiązaniem komunikacyjnymi;
- 2) bezpośrednim sąsiedztwem miasta Płocka, w tym zakładów petrochemicznych oraz kształtującą się wokół strefą produkcyjno-usługową;
- 3) istnieniem wykształconych wielofunkcyjnych ośrodków osadniczych na terenie gminy: Maszewo Duże z Mańkowem, Biała, Nowa Biała oraz Nowe Proboszczewice;
- 4) istniejącymi walorami krajobrazowymi i środowiska przyrodniczego – położeniem w dolinie Wisły oraz przebiegiem doliny rzek Skrwy Prawej i Wierzbicy tj. w obszarze dającym możliwość rozwoju turystyki aktywnej i wypoczynkowej, podnoszącym atrakcyjność gminy jako miejsca zamieszkania;
- 5) korzystnym wskaźnikiem jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej i znacznym potencjałem rolnictwa;
- 6) występowaniem złóż kopalin pospolitych.

Realizacja celów rozwoju gminy Stara Biała będzie wiązać się z przekształceniem jakościowym i ilościowym istniejącego zagospodarowania. Wskazane kierunki rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej, określono w oparciu o zasadę kontynuacji cech istniejącego zainwestowania w zakresie funkcji oraz parametrów kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu uwzględniając zidentyfikowane tendencje rozwojowe oraz potrzeby przekształceń obszarów w zakresie funkcji. Wyznaczono obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym.

W Studium wyznaczono lub oznaczono obszary:

- 1) urbanizacji – tereny wskazane do zainwestowania:
 - kontynuacji urbanizacji,
 - rozwoju urbanizacji;
- 2) chronione ze względów przyrodniczych i krajobrazowych, na których wykluczono możliwość realizacji zabudowy;
- 3) związane z ochroną gruntów rolnych i leśnych;
- 4) chronione ze względów kulturowych;
- 5) szczegółowej polityki w zakresie kształtowania ładu przestrzennego: obszar przestrzeni publicznej, tereny wymagające przekształceń i rehabilitacji, tereny poeksploatacyjne wymagające rekultywacji.

W obrębie obszarów urbanizacji wyznaczono tereny o różnym przeznaczeniu inwestycyjnym: zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej, zagrodowej, usługowej, obiektów produkcyjnych, składów magazynów i usług, obiektów przetwórstwa rolno-spożywczego, terenów i obszarów górniczych i inne. Poza obszarem urbanizacji wyznaczono tereny wyłączone spod zabudowy, z priorytetem dla funkcji przyrodniczych i produkcji rolnej: łąk i pastwisk, zieleni naturalnej doliny rzecznej, lasy i inne. Dla poszczególnych terenów określono podstawowe wskaźniki kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu.

Najwięcej nowych terenów inwestycyjnych (obszarów rozwoju urbanizacji) wskazano w miejscowościach:

- 1) Nowa Biała i Maszewo Duże – tereny wielofunkcyjne, mieszkaniowo-usługowe, produkcyjno-usługowe;
- 2) Biała, Nowe Draganie, Stare Draganie, Nowe Trzepowo – tereny produkcyjno-usługowe, składów i magazynów;
- 3) Maszewo Duże, Mańkowo – tereny mieszkaniowo-usługowe;
- 4) Brwilno, Wyszyna – tereny mieszkaniowe.

Jednocześnie zrewidowano politykę przestrzenną Studium z 2010 r. i dostosowano zasięg terenów przeznaczonych do zainwestowania do faktycznych potrzeb i możliwości finansowych Gminy, co ma pozwolić ograniczyć niekorzystny proces rozpraszania zabudowy, konfliktów funkcji i zapewnić dostęp do infrastruktury technicznej i społecznej na odpowiednim poziomie. Korekty zasięgu terenów przeznaczonych pod zabudowę dotyczyły przede wszystkim miejscowości: Nowe Proboszczewice, Stare Proboszczewice, Miłodróż, Kamionki, Nowe Bronowo, Bronowo Kmiece, Bronowo-Zalesie, Nowe Trzepowo, Stare Trzepowo, Biała, Nowa Biała, Brwilno i Maszewo.

W zakresie **obszarów oraz zasad ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego i uzdrowisk** w Studium m.in.:

- 1) wskazano obszary i obiekty chronione na podstawie przepisów odrębnych – istniejące: rezerwat przyrody, obszar chronionego krajobrazu, park krajobrazowy, użytki ekologiczne, pomniki przyrody, obszary i tereny górnicze, obszary szczególnego zagrożenia powodzią, obszary osuwania się mas ziemnych;
- 2) ustalono ochronę istniejących kompleksów leśnych i ich rozwój w oparciu o wskazane obszary rolnicze do zalesienia;
- 3) ustalono ochronę gleb o wysokiej przydatności rolniczej przed zmianą sposobu użytkowania;
- 4) ustalono ochronę korytarzy i powiązań ekologicznych przed zmianą sposobu użytkowania;
- 5) wskazano działania w zakresie ochrony przyrody, powierzchni ziemi i gleb, powietrza atmosferycznego, wód powierzchniowych i podziemnych;
- 6) wskazano działania w zakresie ochrony przed hałasem oraz przed promieniowaniem elektromagnetycznym;
- 7) ustalono zasady kształtowania podsystemów: biologicznego, hydrologicznego oraz klimatycznego;
- 8) ustalono kierunki i zasady ochrony krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego;
- 9) ustalono kierunki i zasady kształtowania leśnej i rolniczej przestrzeni produkcyjnej;
- 10) ustalono obowiązek rekultywacji terenów poeksploatacyjnych;
- 11) wskazano możliwość eksploatacji złóż kopalin w obrębie istniejących, udokumentowanych złóż, nie wyznaczono filaru ochronnego dla złóż;
- 12) wskazano tereny na których możliwe jest lokalizowanie zakładów o dużym lub zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej; ustalono zasady zapobiegania wystąpieniu poważnej awarii przemysłowej oraz jej skutkom;
- 13) ustalono kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej w celu ograniczenia uciążliwości działalności człowieka dla środowiska – przede wszystkim rozwój systemów kanalizacji sanitarnej i deszczowej;
- 14) wskazano wykorzystywanie energii ze źródeł odnawialnych oraz wprowadzenie urządzeń i technologii energooszczędnych;
- 15) określono wytyczne ustalania zasad ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego i uzdrowisk w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

W zakresie **obszarów i zasad ochrony dziedzictwa kulturowego, zabytków oraz dóbr kultury współczesnej** w Studium m.in.:

- 1) wskazano obiekty i obszary podlegające ochronie na podstawie przepisów odrębnych;
- 2) wskazano obszary objęte szczególną polityką przestrzenną ze względu na wartości historyczne – tereny założeń przestrzennych w miejscowościach: Nowe Proboszczewice, Ogorzelice, Bronowo-Zalesie, Nowe Trzepowo, Srebrna, Brwilno;
- 3) ustalono działania w zakresie opieki nad zabytkami;
- 4) określono wytyczne ustalania zasad ochrony zabytków i dóbr kultury współczesnej w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

W zakresie **kierunków oraz zasad rozwoju systemów komunikacji** w Studium m.in.:

- 1) ustalono utrzymanie i modernizację istniejącej sieci drogowej;
- 2) wskazano nowy przebieg drogi wojewódzkiej nr 559 z ominięciem Maszewa Dużego i Sikorza;
- 3) określono docelowe klasy techniczne dróg publicznych;
- 4) wskazano drogi, dla których zakłada się obniżenie kategorii: odcinki drogi wojewódzkiej nr 559 i odcinek drogi krajowej nr 60;
- 5) wskazano rozbudowę skrzyżowania drogi wojewódzkiej nr 559 z drogą powiatową nr 2907W;
- 6) wskazano budowę nowego odcinka drogi w obr. Trzepowo Nowe, łączącego projektowaną drogę klasy zbiorczej w Płocku z drogą powiatową nr 5205W;
- 7) wskazano rozwiązania poprawiające bezpieczeństwo pieszych i rowerzystów;
- 8) wskazano utrzymanie linii kolejowej nr 33 i jej modernizację jako środka komunikacji zbiorowej oraz rozwój ilościowy i jakościowy przewozów realizowanych przez komunikację autobusową;
- 9) wskazano działania dla rozwoju dróg umożliwiających bezpieczne poruszanie się rowerzystom;
- 10) określono wytyczne ustalania zasad korzystania i rozwoju systemów komunikacji w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

W zakresie **kierunków oraz zasad rozwoju systemów infrastruktury technicznej** w Studium m.in.:

- 1) wskazano lokalizację terenów infrastruktury technicznej (I), obejmujących istniejące i projektowane obiekty infrastruktury technicznej związane z gospodarką wodną, ściekową, gospodarką odpadami oraz urządzenia elektroenergetyczne i gazownicze;
- 2) założono rozbudowę sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej, gazowej, wodociągowej i energetycznej w oparciu o istniejące zasoby i w dostosowaniu do zmieniających się potrzeb, w tym możliwość budowy przesyłowych linii elektroenergetycznych;
- 3) wskazano możliwości rozwoju energetyki w oparciu o odnawialne źródła energii, w tym: lokalizację terenów na których możliwa jest lokalizacja urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, wykorzystujących m.in. energię otrzymywaną z biomasy, biogazu, energię geotermalną, energię promieniowania słonecznego, hydroenergię oraz o mocy nieprzekraczającej 100 kW;
- 4) wskazano wykorzystanie odnawialnych źródeł energii zarówno w zbiorczych jak i w indywidualnych systemach grzewczych w możliwie jak największym zakresie.

W zakresie **obszarów, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego** w Studium określono, na których terenach możliwa będzie realizacja inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym oraz ponadlokalnym. Ze względu na brak programów zawierających zadania rządowe, przewidziane do realizacji na obszarze gminy Stara Biała w zakresie inwestycji o znaczeniu ponadlokalnym w Studium wskazano wyłącznie zadania samorządowe przewidziane do realizacji na terenie gminy Stara Biała w *Planie zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego*: budowę linii 400 kV Płock – Olsztyn Mątki, rozbudowę stacji 400/110 kV Płock, rozbudowę gazociągu Rembelszczyzna – Gustorzyn (zrealizowana), budowę obejścia miejscowości Maszewo Duże i Sikórz (droga

województwa 559), rozbudowę skrzyżowania drogi wojewódzkiej nr 559 z drogą powiatową nr 2907W, budowę telekomunikacyjnej sieci szkieletowo-dystrybucyjnej oraz dostępowej w ramach projektu „Internet dla Mazowsza”, poprawę bezpieczeństwa powodziowego stopnia wodnego Włocławek, modernizację zbiorników wodnych w Srebrnej i Maszewie, modernizację stawów rybnych, budowę systemu melioracyjnego – nawodnienia podsiąkowego, budowę urządzenia korytowego Brwilno; prowadzenie prac studialnych i projektowych dla budowy linii Kolei Dużych Prędkości (KDP) Warszawa – Płock – Włocławek – Bydgoszcz – Gdańsk.

W zakresie **obszarów, dla których jest obowiązkowe sporządzenie planu miejscowego** w Studium wskazano obszar dla którego obowiązkowe jest sporządzenie planu miejscowego na podstawie przepisów odrębnych: tereny lokalizacji cmentarzy.

W zakresie **obszarów, dla których Gmina zamierza sporządzić plan miejscowy** w Studium jako niezbędne do sporządzenia planów miejscowych wskazano:

- 1) tereny zurbanizowane, zwłaszcza obszaru Nowych Proboszczewic, Białej, Mańkowa oraz Ludwikowa;
- 2) tereny wskazane do rozwoju i intensyfikacji procesów urbanizacyjnych, a nie będące kontynuacją pasm istniejącej przyulicznej zabudowy, dla których należy ustalić zasady ochrony i kształtowania przestrzeni przeznaczonych pod zabudowę;
- 3) tereny, w stosunku do których w Studium zmieniono dotychczasową politykę przestrzenną, tj. tereny, dla których planuje się zmianę przeznaczenia na cele nierolnicze oraz obszarów wymagających przekształceń i rehabilitacji, tereny, dla których obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego o ustaleniach polityki przestrzennej niezgodnej z zapisaną w Studium;
- 4) tereny, dla których obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego o zakresie i formie niezgodnej z obowiązującymi przepisami prawa.

W zakresie **kierunków i zasad kształtowania leśnej przestrzeni produkcyjnej** w Studium założono utrzymanie dotychczasowych funkcji leśnych większości terenów oraz rozwój istniejących kompleksów leśnych w drodze ich uzupełnienia i poszerzenia w ramach wyznaczonych terenów rolniczych wskazanych do zalesienia.

W zakresie **kierunków i zasad kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej** w Studium założono utrzymanie dotychczasowych funkcji rolniczych większości terenów otwartych i specjalizacji w kierunku sadowniczym i warzywnym z rozwojem w kierunku rolnictwa ekologicznego. W przypadku rezygnacji z prowadzenia produkcji rolnej założono możliwość przekształcenia istniejącej zabudowy zagrodowej w tereny wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną i usługami służącymi wielofunkcyjnemu rozwojowi obszarów wiejskich.

W zakresie **obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi** w Studium uwzględniono i oznaczono ich zasięg, w tym obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, przedstawiony na mapach zagrożenia powodziowego sporządzonych przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej (2015 r.) oraz w „*Studium dla potrzeb planów ochrony przeciwpowodziowej – Etap I – rzeka Skrwa Prawa*” (2006 r.). W Studium nie wyznaczono terenów, w granicach których możliwa byłaby realizacja działań zakazanych do realizacji na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią.

W zakresie **obszarów osuwania się mas ziemnych** wyznaczono osuwiska oraz obszary zagrożone ruchami masowymi ziemi. Wskazano kierunki ochrony skarp przed osuwaniem się ziemi polegające na wyłączeniu tych obszarów i ich najbliższego sąsiedztwa z możliwości zabudowy, zakazie usuwania lub niszczenia szaty roślinnej na tych obszarach, wzbogacaniu ich szaty roślinnej, zabezpieczeniu brzegów, uszczelnianiu rowów.

W zakresie **obiektów lub obszarów, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny** w Studium nie wprowadzono żadnych ustaleń, z uwagi na brak w granicach Gminy kopalni, które wymagałyby wyznaczenia filaru ochronnego.

W zakresie **obszarów pomników zagłady i ich stref ochronnych** w Studium nie wprowadzono żadnych ustaleń, z uwagi na brak w granicach Gminy Pomników Zagłady i ich stref ochronnych, o których mowa w przepisach odrębnych z zakresu ochrony terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. z 1999 r. Nr 41, poz. 412 z późn. zm.).

W zakresie **obszarów wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji** w Studium wskazano obszary, które wymagają przekształceń:

- 1) wymagające rekultywacji tereny poeksploatacyjne;
- 2) wymagające rehabilitacji tereny założeń dworsko-parkowych oraz zespołu zabudowy folwarcznej;
- 3) teren istniejącego składowiska odpadów – wymagający rekultywacji docelowo po zakończeniu składowania odpadów.

Ze względu na brak stwierdzenia występowania historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi lub bezpośrednich zagrożeń szkodą w środowisku lub szkód w środowisku nie określono obszarów wymagających remediacji.

W zakresie **obszarów zdegradowanych** stwierdzono brak występowania obszarów znajdujących się w stanie kryzysowym o których mowa w przepisach odrębnych z zakresu rewitalizacji.

W zakresie **granic terenów zamkniętych i ich stref ochronnych** w Studium wskazano granice terenów zamkniętych związanych z przebiegiem linii kolejowej.

W zakresie **wyznaczenia obszarów, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW oraz ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu** w Studium wskazano lokalizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, wykorzystujących m.in. energię otrzymywaną z biomasy, biogazu (w tym odgazowywanie odpadów), energię geotermalną, energię promieniowania słonecznego, hydroenergię, na terenach: obiektów produkcyjnych, składów i magazynów (P), obiektów produkcyjnych, składów, magazynów i usług (PU), obszarów i terenów górniczych (PG) oraz w obrębach Maszewo nad Wisłą (obszar oczyszczalni ścieków) oraz Kobierniki i PGR Srebrna (obszar Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych w Kobiernikach) tereny infrastruktury technicznej (I). Ustalono, że realizacja ww. urządzeń nie może powodować ograniczeń w zabudowie, zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu poza obszarem na którym będą rozmieszczone. Granicę stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie, zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu związanych z ich lokalizacją ustalono jako odpowiadającą granicy terenów ich lokalizacji.

W obszarze Gminy nie przewiduje się możliwości lokalizacji elektrowni wiatrowych nie będących mikroinstalacjami w rozumieniu przepisów odrębnych z zakresu energetyki – elektrowni o mocy przekraczającej 40 kW.

Dodatkowo, w Studium określono również: **kierunki rozwoju i przekształceń infrastruktury społecznej** oraz **kierunki zabezpieczenia wymogów obronności i bezpieczeństwa państwa.**

4. Interpretacja zgodności planów miejscowych ze Studium

Ustalenia zawarte w elaboracie Studium, zarówno w części tekstowej, jak i graficznej, wyrażają zgeneralizowane kierunki polityki przestrzennej Gminy, nie są ścisłymi przesądzeniami o granicach zainwestowania i użytkowaniu terenów, nie ograniczają

możliwości realizacji innych działań, nieprzewidzianych w zapisach Studium, służących rozwojowi terenów zgodnie z polityką przestrzenną określoną w Studium.

Dopuszczalne jest w planie miejscowym zachowanie istniejącego sposobu użytkowania terenu – np. utrzymanie funkcji rolniczej, dla terenów planowanych do zmiany przeznaczenia na cele nierolnicze lub np. zachowanie funkcji zabudowy zagrodowej dla terenów planowanych pod rozwój funkcji produkcyjnych. Zachowanie istniejącego sposobu zagospodarowania terenu należy uznać za nienaruszające ustaleń Studium.

Dopuszczalne jest również w planie miejscowym zachowanie przeznaczenia ustalonego w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Zachowanie przeznaczenia wskazanego w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy uznać za nienaruszające ustaleń Studium.

Przyjęte w planach wskaźniki dotyczące kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu powinny opierać się na wskaźnikach określonych w Studium dla określonego przeznaczenia terenu z uwzględnieniem cech istniejącego zainwestowania i ich ewentualnej kontynuacji.

Ostateczne ustalenia granic terenów i przebiegów projektowanej infrastruktury technicznej będą dokonywane w ramach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub w decyzjach administracyjnych. W szczególności wyznaczone granice dotyczące przeznaczenia terenów mogą być korygowane w dostosowaniu do granic istniejących własności.

5. Uzasadnienia zawierające objaśnienia przyjętych rozwiązań

Przyjęte w Studium rozwiązania są wynikiem rozpoznania istniejącego stanu zagospodarowania przestrzennego, funkcjonowania i zagrożeń środowiska przyrodniczego, stopnia zachowania wartości kulturowych oraz sytuacji społeczno-gospodarczej. Opierając się o cele rozwoju określone w dokumentach gminnych, regionalnych i krajowych sprecyzowano kierunki rozwoju zapewniające:

- 1) utrzymanie roli i wielofunkcyjny rozwój miejscowości: Nowe Proboszczewice, Maszewo Duże z Mańkowem, Biała, Nowa Biała, jako ośrodków o znaczeniu lokalnym;
- 2) rozwój funkcji zabudowy mieszkaniowo–usługowej i mieszkaniowej jednorodzinnej w Ludwikowie, Wyszynie, Brwilnie i Maszewie;
- 3) warunki dla rozwoju funkcji produkcyjno-usługowych, składowych i magazynowych w obrębach: Maszewo Duże, Biała Nowa, Biała, Draganie Stare, Draganie Nowe, Trzepowo Nowe;
- 4) warunki dla eksploatacji kopalni w miejscach występowania udokumentowanych złóż;
- 5) warunki dla rozwoju funkcji turystycznych i wypoczynkowych w miejscowościach związanych z dolinami Wisły, Skrwy Prawej i Wierzbicy oraz obszarów cennych przyrodniczo (południowo-zachodnia część Gminy);
- 6) warunki dla realizacji gminnych inwestycji celu publicznego;
- 7) ograniczenie możliwości zainwestowania na terenach zagrożonych ruchami masowymi ziemi i w ich bezpośrednim otoczeniu;
- 8) zapewnienie dogodnych warunków zamieszkania, poprawy dostępności usług, poprawy obsługi i funkcjonowania systemu komunikacyjnego i infrastruktury technicznej (zakłada się wzrost liczby mieszkańców oraz poprawę warunków mieszkaniowych obecnych i nowych mieszkańców);
- 9) rozwój systemów uzbrojenia terenu i standardów wyposażenia w dostosowaniu do stopnia zaawansowania rozwoju przestrzennego;
- 10) rozwój infrastruktury społecznej w oparciu o istniejące zasoby.

6. Słowniczek pojęć i definicji

Ilekróć w niniejszym opracowaniu jest mowa o:

- 1) **Gminie** – należy przez to rozumieć gminę Stara Biała, chyba, że z treści zapisu wynika inaczej;
- 2) **Urzędzie Gminy** – należy przez to rozumieć Urząd Gminy Stara Biała;
- 3) **przepisach odrębnych** – należy przez to rozumieć przepisy ustaw wraz z aktami wykonawczymi oraz prawomocne decyzje administracyjne;
- 4) **rysunku Studium** – należy przez to rozumieć rysunek Studium sporządzony na mapie topograficznej w skali 1:10 000, stanowiący załącznik do uchwały uchwalającej Studium;
- 5) **Studium** – należy przez to rozumieć niniejsze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Stara Biała, stanowiące dokument planistyczny gminy, obejmujący obszar w granicach administracyjnych gminy, o ile z treści przepisu nie wynika inaczej;
- 6) **przeznaczeniu** – należy przez to rozumieć funkcję określającą sposób zagospodarowania i użytkowania terenu;
- 7) **PZPW** – należy przez to rozumieć *Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego* (uchwała Nr 180/14 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 7 lipca 2014 r.);
- 8) **modernizacji** – należy przez to rozumieć działania związane ze zwiększeniem wartości użytkowej lub technicznej istniejącego obiektu lub urządzenia;
- 9) **zrównoważonym rozwoju** – należy przez to rozumieć rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych (zgodnie z wymogami przepisów odrębnych z zakresu ochrony środowiska);
- 10) **uciażliwości** – należy przez to rozumieć negatywne oddziaływanie na otoczenie obiektów i urządzeń, powodowane emisją gazów, pyłów, hałasu, promieniowania itp., a także wynikające ze wzmożonego ruchu pojazdów związanego z ich funkcjonowaniem o wartościach przekraczających wartości dopuszczalne określone w przepisach odrębnych dotyczących ochrony środowiska;
- 11) **korytarzu ekologicznym** – należy przez to rozumieć ciągły, nieprzerwany zabudową lub infrastrukturą techniczną fragment środowiska przyrodniczego z zachowanymi cechami naturalnymi i funkcjonalnymi lub celowo ukształtowany, gwarantujący łączność pomiędzy elementami węzłowymi systemu przyrodniczego, umożliwiającą przemieszczanie się materii i energii w środowisku oraz migrację zwierząt;
- 12) **krajobrazie kulturowym** – należy przez to rozumieć postrzeganą przez ludzi przestrzeń, zawierająca elementy przyrodnicze i wytwory cywilizacji, historycznie ukształtowaną w wyniku działania czynników naturalnych i działalności człowieka.

TOM II UWARUNKOWANIA ROZWOJU

1. Uwarunkowania ponadlokalne

1.1. Powiązania funkcjonalno-przestrzenne

Odległość² gminy Stara Biała do najbliższej zlokalizowanego ośrodka miejskiego o znaczeniu regionalnym – Płocka, nie przekracza 10,0 km, natomiast odległość do Miasta Stołecznego Warszawy wynosi ok. 118 km. Odległości od najbliższych ośrodków o znaczeniu ponadlokalnym wynoszą:

- 1) 10 km od Płocka;
- 2) 27 km od Dobrzynia nad Wisłą;
- 3) 31 km od Droбина;
- 4) 33 km od Sierpca;
- 5) 38 km od Gostynina;
- 6) 50 km od Włocławka;
- 7) 53 km od Płońsk
- 8) 60 km od Kutna.

Na kształtowanie się struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Stara Biała w największym stopniu wpływ miało położenie nad rzeką Wisłą (w tym obecność zagrożonej osuwiskami skarpy wiślanej) oraz bezpośrednie sąsiedztwo miasta Płocka i znajdujących się w nim najważniejszych w kraju zakładów petrochemicznych. Nie bez znaczenia dla obecnej struktury przestrzennej pozostał wykształcony układ komunikacyjny dróg ponadlokalnych i linii kolejowej oraz duży udział gruntów wysokich klas bonitacyjnych, chronionych prawnie przed przekształceniami na funkcje nierolnicze.

Gospodarka Gminy w dużej mierze oparta jest o rolnictwo. Mieszkańcy mają możliwość zaspokojenia na terenie Gminy potrzeb m.in.: w zakresie zakupu podstawowych artykułów żywnościowych i przemysłowych, szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego, podstawowej opieki medycznej. Potrzeby związane m.in. ze szkolnictwem ponadgimnazjalnym i wyższym, specjalistyczną opieką medyczną oraz kulturą i rozrywką realizowane są w większych ośrodkach na terenie województwa, przede wszystkim w najbliższym Płocku. Głównym ośrodkiem i stolicą regionu jest miasto Warszawa. Siedziba władz powiatowych znajduje się w mieście Płock, oddalonym o około 10 km od Białej.

1.2. Powiązania przyrodnicze

Obszar gminy Stara Biała, wg. podziału dokonanego przez J. Kondrackiego, znajduje się w granicach prowincji Niż Środkowoeuropejski oraz podprowincji Pojezierza Południowo-bałtyckiego. Obszar gminy niemal w całości znajduje się w granicach mezoregionu: Pojezierze Dobrzyńskie (315.14). Niewielka, południowa część gminy (część obszaru dolinno-rzecznej Wisły) należy do mezoregionu Kotlina Płocka (315.35), natomiast część północno-wschodnia do mezoregionu Wysoczyzna Płońska (318.61).

Przepływ materii, energii i informacji genetycznej pomiędzy elementami systemu przyrodniczego Gminy i obszarami sąsiednimi odbywa się poprzez korytarze ekologiczne o znaczeniu regionalnym i krajowym, jakim są doliny Wisły i Skrwy Prawej, a także za pośrednictwem sieci lokalnych korytarzy i powiązań ekologicznych. Obszar doliny Wisły oraz doliny Skrwy Prawej, znajdujące się w południowo-zachodniej części Gminy, stanowią część składową krajowej sieci ekologicznej ECONET-POLSKA. Należą do obszaru korytarza ekologicznego o znaczeniu krajowym - Skrwy (19k). Ponadto wspomniana część Gminy należy do krajowego obszaru węzłowego Pojezierza Gostynińskiego (07K). Obszar ten

² Odległości liczone od centrum miejscowości Biała.

sąsiaduje z międzynarodowym obszarem węzłowym Puszczy Kampinoskiej (20M) oraz korytarzem ekologicznym o znaczeniu międzynarodowym – Toruńskim Dolnej Wisły (15m).

Podstawowe kierunki powiązań przyrodniczych związane są zatem z przebiegiem dolin Wisły oraz Skrwy Prawej. Poza nimi, intensywny przepływ materii, energii i informacji genetycznej odbywa się również za pośrednictwem doliny rzeki Wierzbicy, a także obszarów leśnych zlokalizowanych w peryferyjnych częściach Gminy i mających kontynuację poza jej granicami, oraz za pośrednictwem otwartych terenów rolniczych, we wszystkich kierunkach.

Barierę dla migracji zwierząt stanowią elementy infrastruktury komunikacyjnej w postaci dróg o wysokim natężeniu ruchu, z których najbardziej uciążliwe ze względu na swój przebieg są: droga wojewódzka nr 562, o przebiegu zbliżonym do równoleżnikowego, ciągnącym się wzdłuż osi Wisły, oddzielająca rzekę od obszarów objętych formami ochrony przyrody; drogi wojewódzkie nr 555 oraz 559 oddzielające kompleksy leśne oraz przecinające otulinę Brudzeńskiego Parku Krajobrazowego, w tym dolinę rzeki Wierzbicy. Utrudnienie może stwarzać występująca linia kolejowa Kutno – Płock – Brodnica o niemal południkowym przebiegu.

Przebieg drogi krajowej nr 60, drogi wojewódzkiej nr 540, a także dróg powiatowych nie ingeruje w struktury obszarów najcenniejszych przyrodniczo i objętych ochroną prawną.

1.3. Powiązania komunikacyjne i infrastrukturalne

Powiązania komunikacyjne gminy Stara Biała z obszarem zewnętrznym odbywają się za pośrednictwem drogi krajowej, czterech dróg wojewódzkich oraz sieci dróg powiatowych, a także kolei. Najważniejszymi elementami systemu komunikacyjnego o znaczeniu ponadlokalnym są drogi wojewódzkie nr 540, 555, 559 i 562, które zapewniają połączenia z najważniejszymi ośrodkami regionalnymi i lokalnymi: Płockiem, Bielskiem, Sikorzem, Lipnem, Starym Duninowem, Szpetalem Górnym. Układ ww. dróg sprawia, że teren całej Gminy jest dobrze skomunikowany z regionem. Ze względu na swoje peryferyjne położenie nieco mniejsze znaczenie ma droga krajowa nr 60 relacji Łęczycza – Ostrów Mazowiecka. Układem uzupełniającym jest sieć dróg powiatowych umożliwiających dojazd do głównych ośrodków gmin ościennych.

Przez wschodnią część, w przebiegu niemal południkowym, na odcinkach ok. 2 km w granicach gminy (fragment linii kolejowej wybiega w obszar gminy Bielsk), przebiega linia kolejowa, umożliwiająca połączenie pomiędzy Kutnem a Brodnicą. Na terenie gminy Stara Biała zlokalizowana jest stacja kolejowa (Płock Trzepowo) oraz przystanek kolejowy (Proboszczewice Płockie). Od linii kolejowej odbiega bocznica, prowadząca do terminalu kolejowego Polskiego Koncernu Naftowego Orlen S.A.

Główne powiązania infrastrukturalne na terenie Gminy obejmują:

- 1) napowietrzne elektroenergetyczne linie przesyłowe o napięciu 400 kV relacji :
 - a) Ołtarzew – Płock (Kruszczewo) (wg PZPW: Mościska – Płock Kruszcze),
 - b) Płock (Kruszczewo) – Grudziądz (Węgrowo),
 - c) Rogowiec – Płock (Kruszczewo);
- 2) napowietrzne elektroenergetyczne linie przesyłowe o napięciu 110 kV relacji:
 - a) Płock (Kruszczewo) – Sierpc,
 - b) Płock (Kruszczewo) – Maszewo,
 - c) Płock (Kruszczewo) – PKN ORLEN S.A. (dwie linie, w tym jedna dwutorowa),
 - d) Płock (Kruszczewo) – Podolszyce (dwie linie, w tym jedna dwutorowa),
 - e) Płock (Kruszczewo) – Raciąż,
 - f) 3 linie przecinające południowo-wschodni skraj Gminy: Płock – Podolszyce;
- 3) gazociągi wysokiego ciśnienia relacji:
 - a) 3 gazociągi Rembelszczyzna – Gustorzyn (700 DN, 2 x 500 DN, gazociąg krajowy magistralny),
 - b) 1 gazociąg do Rafinerii PKN Orlen (400 DN),
 - c) 1 gazociąg Bronowo-Zalesie – Sierpc (300 DN),

- d) 1 gazociąg Bronowo-Zalesie – Płock (150 DN),
- e) 1 gazociąg Srebrna – Płock (125 DN);
- 4) dwa ropociągi Adamowo – Płock (600 DN, 800 DN) – wschodni odcinek rurociągu przyjaźń;
- 5) rurociąg paliwowy (DN 300) Płock – Nowa Wieś Wielka (Bydgoszcz);
- 6) gazociąg etylenu Płock – Włocławek;
- 7) kabel telekomunikacyjny światłowodowy relacji Płock – Włocławek;
- 8) oczyszczalnię ścieków w Maszewie;
- 9) Zakład Utylizacji Odpadów w Kobiernikach;
- 10) stację elektroenergetyczną 400/110 kV Płock (Kruszczewo).

2. Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu, stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony

2.1. Struktura funkcjonalno-przestrzenna Gminy i procesy jej przekształceń; zagospodarowanie i uzbrojenie terenu

W przestrzeni Gminy wyróżnić można kilka czytelnych struktur funkcjonalno-przestrzennych:

- 1) obszar południowo-zachodni – obejmujący miejscowości nadwiślane Brwilno i Maszewo, oraz położone w sąsiedztwie Skrwy Prawej i Wierzbicy Ułaszewo, o czytelnym układzie osadniczym z przewagą funkcji mieszkaniowej, przyrodniczej i rolniczej;
- 2) obszary wielofunkcyjne, o czytelnym układzie osadniczym (zwartą, skupioną, zabudową zlokalizowaną wzdłuż dróg), łączące funkcje mieszkaniowe, usługowe, produkcyjno-składowe, sportowo-rekreacyjne. Przez obszary te przebiegają główne drogi wojewódzkie lub powiatowe od których odbiega sieć dróg niższej rangi, w tym dróg wewnętrznych, rozwinięte tu funkcje usługowe i produkcyjno-składowe mają charakter centrotwórczy, a niektóre z nich również ponadlokalny (miejscowości w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Płock): Maszewo Duże, Mańkowo, Biała, Nowa Biała oraz Nowe Proboszczewice;
- 3) obszary wielofunkcyjne o zróżnicowanym układzie osadniczym (zwartą zabudową zlokalizowaną wzdłuż dróg oraz zabudową rozproszoną), łączące funkcje mieszkaniowe, usługowe, produkcyjno-usługowe oraz rolnicze w miejscowości Stare Proboszczewice, Stara Biała, Kamionki, Ogorzelice, Bronowo-Zalesie, Nowe Bronowo, Bronowo Kmiece, Srebrna (również funkcje przyrodnicze), a także przestrzennie odosobnione od reszty gminy (bariera przestrzenna w postaci torów kolejowych) Nowe Trzepowo;
- 4) obszar monofunkcyjny o czytelnym układzie osadniczym (zwartą zabudową zlokalizowaną wzdłuż dróg) z przewagą funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej (Ludwikowo);
- 5) obszar monofunkcyjny, o czytelnym produkcyjno-magazynowym charakterze z towarzyszącą mu funkcją składową i komunikacyjną (południowa część miejscowości Nowe Draganie i Stare Draganie, przy granicy z miastem Płock) lub wydobywczą (wschodnia część wsi Nowa Biała);
- 6) obszary monofunkcyjne o czytelnym układzie osadniczym (zwartą zabudową zlokalizowaną wzdłuż dróg i terenami rolniczymi rozciągającymi się na jej zapleczu) łączące funkcje mieszkaniowe i rolnicze (Wyszyna, Kowalewko);
- 7) obszary monofunkcyjne o zróżnicowanym układzie osadniczym (ze zwartą zabudową wzdłuż dróg oraz rozproszoną zabudową) łączące funkcje mieszkaniowe i rolnicze (Miłodróż, Kobierniki, zachodnia część Starych Proboszczewic, Stare Trzepowo, Kruszczewo, północna część Srebrnej, północna i środkowa część Dragania i Nowego Dragania, północna i środkowa część Starej Białej);

8) obszary monofunkcyjne bez czytelnego układu osadniczego (z rozproszoną zabudową), łączące funkcje mieszkaniowe i rolnicze (Trzebuń, Włoczewo, Dziarnowo).

Część z miejscowości ma wyraźnie ukształtowane struktury przestrzenne. Występują tu następujące osadnicze typy wsi: wsie „ulicówki” – pasma zabudowy przydrożnej, (np. Nowa Biała, Wyszyna), wieś widlica – pasma zabudowy przydrożnej, powstałej na rozwidleniu dróg (np. południowa część Starej Białej), wsie o układzie centralnym, wielodrożnice – zabudowa usługowa i mieszkaniowa koncentrująca się w części centralnej (np. Nowe Proboszczewice, Bronowo-Zalesie), wsie „samotnice” (np. Trzebuń, Włoczewo, Dziarnowo).

Obszar Gminy zainwestowany jest raczej w sposób ekstensywny. Wyjątek stanowią miejscowości o charakterze wielofunkcyjnym. Głównymi miejscowościami w Gminie skupiającymi funkcje mieszkaniowe oraz usługowe i produkcyjne są: Maszewo Duże, Mańkowo, Nowe Proboszczewice, Biała, Nowa Biała. Obszarami koncentracji funkcji mieszkaniowych jednorodzinnych są wsie Brwilno i Ludwikowo. Na pozostałym obszarze Gminy zabudowa ma charakter typowy dla obszarów rolniczych – pasma zabudowy skupione wzdłuż dróg oraz pojedyncze zabudowania rozproszone na terenach rolnych.

Tab. 1. Użytkownie terenów w gminie Stara Biała.

Sposób użytkowania terenu		Powierzchnia (ha) ³	Udział w powierzchni Gminy (%)
Tereny zainwestowane	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	307,6	2,77
	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usług	13,7	0,12
	Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	7,3	0,07
	Tereny zabudowy usługowej	33,4	0,30
	Tereny sportu i rekreacji	7,0	0,06
	Tereny turystyczno-rekreacyjne	3,0	0,03
	Tereny obiektów produkcyjnych, składów, magazynów i usług	67,1	0,60
	Tereny obiektów produkcyjnych, składów, magazynów	121,7	1,10
	Tereny obiektów produkcyjnych w gospodarstwach rolnych	28,7	0,26
	Tereny eksploatacji powierzchniowej	59,7	0,54
	Tereny zabudowy zagrodowej	335,6	3,02
	Tereny kolei	54,6	0,49
	Tereny infrastruktury technicznej	78,1	0,70
	Tereny zabudowane nieużytkowane	0,05	0,00
Razem		1117,5	10,06
Tereny rolnicze, w tym grunty orne, sady oraz łąki i pastwiska		8162,9	73,46
Tereny zieleni i wód	Tereny zadrzewione	227,9	2,05
	Lasy	1258,4	11,32
	Tereny zieleni naturalnej doliny rzecznej	17,6	0,16
	Tereny zieleni urządzonej	10,7	0,10
	Tereny cmentarzy (czynnych i nieczynnych)	4,2	0,04
	Tereny wód powierzchniowych (stojących i płynących)	312,9	2,82
	Razem	1831,7	16,48
RAZEM		11112,1	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie inwentaryzacji urbanistycznej przeprowadzonej dla potrzeb Studium.

Dominującym typem zabudowy jest zabudowa zagrodowa oraz (występująca głównie we wsiach zlokalizowanych w pobliżu miasta Płocka oraz w Brwilnie, Ludwikowie i Nowych Proboszczewicach) zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, wśród której występują pojedyncze obiekty usługowe oraz obiekty produkcyjno-składowe (część z nich związana z produkcją rolniczą). Zabudowa zagrodowa zastępowana jest stopniowo zabudową mieszkaniową jednorodziną i usługową. Ponadto w strukturze gminy można wyróżnić obszar, którego sposób zagospodarowania jest silnie uwarunkowany sąsiedztwem zlokalizowanego w Płocku zakładu rafineryjnego ORLEN. Jest on zarówno źródłem

³ Wartości dla terenów zabudowy mieszkaniowej, usługowej,

uciażliwości jak i generatorem rozwoju zabudowy w jego sąsiedztwie – bezpośrednio przy granicy z zakładem petrochemii PKN ORLEN, wykształciły się pasma zabudowy o charakterze produkcyjnym, składowym, magazynowym i usługowym.

Siedzibą władz Gminy oraz głównym ośrodkiem administracyjnym jest wieś Biała. Poza usługami administracji publicznej, kilkoma innymi obiektami usługowymi zaspakajającymi podstawowe potrzeby i zakładem produkcyjnym, terenem rekreacyjno-sportowym, miejscowość tworzona jest przede wszystkim przez regularne, skupione w centrum, osiedle domów mieszkaniowych jednorodzinnych.

Najbardziej złożony układ przestrzenny posiada miejscowość Nowe Proboszczewice. Centrum miejscowości, w którym skupione są zarówno usługi publiczne (m.in. kościół wraz z cmentarzem, szkoła, budynek Ochotniczej Straży Pożarnej, ośrodek zdrowia), większość pozostałych usług, oraz zabudowa mieszkaniowa, przylega bezpośrednio do drogi wojewódzkiej i odbiegających od niej w kierunku południowym drogi gminnej i drogi wewnętrznej. Ta część miejscowości, wraz z parkiem dworskim otaczającym przychodnię zdrowia i częścią doliny rzeki Wierzbicy posiada charakter przestrzeni publicznej. Na zachód od wielofunkcyjnej części miejscowości, również bezpośrednio przy drodze wojewódzkiej, występuje niewielkie skupienie zabudowy zagrodowej. Poza tym wielofunkcyjne centrum miejscowości otoczone jest przez trzy duże skupiska, stosunkowo nowej, zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (o średniej wielkości działek od 670 m² do 950 m²) wraz z występującymi tam pojedynczo usługami. Zabudowa ta rozmieszczona jest przy gęstej i regularnej sieci dróg wewnętrznych. Dwa spośród „osiedli” zlokalizowane są na południe od centrum miejscowości i rozdziela je dolina rzeki Wierzbicy, tworząc pomiędzy nimi pasmo terenu wolnego od zabudowy; natomiast trzecie „osiedle” usytuowane jest w bezpośrednim sąsiedztwie drogi wojewódzkiej, na wschód od centrum, od którego oddziela je powstały w ostatnich latach teren rekreacyjno-sportowy. Po drugiej stronie drogi wojewódzkiej w jej bezpośrednim sąsiedztwie zlokalizowane są kolejne pasma zabudowy, łączące funkcje mieszkaniowe i produkcyjno-usługowe. W oddaleniu od zwartej zabudowy występuje rozproszona zabudowa zagrodowa.

Ilość terenów zagospodarowanych w Gminie stale się powiększa. W latach 2004-2014 każdego roku oddawano do użytkowania przeciętnie 79 budynków mieszkalnych oraz 8 budynków niemieszkalnych.

Tab. 2. Liczba nowych budynków mieszkalnych i niemieszkalnych oddanych do użytkowania w latach 2004-2014.

Budynki	Liczba nowych budynków oddanych do użytkowania											Średnia
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
Nowe budynki mieszkalne	81	93	67	75	96	96	81	58	73	79	68	79
Nowe budynki niemieszkalne ogółem	13	8	8	11	0	4	2	12	11	10	14	8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL.

W latach 2005-2014, zgodnie z danymi GUS, z grupy budynków niemieszkalnych na terenie gminy Stara Biała, oddano do użytku nowe budynki: 2 hotele, 3 budynki biurowe, 17 budynków handlowo-usługowych, 8 garaży, 9 budynków przemysłowych, 9 obiektów z grupy zbiorników, silosów i budynków magazynowych, 1 obiekt kulturalny, 2 budynki szkół i instytucji badawczych i 29 budynków gospodarstw rolnych.

Tab. 3. Średnia powierzchnia użytkowa nowych budynków mieszkalnych i niemieszkalnych oddanych do użytkowania w danym roku w latach 2004-2014.

Budynki wg funkcji (łączna liczba obiektów ze wszystkich lat)	Średnia powierzchnia użytkowa nowych budynków oddanych do użytkowania w danym roku [m ²]											Średnia
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
Budynki mieszkalne (867)	142	134	143	140	146	140	149	132	138	148	129	140
Budynki niemieszkalne ogółem (93):	164	155	248	664	0	197	88	145	609	375	630	298
Budynki hoteli (2)	-	58	0	0	0	0	0	0	0	243	0	-
Budynki biurowe (3)	-	0	0	123	0	0	0	0	0	1907	161	-
Budynki handlowo-usługowe (17)	-	98	0	670	0	56	136	160	59	240	487	-
Budynki garaży (8)	-	79	69	50	0	273	0	111	59	0	0	-
Budynki przemysłowe (9)	-	0	0	4100	0	212	0	0	1309	248	1029	-
Zbiorniki, silosy i budynki magazynowe (9)	-	0	245	295	0	247	0	0	2478	0	480	-
Ogólnodostępne obiekty kulturalne (1)	-	0	0	0	0	0	40	0	0	0	0	-
Budynki szkół i instytucji badawczych (2)	-	0	0	1382	0	0	0	0	0	0	1240	-
Budynki gospodarstw rolnych (29)	-	364	312	136	0	0	0	148	248	68	613	-

wartość powierzchni pisane kursywą gdy w danym roku powstał tylko 1 budynek danego typu

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL.

Uzbrojenie terenu omówione zostało w rozdz. 10 i 11.

2.2. Dotychczasowe przeznaczenie oraz stan systemu planowania przestrzennego

Dotychczasowe przeznaczenie

Obszar gminy Stara Biała w dokumentach planistycznych (w dotychczas obowiązującym Studium oraz w niżej wymienionych planach miejscowych) przeznaczony został na rozmaite cele, zarówno przyrodnicze i rolnicze, jak i na cele zabudowy i zagospodarowania terenu (począwszy od zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej, po funkcje usługowe, składowe, produkcyjne i przemysłowe).

Pod zabudowę w szczególności przeznaczono rozległe obszary w południowo-zachodniej części Gminy oraz tereny w otoczeniu drogi wojewódzkiej w miejscowościach Nowe Proboszczewice i Stare Proboszczewice. Poza przeznaczeniem na cele mieszkaniowe, mieszkaniowo-usługowe i zagrodowe, wskazano także rozwój funkcji produkcyjno-składowo-usługowych, dla których największy obszar koncentracji przewidziano w bezpośrednim sąsiedztwie Płocka, wokół zakładów ORLEN. Poza wymienionymi obszarami koncentracji zabudowy, dla pozostałego terenu Gminy przewidziano przede wszystkim utrzymanie funkcji rolniczych i przyrodniczych, wskazując na realizację zabudowy głównie w postaci pasm wzdłuż dróg, w miejscu i uzupełnieniu istniejącej zabudowy zagrodowej.

Tereny przeznaczone w planach miejscowych na cele zabudowy w znacznym stopniu zostały już zainwestowane. W rozdz.14.3 wskazano jaka jest chłonność (w podziale na funkcje zabudowy) obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, położonych poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Dotychczas obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Stara Biała przyjęte zostało uchwałą Nr 138/XV/00 Rady Gminy Stara Biała z dnia 15 czerwca 2000 r. Studium wykonane zostało zgodnie z zasadami i procedurą sporządzania studium określonymi w ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. *o zagospodarowaniu przestrzennym* (tj. Dz.U. z 1994 Nr 89 poz. 415 z późn. zm.).

W 2010 r. uchwałą Nr 244/XXX/10 z dnia 14 października 2010 r. Rada Gminy Stara Biała uchwaliła Zmianę Studium, która ograniczyła się głównie do określenia nowych terenów wskazanych do rozwoju zabudowy położonych w większości w południowej części Gminy, stanowiących kontynuację terenów rozwojowych wyznaczonych w obowiązującym Studium. Dotyczyły one głównie rozwoju zabudowy mieszkaniowej oraz usługowej we wsiach: Biała, Brwilno, Bronowo-Zalesie, Ludwikowo, Kamionki, Mańkowo, Maszewo Duże, Nowe Trzepowo, Wyszyna, zabudowy produkcyjno-usługowej we wsi Nowe Trzepowo oraz rozbudowy ponadlokalnego układu komunikacyjnego (planowana trasa dojazdowa do III mostu na Wiśle). Ponadto dopuszczono możliwość lokalizacji terenów górniczych – eksploatacji kopalni i obiektów wykorzystujących odnawialne źródła energii. Zmiana Studium wykonana została zgodnie z zasadami i procedurą sporządzania studium określonymi w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (tj. Dz. U. z 2012 r. poz. 647 z późn. zm.).

Potrzebę opracowania nowego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego stwierdzono w wyniku przeprowadzonej w 2014 r. analizy aktualności *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy Stara Biała*, zgodnie z wymogami art. 32 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*. Jako, że w w/w analizie stwierdzono konieczność sporządzenia nowego dokumentu w celu dostosowania jego formy i zakresu ustaleń do aktualnie obowiązujących przepisów prawa, uwzględnienia ustaleń dokumentów o znaczeniu ponadlokalnym oraz dostosowania polityki przestrzennej w nim zawartej do aktualnych potrzeb rozwojowych gminy Stara Biała, Rada Gminy Stara Biała podjęła uchwałę Nr 229/XXIX/14 Rady Gminy Stara Biała z dnia 10 kwietnia 2014 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Stara Biała.

Plany miejscowe

Dla obszaru miasta i gminy Stara Biała wg stanu z kwietnia 2016 r. obowiązuje 36 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wyszczególnionych w poniższej tabeli.

Planami miejscowymi są przede wszystkim objęte obszary o najintensywniejszej zabudowie, poddane silnej presji urbanizacyjnej, w miejscowościach: Biała, Brwilno, Ludwikowo, Maszewo, Maszewo Duże, Mańkowo, Nowa Biała.

Wyszczególnienie planów oraz ich charakterystykę zawarto w tabeli nr 4. Aktualność miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w stosunku do polityki przestrzennej Studium oraz wymogów przepisów prawa.

Plany miejscowe od pozycji 1 do 23 opracowane zostały w oparciu o nieobowiązujące przepisy ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. *o zagospodarowaniu przestrzennym* (Dz. U. z 1999 r. Nr 15, poz. 139 z późn. zm.). jednak zachowały swoją moc na podstawie art. 87 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*.

Pozostałe plany od pozycji 24 do 36 opracowane zostały w oparciu o przepisy ustawy z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (Dz. U. z 2012 r. poz. 647 z późn. zm.).

Tab. 4. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w gminie Stara Biała.

Lp.	Nazwa/ nr uchwały i data jej podjęcia/ publikacja	Granice obszaru objętego planem	Powierzchnia [ha]
1.	Mpzp zabudowy mieszkaniowej części działki Nr 18/2 we wsi Nowe Proboszczewice uchwała Nr 102/XVIII/96 z dnia 10 października 1996 r.	Półn. cz. działki nr 18/2 w miejscowości Nowe Proboszczewice	6,44
2.	Mpzp zabudowy mieszkaniowej działek Nr 240, 247, 217 we wsi Stare Proboszczewice i działek Nr 1/2 i 147 we wsi Nowe Proboszczewice uchwała Nr 103/XVIII/96 z dnia 10 października 1996 r.	Działki o nr: 240,247 i 217 we wsi Stare Proboszczewice Działki o nr: 1/2 i 147 we wsi Nowe Proboszczewice	1,99
3.	Mpzp terenu przemysłowo-usługowego we wsi Mańkowo uchwała Nr15/III/98 z dnia 10 grudnia 1998 r.	Działki o nr: 89/4 i 90/3 we wsi Mańkowo	1,08
4.	Mpzp terenu zabudowy mieszkaniowo-usługowej we wsi Srebrna uchwała Nr 16/III/98 z dnia 10 grudnia 1998 r.	Działki o nr: 39/7, 39/6, 39/5 i 39/8 we wsi Srebrna	1,40
5.	Mpzp terenu zabudowy produkcyjno-składowej we wsi Dziarnowo, dz. nr ew. 227 uchwała Nr 49/VI/99 z dnia 11 marca 1999 r.	Działka nr 227 we wsi Dziarnowo	0,45
6.	Mpzp terenu zabudowy mieszkaniowej we wsi Ludwikowo uchwała Nr 88/X/99 z dnia 28 października 1999 r.	Działki o nr: 23/9 i 24/4 (obecnie nr ewid. 24/7 i 24/9) we wsi Ludwikowo	5,49
7.	Mpzp terenów produkcyjno-składowych we wsi Nowa Biała uchwała Nr 89/X/99 z dnia 28 października 1999 r.	Działki o nr: 65, 66, 67/1, 67/2, 67/3, 26, 27, 28/1 i 28/2 we wsi Nowa Biała	20,27
8.	Mpzp terenu zabudowy mieszkaniowej we wsi Nowe Proboszczewice uchwała Nr 90/X/99 z dnia 28 października 1999 r.	Część działki nr 20/2 we wsi Nowe Proboszczewice	1,50
9.	Zmiana mpzp gm. Stara Biała dla trasy rurociągu paliwowego relacji Płock – Ostrów Wielkopolski uchwała Nr 93/XI/99 z dnia 2 grudnia 1999 r.	Trasa rurociągu będzie przechodzić przez wsie: Biała, Draganie, Nowe Bronowo, Bronowo-Zalesie, Nowe Trzepowo	długość 7,30 km
10.	Zmiana mpzp gminy Stara Biała uchwała Nr 94/XI/99 z dnia 2 grudnia 1999 r.	Obszar działek o nr: 36/5, 36/6, 36/4, 37/1, 38/1, 39/1 we wsi Mańkowo	4,08
11.	Zmiana mpzp gminy Stara Biała uchwała Nr 108/XII/99 z dnia 29 grudnia 1999 r.	Działka nr 38/2 położona we wsi Mańkowo	2,03
12.	Zmiana ustaleń mpzp gminy Stara Biała uchwała Nr 130/XIV/00 z dnia 13 kwietnia 2000 r.	Działka nr 167 w miejscowości Nowe Trzepowo	2,46
13.	Mpzp terenu zabudowy mieszkaniowej we wsi Biała – dz. Nr 20 uchwała Nr 200/XXI/01 z dnia 26 kwietnia 2001 r.	Działka o nr 20 we wsi Biała	3,90
14.	Zmiana mpzp gm. Stara Biała dla działek o nr ew. 92/3, 92/4 i części działki nr ew. 92/2 we wsi Stara Biała uchwała Nr 235/XXIV/01 z dnia 22 listopada 2001 r.	Działki o nr: 92/3 i 92/4 i część działki o nr 92/2 we wsi Stara Biała	0,43
15.	Zmiana mpzp gm. Stara Biała obejmująca teren zabudowy mieszkaniowo-usługowej we wsi Bronowo-Zalesie uchwała Nr 247/XXVI/02 z dnia 14 marca 2002 r.	Działka nr 23/8 we wsi Bronowo-Zalesie	0,10
16.	Mpzp wsi Maszewo Duże oraz wschodniej części wsi Mańkowo, gm. Stara Biała uchwała Nr 261/XXVIII/02 z dnia 20 czerwca 2002 r.	Maszewo Duże i część Mańkowa	249,23
17.	Mpzp terenu zabudowy mieszkaniowo-usługowej we wsi Nowe Proboszczewice uchwała Nr 264/XXIX/02 z dnia 29 sierpnia 2002 r.	Działki o nr: 91/6, 91/7, 91/8 (powstałe w wyniku podz. dz. nr 91/5) 91/4, 91/3, 91/2, 594, 593, 580, 152/91/4, 153/91/2, 153/91/4 we wsi Nowe Proboszczewice	5,48
18.	Mpzp terenu we wsi Ogorzelice – działka o nr ewid. 2/3 uchwała Nr 8/II/02 z dnia 12 grudnia 2002 r.	Ogorzelice działka o ewid. nr 2/3	3,48

19.	Mpzp terenu zabudowy mieszkaniowo-usługowej dla dz. o nr ewid. 99 we wsi Stara Biała uchwała Nr 9/II/02 z dnia 12 grudnia 2002 r.	Stara Biała działka o ewid. nr 99	0,09
20.	Zmiana mpzp gm. Stara Biała dla dz. o nr ewid. 42 we wsi Mańkowo uchwała Nr 10/II/02 z dnia 12 grudnia 2002 r.	Mańkowo działka o ewid. nr 42	4,22
21.	Zmiana mpzp gm. Stara Biała obejmująca obszar działki nr ew. 21/6 położonej we wsi Ludwikowo uchwała Nr 39/VI/03 z dnia 26 czerwca 2003 r.	Ludwikowo działka o ewid. nr 21/6	0,91
22.	Mpzp dla działki nr ewid. 9/3 we wsi Bronowo-Zalesie uchwała Nr 47/VII/03 z dnia 29 sierpnia 2003 r.	Bronowo-Zalesie działka o ewid. nr 9/3	0,50
23.	Mpzp terenu zabudowy mieszkaniowej we wsi Ludwikowo uchwała Nr 49/VIII/03 z dnia 23 października 2003 r.	Ludwikowo działki o ewid. nr: 7/14, 11/2, 20, 21/1 i 21/4	11,90
24.	Mpzp dla obszaru wsi Brwilno uchwała Nr 188/XXVI/06 z dnia 25 lipca 2006 r.	Brwilno	292,97
25.	Mpzp dla części obszaru wsi Nowa Biała uchwała Nr 189/XXVI/06 z dnia 25 lipca 2006 r.	Nowa Biała	252,43
26.	Zmiana mpzp części terenów zakładu produkcyjnego Polskiego Koncernu Naftowego ORLEN S.A w Płocku wraz z terenami przyległymi, położonych w granicach administracyjnych gminy Stara Biała uchwała Nr 144/XVIII/09 z dnia 12 marca 2009 r.	Nowa Biała, Nowe Draganie, Stare Draganie, Nowe Trzepowo	282,00
27.	Mpzp gminy Stara Biała w obszarze działek oznaczonych ewid. nr 36/11, 36/19, 36/20 w miejscowości Mańkowo uchwała Nr 156/XIX/09 z dnia 23 kwietnia 2009 r.	Mańkowo działki nr: 36/11, 36/19, 36/20	1,38
28.	Mpzp dla obszaru wsi Maszewo uchwała Nr 241/XXIX/10 z dnia 16 września 2010 r.	Maszewo	332,39
29.	Zmiana mpzp wsi Maszewo Duże oraz wschodniej części wsi Mańkowo uchwała Nr 110/XIV/12 z dnia 28 czerwca 2012 r.	Zakres planu obejmuje obszar działek o ewid. nr: 96/10, 96/8, 249, 247/5, 247/4, 247/3, 247/2, 235, 234, 233, 232/2, 231/1, 229/1, 229/3, 237, 238, 239, 240/4, 241, 240/3, 240/1, 242/2, 242/1, 245, 365/1, 365/2 oraz działki powstałe z podziału ww. w obrębie Maszewo Duże oraz działki o ewid. nr: 121/1, 120/1, 120/2, część dz. ewid. nr: 66/5, 100, 99/35 w obrębie Mańkowo	36,58
30.	Mpzp obszaru działki o nr ewid. 15 we wsi Biała uchwała Nr 125/XVI/12 z dnia 18 października 2012 r.	Biała działka o ewid. nr 15	1,28
31.	Zmiana mpzp wsi Maszewo Duże oraz wschodniej części wsi Mańkowo uchwała Nr 158/XX/13 z dnia 21 marca 2013 r.	Zakres planu obejmuje obszar działek o ewid. nr 115/1 w obrębie Mańkowo i działek o ewid. nr: 296/3, 296/2, 294, 273/9 w obrębie Maszewo Duże	0,70
32.	Zmiana mpzp dla terenów we wsi Brwilno uchwała Nr 174/XXII/13 z dnia 20 czerwca 2013 r.	Zakres planu obejmuje obszar działek o ewid. nr 118/31, 118/32, 118/73, 118/74, 118/100 oraz 123/11, 116/4, 116/5, 116/2 w obrębie Brwilno	4,20
33.	Mpzp dla terenów w obrębie geodezyjnym Kruszczewo uchwała Nr 251/XXXI/14 z dnia 26 czerwca 2014 r.	Kruszczewo	21,0
34.	Mpzp dla linii 400 kV uchwała Nr 74/VIII/15 z dnia 30 września 2015 r.	Pas terenu przebiegający przez obręby: Trzepowo Nowe, Draganie Stare, Dziarnowo, Bronowo Kniece, Kruszczewo	95,0
35.	Mpzp dla fragmentu obrębu Biała Stara uchwała Nr 79/IX/15 z dnia 19 listopada 2015 r.	kilka działek w centralnej części obrębu Biała Stara	69,23
36.	Mpzp dla linii 400 kV uchwała Nr 90/X/15 z dnia 30 grudnia 2015 r.	Pas terenu przebiegający przez obręby: Trzepowo Nowe, Bronowo Zalesie, Bronowo Nowe, Kruszczewo	59,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Stara Biała.

Decyzje o warunkach zabudowy

Zgodnie z art. 4 ust. 2, pkt 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* w przypadku braku planu miejscowego określenie sposobów zagospodarowania terenu dla inwestycji innych niż inwestycje celu publicznego następuje w drodze decyzji o warunkach zabudowy.

W latach 2010-2013 dla obszaru gminy Stara Biała wydano ponad 400 decyzji o warunkach zabudowy. Biorąc pod uwagę znaczące pokrycie planami miejscowymi obszarów o najintensywniejszych procesach urbanizacyjnych, taką ilość wydanych decyzji należy uznać za bardzo dużą, świadczącą o dużym ruchu inwestycyjnym. Z punktu widzenia ładu przestrzennego, przy takiej ilości wydawanych decyzji korzystne byłoby prowadzenie inwestycji w oparciu o plan miejscowy, w szczególności w obszarach o największym ruchu inwestycyjnym. Największą ilość decyzji wydano dla miejscowości Ludwikowo, Mańkowo, Nowe Proboszczewice oraz Biała. Zdecydowana większość wydanych decyzji dotyczyła budowy nowych budynków mieszkalnych oraz rozbudowy, nadbudowy, przebudowy lub zmiany sposobu użytkowania istniejących obiektów. Niewielka ilość decyzji dotyczyła inwestycji produkcyjnych.

Decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego

Zgodnie z art. 4 ust. 2, pkt 1 ustawy z 27 marca 2003 r. o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* w przypadku braku planu miejscowego określenie sposobów zagospodarowania terenu dla inwestycji celu publicznego następuje w drodze decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.

Zdecydowana większość wydanych od 2011 r. decyzji dotyczy budowy, rozbudowy lub przebudowy sieci i urządzeń infrastruktury technicznej – decyzje odnoszą się przede wszystkim do obiektów liniowych tj. sieci elektroenergetycznej, wodociągowej, gazowej, telekomunikacyjnej, kanalizacyjnej oraz dróg publicznych i chodników.

2.3. Ład przestrzenny

Stan ładu przestrzennego na terenie Gminy ocenia się jako stosunkowo dobry. W obszarze wykształciły się pojedyncze jednostki posiadające uporządkowaną strukturę przestrzenną, a w części z nich wymogi ładu przestrzennego wynikają wprost z obowiązujących planów miejscowych. W obszarach niepokrytych planami miejscowymi wymagania ładu przestrzennego wynikają z ustaleń decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, co uznać należy za niedostateczną ochronę ładu przestrzennego.

Głównymi problemami w zakresie kształtowania ładu przestrzennego na terenie Gminy są:

- 1) znikome pokrycie planami miejscowymi obszaru miejscowości: Mańkowo i Ludwikowo, Nowe Proboszczewice, Stare Proboszczewice oraz Biała, które poddane są intensywnym procesom inwestycyjnym;
- 2) silna presja realizacji nowej zabudowy mieszkaniowej;
- 3) rozproszenie zabudowy poza głównymi „lokalnymi centrami”;
- 4) intensywny rozwój zainwestowania w bezpośrednim sąsiedztwie Płocka, wkraczanie zabudowy zarówno mieszkaniowo-jednorodzinnej jak i zabudowy produkcyjno-usługowej, co może rodzić konflikty przestrzenne;
- 5) brak integracji kompozycyjno-estetycznej pomiędzy zabudową lokalizowaną w swoim bezpośrednim sąsiedztwie;
- 6) trudność zachowania drożności korytarzy ekologicznych, wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i krajobrazu, ochrony przed zabudową obszarów dolinnych oraz ochrony i zabezpieczenia skarp rzecznych narażonych na osuwanie się mas ziemnych;
- 7) silne przekształcenia powierzchni ziemi i zmiana krajobrazu w wyniku działalności wydobywczej, potrzeba rekultywacji terenów;
- 8) degradacja oraz zaprzestanie użytkowania części obiektów zabytkowych;
- 9) niewielka ilość infrastruktury turystycznej.

3. Stan środowiska

3.1. Ukształtowanie terenu

Obszar gminy Stara Biała, wg. podziału dokonanego przez J. Kondrackiego, głównie na podstawie cech morfologicznych terenu, znajduje się w granicach prowincji Niż Środkowoeuropejski oraz podprowincji Pojezierza Południowobałtyckiego. Obszar Gminy niemal w całości znajduje się w granicach mezoregionu: Pojezierze Dobrzyńskie (315.14). Niewielka, południowa część gminy (taras na prawym brzegu rzeki Wisły) należy do mezoregionu Kotlina Płocka (315.35), natomiast część północno-wschodnia do mezoregionu Wysoczyzna Płońska (318.61).

W obrębie Gminy wyróżnia się trzy jednostki morfologiczne: najwyżej wyniesiony obszar w postaci wysoczyzny polodowcowej, poziomy sandrowe oraz doliny rzeczne. Wysoczyzna usytuowana jest na wysokościach od 90 do 132 m n.p.m., a jej powierzchnia obniża się w kierunku południowym, ku dolinie Wisły. Powierzchnię wysoczyzny od doliny Wisły oddziela stroma skarpa o wysokości do 40 m. Jest to forma niejednorodna, co pozwala wyróżnić wysoczyznę morenową płaską, falistą i pagórkowatą. Najwyższe partie wysoczyzny zajmuje wysoczyzna polodowcowa pagórkowata, występująca w północnej i wschodniej części gminy – wysokości bezwzględne w północno-wschodniej części miejscowości Nowe Proboszczewice wynoszą od 120 do 132 m n.p.m. Na jej powierzchni występują liczne pagórki i zagłębienia bezodpływowe. Oddzielona jest od pozostałych regionów łagodnym stokiem, którego nachylenie wynosi 5%. Wysoczyzna lodowcowa płaska, lokalnie falista, obejmuje zachodnią i środkową część wysoczyzny. Jej powierzchnia jest płaska lub słabo pofalowana. Występujące w jej obrębie wysokości oscylują od 80 do 115 m n.p.m.

Poziomy sandrowe wstępują w dolinach rzek Wisły, Skrwy i Wierzbicy. Ich powierzchnia pochyla się ku południowi oraz ku rzekom. W poziomie tym występują mniejsze formy: ostańce erozyjne, ozy, kemy, rynny polodowcowe, zagłębienia bezodpływowe oraz wydmy, urozmaicając płaską powierzchnię wysoczyzny. Wysokości osiągają od 84,0 do 120,0 m.n.p.m. Wyróżniono trzy główne erozyjne poziomy akumulacyjno sandrowe: I – wysoki (98-120 m n.p.m.), II – średni (88-100 m n.p.m.) oraz III – niski (84-88 m n.p.m.). Występujące tu ozy (w okolicach wsi Trzebuń, Nowe Proboszczewice i Stare Proboszczewice oraz Maszewo) przyjmują postać wałów długości od ok. 250 do 650 m i wysokości od 3,0 do 15,0 m.

Do dolin rzecznych należą trzy doliny: Wisły, Skrwy i Wierzbicy. Dolina Wisły obejmuje południową część gminy. Od sąsiednich regionów oddziela ją stroma skarpa, o wysokościach względnych od 20 do 40 m i spadkach ok. 15% (w granicach 8-10% na odcinku od wsi Brwilno do zachodniej granicy gminy, 15% na odcinku od Brwilna do wylotu ścieków z oczyszczalni w Maszewie, oraz od 25 do 30 % od wylotu ścieków oczyszczalni Maszewo do granicy miasta Płocka), zagrożona występowaniem procesów osuwiskowych. Charakterystycznymi elementami rzeźby skarpy wiślanej są wcinające się w nią wąwozy i jary, które zostały wyżłobione przez ciekі spływające z obszaru wysoczyzny. Największy wąwóz ciekі bez nazwy przepływającego przez Maszewo, wpada do Wisły niecały 1 km na zachód od oczyszczalni w Maszewie, a przy ujściowym odcinku zagłębia się w skarpe na ok. 20 m. W obrębie doliny wyróżnia się tarasy zalewowe oraz nadzalewowe (występujące fragmentarycznie, ze względu na spiętrzanie wody na Wiśle).

Dolina Skrwy występuje w zachodnio-południowej części gminy, momentami stanowiąc jej granicę. Wcina się głęboko w otaczające ją poziomy sandrowe, oddzielona jest od nich krawędzią o wysokościach względnych od 25 do 30 m. Występują tam dolinki erozyjno-denuwacyjne, prowadzące okresowo wodę.

Dolina Wierzbicy przebiega przez środek gminy, od północnej granicy do granicy południowo-zachodniej, gdzie łączy się z doliną rzeki Skrwy. Wykorzystuje dawną rynnę lodowcową, która została przekształcona w rzekę. Rynny polodowcowe głęboko wcinają się w wysoczyznę lub poziomy sandrowe.

Najwyższy punkt wysokości bezwzględnej w gminie znajduje się w miejscowości Nowe Proboszczewice, na styku północnej i wschodniej granicy gminy, na wysokości 132,0 m n.p.m. Najniżej usytuowany punkt przyjmuje wysokość ok. 59 m n.p.m. i znajduje się

na styku zachodniej granicy gminy i koryta rzeki Wisły. Różnica w wysokościach między najniższym a najwyższym punktem wynosi więc 73,0 m.

3.2. Budowa geologiczna

Gmina Stara Biała położona jest w jednostce geologicznej: niecki mazowieckiej która jest częścią większej struktury – synklinorium (niecki) brzeźnego. Niecka brzeźna, będąca jedną z podstawowych jednostek tektonicznych Polski, stanowi częściowo północno-wschodnie zakończenie platformy paleozoicznej, rozciągającej się od masywu Sudetów na południowym zachodzie do płyty wschodnio-europejskiej na północnym wschodzie. Niecka warszawska wraz z otaczającymi ją strukturami, położona jest w obrębie bruzdy polsko-duńskiej, w której to za sprawą ruchów tektonicznych pod koniec kredy i początku trzeciorzędu, powstała strefa obniżeń i wypiętrzeń podłoża mezozoicznego. Nieckę warszawską wypełniają osady kredy górnej i najniższego trzeciorzędu.

Miąższość utworów mezozoicznych (jurajskich i kredowych), które wypełniają synklinorium brzeźne, sięga 6000 m. Utwory te, dzięki wielokrotnym wtórnym spiętrzeniom, utworzyły wiele antyklinalnych wypiętrzeń i synklinalnych obniżeń, którym towarzyszą liczne uskoki, rowy tektoniczne i szczeliny.

Utwory kredy górnej reprezentowane są przez utwory górnokredowe – mastrychtu (margle i wapienie), a w części danu (piaski z marglami i okruchami piaskowców).

Utwory kredy górnej są pokryte zwartą powłoką niezgodnych osadów trzeciorzędowych – dolnopaleoceńskich, oligoceńskich oraz najczęściej występujących mioceńskich i plioceńskich. Utwory miocenu reprezentowane są przez piaski i ropy, z mułkami i wkładkami węgla, o miąższości do kilkudziesięciu metrów. Natomiast utwory pliocenu reprezentowane są przez ropy z podrzędnie występującymi piaskami o miąższości od 6,0 do 99,0 m. Ogólna miąższość utworów trzeciorzędowych może dochodzić do 160 m.

Strop utworów trzeciorzędowych, został ukształtowany procesami erozyjnymi, późnotektonicznymi, a także spiętrzeniami glacictektonicznymi, przez co powierzchnia tych utworów charakteryzuje się znacznymi deniwelacjami. W wielu miejscach w dolinach Brzeźnicy, Skrwy Prawej, Wierzbicy i Wisły, osady miocenu i pliocenu odsłaniają się na powierzchni. Jednocześnie na terenie gminy występują miejsca, gdzie pokrywa trzeciorzędowa została częściowo lub nawet całkowicie zdarta.

Powyżej utworów trzeciorzędowych zalegają utwory czwartorzędowe, charakteryzujące się zmienną miąższością (od 0 do 160 metrów). Osady te pochodzą z trzech zlodowaceń: południowo-polskiego, dwu stadiów środkowo-polskiego oraz północno-polskiego. Wykształcone są w postaci kilku poziomów glin zwałowych, porozielenych serią osadów wodnolodowcowych lub zastoiskowych (piaskami, żwirami, mułkami i międzymorenowymi soczewkami piasków i żwirów). Powierzchnia terenu tworzona jest przede wszystkim przez osady glacialne – gliny zwałowe moren dennych (osiągające nawet 40 m miąższości na powierzchni odsłoniętego czoła skarpy wiślano-płockiej), piaski, żwiry, gliny i głązy moren czołowych, subglacialne piaski i żwiry wodnolodowcowe (we wsiach Nowa Biała i Maszewie), osady fluwioglacialne – piaski i żwiry ozów, sandrów i kemów (we wsi Nowe Proboszczewice, Stare Proboszczewice, dolinie Skrwy, rynn timerzbicy), a także młodszych faz zlodowacenia północno-polskiego i osady interglacialne – mułki i ropy warwowe, i peryglacialne osady eoliczne – piaski wydmowe. Erozyjno-akumulacyjne powierzchnie sandrowe wstępujące w granicach gminy m.in. na południe i południowy wschód od doliny Wierzbicy są bazą dla lokalizacji w tym miejscu kopalni kruszywa naturalnego.

Ponadto na powierzchni występują najmłodsze utwory, osady rzeczne vistulianu oraz piaski, namuły i torfy holocenu, wyściełające dna dolin rzecznych.

W wyniku omówionej budowy geologicznej na obszarze gminy występują wyłącznie kopaliny pospolite. Natomiast mając na względzie przydatność gruntów dla potrzeb budownictwa, grunty występujące na terenie gminy w większości sprzyjają rozwojowi zabudowy (nadają się do bezpośredniego posadowienia budynków). Wyjątek stanowią obszary zagrożone osuwaniem się mas ziemnych.

3.3. Obszary naturalnych zagrożeń geologicznych

W granicach gminy Stara Biała zidentyfikowano obszary osuwania się mas ziemnych: 7 obszarów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz 22 osuwiska. Ich rozmieszczenie związane jest z występowaniem skarp rzecznych: Wisły, Skrwy Prawej oraz Wierzby.

Tereny zagrożone ruchami masowymi w bazie Systemu Osłony Przeciwosuwiskowej (SOPO) posiadają następujące numery: 1938, 1939, 1940, 1941, 1945 oraz 1933 (obszar w większości zlokalizowany w granicy gminy Brudzeń Duży, niewielkim fragmentem obejmujący również część miejscowości Kobierniki w gminie Stara Biała). Ponadto obszar nr 1937, znajdujący się w gminie Brudzeń Duży, na niewielkim odcinku przylega do granicy z gminą Stara Biała.

Najwięcej, bo aż 13 osuwisk, występuje w miejscowości Brwilno. Po 3 osuwiska występują w miejscowościach Kobierniki oraz Maszewo, a także po 1 osuwisku w Ułaszewie, Wyszynie oraz Ludwikowie. Pod względem powierzchni zajętych przez osuwiska, największy obszar zajmują one w Maszewie – łącznie 28,89 ha – na które składają się wyłącznie trzy rozległe osuwiska. Poza tym dużą powierzchnię liczy osuwisko w Wyszynie (1,54 ha), Ludwikowie (3,23 ha), trzy spośród osuwisk w Kobiernikach (4,45 ha, 1,69 ha oraz 1,39 ha) oraz dwa spośród osuwisk w Brwilnie (5,34 ha, 2,02 ha). Pozostałe osuwiska, zlokalizowane w miejscowości Brwilno, posiadają zwykle mniejsze powierzchnie mieszczące się w przedziale od 0,08 do 0,77 ha.

Pięć (lub sześć) osuwisk należy do grupy osuwisk aktywnych (1 w Ludwikowie, 2 (lub 1) w Maszewie oraz 3 w Brwilnie). Ponad połowa osuwisk to osuwiska okresowo aktywne. Cztery osuwiska należą do osuwisk nieaktywnych. Wśród osuwisk zdecydowanie przeważają zsuwy (13). Cztery z osuwisk występują w postaci obrywów, trzy w postaci zsuwu rotacyjnego oraz tylko jedno jako spływanie.

Tab. 5. Zestawienie osuwisk zinwentaryzowanych w gminie Stara Biała.

Lp.	Nr osuwiska w bazie SOPO	Miejscowość	Rodzaj osuwiska	Stopień aktywności N – nieaktywne O – okresowo aktywne A – aktywne	Powierzchnia [ha]
1.	12077	Kobierniki	zsuw	O	4,45
2.	12078	Kobierniki	obryw	O	1,69
3.	12076	Kobierniki	zsuw	O	1,39
4.	12073	Ułaszewo	zsuw	N	0,41
5.	12074	Wyszyna	zsuw	O	1,59
6.	12057	Brwilno	zsuw rotacyjny	N	0,08
7.	12060	Brwilno	zsuw	N	0,47
8.	12044	Ludwikowo	-	A	3,23
9.	12042	Brwilno	zsuw	O	0,37
10.	12039	Brwilno	zsuw	O	0,22
11.	12038	Brwilno	obryw	A	0,22
12.	12041	Brwilno	spływanie	O	0,3
13.	12036	Brwilno	obryw	A	0,14
14.	12032	Brwilno	obryw	A	0,26
15.	12035	Brwilno	zsuw	O	0,24
16.	12034	Brwilno	zsuw	O	0,77
17.	12050	Brwilno	zsuw	O	5,34
18.	12049	Brwilno	zsuw rotacyjny	O	2,02
19.	12047	Brwilno	zsuw	N	0,45
20.	12055	Maszewo	zsuw	A/O	7,6
21.	12054	Maszewo	zsuw rotacyjny	A	8,29
22.	12052	Maszewo	zsuw	O	13,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Mapa osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi* – <http://geoportal.pgi.gov.pl/> oraz Grabowski D., *Objaśnienia do mapy osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi* – skala 1: 10 000, powiat płocki, województwo mazowieckie.

3.4. Zasoby surowcowe. Obszary i tereny górnicze

Na obszarze gminy Stara Biała brak jest surowców o znaczeniu regionalnym. Natomiast występuje tu 8 złóż kopalin pospolitych – kruszywa naturalnego, wpisanych do krajowego bilansu zasobów: złoża piasków budowlanych oraz złoża mieszanek żwirowo-piaskowych, spośród których dwa podlegają eksploatacji. W granicach Gminy ustanowione zostały następujące tereny i obszary górnicze:

- 1) „Biała Nowa IX” – powiązane ze złożem Biała Nowa IX, ustanowione w decyzji Marszałka Województwa Mazowieckiego z dnia 17.02.2011 r., znak: 37/11/PS.G, przewidywany termin ważności do 28.02.2026 r.;
- 2) „Biała Nowa X” – powiązane ze złożem Biała Nowa X, ustanowione w decyzji Starosty Powiatowego pow. płockiego z dnia 17.02.2010 r., znak: RŚ.III.7510/34/2009-2010, przewidywany termin ważności do 31.01.2020 r.

Wszystkie obszary i tereny górnicze, zlokalizowane są w obrębie Biała Nowa. W latach 2013 - 2014 r. zlikwidowane zostały obszary i tereny górnicze: „Biała Nowa VII” oraz „Biała Nowa VIII”, w 2010 r. „Biała Nowa III”, a w 2009 r. „Biała Nowa IV”.

Tab. 6. Charakterystyka złóż kruszywa naturalnego na terenie gminy Stara Biała.

Lp.	Nazwa złoża	Kopaliny	Powierzchnia złoża [ha]	Stratygrafia	Grubość nadkładu [m]	Mięgższłość złoża [m]	Wielkość bilansowych zasobów geologicznych [tys. t]	Stan zagospodarowania złoża
1.	Biała Nowa II	złoża piasków budowlanych	3,73	czwartorzęd	0,20	2,00-2,50	0,0	złożo skreślone z bilansu zasobów (data skreślenia: 31.12.2003 r.)
2.	Biała Nowa III	złoża piasków budowlanych	1,94	czwartorzęd-plejstocen	0,20	3,90-4,60	11,67	eksploatacja złoża zaniechana (data zakończenia eksploatacji: 30.03.2009 r.)
3.	Biała Nowa IV	złoża piasków budowlanych	1,98	czwartorzęd	0,20	4,40-4,80	56,83	eksploatacja złoża zaniechana
4.	Biała Nowa V	złoża piasków budowlanych	1,95	czwartorzęd	0,60-0,80	3,50-5,30	154,16	o zasobach rozpoznanych szczegółowo
5.	Biała Nowa VI	złoża mieszanek żwirowo-piaskowych	2,71	czwartorzęd-plejstocen	0,55-0,76	0,60-6,40	-97,37	złożo skreślone z bilansu zasobów (data skreślenia: 31.12.2013 r.)
6.	Biała Nowa VII	złoża piasków budowlanych	1,91	czwartorzęd	0,50-0,80	4,70-6,20	22,64	złożo skreślone z bilansu zasobów (data skreślenia: 31.12.2014 r.)
7.	Biała Nowa VIII	złoża piasków budowlanych	0,79	czwartorzęd-plejstocen	0,50-0,90	6,10-6,60	0,0	złożo skreślone z bilansu zasobów (data skreślenia: 31.12.2013 r.)
8.	Biała Nowa IX	złoża mieszanek żwirowo-piaskowych	2,39	czwartorzęd	0,40-1,00	2,50-6,90	146,85	zagospodarowane
9.	Biała Nowa X	złoża piasków budowlanych	1,97	czwartorzęd	0,20-1,00	4,30-6,70	111,78	zagospodarowane
10.	Biała Nowa XI	złoża piasków budowlanych	1,70	czwartorzęd	0,30-0,40	4,50-6,70	160,01	o zasobach rozpoznanych szczegółowo
11.	Kobierniki	złoża torfu i pokrewnych	4,79	czwartorzęd	0,00-8,90	0,20-10,50	0,0	złożo skreślone z bilansu zasobów

								(data skreślenia: 31.12.2013 r.)
12.	Proboszczewice Stare	złoża piasków budowlanych	0,88	czwartorzęd	0,00-0,30	4,70-7,60	41,73	eksploatacja złoża zaniechana
13.	Proboszczewice Maria	złoża piasków poza piaskami szklarskimi	0,60	czwartorzęd	0,00-0,30	1,60-8,10	0,0	eksploatacja złoża zaniechana

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowego Instytutu Geologicznego (MIDAS), stan na dzień 31.12.2014 r.

Złoża aktualnie widniejące w krajowym bilansie zasobów na terenie Gminy zlokalizowane są w obrębach Biała Nowa oraz Proboszczewice Stare. Poza wymienionymi powyżej złożami, w rejonie miejscowości Kobierniki i Ułaszewo na powierzchni ok. 8,0 ha występują złoża torfu (ok. 1920 tys. m³) i gytii (ok. 50 tys. m³), które nie zostały uwzględnione w krajowym bilansie zasobów, ani nie są eksploatowane. Ponadto, szczególnie w miejscowości Nowa Biała, istnieją możliwości udokumentowania kolejnych złóż kruszywa naturalnego⁴.

Na terenie Gminy nie występują udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla.

3.5. Zasoby wodne

3.5.1. Wody podziemne

Wody strefy przypowierzchniowej

Najpłycej, tj. na głębokości 0,0–1,0 m p.p.t wody gruntowe zalegają w rejonach dolin rzecznych (w piaskach holocenijskich akumulacji rzecznej), zagłębień i obniżeń (w piaskach i żwirach akumulacji wodno-lodowcowej). Ich swobodne zwierciadło wody ulega znacznym wahaniom, gdyż jest zależne od ilości opadów atmosferycznych oraz poziomu wody w rzekach. W obszarze Nowej Białej, Wyszyny, Bronowo-Zalesia, Nowego Trzepowa, Włoczewa i Miłodroża, głębokość zalegania wód gruntowych przekracza 2 m. Są to wody zawieszane, posiadające zwierciadło swobodne na głębokości od 4 do 5 m. Zalegają one w izolowanych i słabowysztalonych soczewkach piasków na glinach zwałowych, ich zasobność jest mała, ani nie tworzą ciągłych poziomów wodonośnych.

Warunki hydrogeologiczne

Według podziału Polski na jednostki hydrogeologiczne, wyznaczone i opracowane na mapie hydrogeologicznej Polski, gmina Stara Biała znajduje się w obrębie aż 15 różnych jednostek wyznaczonych w oparciu o udział poziomów wodonośnych, parametry głównego poziomu wodonośnego oraz wielkość zasobów dyspozycyjnych (rzeka Wisła nie posiada nr na mapie). Świadczy to o dużym zróżnicowaniu warunków hydrogeologicznych w granicach Gminy. Dane dotyczące poszczególnych jednostek zestawiono w poniższej tabeli.

⁴ za Opracowaniem ekofizjograficznym dla terenu Gminy Stara Biała.

Tab. 7. Warunki hydrogeologiczne w obszarze gminy Stara Biała.

Oznaczenie jednostki hydrologicznej	Przybliżony zasięg przestrzenny	Wiek poziomu wodonośnego głównego/ podrzędnego ⁵	Stopień izolacji głównego użytkowego poziomu wodonośnego	Wydajność potencjalna studni wierconej [m ³ /h]	Głębokość występowania głównego użytkowego poziomu wodonośnego – hydroizohipsy [m n.p.m]	Mięszość utworów głównego poziomu wodonośnego [m]
1 bcQI	obręby: Włoczewo (północna część), Trzebuń (północno-zachodnia część)	czwartorzęd	słaba/dobra	30-50	95-105	15-25
1 baQI/Tr-Cr ₃	obręby: Kobierniki, Srebrna (południowo-zachodnia część), PGR Srebrna (zachodnia część), Ulaszewo (wschodnia część), Ludwikowo, Wyszyna, Mańkowo, Biała Nowa (południowa część), Maszewo Duże, Brwilno (wschodnia część), Maszewo nad Wisłą,	czwartorzęd / połączone piętra wodonośnej trzeciorzędowej i kredy górnej	słaba /brak izolacji	<10, 10-30, 30-50, 50-70, 70-120	60-70	<10
2 bQI	obręby: Włoczewo (południowa część), Trzebuń (południowo-zachodnia część), Kamionki (północno-zachodnia część), Miłodróż (zachodnia część)	czwartorzęd	słaba	30-50, niewielki obszar przy zachodniej granicy Gminy: 50-70	75-95	10-20
3 bQI/Tr	obręby: Kamionki, Miłodróż (południowo-wschodnia część), Proboszczewice Stare (południowo-zachodnia część) Dziarnowo (północno-zachodnia część), Srebrna (północno-wschodnia część), Kowalewko, Biała Stara (zachodnia część), PGR Srebrna (północno-wschodnia część), Biała (zachodnia część), Biała Nowa (północno-wschodnia część)	czwartorzęd / trzeciorzęd	słaba	północno-wschodnia część: 30-50, północno-zachodnia część: 50-70, południowa część: 70-120	70-95	10-20, > 20 w centrum
4 bcQI/Tr	obręby: Biała Stara, Dziarnowo, Kruszczewo, Bronowo Kmiece, Bronowo Nowe, Biała (północno-wschodnia część), Draganie Nowe i Draganie Stare (północna część), Bronowo Zalesie, Trzepowo Nowe (północno-wschodnia część)	czwartorzęd / trzeciorzęd	słaba /dobra	10-30, <10 w północnej części obr. Bronowo Zalesie, obręby Bronowo Kmiece i Bronowo Nowe: 30-50, północna cz. obr. Trzepowo Nowe: 50-70	70-110	10-20
5 bQI/Q/Tr	wschodnia część obrębu Bronowo Zalesie	czwartorzęd/ czwartorzęd / trzeciorzęd	słaba	20-30	115	>20
6 cQI/Tr	obręby: Proboszczewice Stare, Proboszczewice Nowe, Ogorzelice	czwartorzęd / trzeciorzęd	dobra	70 -120	110	>40
6 bQI/Q/Tr	północno-wschodnia część obrębu Bronowo Zalesie	czwartorzęd/czwartorzęd/trzeciorzęd	słaba	10-30	ok. 115	>20

⁵ Wiek wpisany zgodnie z informacjami na mapie i objaśnieniach. Trzeciorzęd w ostatnich latach został zastąpiony przez paleogen i neogen, które wcześniej były definiowane jako podokresy trzeciorzędu.

7 bQI/Tr	południowo-wschodnia część obrębu Trzepowo Nowe	czwartorzęd / trzeciorzęd	słaba	10-30, 30-50	105-110	20-40 w części zach. i wsch., < 20 w centrum
7 cQI/Tr	obręby: Trzebuń, Proboszczewice Stare (północna część)	czwartorzęd / trzeciorzęd	dobra	70-20	110	57
9 cTr-Cr ₃ l	zachodnia część obrębów: Brwilno, Ulaszewo	połączone piętra wodonośne trzeciorzędu i kredy górnej	dobra	50-70	75	20-40
10 bcQI/Tr	południowo-wschodnia część obrębu Trzepowo Nowe	czwartorzęd / trzeciorzęd	słaba/dobra	10-30	110	20-40
10 Q/cTrl	część obrębów Biała, Draganie Nowe, Draganie Stare przy granicy z miastem Płock	trzeciorzęd (oligocen i miocen) / czwartorzęd	dobra	50-70	brak danych	20-40 w części zach., >40 w części wsch.
11 cTrl	zachodnia część obrębu Trzepowo Nowe	trzeciorzęd (miocen i oligocen)	dobra	50-70	brak danych	< 40

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Mapy hydrogeologicznej Polski 1: 50 000*, Arkusze: 405 – Mochowo, 444 – Płock, 445 – Starożreby, Objaśnienia do mapy hydrogeologicznej Polski w skali 1: 50 000 (Arkusze j.w.) oraz www.psh.gov.pl.

Piętra użytkowe wód podziemnych

Cały obszar Gminy znajduje się w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych: nr 215 – Subniecka warszawska. Zbiornik ten wydzielono w utworach paleogenu i neogenu. Jest to zbiornik nieudokumentowany, w granicach powiatu płockiego nie wyznaczono dla niego obszaru ochronnego.

Poza granicami Gminy, po drugiej stronie Wisły, wydzielono zbiornik GZWP (w utworach czwartorzędowych) nr 220 – Pradolina rzeki Środkowa Wisła (Włocławek – Płock). W obrębie tego zbiornika funkcjonują obszary najwyższej (ONO) i wysokiej (OWO) ochrony wód podziemnych, nie obejmują one terenu gminy Stara Biała.

W granicach Gminy występują zarówno czwartorzędowe, trzeciorzędowe jak i górnokredowe użytkowe piętra wodonośne. Wody w utworach trzeciorzędowych i kredowych na znacznych obszarach w południowej części gminy kontaktują się ze sobą i tworzą wspólne piętro wodonośne. Najlepiej wykształcony jest poziom czwartorzędowy, który stanowi główne źródło zaopatrzenia w wodę mieszkańców Gminy.

Czwartorzędowe piętro wodonośne

W obrębie czwartorzędowego piętra wodonośnego warunki hydrogeologiczne i budowa geologiczna różnią się w ramach lokalizacji w obszarze Pojezierza Dobrzyńskiego i Wysoczyzny Płońskiej od tych w obszarze Kotliny Płockiej.

Na obszarze Pojezierza Dobrzyńskiego i Wysoczyzny Płońskiej, czyli obejmującego obszar niemal całej Gminy, wyróżnia się dwa użytkowe czwartorzędowe poziomy wodonośne.

W części północno-wschodniej Gminy (obr. Proboszczewice Nowe, Ogorzelice) użytkowy poziom wodonośny występuje na głębokości 75-119 m. Jego występowanie wiąże się z piaskami dolin kopalnych prawdopodobnie pochodzących z interglacjału kromerskiego oraz zlodowacenia południowopolskiego. Doliny te wypełniają piaski drobno i średnioziarniste o dużych miąższościach (do 50 m). Wody występują tu pod wysokim ciśnieniem i odpływają w kierunku zachodnim ku rzece Skrwie Prawej.

Drugi czwartorzędowy użytkowy poziom wodonośny posiada większą powierzchnię i występuje na głębokości 35-50 m p.p.t. (rzedne stropu: 60-70 m n.p.m.). Występuje w utworach piaszczystych znajdujących się pod kompleksem glin zwałowych. Zbudowany jest

przede wszystkim z piasków i żwirów wodnolodowcowych zlodowacenia środkowopolskiego, bądź rzecznych interglacjału wielkiego. Największe miąższości występują w południkowej i centralnej części Gminy, gdzie osiągają miąższości od 20 do 40 m. Ich miąższość maleje w kierunku Wisły, gdyż obecny jest tam wyniesiony wał iltów plioceńskich. We wschodniej części Gminy poziom wodonośny może posiadać miąższość od 10 do 40 m.

Czwartorzędowe piętro wodonośne drenowane jest na większości obszaru przez Skrwę Prawą. Nie dotyczy to południowej części wysoczyzny, położonej między Brwilnem a Płockiem, której obszar drenowany jest przez Wisłę.

Na niewielkim południowym fragmencie Gminy, przynależącym do Kotliny Płockiej, poziom wodonośny budowany jest przez piaszczysto-żwirowe osady interglacjału mazowieckiego, zlodowacenia środkowopolskiego i północnopolskiego. Na większości tego obszaru miąższość utworów wynosi od 10 do 30 m, natomiast w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki Wisły, ze względu na płytkie zaleganie iltów plioceńskich, miąższości utworów nie przekraczają 10 m. Poziom wodonośny jest odsłonięty.

Wody pochodzące z utworów czwartorzędowych posiadają podwyższoną zawartość żelaza oraz manganu, przekraczającą wartość dopuszczalną dla wód pitnych.

Trzeciorzędowe piętro wodonośne

Trzeciorzędowy poziom wodonośny tworzą na obszarze Gminy piaszczyste osady paleogenu (dan, paleogen i oligocen) oraz neogenu (miocen). Najpowszechniej występują oligoceńskie piaski drobnoziarniste (miąższości od kilku do ponad 40 m) oraz miocene piaski różnoziarniste. Tworzą one poziomy wodonośne rozdzielone utworami mułkowo-iltowymi, których miąższość może osiągać nawet kilkadziesiąt metrów.

Trzeciorzędowe – górnokredowe piętro wodonośne

W obszarze Gminy występuje w południowo-zachodniej jej części. W ramach jednostki hydrologicznej 1baQI/Tr-Cr₃ piętro to występuje na głębokości od 100 do 160 m. Trzeciorzędowe piaski oligocenu, posiadające miąższość od kilku do kilkunastu metrów, leżą tam na utworach kredy górnej: marglach i wapieniach, których miąższość przekracza 40 m. Brak jest otworów opisujących utwory w ramach jednostki hydrogeologicznej 9 cTr-Cr₃l.

Ujęcia wód podziemnych

Ujęcia wód podziemnych, z których czerpana jest woda na potrzeby wodociągu wiejskiego, zlokalizowane są na obszarze Gminy w miejscowościach: Biała, Kobierniki oraz Stare Proboszczewice.

Do innych ważniejszych ujęć wód podziemnych w Gminie należą:

- studnie PKN ORLEN, m.in. w miejscowościach Wyszyna i Biała,
- ujęcie Mirol Sp. z o.o. w Ogorzelicach,
- ujęcie w byłym PGR w Srebrnej (4 studnie).

Tab. 8. Komunalne ujęcia wód podziemnych na terenie gminy Stara Biała.

Miejscowość	Nr działki	Ilość studni	Nr studni	Obowiązujące strefy ochronne	Wiek ujmowanego poziomu wodonośnego	Głębokość studni [m]	Zasoby eksploatacyjne ujęcia – wartości maksymalne [m ³ /h]	Miejscowości obsługiwane przez stację
Biała	26/4	2	1	strefa ochrony bezpośredniej	czwartorzęd	67	80	Biała, Stara Biała, Nowe Bronowo, Bronowo Kmiece, Bronowo-Zalesie, Dziarnowo, Nowe Draganie, Stare Draganie, Kamionki, Kowalewko, Kruszczewo, Nowe Trzепowo
			2			78	80	
Kobierniki	34/2	2	1	strefa ochrony bezpośredniej	czwartorzęd	50,5	30	Kobierniki, Srebrna, Wyszyna, Mańkowo, Ułaszewo, Ludwikowo, Nowa Biała
			2	strefa ochrony bezpośredniej	czwartorzęd	50		
Stare Proboszczewice	10/13	2	1	strefa ochrony bezpośredniej	czwartorzęd	152,2	53	Nowe Proboszczewice, Stare Proboszczewice, Trzebuń, Włoczewo, Miłodróż
			2	strefa ochrony bezpośredniej		129	77	

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Programu ochrony środowiska dla gminy Stara Biała na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019* oraz danych Urzędu Gminy Stara Biała.

3.5.2. Wody geotermalne

Rejon płocki, do którego należy Gmina, charakteryzuje się występowaniem najkorzystniejszych warunków wykorzystania energii geotermalnej w obrębie zasobów na Niżu Polskim. Wody geotermalne mogą występować przede wszystkim w utworach dolnokredowych lub dolnojurajskich.

Na Niżu Polskim to właśnie w obrębie niecki warszawskiej (obejmującej zachodnią i południowo-zachodnią część województwa mazowieckiego) występują najbardziej zasobne zbiorniki wód geotermalnych. Wody w tym rejonie posiadają temperaturę wód od 30 do 80°C. W obrębie tego subbasenu najkorzystniejsze warunki mają miejsce w pasie od Chełży (woj. kujawsko-pomorskie) przez Płock po Skierniewice (woj. łódzkie), przy czym największą moc ciepłą otworów geotermalnych zidentyfikowano właśnie w powiecie płockim⁶.

3.5.3. Wody powierzchniowe

Gmina Stara Biała w całości położona jest w dorzeczu dolnej Wisły. Podstawową sieć hydrograficzną tworzą rzeki: Wisła, jej dopływy: Skrwa Prawa oraz Brzeźnica, a także rzeka Wierzbica.

Wisła, największa rzeka Polski, przepływa przez gminę na niewielkim, ok. 6 km odcinku, częściowo wyznaczając jej południową granicę. Jest to rzeka o dużej zmienności stanów i przepływów, zasilana wodami opadowymi i roztopowymi. Najwyższe stany wód związane są wiosennymi roztopami w okresie od marca do maja, natomiast stany najniższe obserwowane są we wrześniu. Powierzchnia zlewni Wisły w przekroju gminy Stara Biała (licząc na 639,4 km

⁶ *Strategia Efektywności Energetycznej dla Obszaru Funkcjonalnego Aglomeracji Płockiej* (projekt, 2015 r.) za PAN, Technika Poszukiwań Geologicznych Geosynoptyka i Geotermia, 4/2001.

rzeki) wynosi 168 857 km². W związku ze spiętrzeniem wód na zaporze wodnej we Włocławku, powstał Zbiornik Włocławski, sięgający aż do Płocka (cofka zbiornika osiąga 50 km). Gmina Stara Biała zlokalizowana jest więc nad Zbiornikiem Włocławskim. Jest to typowy, dolinny, korytowy zbiornik rzeczny, którego powierzchnię dna aż w 70% stanowi dawne dno Wisły. Ze względu na osadzanie w zbiorniku materiałów rzecznych wleczonych przez rzekę, zbiornik ulega wypłycaniu. Zjawiska lodowe na Wiśle trwają od 40 do 125 dni, poczynając zwykle od początku grudnia i kończąc się na przełomie lutego i marca.

Skrwa Prawa, dopływ rzeki Wisły na ok. 3,5 km odcinku między miejscowościami Kobierniki i Ulaszewo tworzy fragment zachodniej granicy Gminy. Od wodowskazu Parzeń (20,8 km biegu) do ujścia do Wisły, czyli także na odcinku w którym tworzy granicę Gminy, strome zbocza doliny Skrwy sięgają do 30m wysokości względnej, miejscami osiągając nachylenie niemal do 45°. Na odcinku tym szerokość rzeki waha się od 10 do 15 m, głębokość koryta natomiast od 1 do 3 m. Wartości przepływów należą do zmiennych, maksymalna różnica stanu wód wynosi 3 m. Najwyższe stany wód notuje się na wiosnę. Rzeka uchodzi do Wisły ok. 1 km na zachód od granicy gminy Stara Biała. Przy ujściu osiąga szerokość 1 km i jest zalana ok. 5 m cofką Zbiornika Włocławskiego.

Przez północną i środkową część gminy przepływa silnie meandrująca rzeka **Wierzbica**, stanowiąca lewy dopływ Skrwy Prawej. Wierzbica odwadnia przeważającą część obszaru Gminy. Szerokość rzeki wynosi kilka metrów, głębokość koryta zaś od 1 do 3 m. Wierzbica, pod Nowymi Proboszczewicami (na ok. 17 km rzeki) wpływa do głęboko wciętej rynny polodowcowej, którą płynie aż do ujścia do Skrwy Prawej (na terenie gminy Brudzeń Duży). Rynna ta, od Nowych Proboszczewic do Starej Białej mimo, że jest nieco spłaszczona, nadal wyraźnie zaznacza się w terenie. Na odcinku od Starej Białej do ujścia, kiedy to rzeka płynie w kierunku ze wschodu na zachód, zagłębia się aż do 20 m (miejscami jeszcze głębiej), w otaczającą ją wysoczyznę.

W południowo-wschodniej części Gminy, na długości ok. 2,0 km, częściowo wzdłuż granicy, przepływa rzeka **Brzeźnica**, będąca prawym dopływem Wisły. Rzeka ta odwadnia jedynie niewielki fragment Gminy. W granicach gminy przebiega środkowy odcinek jej biegu.

Na terenie Gminy nie występują większe zbiorniki wodne. Stosunkowo duży zbiornik, liczący powierzchnię ponad 5 ha, znajduje się w miejscowości Miłodróż. Część zbiorników utworzona została w wyrobiskach poeksploatacyjnych w miejscowości Nowa Biała. Poza tym w granicach gminy znajduje się wiele niedużych naturalnych i sztucznych zbiorników wodnych, zlokalizowanych przede wszystkim w pobliżu rzeki Wierzbicy (np. zbiornik w Srebrnej, stawy w Kobiernikach), rzeki Skrwy oraz w rejonie miejscowości Maszewo, Maszewo Duże, Mańkowo.

3.5.4. Zagrożenie powodziowe. Wymagania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej

Z racji swojego położenia nad rzeką Wisłą oraz w niewielkim zakresie nad Skrwą Prawą, gmina Stara Biała narażona jest na występowanie powodzi. Ze względu na lokalizację nad Zbiornikiem Włocławskim największe zagrożenie powodziowe występuje w okresie zimowo-wiosennym, gdy korytem rzeki płynie kora lodowa, tworząc zatory lodowo-śryżowe i utrudniając swobodny spływ wód.

W granicach Gminy występują obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi: obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (przedstawione na mapach zagrożenia powodziowego; w „Studium...” dla Skrwy nie wskazano zasięgu wody 500-letniej). Obszary te zostały oznaczone na rysunku Studium.

Zgodnie z ustawą z dnia 18 lipca 2001 r. *Prawo wodne*, do obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, należą m.in. (wymienione wyłącznie występujące na terenie Gminy) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat, oraz obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat. Dla obszarów szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują szczególne warunki zagospodarowania regulowane przepisami ww. ustawy.

W granicach gminy Stara Biała występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią:

- 1) obszary szczególnego zagrożenia powodzią wyznaczone na mapach zagrożenia powodziowego sporządzonych przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej (kwiecień 2015 r.);
- 2) obszar bezpośredniego zagrożenia powodzią wyznaczony w „*Studium dla potrzeb planów ochrony przeciwpowodziowej – Etap I – rzeka Skrwa Prawa*” (2006 r.) – do dnia przekazania map zagrożenia powodziowego (dotychczas nie zostały opracowane dla Skrwy Prawej) traktowany jako obszar szczególnego zagrożenia powodzią.

Obszary szczególnego zagrożenia powodzią w gminie Stara Biała występują wyłącznie na wąskim pasie terenu wzdłuż linii brzegowych rzek: Wisły i Skrwy Prawej. Od penetracji w głąb łądu wody powodziowe oddziela wysoka skarpa wiślana oraz skarpa rzeki Skrwy Prawej.

Zasięgi obszarów: na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat; na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat oraz obszarów, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat; są do siebie bardzo zbliżone.

W granicach Gminy nie występują wały przeciwpowodziowe. Najbliższe wały przeciwpowodziowe zlokalizowane są po drugiej stronie Wisły, w granicach gminy Nowy Duninów.

W obniżeniu doliny Wisły, w obszarze bardzo zbliżonym do powierzchni obszaru bezpośredniego zagrożenia powodzią, okresowo może powstawać ryzyko podtopień.

Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi oraz obszary zagrożone powstawaniem podtopień obecnie nie są zainwestowane. Swoim zasięgiem obejmują wyłącznie tereny zieleni naturalnej doliny rzecznej, tereny zakrzewione i zadrzewione, tereny rolne oraz lasy. Konieczna jest ochrona tych obszarów przed ewentualnym zagospodarowaniem.

3.6. Warunki klimatyczne

Według podziału Polski na dzielnice rolniczo-klimatyczne Polski R. Gumińskiego gmina Stara Biała znajduje się w dzielnicy VII – Środkowej. Cechą charakterystyczną tej dzielnicy są najmniejsze opady roczne w całym kraju (poniżej 500 mm). Średnia roczna temperatura powietrza wynosi 8°C, średnia temperatura stycznia -2,8 °C, natomiast lipca 18,7 °C. Okres wegetacyjny trwa od 210 do 220 dni. Obszar Gminy, w porównaniu do terenów sąsiednich, charakteryzuje się stosunkowo małym nasłonecznieniem. Średnia wilgotność powietrza wynosi 79%. Wśród wiatrów dominują słabe wiatry zachodnie (25%) oraz stosunkowo często wiewą słabe wiatry z kierunku południowo-zachodniego i południowo-wschodniego.

Od warunków termicznych panujących na obszarze wysoczyzny odróżniają się warunki obecne pomiędzy wysoczyzną, a dolinami: Wisły, Wierzbicy i Skrwy. Ze względu na wpływ chłodnego powietrza w dolinach, notuje się tam różnice temperatur wynoszące nawet kilka stopni, obecna jest inwersja temperatur, większa wilgotność oraz większa częstotliwość występowania mgieł niż na pozostałych terenach. Na obszarze Gminy, z wyłączeniem obszarów dolinnych i obniżień terenu, występują korzystne warunki termiczne oraz obszar jest dostatecznie przewietrzony. Najlepsze warunki termiczne występują na południowych zboczach doliny Wisły. Ponadto dobowe amplitudy i prędkości wiatrów łagodzone są w sąsiedztwie nielicznych w gminie lasów i drzewostanów.

Tab. 9. Podstawowe parametry klimatu na terenie gminy Stara Biała.

Średnia roczna temp. powietrza	+8,0°C
Średnia roczna temp. powietrza najcieplejszego miesiąca – lipca	+18,7°C
Średnia roczna temp. powietrza najchłodniejszego miesiąca – stycznia	-2,8°C
Najwyższa średnia temperatura miesięczna (w wieloleciu) – lipiec	36,6°C
Najniższa średnia temperatura miesięczna (w wieloleciu) – styczeń	-35,3°C
Liczba dni gorących (temp. powietrza >25°C)	30-40 dni
Liczba dni bez przymrozków (temp. powietrza >0°C)	165 dni
Liczba dni mroźnych (temp. powietrza <0°C)	30-40 dni
Liczba dni pochmurnych (zachmurzenie ≥ 7)	160-170
Liczba dni pogodnych (zachmurzenie ≤ 2)	30-40 dni
Średnia roczna wilgotność względna powietrza	82-84
Średnia roczna suma opadów	525-550 mm
Miesiące z najwyższymi opadami	lipiec
Miesiące z najniższymi opadami	styczeń, luty, marzec, październik
Przeciętna ilość dni z opadem śnieżnym	42,5 dnia/rok
Średnia roczna liczba dni z pokrywą śnieżną	poniżej 50 dni
Średnia roczna liczba dni z gradem	2 - 4 dni
Częstotliwość występowania burz	17 dni/rok
Częstotliwość występowania mgieł	59/7 dni/rok
Długość okresu wegetacyjnego	210-220 dni
Najczęściej występujące kierunki wiatrów	zachodni, południowo-zachodni, południowo-wschodni

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Opracowania ekofizjograficznego*, 2005 r.; *Programu ochrony środowiska dla gminy Stara Biała na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019, 2012 r. oraz Atlasu klimatu Polski pod redakcją Haliny Lorenc, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Warszawa 2005, <http://www.imgw.pl>.*

Występowanie zjawiska suszy

Gmina Stara Biała należy do obszarów bardzo narażonych (III) na wystąpienie suszy atmosferycznej, silnie narażonych (IV) na wystąpienie suszy rolniczej (gleby w Gminie uznane są za podatne i średnio podatne na suszę), obszarów bardzo zagrożonych (III) wystąpieniem suszy hydrologiczną (wg mapy klas zagrożenia występowania danych susz) oraz obszarów na których występuje silna lub średnia intensywność suszy hydrogeologicznej⁷.

3.7. Warunki glebowe

Gleby, są tym elementem środowiska przyrodniczego, który w sposób bezpośredni wpływa na możliwości rozwoju obszarów wiejskich w zakresie produkcji roślinnej. W zależności od rodzaju podłoża, morfologii i warunków klimatycznych mogą rozwinąć się różne ich typy cechujące się różną przydatnością rolniczą.

Dominującym typem genetycznym gleb występujących w gminie Stara Biała są gleby biellicowe, płowe i pseudobiellicowe oraz gleby brunatne wylugowane i brunatne kwaśne. Gleby te wytworzone są z piasków gliniastych i słabogliniastych. W południowej części gminy, wzdłuż rzeki Wisły, w niewielkim zakresie występują mady. W obrębie Biała, przy granicy z Płockiem, oraz w obrębie Trzepowo Nowe, na niewielkim obszarze występują czarne ziemie właściwe. W obrębach Draganie Stare, Draganie Nowe, Bronowo Nowe, Bronowo Kmiece, Proboszczewice Nowe i Proboszczewice Stare, stosunkowo licznie występują również czarne ziemie zdegradowane i gleby szare.

O jakości gleb świadczy również przynależność do kompleksu rolniczej przydatności gleb. W całej Gminie zdecydowanie przeważają gleby zaliczające się do kompleksu pszennego dobrego oraz kompleksu żytniego bardzo dobrego. Ponadto w obrębach: Srebrna, Draganie

⁷ Na podstawie: *Wskazanie obszarów występowania zjawiska suszy wraz z określeniem jej zasięgu i natężenia na terenie RZGW w Warszawie oraz analiza możliwości zwiększenia na wskazanych obszarach dyspozycyjności zasobów wodnych*, listopad 2014 r. (mapy wg. klas zagrożenia występowania danych suszy).

Nowe, Draganie Stare, Bronowo Zalesie, Biała Stara, Włoczewo i Miłodróż dosyć licznie występuje także kompleks zbożowo-pastewny mocny.

W południowo-zachodniej części Gminy, m.in. w obrębach Maszewo Duże, Biała Nowa, Mańkowo, Ludwikowo, Wyszyna, Ułaszewo, wymienione wyżej korzystne kompleksy przydatności rolniczej, występują znacznie rzadziej. Najczęściej występują tam takie kompleksy jak: żytni słaby, żytni najslabszy, zbożowo-pastewny słaby, a wśród szerzej rozprzestrzenionych kompleksów sprzyjających rolnictwu, wymienić można jedynie kompleks żytni dobry. Ta niekorzystna sytuacja niemal nie dotyczy obrębów położonych bardziej na południe, nad rzeką Wisłą: Maszewa n/ Wisłą oraz Brwilna, gdzie ponownie najczęściej występują kompleksy: żytni bardzo dobry, pszenny dobry (w Maszewie nad Wisłą) oraz żytni dobry (w Brwilnie). Jedynie na południu na niewielkiej powierzchni tych obrębów występuje kompleks pszenny wadliwy i kompleks żytni słaby. Od występujących kompleksów w całej Gminie wyróżniają się również te występujące w obrębie Proboszczewice Nowe i Proboszczewice Stare, gdzie występują głównie kompleksy: żytni bardzo dobry, żytni dobry, żytni słaby, żytni najslabszy, zbożowo-pastewny słaby oraz użytki zielone słabe i bardzo słabe w dolinie rzeki Wierzbicy.

Występowanie w Gminie wyżej wymienionych kompleksów świadczy o ich wysokiej przydatności dla potrzeb rolnictwa.

Jakość i przydatność rolnicza gleb na przedmiotowym obszarze jest bardzo dobra: około 85% powierzchni gruntów użytkowanych rolniczo pokryta jest glebami o wysokiej produktywności, tj. glebami zaklasyfikowanymi do II-IV klasy bonitacyjnej. Szczegółowa charakterystyka pod kątem ich przydatności rolniczej zawarta została w rozdz. 3.10. „rolnicza przestrzeń produkcyjna”.

3.8. Szata roślinna

Szate roślinną obszaru Gminy tworzą zarówno zbiorowiska naturalne w postaci: lasów, zadrzewień śródpolnych i dolinnych, roślinności dolinnej, roślinności pól uprawnych i sadów, a także zbiorowiska, związane z jednostkami osadniczymi lub pojedynczymi posesjami w postaci: parków i skwerów miejskich, cmentarzy, szpalerów przydrożnych, zbiorowiska zieleni urządzonej towarzyszących szkołom i kościołom, zespołom dworskim i pałacowym, ogrodów przydomowych.

Lasy

Lesistość Gminy Stara Biała kształtuje się poniżej średniej krajowej⁸ oraz poniżej średniej w powiecie płockim i wynosi 10,6%. W skali całej Gminy grunty leśne zajmują 1 214,36 ha, z czego 964,64 to grunty Skarbu Państwa, 248,62 to grunty prywatne oraz 1,1 ha to grunty gminne⁹. W południowo-zachodniej części Gminy występują dwa większe kompleksy leśne, co wiąże się z występowaniem gleb piaszczystych. Największy zwarty kompleks zlokalizowany jest na południu gminy, zajmuje on większość powierzchni obrębu Brwilno. Natomiast drugi, mniejszy kompleks, położony jest w dolinie Wierzbicy, w obrębie PGR Srebrna. Pozostałe lasy posiadają niewielkie powierzchnie i nie tworzą zwartych, rozległych kompleksów, jednak większość z nich porasta tereny wzdłuż rzeki Wierzbicy.

W składzie gatunkowym zbiorowisk leśnych dominuje sosna z domieszką dębu, brzozy, olchy lub świerku, w zależności od lokalizacji zbiorowiska.

W obrębie Gminy przeważają siedliska lasu mieszanego świeżego, lasu świeżego oraz lasu wilgotnego. Na nieco mniejszej powierzchni, ale nadal widocznej w skali lasów na terenie Gminy, występuje bór mieszany świeży.

Siedlisko lasu mieszanego świeżego, reprezentowanego głównie przez sosny, dęby i brzozy, występuje przede wszystkim na uroczysku Brwilno. Las świeży występuje zarówno na uroczysku Brwilno, gdzie przeplata się z innymi typami siedliskowymi lasów, jak i na uroczysku Srebrna, które niemal w całości tworzy. Las świeży na uroczysku Brwilno

⁸ Średnia lesistość w Polsce, w roku 2013 wynosiła 29,4%, natomiast w powiecie płockim 17,2%.

⁹ Wg. GUS dla 2013 r.

reprezentują przede wszystkim sosny, olsze, dęby, graby oraz brzozy. Na uroczysku Srebrna natomiast tworzą go głównie dęby, sosny, świerki, graby i olsze. Las wilgotny i bór mieszany świeży występują wyłącznie na uroczysku Brwilno, a w ich skład wchodzi zwłaszcza sosny, brzozy, olchy i dęby.

Leśna przestrzeń produkcyjna została scharakteryzowana w rozdziale 3.11.

Naturalny element krajobrazu Gminy stanowią zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne oraz naturalne zbiorowiska dolinne. Śródpolne enklawy zieleni rozwinęły się zwłaszcza w lokalnych obniżeniach, wzdłuż drobniejszych cieków lub rowów.

Roślinność pól uprawnych i sadów

Spośród roślin uprawianych na obszarze Gminy największe znaczenie mają zboża, głównie pszenica i pszenżyto. Popularną uprawą są również rzepak i rzepik. Rolnicza przestrzeń produkcyjna została scharakteryzowana w rozdziale 3.10.

Zbiorowiska związane z jednostkami osadniczymi

Na szatę roślinną jednostek osadniczych składają się zbiorowiska powstałe na skutek celowych nasadzeń lub celowych przekształceń zbiorowisk naturalnych. Roślinność tego typu obejmuje nasadzenia przydrożne, ogrody przydomowe, parki krajobrazowe i podworskie natomiast w obszarach o zwartej zabudowie dodatkowo również: tereny cmentarzy (Nowe Proboszczewice, Nowe Trzepowo, Stara Biała, Maszewo Duże, Brwilno), zieleni przykościelnej (Nowe Proboszczewice, Stara Biała, Maszewo Duże, Brwilno), zieleni towarzyszącej obiektom oświaty (Nowe Trzepowo, Maszewo Duże, Stara Biała, Wyszyna, Stare Proboszczewice).

3.9. Fauna

W gminie Stara Biała wśród zwierząt dominują gatunki, które przystosowały się do antropogenicznego charakteru tego obszaru. Grupę owadów reprezentują pospolite szkodniki. Wśród ssaków występują gryzonie takie jak szczury, myszy czy kuny. W obszarach rolniczych występują liczne gatunki motyli.

Największą różnorodnością fauny charakteryzują się doliny rzeczne oraz ostoje leśne, gdzie dużo mniej intensywna penetracja pozwoliła na zachowanie siedlisk stanowiących miejsce bytowania wielu gatunków zwierząt.

Wśród owadów należących do gatunków chronionych w granicach Gminy wstępują takie owady jak biegacz granulowany, biegacz ogrodowy, biegacz skórzasty, biegacz wręgaty, mrówka ćmawa, mrówka rudnica oraz trzmiele, objęte częściową ochroną. Grupa chronionych płazów reprezentowana jest m.in. przez objęte ochroną częściową: ropuchę szarą, żabę trawną, żabę śmieszkę, żabę wodną oraz objęte ochroną ścisłą: ropuchę zieloną, rzekotkę drzewną oraz kumaka nizinny. Wśród chronionych gadów występujących na terenie Gminy wyróżnić można m.in. jaszczurkę zwinkę, jaszczurkę żyworodną, padalca zwyczajnego, które zostały objęte ochroną częściową. Wśród ptaków objętych ochroną, których występowanie można zaobserwować na terenie Gminy wyróżnia się m.in. kormorana czarnego oraz kruka, objęte ochroną częściową; bociana białego, bociana czarnego, brzegówkę, derkacza, dzięcioła dużego, kanię czarną, krwawodzioba, kukułkę, lerkę, muchówkę małą, pleszkę, puszczyka, remiza, rybitwę rzeczna, sójką, trzemielojada, ziębę, zimorodka, objęte ochroną ścisłą; oraz bażanta, należący do gatunków łownych. Do objętych ochroną częściową ssaków należą: jeź wschodni, łasica, mysz zaroślowa, natomiast do gatunków łownych: kuna leśna, lis, zając szarak.

Najczęściej spotykanymi gatunkami ryb w Wiśle oraz Skrwie Prawej są okonie, szczupaki, płocie, miętusy, leszcze, liny, krąpy, sumy, sandacze oraz cierniki.

3.10. Rolnicza przestrzeń produkcyjna

Około 75% powierzchni gminy Stara Biała zajmują użytki rolne w gospodarstwach rolnych¹⁰, co przesądza o jej typowo rolniczym charakterze. Wśród użytków rolnych zdecydowanie dominują grunty pod zasiewami, stanowiące 83% ich powierzchni (tj. 66,5% powierzchni Gminy). Aż 98% spośród użytków rolnych ogółem stanowią użytki rolne w dobrej kulturze rolnej (8101,47 ha), czyli uprawiane przy zachowaniu minimalnych norm dotyczących zachowania wymogów ochrony środowiska. Szczegółowe informacje dotyczące struktury użytkowania gruntów w gospodarstwach rolnych przedstawia tabela nr 10.

Tab. 10. Struktura użytkowania gruntów w gospodarstwach rolnych w 2010 r. w Gminie Stara Biała.

Sposób użytkowania	Powierzchnia [ha]	Powierzchnia [% powierzchni Gminy]
Użytki rolne ogółem	8257,28	74,3
Grunty pod zasiewami	7385,90	66,5
Sady	111,85	1,0
Łąki trwałe	368,76	3,3
Pastwiska trwałe	134,31	1,2
Grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi	94,23	0,8
Pozostałe użytki rolne	155,82	1,4
Ogrody przydomowe	6,42	0,1
Lasy i grunty leśne	231,17	2,1
Pozostałe grunty	389,16	3,5
Grunty gospodarstw rolnych ogółem	8877,61	79,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, powszechny spis rolny, 2010 r.

O wysokiej jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej gminy Stara Biała decydują dobrej jakości gleby oraz korzystne warunki lokalnego klimatu podłoża. Na szczególną uwagę zasługują tutejsze gleby, około 85% powierzchni gruntów rolnych pokryta jest glebami o wysokiej produktywności, tj. glebami zaklasyfikowanymi do II-IV klasy bonitacyjnej, a aż ok. 40 % do klas I-III. Występują one przeważnie w postaci zwartych kompleksów. Najwyższymi wartościami użytkowymi odznaczają się gleby we wsiach: Trzebuń, Włoczewo, Kamionki, Kowalewko, Stara Biała, Ogorzelice, Kruszczewo, Bronowo Kmiece, Nowe Bronowo, Bronowo-Zalesie, Nowe Trzepowo, Stare Trzepowo, południowa część Dziarnowa, północna część Nowego Dragania i Starego Dragania oraz południowa część Maszewa. Te z nich, które w ewidencji gruntów są ujęte jako użytki rolne I-III klasy podlegają ochronie przed zmianą przeznaczenia na cele nierolnicze, zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu ochrony gruntów rolnych i leśnych. Najsłabsze grunty, V i VI klasy bonitacyjnej, występują pomiędzy Maszewem a Ułaszewem, w Ułaszewie oraz na niewielkich płatach terenu: na północ od Nowych Proboszczewic, w rejonie wsi Nowe Draganie, Kobierniki, Srebrna oraz wzdłuż doliny Wierzbicy. Gleby słabe, V, VI, VIz klasy bonitacyjnej, zajmują ok. 15% powierzchni gruntów rolnych.

Z kolei badania nad odczynem tutejszych gleb¹¹ wykazały, że na przeważającym obszarze jest on kwaśny (4,6-5,5 pH) oraz lekko kwaśny (5,6 – 6,5 pH). Natomiast, mając na względzie zawartość próchnicy w glebach użytków rolnych, na obszarze Gminy dominują gleby mineralne właściwe z zawartością od 1 do 2 i od 2 do 3 % próchnicy.

¹⁰ Wg GUS, dane z powszechnego spisu rolnego przeprowadzonego w 2010 r.

¹¹ Na podstawie: *Mapa glebowo-rolnicza i opracowania pochodne w skali 1:25 000*, oprac. Biuro Geodety Województwa Mazowieckiego w Warszawie, 2007 r.

Tab. 11. Struktura gruntów rolnych wg klasoużytków i klas bonitacyjnych w 2015 r. w gminie Stara Biała [ha].

	Grunty orne (R)	Sady (S)	Łąki trwałe (Ł)	Pastwiska trwałe (Ps)	grunty rolne zabudowane (B-R, B-Ps, B-Ł)	grunty pod stawami (Wsr, Wsr-Ł, Wsr-R)	rowy (W, W-Ps, W-R)	grunty zadrzewione i zakrzewione na gruntach rolnych (Lz-R, Lz-Ł, Lz-Ps, LzI-R)
II	10,8113	0,25	0,0	0,0	0,12	0,0	0,0	0,0
III	0,0	0,03	16,4302	30,8577	2,8119	0,0	0,03	0,89
IIIa	1216,5406	38,2081	0,0	0,0	32,0307	0,0	0,1829	1,1700
IIIb	1877,218	46,5158	0,0	0,0	65,4878	0,0	0,0018	2,1088
IV	0,0	0,2959	59,3556	164,9198	1,4752	0,0	0,1703	5,3038
IVa	2423,2530	43,0997	0,0	0,0	66,5756	0,0	0,3738	3,4293
IVb	919,6982	16,4445	0,0	0,0	21,0269	0,52	0,2755	2,9055
V	788,4464	17,0793	53,4293	95,46	35,1846	0,0928	0,1292	12,99
VI	165,9886	0,78	10,8824	29,9774	9,375	6,6982	0,06	0,95
VIz	7,5158	0	0,0	2,5189	0,0	0,0	0,0	0,0
Bez klasy	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,1455	60,124	0,0
Razem	7409,472	162,7033	140,0975	323,7338	234,0877	10,4565	61,3475	29,7474
% pow. Gminy	66,7	1,5	1,3	2,9	2,1	0,1	0,6	0,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Stara Biała.

Tab. 12. Struktura gruntów rolnych wg klas bonitacyjnych w maju 2015 r. w Gminie Stara Biała.

Klasa bonitacyjna	Powierzchnia [ha]	Powierzchnia [% powierzchni Gminy]
II	11,1813	0,1
III	51,0498	0,5
IIIa	1288,1323	11,6
IIIb	1991,3323	17,9
IV	231,5206	2,1
IVa	2536,7314	22,8
IVb	960,8706	8,6
V	1002,8116	9,0
VI	224,7116	2,0
VIz	10,0347	0,1
Bez klasy	63,2695	0,6
Suma:	8371,6457	75,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Stara Biała.

Tutejsze grunty wykorzystywane są pod uprawę zbóż: przede wszystkim pszenicy oraz pszenżyta. Popularną uprawą są również rzepak i rzepik.

Poprawie warunków prowadzenia działalności rolniczej służą m.in. urządzenia melioracji wodnych, zlokalizowane na części tutejszych użytków rolnych. Na terenie gminy zmeliorowanych zostało 2509,97 ha gruntów ornych i trwałych użytków zielonych, czyli 22,6% powierzchni Gminy. Urządzeniami melioracji wodnych szczegółowych, objęte zostały przede

wszystkim gruntami w północno-zachodniej i zachodnio-centralnej części oraz w południowo-wschodniej i centralno-wschodniej części Gminy. W wymienionych częściach Gminy występują rozległe skupiska gleb najwyższych klas bonitacyjnych (III i II klasy). Urządzenia melioracji wodnych obejmują następujące obszary (części wsi): Nowe Trzepowo, Bronowo Kmiece, Nowe Bronowo, Bronowo- Zalesie, Stare Proboszczewice, Trzebuń, Maszewo Duże, Włoczewo, Kamionki, Kruszcze, Kowalewko, Dziarnowo, Miłodród, Stara Biała, Srebrna. Niektóre z gruntów należących do wyżej wymienionych miejscowości podlegały zmeliorowaniu w ramach kilku etapów inwestycyjnych, dzięki czemu udało się zmeliorować większość powierzchni rolniczo wykorzystywanych gruntów w tych wsiach – udało się to we Włoczewie, Kamionkach, Kowalewku, Bronowo Kmiece, Bronowie-Zalesiu, Nowym Bronowie i Nowym Trzepowie.

Ewidencję wód, urządzeń melioracji wodnych oraz zmeliorowanych prowadzi Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Warszawie, Oddział Płock, Inspektorat Płock.

3.11. Leśna przestrzeń produkcyjna

Większość powierzchni gminy Stara Biała wykorzystywana jest pod działalność rolniczą. W związku z czym jej lesistość jest stosunkowo niewielka i wynosi 10,6%. Grunty leśne zajmują 1 214,36 ha¹². Leśnictwo nie odgrywa dużej roli w gospodarce Gminy, pozysk drewna (grubizny) z lasów prywatnych i gminnych w 2013 r. wyniósł tu jedynie 8 m³.

Na leśną przestrzeń produkcyjną 1 214,36 ha gruntów leśnych składają się zarówno lasy publiczne (965,74 ha) jak i prywatne (248,62 ha). Wśród lasów publicznych dominują te stanowiące własność Skarbu Państwa, o powierzchni 964,64 ha, stanowiące jednocześnie 99,9% lasów publicznych i 79,4% wszystkich lasów w Gminie. Pozostały 1,1 ha lasów publicznych to lasy gminne (0,9% wszystkich lasów w Gminie). Jednostką właściwą do administrowania lasami Skarbu Państwa¹³ jest Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Łodzi – Nadleśnictwo Płock.

Grunty na terenie Gminy, zgodnie z regionalizacją przyrodniczo-leśną, niemal w całości należą do mezoregionu Pojezierza Dobrzyńskiego. Jedynie tereny na południe od drogi wojewódzkiej nr 562, przynależą do mezoregionu Kotliny Toruńsko-Płockiej. W Gminie występują wyłącznie dwa duże, zwarte kompleksy leśne i zlokalizowane są w jej południowo-zachodniej części. Największy zwarty kompleks zlokalizowany jest na południu gminy, zajmuje on większość powierzchni obrębu Brwilno (uroczysko Brwilno). Natomiast drugi, mniejszy kompleks, położony jest w dolinie Wierzbicy, w obrębie PGR Srebrna (uroczysko Srebrna). W obrębie tych lasów występują chronione prawem unijnym siedliska¹⁴: grąd subkontynentalny, ciepłolubne dąbrowy, łągi olszowe i jesionowe, łągi dębowo-wiązowo-jesionowe. Pozostałe lasy posiadają niewielkie powierzchnie i nie tworzą zwartych, rozległych kompleksów, jednak większość z nich porasta tereny wzdłuż doliny rzeki Wierzbicy.

Skład gatunkowy lasów zdominowany jest przez sosnę z domieszką dębu, brzozy, olchy lub świerku, w zależności od lokalizacji zbiorowiska. Dominującymi typami siedliskowymi lasu pozostają las mieszany świeży i las świeży, a na uroczysku Brwilno również las wilgotny i bór mieszany świeży.

Siedlisko lasu mieszanego świeżego, reprezentowanego głównie przez sosny, dęby i brzozy, występuje przede wszystkim na uroczysku Brwilno. Las świeży występuje zarówno na uroczysku Brwilno, gdzie przeplata się z innymi typami siedliskowymi lasów, jak i na uroczysku Srebrna, które niemal w całości tworzy. Las świeży na uroczysku Brwilno reprezentują przede wszystkim sosny, olsze, dęby, graby oraz brzozy. Na uroczysku Srebrna natomiast tworzą go głównie dęby, sosny, świerki, graby i olsze. Las wilgotny i bór mieszany świeży występują wyłącznie na uroczysku Brwilno, a w ich skład wchodzi zwłaszcza sosny, brzozy, olchy i dęby.

Większość lasów porastających obszar Gminy, stanowiących własność Skarbu Państwa, na mocy Zarządzenia nr 207 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa

¹² Wg GUS, 2013 r.

¹³ dla lasów w zarządzie Lasów Państwowych.

¹⁴ Wskazane w Dyrektywie 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory.

z dnia 18 września 1995 r., uznana została za lasy ochronne. Na terenie gminy Stara Biała występują lasy wodochronne, glebochronne oraz stanowiące drzewostany uszkodzone na skutek działalności przemysłu, położone w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców. Funkcje ochronne lasów oraz ich lokalizację przedstawiono w tabeli nr 13.

Zasady i tryb uznania lasów za ochronne określone są w art. 15-17 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2014 r. poz. 1153) oraz *rozporządzeniu ministra Ochrony Środowiska, zasobów naturalnych i leśnictwa z dnia 25 sierpnia 1992 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu uznawania lasów za ochronne oraz szczegółowych zasad prowadzenia w nich gospodarki leśnej* (Dz. U. z 1992 r. Nr 67, poz. 337).

Tab. 13. Lasy ochronne i ich funkcje w gminie Stara Biała.

Funkcja ochronna lasu	Obręb geodezyjny	Adres leśny (06-12-1-02- ...)
Lasy wodochronne , stanowiące drzewostany uszkodzone na skutek działalności przemysłu	PGR Srebrna	55c,i, 56a,g,n
	Brwilno	86b, 87b,f,g, 88c,h, 100a-c,g,h, 105b,g,i, 110c, 111b,d,f,g, 113f,o,s, 114a,f,l,n, 116a,f,h,m, 120a,g
Lasy wodochronne , stanowiące drzewostany uszkodzone na skutek działalności przemysłu, mające szczególne znaczenie przyrodniczo-naukowe	Brwilno	115a-c,f,g
Lasy stanowiące drzewostany uszkodzone na skutek działalności przemysłu	PGR Srebrna	55a,b,d-h,j-l, 56b-f,h,j,l,m, 57a,b; oraz stanowiący drzewostan nasienny: 56i
	Kowalewko	55Ba
	Mańkowo	56Aa
	Brwilno	81a-f, 82a-j, 83a-h, 84a-j, 85a-d, 86a,c,f, 87a,c,d, 88a,b,d-g,i, 91a-h, 92a-g, 93a-i, 94a-h,j,k, 95a,c-h, 96a-m, 97a,b,d,h, 98a,f, 99f,g, 100d,i-k, 104a-d, 105a,d,f,h, 106a-h, 107a-f,i-k, 108a-j, 109a-h, 110a,f-h, 111a,c,h,i, 112a-h,j, 113a-d,g,h,j-l,n,p,r,t, 114b,c,h-j,m, 115d,h-j, 116b,d,j,k,n-p, 119a-f, 120c-f,h-j, 122a-c,f-h, 123a-c,f,g,j,k
	Ulaszewo	85Aa, 90Aa-c
Lasy glebochronne, wodochronne , stanowiące drzewostany uszkodzone na skutek przemysłu	PGR Srebrna	58a-c

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Projektu Planu Urządzenia Lasu sporządzonego na lata od 2015 do 2024 dla Nadleśnictwa Płock w Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Łodzi na podstawie stanu lasu w dniu 1 stycznia 2015 r. – Opis ogólny lasów nadleśnictwa (elaborat) oraz Mapy sytuacyjno-przeładowej obszarów chronionych i funkcji lasu – Nadleśnictwo Płock – Obręb Płock – Arkusz 2, http://bip.lasy.gov.pl/pl/bip/dg/rdlp_lodz/plan_urzadzenia_lasu.

3.12. Obszary i obiekty przyrodnicze objęte ochroną prawną

Ochrona środowiska przyrodniczego realizowana jest poprzez respektowanie wymogów przepisów ustaw oraz ich aktów wykonawczych. Obszary i obiekty o szczególnych walorach przyrodniczych lub krajobrazowych mogą zostać objęte szczególną ochroną poprzez ustanowienie formy ochrony przyrody. Na terenie gminy Stara Biała znajdują się obszary i obiekty prawnie chronione:

- 1) rezerwat przyrody „Brwilno”;
- 2) Brudzeński Park Krajobrazowy;
- 3) Nadwiślański Obszar Chronionego Krajobrazu;
- 4) pomniki przyrody;
- 5) użytki ekologiczne.

Na niewielkim odcinku, bezpośrednio do granic gminy Stara Biała od strony zachodniej przylega obszar Natura 2000 „Sikórz” (PLH140012) oraz w pobliżu również zachodniej granicy znajduje się Rezerwat Przyrody „Sikórz” oraz Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Ujście Skrwy”.

Rezerwat przyrody „Brwilno”

Położony na skarpie wiślanej rezerwat leśny o powierzchni 65,68 ha, częściowo zlokalizowany również na terenie gminy Brudzeń Duży.

Utworzony Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 4 kwietnia 1977 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P., Nr 10 poz. 64). Jego pierwotna powierzchnia wynosiła 10,55 ha, a przedmiotem ochrony było „zachowanie fragmentu dąbrowy z charakterystycznym runem”. W 2002 r. rozporządzeniem Nr 82 Wojewody Mazowieckiego z dnia 24 września 2002 r. w sprawie rezerwatu „Brwilno” (Dz. U. z 2002 r. Nr 257 poz. 6599) poszerzony został do aktualnych granic. Celem ochrony jest „zachowanie ze względów naukowych, przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych skarpy pradoliny rzeki Wisły wraz z ujściowym fragmentem rzeki Skrwy Prawej i występującymi na tym terenie zbiorowiskami dąbrów”.

Rezerwat w całości leży na gruntach Nadleśnictwa Płock, w uroczysku noszącym tę samą nazwę. Obejmuje następujące wydzielania w oddziałach, na terenie gminy Stara Biała: 121 a-g, 122 i-m, 123 h,i; na terenie gminy Brudzeń Duży: 118 h,k, 124 f,g, 125 c.

Lasy w granicach rezerwatu tworzone są w większości przez ponad stuletnie, wielogatunkowe drzewostany, z dominującym dębem, lub rzadziej sosną. Występują tu dwa chronione siedliska przyrodnicze: grąd subkontynentalny (9170) oraz dąbrowa świetlista (ciepłolubne dąbrowy, 9110)¹⁵.

Na terenie rezerwatu zinwentaryzowano¹⁶ podlegające ochronie gatunkowej rośliny: kilkanaście gatunków roślin chronionych, w tym 5 podlegających ochronie ścisłej¹⁷. Występują tu: zawilec wielkokwiatowy, pełnik europejski, sasanka otwarta, dzwonek syberyjski, rojownik pospolity i zimoziół północny, oraz: kruszczyk szerokolistny, podkolan biały, mącznica lekarska, pomocnik baldaszkowy, jarzab szwedzki, lilia złotogłów, wawrzynek wilczelyko i naparstnica zwyczajna, kocanki piaskowe.

Dla rezerwatu w Zarządzeniu nr 25 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 30.11.2012 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Brwilno”, oraz w Zarządzeniu nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 25 sierpnia 2014 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Brwilno” ustanowiono zadania ochronne.

Brudzeński Park Krajobrazowy

Park ten obejmuje powierzchnię 3 171 ha, jego otulina natomiast 4 397 ha. Administracyjne znajduje się na terenie dwóch gmin: Stara Biała i Brudzeń Duży. Wschodnia część Parku, znajdująca się w granicach Gminy, obejmuje część obszaru obrębów: Brwilno, Ulaszewo i Kobierniki i zajmuje powierzchnię 904 ha (wg GUS, 2013 r.). Park utworzony został uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej w Płocku z dnia 9 czerwca 1988 roku. Aktualnie funkcjonuje na podstawie rozporządzenia Nr 5 Wojewody Mazowieckiego z dnia 4 kwietnia 2005 r. w sprawie Brudzeńskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 75, poz. 1974) .

Dla Parku ustalono cele ochrony:

- 1) wartości przyrodniczych: „zachowanie głęboko wciętej, meandrującej nizinnej rzeki Skrwy Prawej oraz powiązanych z nią dwóch zespołów rynnowych: strugi Janoszyckiej i rzeki Wierzbicy; zachowanie ekosystemów leśnych, głównie grądów i łęgów, a także bogactwa rzadkich i chronionych gatunków grzybów, roślin i zwierząt oraz ich siedlisk”;
- 2) wartości historycznych i kulturowych: „zachowanie swoistego charakteru założeń dworsko-ogrodowych; zachowanie historycznych układów osadniczych oraz traktów, a także przydrożnych krzyży, kapliczek i innych obiektów zabytkowych”;
- 3) walorów krajobrazowych: „zachowanie doliny rzeki Skrwy Prawej oraz skarp – miejsc widokowych; zachowanie drobnopowierzchniowej mozaiki łąk, zadrzewień, pastwisk, sadow i pól uprawnych”.

¹⁵ Wskazane w Dyrektywie 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory.

¹⁶ za Plan Urządzenia Lasu sporządzony na lata 2015-2024 dla Nadleśnictwa Płock w Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Łodzi na podstawie stanu lasu w dniu 1 stycznia 2015 r. – Program Ochrony Przyrody, http://bip.lasy.gov.pl/pl/bip/dg/rdlp_lodz/plan_urzadzenia_lasu.

¹⁷ wg Rozp. MŚ. z 12 października 2014 r.

Rozporządzenie ustanawiające przedmiotowy PK zawiera m.in. obowiązujące w granicach obszaru zakazy.

Park od 1 stycznia 2010 r. należy do Mazowieckiego Zespołu Parków Krajobrazowych z siedzibą w Otwocku.

Nadwiślański Obszar Chronionego Krajobrazu

Obszar ustanowiony został w 1988 r. na mocy uchwały Nr 163/XXVI/88 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Płocku, a także rozporządzeniem Nr 60 Wojewody Mazowieckiego z dnia 24.07.2002 r. w sprawie wprowadzenia obszarów chronionego krajobrazu (Dz. U. Woj. Maz. Nr 203 poz. 4938). Aktualnie Obszar funkcjonuje na mocy obowiązującego rozporządzenia Nr 14 Wojewody Mazowieckiego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie Nadwiślańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu położonego na terenie powiatu płońskiego, płockiego i sochaczewskiego (Dz. Urz. Woj. Maz. z dnia 11 sierpnia 2006 r. Nr 157, poz. 6151), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych uchwałą Nr 34/13 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 18 lutego 2013 r. oraz uchwałą Nr 165/13 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 28 października 2013 r.

Powierzchnia całego obszaru wynosi 44 504 ha¹⁸. W granicach Gminy Stara Biała zajmuje powierzchnię 190,0 ha (wg. GUS, 2013 r.) i zlokalizowany jest w południowej części Gminy, w obrębie Maszewo nad Wisłą. Tereny w granicach Obszaru chronione są ze względu na „wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnioną funkcję korytarzy ekologicznych”. Rozporządzenie ustanawiające przedmiotowy OChK zawiera szereg ustaleń w zakresie ochrony ekosystemów leśnych, łądowych, wodnych oraz obowiązujące w granicach obszaru zakazy.

Obszar Natura 2000

Obszar gminy Stara Biała położony jest poza granicami istniejących lub projektowanych obszarów Natura 2000. Najbliżej położonymi względem granic Gminy obszarami Natura 2000 są:

- 1) **Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty „Sikórz”** (PLH140012) – położony na zachód od granic Gminy, na odcinku ok. 370 m przylegający bezpośrednio do zachodniej granicy;
- 2) **Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty „Uroczyska Łąckie”** (PLH140021) – położony na południe od granic Gminy, w odległości ok. 3,6 km;
- 3) **Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty „Dolina Skrzy Lewej”** (PLH140051) – położony na południe od granic Gminy, w odległości ok. 4,4 km;
- 4) **Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Dolina Środkowej Wisły”** (PLB140004) – położony na południowy-wschód od granic Gminy, w odległości ok. 4,6 km;
- 5) **Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty „Kampinoska Dolina Wisły”** (PLH140029) – położony na południowy wschód od granic Gminy, w odległości ok. 4,6 km.

Użytki ekologiczne

Na terenie gminy Stara Biała ustanowionych zostało 9 użytków ekologicznych o łącznej powierzchni 7,10 ha. Aktualnie obowiązującymi aktami prawnymi dotyczącymi użytków ekologicznych na omawianym terenie są: *rozporządzenie Nr 72 Wojewody Mazowieckiego z dnia 08 lipca 2005 r. w sprawie użytków ekologicznych* (DUWM.2005.175.5572), zmienione *rozporządzeniem Nr 35 Wojewody Mazowieckiego z dnia 13 lipca 2007 r.* (DUWM.2007.138.3651), oraz *rozporządzenie Nr 74 Wojewody Mazowieckiego z dnia 08 lipca 2005 r. w sprawie użytków ekologicznych* (DUWM.2005.175.5574), zmienione *rozporządzeniem Nr 59 Wojewody Mazowieckiego z dnia 12 listopada 2007 r.* (DUWM.2007.231.6685). Wszystkie użytki znajdują się w obrębie Brwilno, są to wyłącznie użytki na gruntach leśnych lub nieużytkach. Wykaz użytków na terenie Gminy przedstawia poniższa tabela.

¹⁸ Pod tą samą nazwą funkcjonują inne, odrębnie traktowane obszary chronionego krajobrazu (w powiatach: garwolińskim, mińskim i otwockim, sochaczewskim, oraz w woj. kujawsko-pomorskim i pomorskim).

Tab. 14. Użytki ekologiczne na terenie gminy Stara Biała.

Lp.	Nazwa użytku	Przedmiot ochrony	Powierzchnia [ha]	Lokalizacja		
				obręb ewid.	nr dz. ewid.	adres leśny
1.	Użytek nr 411	nieużytek	1,11	Brwilno	167	Leśnictwo Brwilno 86LP oddział 86d
2.	Użytek nr 412	nieużytek	0,36	Brwilno	179	Leśnictwo Brwilno 95/1LP oddział 95b
3.	Użytek nr 413	nieużytek i las	2,36	Brwilno	134	Leśnictwo Brwilno 100LP oddział 100f
4.	Użytek nr 414	nieużytek	0,48	Brwilno	137	Leśnictwo Brwilno 105/1LP oddział 105c
5.	Użytek nr 415	las	0,26	Brwilno	139	Leśnictwo Brwilno 106LP oddział 106i
6.	Użytek nr 416	las	0,67	Brwilno	140	Leśnictwo Brwilno 107LP oddział 107j
7.	Użytek nr 417	nieużytek	0,42	Brwilno	143	Leśnictwo Brwilno 110LP oddział 110d
8.	Użytek nr 631	teren zabagniony na siedlisku BMb	0,88	Srebrna	60/2	Leśnictwo Brwilno 56/2LP oddział 56k
9.	Użytek nr 632	teren zabagniony na siedlisku BMb	0,56	Brwilno	168	Leśnictwo Brwilno 87LP oddział 87h

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Stara Biała.

Pomniki przyrody

Na terenie gminy Stara Biała ustanowiono 12 pomników przyrody. Obowiązującą podstawą prawną są rozporządzenia: Nr 18 Wojewody Mazowieckiego z dnia 9 maja 2007 r. w sprawie pomników przyrody położonych na terenie powiatu płockiego (Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 89, poz. 2101) oraz Nr 19 Wojewody Mazowieckiego z dnia 9 maja 2007 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody położonych na terenie powiatu płockiego (Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 89, poz. 2102). Większość z pomników przyrody zlokalizowana jest w obrębie Brwilno.

Tab. 15. Pomniki przyrody na terenie gminy Stara Biała.

Lp.	Gatunek - nazwa	Obwód na wysokości 1,3 m [cm]	Wysokość [m]	Lokalizacja	
				Nazwa obrębu ewid.	Nr działki ewid. albo adres leśny
1.	dąb szypułkowy	516	25	Srebrna	20/5
2.	fragment ozu z pozostałością cmentarza niemieckiego	-	-	Stare Proboszczewice	17/2
3.	3 lipy drobnolistne	330, 280, 240	23	Stara Biała	168
4.	lipa drobnolistna	320	23	Wyszyna	69
5.	4 lipy drobnolistne	210, 287, 323, 396	30	Brwilno	Leśnictwo Brwilno oddział 116m
6.	sosna pospolita	260	30	Brwilno	Leśnictwo Brwilno oddział 113a
7.	2 dęby szypułkowe	325, 375	25	Brwilno	Leśnictwo Brwilno oddział 115g
8.	4 dęby szypułkowe	275, 300, 310, 365	25-28	Brwilno	Leśnictwo Brwilno oddział 115a
	sosna pospolita	245	28		
9.	dąb szypułkowy	330	28	Brwilno	Leśnictwo Brwilno oddział 115d
	sosna pospolita	280	26		
10.	3 dęby szypułkowe, w tym jeden 2-pienny	285, 310, (310, 315)	25-28	Brwilno	Leśnictwo Brwilno oddział 115g
11.	sosna pospolita	236	27	Brwilno	Leśnictwo Brwilno oddział 113a
12. ¹⁹	kolon pospolity	330	22	Brwilno	24/4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Stara Biała.

¹⁹ Objęty ochroną klon pospolity uległ całkowitemu zniszczeniu. Planowana jest regulacja stanu pomnika, tj. przygotowanie uchwały znoszącej formę ochrony przyrody.

Ponadto, zgodnie z ww. rozporządzeniem, na terenie Gminy zlokalizowany jest pomnik przyrody: aleja tworzona przez 11 sztuk lip drobnolistnych, o obwodach na wys. 1,3 m od 120 do 320 cm i wysokości ok. 26 m (położony na terenie Leśnictwa Brwilno w oddziale 89f). Pomnik ten (jak i wymieniony oddział leśny) położony jest jednak na terenie gminy Brudzeń Duży, ok. 500 m od granicy z gminą Stara Biała. Konieczna jest korekta danych dotyczących lokalizacji pomnika.

3.13. Główne problemy i zagrożenia środowiska. Jakość poszczególnych elementów środowiska

Główne problemy i zagrożenia środowiska przyrodniczego wynikają na ogół z niewłaściwie prowadzonej działalności gospodarczej, niedostosowanej do stopnia odporności środowiska na degradację. Ponadto niski poziom świadomości ekologicznej części mieszkańców oraz wysokie koszty wdrażania nowoczesnych rozwiązań stanowią zagrożenie w zakresie realizacji inwestycji prośrodowiskowych.

Barieri przyrodnicze

Jednym ze skutków działalności człowieka jest powstawanie barier grozących naturalne korytarze ekologiczne, zakłócających ciągłość przestrzenną pomiędzy obszarami węzłowymi. Utrudnia to przepływ materii, energii i informacji genetycznej i zakłóca równowagę ekologiczną, a także prowadzi do obniżenia sprawności funkcjonowania całego systemu przyrodniczego. Najczęściej występującymi barierami są liniowe elementy infrastruktury komunikacyjnej i technicznej oraz zwarta zabudowa. Na terenie gminy Stara Biała bariery przyrodnicze stanowią przez:

- 1) linię kolejową relacji Kutno – Płock – Brodnica wraz z bocznicą PKN ORLEN;
- 2) drogi wojewódzkie nr 562, 555 i 559;
- 3) zwartą zabudowę wsi po obu stronach drogi wojewódzkiej nr 559 w obrębie Maszewo Duże oraz częściowo Maszewo;
- 4) zwartą zabudowę wsi w obszarach cennych przyrodniczo, obszarach stanowiących lokalne korytarze ekologiczne lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie w obrębach: Brwilno, Ludwikowo, Proboszczewice Nowe, Proboszczewice Stare, Biała Stara;
- 5) wielkopowierzchniowe obiekty mogące oddziaływać na środowisko: Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych w Kobiernikach;
- 6) obszary eksploatacji kopalin w obrębie Biała Nowa.

Zanieczyszczenie powietrza

Aktualnie na obszarze gminy Stara Biała nie są prowadzone pomiary stężenia zanieczyszczeń²⁰. Najbliższe dwie stacje, w których prowadzone są pomiary, zlokalizowane są w Płocku, przy ul. Królowej Jadwigi oraz przy ul. Reja. Stan jakości powietrza na terenie Gminy oceniany jest w ramach dokonywanej corocznie przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie oceny całego województwa mazowieckiego z wykorzystaniem zarówno pomiarów bezpośrednich jak i metod modelowania. Zasady oceny są ujednocnione dla całego kraju i określone w przepisach odrębnych. Podstawowej oceny dokonuje się dla wyznaczonych stref wg kryterium ochrony zdrowia oraz ochrony roślin. Gmina Stara Biała znajduje się w strefie mazowieckiej (kod strefy; PL1404), z której wyłączone są: aglomeracja warszawska, miasta Płock i Radom. Wyniki badań przeprowadzonych w 2014 r. wykazały istnienie w skali całej strefy mazowieckiej przekroczeń w zakresie pyłu zawieszonego oraz ozonu.

Na stan czystości powietrza atmosferycznego w gminie Stara Biała wpływ ma:

- 1) emisja liniowa z transportu (transport kołowy zarówno po drogach o charakterze tranzytowym jak i tych lokalnych);
- 2) emisja z komunalnych i przemysłowych źródeł stacjonarnych, tj. z zakładów energetycznych, zakładów produkcyjnych;
- 3) emisja punktowa z gospodarstw domowych;
- 4) sąsiedztwo miasta Płocka.

²⁰ Do 2010 r. na terenie Gminy funkcjonowały dwa stanowiska pomiarowe: w Trzepowie (krajowy kod stacji MzPlockPKN1) oraz w Maszewie (krajowy kod stacji MzPlockPKN2).

Tab. 16. Wynikowe klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej wg kryteriów ochrony zdrowia.

Zanieczyszczenie	SO ₂	NO ₂	CO	benzen	PM 10	PM 2,5	PM 2,5 (wg poziomu docelowego)	Pb w pyłe PM10	As w pyłe PM10	Cd w pyłe PM10	Ni w pyłe PM10	B(a)P w pyłe PM10	O3 (wg poziomu docelowego)	O3 (wg celu długoterminowego)
Klasa wynikowa dla obszaru całej strefy mazowieckiej	A	A	A	A	C	C	C2	A	A	A	A	C	A	D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim, raport za 2014 r.

Tab. 17. Statystyki z wyników modelowania matematycznego immisji dla wybranych zanieczyszczeń powietrza w gminie Stara Biała.

PM10 rok		Liczba dni z przekroczeniem średniego dobowego stężenia PM10 50 µg/m ³		PM2,5 rok		B(a) P rok		NO ₂	
Średnia dla Gminy [µg/m ³]	Max w Gminie [µg/m ³]	Średnia dla Gminy	Max w Gminie	Średnia dla Gminy [µg/m ³]	Max w Gminie [µg/m ³]	Średnia dla Gminy [µg/m ³]	Max w Gminie [µg/m ³]	Średnia dla Gminy [µg/m ³]	Max w Gminie [µg/m ³]
16	21	11	31	14	18	1,3	2,1	9	15

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim, raport za 2014 r.

Substancje, jakie wprowadzane są do powietrza przez ruch samochodowy to tlenek węgla, tlenki azotu, węglowodory, pyły zawierające metale ciężkie oraz pyły gumowe. Zanieczyszczenia te kumulują się wzdłuż dróg o największym natężeniu ruchu, tj. drogi krajowej, dróg wojewódzkich oraz w nieco mniejszym stopniu wzdłuż dróg powiatowych, które prowadzą ruch lokalny.

Poza w/w zanieczyszczeniami pochodzenia komunikacyjnego, niska emisja spowodowana jest głównie spalaniem węgla, miazgi węglowej lub koksu w lokalnych kotłowniach i paleniskach indywidualnych, które najczęściej nie posiadają żadnych urządzeń ochrony powietrza. W wielu gospodarstwach mogą być spalane także różnego rodzaju materiały odpadowe, w tym odpady komunalne, które mogą być źródłem emisji dioksyn. Przeważająca emisja z tych źródeł jest trudna do określenia i wykazuje zmienność sezonową, związaną z sezonem grzewczym.

Nie bez znaczenia dla zanieczyszczenia powietrza na terenie gminy Stara Biała (a w szczególności jej południowo-zachodniej części) pozostaje sąsiedztwo miasta Płock. Zważywszy na ogólne przekroczenia w zakresie pyłu zawieszonego w strefie miasta Płock²¹, bezpośrednie sąsiedztwo Gminy z zakładami PKN Orlen Płock, częste występowanie wiatrów południowo-wschodnich (czyli wiejących od Płocka w kierunku Gminy oraz faktu że, wiatr w znacznej mierze decyduje o rozprzestrzenianiu się zanieczyszczeń w dolnych warstwach atmosfery) oraz stosunkowo częste występowanie cisz atmosferycznych (prowadzących do pogorszonej wentylacji i zatrzymywania zanieczyszczeń), należy uznać, że gmina Stara Biała pozostaje pod bezpośrednim wpływem zanieczyszczeń powstających na terenie miasta Płock.

Dodatkową uciążliwość w skali lokalnej stanowią odory wytwarzane przez istniejące na terenie Gminy fermy w gospodarstwach rolnych.

Reasumując, szczególnych zagrożeń dla jakości powietrza w gminie Stara Biała nie zidentyfikowano. Podstawowe źródło zanieczyszczeń stanowią indywidualne kotłownie opalane paliwami tradycyjnymi (węgiel, koks), szczególnie dotkliwe w okresie grzewczym, oraz środki transportu. Znaczny wpływ na stan zanieczyszczenia powietrza ma sąsiedztwo miasta Płocka.

²¹ Zgodnie z Roczna oceną jakości powietrza w województwie mazowieckim, raport za 2014 r., poszczególne zanieczyszczenia w strefie miasta Płock, zostały zakwalifikowane do tych samych klasy wynikowych co na terenie gminy Stara Biała.

Hałas

Klimat akustyczny środowiska omawianego obszaru kształtują źródła hałasu typu: komunikacyjnego, przemysłowego i komunalnego. Głównym źródłem hałasu w Gminie pozostają korytarze komunikacyjne: drogi wojewódzkie nr 540, 555, 559, 562, droga krajowa nr 60 (dzięki peryferyjnej lokalizacji oraz braku gęstej zabudowy w jej sąsiedztwie, nie stanowi znacznej uciążliwości) oraz w mniejszym stopniu (ze względu na niewielki ruch pociągów) linia kolejowa relacji Kutno – Płock – Brodnica.

Dla terenu Gminy Stara Biała nie były prowadzone badania natężenia hałasu, nie zostały również opracowane mapy akustyczne²², w związku z czym natężenie hałasu wzdłuż ww. dróg nie jest znane. Na terenie Gminy wzdłuż dróg i linii kolejowej nie zlokalizowano żadnych ekranów akustycznych. Funkcjonowanie dróg i kolei jest źródłem uciążliwości akustycznych wyłącznie w ich najbliższym otoczeniu, przy czym uciążliwości wynikające z ruchu kolejowego są mniej odczuwalne ze względu na krótki czas emisji hałasu trwający kilkanaście sekund i pojawiający się w długich odstępach czasu.

Hałas pochodzenia przemysłowego odczuwalny jest przede wszystkim w południowej części Gminy, w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Płock, ze względu na sąsiedztwo z zakładami PKN Orlen S.A, skupienie działalności o charakterze produkcyjno-usługowym w tej części Gminy oraz występującą tam działalność wydobywczą. Innym istotnym źródłem hałasu przemysłowego jest także Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych w Kobiernikach (wyposażony w ekran akustyczny).

Na terenie gminy Stara Biała nie występują elektrownie wiatrowe, jednak ewentualna ich budowa może wpłynąć na klimat akustyczny Gminy i tym samym stanowić ograniczenie dla rozwoju zabudowy podlegającej ochronie akustycznej.

Zanieczyszczenie wód

Badania jakości wód podziemnych prowadzone są przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie w ramach krajowego monitoringu wód podziemnych. Gmina Stara Biała znajduje się w obrębie JCWPD nr 48²³.

Na terenie Gminy, ani w granicach JCWPD nr 48, nie znajdują się punkty obserwacyjne wód podziemnych badanych przez PIG na obszarze województwa mazowieckiego, które zostały poddane badaniom WOIS w Warszawie w 2013 r. Najbliżej położone punkty obserwacyjne w 2013 r. znajdowały się po drugiej stronie Wisły: w Płocku oraz w Wincentowie. Wody w Płocku określone zostały jako złej jakości (klasa V), natomiast w Wincentowie jako niezadowolającej jakości (klasa IV). Natomiast w obrębie JCWPD nr 48 było zlokalizowanych 6 otworów obserwacyjnych wg PIG w 2012 r. Na podstawie badań z 2012 r. należy stwierdzić, iż wody podziemne występujące w obrębie tej jednostki są zarówno dobrej jakości (klasa II – w 2 punktach obserwacyjnych), zadowolającej jakości (klasa III – w 3 punktach obserwacyjnych) jak i niezadowolającej jakości (klasa IV – w 1 punkcie obserwacyjnym). Stan chemiczny wód określony został jako dobry.

Jednocześnie, w *Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły* (oprac. KZGW, 2011 r.), stan wód podziemnych w obrębie JCWPD nr 48 oceniony został jako dobry.

Główne ogniska potencjalnych zagrożeń dla jakości wód podziemnych stanowią zlokalizowane w Gminie:

- 1) zakład PKN Orlen (tereny przy granicy z miastem Płock);
- 2) magazyny paliw płynnych (Bronowo Kmiece);
- 3) oczyszczalnie ścieków (Maszewo, Nowe Proboszczewice, Srebrna, Brwilno);
- 4) Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych (Kobierniki);
- 5) zrzuty ścieków (do Wisły, Skrwy, Wierzbicy);

²² Mapy akustyczne dla dróg krajowych o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów na dobę, będących pod zarządem Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad dostępne w GDDKiA nie obejmują odcinka drogi krajowej nr 60 przebiegającej przez obszar gminy Stara Biała.

²³ Zgodnie z obowiązującym do końca 2015 r. podziałem na 161 jednostek JCWPD (jednolite części wód podziemnych) gmina Stara Biała znajduje się w JCWPD o nr 48. Nowy podział obejmuje 172 JCWPD, przedmiotowy obszar znajduje się w jednostce o tym samym numerze, tj. nr 48.

6) infiltracja zanieczyszczeń pochodzących ze spływu z dróg o dużym natężeniu ruchu.

Znaczna część powierzchni Gminy charakteryzuje się słabą izolacją poziomu wodonośnego, co może stanowić kolejne zagrożenia dla wód podziemnych.

Wyszczególnione powyżej ogniska potencjalnych zagrożeń dla jakości wód podziemnych stanowią również zagrożenie dla wód powierzchniowych – zanieczyszczenia mogą dostawać się do powierzchniowych wód płynących poprzez spływ powierzchniowy oraz poprzez drenowanie zanieczyszczonych wód podziemnych. Celem prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Środowiska w Warszawie monitoringu wód powierzchniowych, jest cyt.: „uzyskanie informacji dla potrzeb planowania w informacji o stanie ekologicznym i stanie chemicznym wód powierzchniowych, stopniu narażenia wód na eutrofizację ze źródeł komunalnych i rolniczych oraz ocena wymagań określonych dla wód, od których zależy bytowanie organizmów”. Ocenę stanu wód przeprowadzoną w oparciu o pomiary zamieszczono w tabeli 18.

Wszystkie rzeki płynące przez obszar Gminy występują w obszarze chronionym, w związku z czym w ocenie ich stanu stosuje się dodatkowe kryteria. Wszystkie cztery ciekę cechują się ogólnym, złym stanem. Najgorsze oceny poszczególnych elementów dotyczą Wisły, łącznie ze złym stanem/potencjałem ekologicznym.

Tab. 18. Ocena stanu wód powierzchniowych w obszarach chronionych w 2013 r.²⁴

Nazwa /kod jcw	Nazwa /kod punktu pomiarowo-kontrolnego	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydro-morfologicznych	Klasa elementów fizyko-chemicznych grupy 3.1.-3.5.	Klasa elementów fizyko-chemicznych grupy 3.6.	Stan / potencjał ekologiczny w PPK monitoringu obszarów	Stan chemiczny w PPK monitoringu obszarów	Stan w PPK monitoringu obszarów chronionych
Wierzbica PLRW 200017275689	Wierzbica – Radotki (przed ujściem do Skrwy) PL01S0701_1186	III	I	II	-	UMIARKOWANY	-	ZŁY
Brzeźnica PLRW 20001727529	Brzeźnica – Płock (most na ulicy Dobrzyńskiej) PL01S0701_1161	III	I	II	-	UMIARKOWANY	-	ZŁY
Skrwa od Sierpionicy do ujścia PLRW 20002027569	Skrwa – Cierszewo (most) PL01S0701_1174	I	I	II	II	DOBRY	PSD śr	ZŁY
Wisła od Narwi do Zbiornika Włocławek PLRW 2000212739	Wisła – Płock (poniżej starego mostu, prawa strona rzeki) PL01S0701_1064	V	I	II	II	ZŁY	PSD śr	ZŁY

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań WIOŚ w Warszawie
(<http://www.wios.warszawa.pl/pl/monitoring-srodowiska/monitoring-wod/monitoring-rzek/>).

Jak zauważono w *Programie ochrony środowiska dla gminy Stara Biała*, poza wspomnianymi już zagrożeniami dla wód powierzchniowych i podziemnych, źródłem presji mogą być również:

²⁴ Ocena w obszarach chronionych na podstawie wyników badań z punktów pomiarowo-kontrolnych. Ocena zbiorcza dokonana w 2013 r. na podstawie cyklu badań prowadzonych w latach 2010-2012.

- 1) niedostatecznie rozwinięta sieć kanalizacyjna (wg. GUS w 2013 r. z oczyszczalni ścieków korzystało 4538 osób, czyli ok. 40% ówczesnej liczby mieszkańców Gminy);
- 2) spływy powierzchniowe zanieczyszczeń pochodzących z rolnictwa, obciążone głównie związkami biogennymi: azotem i fosforem;
- 3) niewłaściwe przechowywanie nawozów sztucznych i organicznych, stosowanie chemicznych środków ochrony roślin oraz niewłaściwe wykonywanie zabiegów agrotechnicznych;
- 4) niewłaściwe użytkowanie melioracji wodnych;
- 5) niewłaściwie prowadzona gospodarka odpadami (występowanie „dzikich” wysypisk śmieci).

Zanieczyszczenie gleb

Badania nad jakością tutejszych gleb²⁵ wykazały brak zanieczyszczeń gleb metalami ciężkimi na całym obszarze Gminy. Zagroženiem dla jakości tutejszych gleb może być głównie funkcjonowanie tras komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu – gleby położone w ich bezpośrednim sąsiedztwie narażone są w większym stopniu na depozycję zanieczyszczeń pochodzących z pojazdów spalinowych i kumulację soli używanej w okresie zimowym na nawierzchniach dróg. Potencjalne zagrożenie stanowią uszkodzenia rurociągów transportujących produkty naftowe skutkujące wyciekami szkodliwych substancji.

Degradacja i zniekształcenia powierzchni terenu

Działalność wydobywcza prowadzi m.in. do zniekształcenia i degradacji powierzchni terenu (zarówno w miejscu wyrobiska, jak i w miejscu magazynowania nadkładu). Skutkiem odkrywkowej eksploatacji kopalni są tylko częściowo odwracalne zmiany w naturalnym krajobrazie. Tereny na których ustała eksploatacja kopalni należą do gruntów zdegradowanych i zdewastowanych i wymagają rekultywacji. Na terenie gminy Stara Biała (wg stanu na 2009 r.) 19,81 ha gruntów podlega rekultywacji²⁶.

W granicach Gminy występują obszary osuwania się mas ziemnych: osuwiska oraz obszary zagrożone ruchami masowymi ziemi (skarpa wiślana oraz tereny w dolinach rzek Wierzbicy i Skrwy). Tereny te nie powinny być zainwestowane, zarówno ze względu na bezpieczeństwo ludzi i ich mienia, jak i konieczność zachowania unikalnego charakteru krajobrazu.

Elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące

Przez terytorium Gminy, przebiegają elektroenergetyczne linie najwyższych i wysokich napięć: napowietrzna elektroenergetyczna linia przesyłowa 400 kV relacji Ołtarzew – Płock (Kruszczewo) (wg PZPW: Mościska – Płock Kruszczewo), Płock (Kruszczewo) – Grudziądz (Węgrowo), Rogowiec – Płock (Kruszczewo) oraz napowietrzne elektroenergetyczne linie przesyłowe 110 kV relacji: Płock (Kruszczewo) – Sierpc, Płock (Kruszczewo) – Maszewo, Płock (Kruszczewo) – PKN ORLEN S.A. (dwie linie, w tym jedna dwutorowa), Płock (Kruszczewo) – Podolszyce (dwie linie, w tym jedna dwutorowa), Płock (Kruszczewo) – Raciąż oraz 3 linie przebiegające południowo-wschodni skraj Gminy (Płock – Podolszyce). Oprócz nich w całym obszarze Gminy zlokalizowane są również linie średniego i niskiego napięcia. Ww. linie wraz ze stacjami transformatorowymi oraz stacją elektroenergetyczną 400/110 kV Płock zlokalizowaną w Kruszczewie, są źródłami promieniowania elektromagnetycznego.

Szkodliwy wpływ pola elektromagnetycznego i promieniowania elektromagnetycznego uzależniony jest od napięcia linii, a także od odległości, z jakiej pole oddziałuje na organizmy żywe. Ochrona mieszkańców przed jego negatywnym wpływem zapewniana jest przez właściwe zagospodarowanie terenów wzdłuż linii elektroenergetycznych - ograniczenie możliwości lokalizacji pomieszczeń przeznaczonych do przebywania ludzi w pasie terenu wzdłuż linii o odpowiedniej, dostosowanej do napięcia linii, szerokości.

Ponadto źródłami pola elektromagnetycznego na terenie Gminy są stacje bazowe telefonii komórkowej, zlokalizowane w Nowych Proboszczewicach, Kamionkach, Starym Draganiu

²⁵ Na podstawie: *Mapa glebowo-rolnicza i opracowania pochodne w skali 1:25 000*, oprac. Biuro Geodety Województwa Mazowieckiego w Warszawie, 2007 r.

²⁶ Za *Program ochrony środowiska w powiecie płockim na lata 2011-2015 z perspektywą do roku 2018*.

i Kobiernikach. Ponadto urządzenia telefonii komórkowej zamontowane zostały na budynku kościoła w Maszewie Dużym. W otoczeniu typowych stacji bazowych telefonii komórkowej GSM pola elektromagnetyczne o wartościach wyższych niż dopuszczalne występują nie dalej niż kilkadziesiąt metrów od anten i na wysokości ich zainstalowania.

Na terenie gminy Stara Biała wykonano pomiary (w 2014 i 2011 r.) pól elektromagnetycznych w punkcie pomiarowym w Starych Proboszczewicach. Występujący w punkcie pomiarowym poziom pola elektromagnetycznego jest mniejszy od poziomów dopuszczalnych (dopuszczalny poziom w zależności od częstotliwości zawiera się w przedziale od 7 V/m do 20 V/m).

Tab. 19. Wyniki pomiarów pól elektromagnetycznych

Miejscowość	Współrzędne geograficzne w stopniach		Data pomiaru	Natężenie składowej elektrycznej pola w [V/m]	Data pomiaru	Natężenie składowej elektrycznej pola w [V/m]
	E	N		(0,1 ÷ 3000) [MHz]		(0,1 ÷ 3000) [MHz]
Stare Proboszczewice	19,696	52,654	2014-09-01	<0,2	2011-09-01	<0,2

Źródło: wyników pomiarów pól elektromagnetycznych w 2014 r. WIOŚ w Warszawie (<http://www.wios.warszawa.pl/pl/monitoring-srodowiska/monitoring-pol-elektro/pomiary-pol-elektromag>).

Zagrożenia związane z wytwarzaniem odpadów

Zagrożenia dla środowiska związane z funkcjonowaniem składowisk odpadów przemysłowych, odpadów niebezpiecznych, mogilników, składowisk przyjmujących azbest oraz obiektów umożliwiających neutralizację odpadów medycznych nie dotyczą gminy Stara Biała – nie zlokalizowano tu tego typu przedsięwzięć.

Na terenie Gminy w Kobiernikach funkcjonuje Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych. Zajmuje teren 52 ha, z czego 12 ha nie zostało jeszcze zagospodarowane. W ramach zakładu funkcjonuje składowisko odpadów komunalnych (aktualnie ze statusem zapełnionego), instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych oraz stacja demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji. Zakład posiada cztery zamknięte kwatery, aktualnie budowana jest piąta kwatera. Zakład wyposażony jest w instalacje do zbierania odcieków, do ujmowania gazu wysypiskowego, rowy opaskowe oraz uszczelnienie. Prowadzony jest monitoring wód powierzchniowych, podziemnych, zanieczyszczeń ciekłych i gazowych.

Zagrożenia dla środowiska i uciążliwości wynikające z funkcjonowania składowiska obejmują: lokalne skażenie powietrza bakteriami, pleśniami, zanieczyszczeniami, emisja łatwopalnego metanu wytwarzanego w procesie rozkładu. W związku z wyposażeniem składowiska w uszczelnienie przesiąk zanieczyszczeń do gruntu i wód podziemnych jest skutecznie ograniczony.

Zagrożenia nadzwyczajne

Nadzwyczajnymi zagrożeniami dla środowiska mogą być awarie lub katastrofy, które w przypadku gminy Stara Biała mogą być związane z:

- 1) awariami przemysłowymi (m.in. w związku z występowaniem na terenie Gminy i w bezpośrednim sąsiedztwie poza Gminą zakładów o dużym ryzyku wystąpienia awarii: PKN ORLEN – obszar przy granicy z Płockiem, oraz zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii: Przedsiębiorstwo Gazyfikacji Bezprzewodowej „ZALGAZ” w Bronowie-Zalesiu);
- 2) transportem substancji niebezpiecznych po drogach kołowych i kolejowych o charakterze tranzytowym;
- 3) magazynowaniem i wykorzystywaniem w procesach technologicznych substancji niebezpiecznych;
- 4) magazynowaniem i dystrybucją produktów ropopochodnych i gazowych (m.in. potencjalna awaria istniejących rurociągów);

- 5) zagrożeniem pożarowym (w zakładach przemysłowych, na drogach w wyniku wypadków, w lasach);
- 6) zagrożeniami naturalnymi (w postaci zagrożenia powodziowego, osuwisk, wichur lub innych zjawisk pogodowych).

4. Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

4.1. Rozwój Gminy w ujęciu historycznym – najważniejsze wydarzenia

Najstarsze ślady obecności człowieka na terenie gminy Stara Biała pochodzą z epoki kamienia (mezolit 8000-5000 lat p.n.e.). Pierwsze osadnictwo datuje się jednak odnosząc się do okresu młodszej epoki kamienia – neolitu (ok. 4500-1800 rok p.n.e.) kiedy rozwijała się kultura pucharów lejkowatych oraz amfor kulistych. Osadnictwo tego okresu skupiało się przede wszystkim w południowo-zachodniej części Gminy.

W VII w. n.e. na ziemię Mazowska nastąpił napływ plemion słowiańskich. Największy okres rozwoju osadnictwa na terenie Gminy przypadł na okres od IX do XI wieku. Wtedy to powstał gród w Proboszczewicach, stanowiący jeden z większych ośrodków gospodarczo-militarnych na północnym Mazowszu. Dzięki warunkom sprzyjającym uprawom oraz korzystnemu układowi komunikacyjnemu (lądowemu oraz rzeczemu), ziemia płocka należała do obszarów gęsto zaludnionych już w XIII w., a osadnictwo koncentrowało się przy rzekach: Wierzbicy i Skrwie Prawej. Na obszarze Gminy od XII w. zlokalizowane były wsie należące do biskupów i kapituły płockiej: Proboszczewice, Kruszczewo, Trzebuń i Ułaszewo.

Pierwsze wzmianki o wsi książęcej Biała datowane są na 1378 r. Od roku 1495 Biała została wsią królewską. Innymi wsiami książęcymi i królewskimi były: Bronowo Kmiece, Draganie i Dziarnowo. Większość płockiej szlachty, bo aż 2/3, stanowiła szlachta zagrodowa, sama uprawiająca swoją ziemię i nie posiadająca wielkich własności. Szlachta jednowioskowa i częstkowa, której ziemia uprawiana była przez chłopów pańszczyźnianych, posiadała majątki w Ogorzelicach, Kobiernikach, Bronowie-Zalesiu, Włoczewie, Dziarnowie, Miłodrożu i Kamionkach. Na przełomie XVIII i XIX w. w Maszewie osiedlili się ewangelicy pochodzenia niemieckiego.

Od 1495 r. tereny Gminy znajdowały się w gestii Królowej Bony. Następnie przechodziły w ręce rodów: Kroczewskich i Sierakowskich, w XVII i XVIII Krasińskich i Piwów, w XIX w. Fuhrmanów, a w okresie międzywojennym Szemplińskich. Po drugim i trzecim rozbiórce Polski (lata 1793-1795) obszar Gminy wcielony został do tzw. Nowych Prus Wschodnich. W latach 1807 – 1809 Gmina należała do Księstwa Warszawskiego, departamentu płockiego. Wprowadzono wtedy podział na gminy będące najniższą jednostką podziału administracyjnego. Pierwotnie obszar Gminy sięgał do rzeki Skrwy, obejmował części terenów współcześnie należących do gminy Brudzeń Duży i Płock. Pierwszą siedzibą Gminy było Brwilno. Od 1815 r. Gmina przynależała do Królestwa Polskiego, obwodu i województwa płockiego, a od 1873 r. do guberni płockiej. W latach 1918-1975 Gmina administracyjnie należała do powiatu płockiego, województwa warszawskiego, następnie od 1975 r. do Województwa Płockiego. Od 1999 r. Gmina należy do powiatu płockiego w województwie mazowieckim.

Na obszarze wieków obszar Gminy był dotknięty licznymi wojnami, przez co wiele z obiektów zabytkowych nie zachowało się.

4.2. Zasoby dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury współczesnej

4.2.1. Istniejące formy i zakres ochrony zabytków

Elementy dziedzictwa kulturowego o wartości zabytkowej, zgodnie z wymogami przepisów odrębnych z zakresu ochrony zabytków podlegają ochronie. Ustanowione na terenie gminy Stara Biała formy ochrony, o których mowa w ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* obejmują wyłącznie wpis do rejestru zabytków nieruchomych województwa mazowieckiego – 9 obiektów/zespołów obiektów. Ochrona

obiektów wpisanych do rejestru zabytków realizowana jest poprzez respektowanie zasad ich ochrony zgodnie z wymogami przepisów odrębnych z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami oraz z zakresu budownictwa.

Innych form ochrony zabytków na terenie Gminy nie ustanowiono. W prowadzonej przez wojewódzkiego konserwatora zabytków ewidencji znajdują się 22 obiekty. Ewidencja ta nie stanowi formy ochrony w rozumieniu ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*, w odniesieniu do obiektów w niej ujętych nie mają zastosowania przepisy z zakresu prawa budowlanego. Gmina Stara Biała aktualnie nie posiada gminnego programu opieki nad zabytkami.

Zabytki wpisane do rejestru zabytków

Wykaz obiektów w rejestrze zabytków zamieszczono w tabeli nr 20.

Tab. 20. Wykaz obiektów i obszarów z terenu Gminy wpisanych do Rejestru Zabytków.

Lp.	Miejscowość, adres	Obiekt	Nr wpisu/ data	Czas powstania
1.	Biała	osada wczesnośredniowieczna	rej. nr 172/1063 W z dn. 28.06.1974 r.	XI-XIII w.
2.	Brwilno	Kościół wraz z najbliższym otoczeniem: a) Kościół drewniany, b) Dzwonnica, c) Cmentarz przykościelny; Oraz: d) Wyposażenie kościoła, e) Epitafia z kaplicy grobowej.	a-c) rej. nr 132/542/62 z dn. 30.03.1962 r. d) rej nr 18/100/B z dn. 27.08.1970 r. i 24/106/B z dn. 27.08.1970 r. e) rej nr. 25/107/B z dn. 27.08.1970 r.	a) 1740 r., b) k. XVIII w., c) poł. XVIII w.
3.	Ogorzelice	Dwór murowany	rej. nr 233/1439/75 W z dn. 22.05.1975 r.,	poł. XIX w.
4.	Stare ²⁷ Proboszczewice	Kościół, wyposażenie kościoła	rej. nr 232/1438/75 W z dn. 22.05.1975 r. oraz 37/119/B z dn. 30.03.1970r.	1868 r.
5.	Nowe Proboszczewice	Zespół dworski: dwór i park	rej. nr 507 z dn. 10.04.1979 r. oraz 134/A z dn. 12.02.1982	dwór z 1906 r. park z początku XX w.
6.	Nowe Proboszczewice	grodzisko	rej. nr 425/777 W z dn. 01.07.1968 r.,	wczesne średniowiecze
7.	Srebrna	Zespół dworski: a) Dwór, b) Park, c) Park leśny, d) Spichlerz.	a) rej. nr 231/1436/75 W z dn. 22.05.1975 r. b) rej nr. 518 z dn, 29.07.1979 r. i 637 z dn. 09.02.1993 r. c) rej. nr 653 z dn. 07.08.1997 r., d) rej nr 230/1435/75 W z dn. 22.05.1978 r.	a) 1800 r., b) 1800 r., c) Pocz. XX w., d) 1891 r.
8.	Stara Biała	Kościół	rej. nr 440 z dn. 13.03.1978 r.	1879 r.
9.	Nowe Trzepowo	Budynek szkoły wraz z otaczającym drzewostanem	rej. nr 501 z dn. 01.06.1979 r.	lata 20-te XX wieku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie wykazu Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

²⁷ Pkt. 4–6 w Rejestrze Zabytków widnieją pod nazwą miejscowości „Proboszczewice”.

Tab. 21. Wykaz obiektów i obszarów z terenu Gminy wpisanych do Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków.

Lp.	Miejscowość, adres	Obiekt	Czas powstania
1.	Bronowo-Zalesie	park dworski	II poł. XIX w.
2.	Bronowo-Zalesie	Młyn elektryczny	1927 r.
3.	Brwilno-Antonówka	Zespół Domu Wypoczynkowego Seminarium Duchowego: dom, park krajobrazowy	1926-27 r., lata 20-te XX w.
4.	Brwilno ²⁸	Cmentarz rzymsko-katolicki	4 ćw. XIX w.
5.	Brwilno	mogiła zbiorowa na miejscu egzekucji hitlerowskich	1947 r.
6.	Brwilno	Przystań stacji wodnej	-
7.	Kobierniki	Młyn wodny	lata 20-te XX w. (II poł. XIX w.)
8.	Kruszczewo	Nierozpoznany cmentarz	-
9.	Ogorzelice	Park dworski krajobrazowy	poł. XIX w.
10.	Ogorzelice	Spichlerz	poł. XIX w.
11.	Stare Proboszczewice ²⁹	Dzwonnica kościelna	XIX/XX w.
12.	Stare Proboszczewice	Plebania	lata 20-te XX w.
13.	Stare Proboszczewice	Kaplica cmentarna	4 ćw. XIX w.
14.	Stare Proboszczewice	Cmentarz rzymsko-katolicki	4 ćw. XIX w.
15.	Srebrna	Gorzelnia	4 ćw. XIX w.
16.	Srebrna	Magazyn spirytusowy	pocz. XX w.
17.	Stara Biała	Ogrodzenie kościoła	4 ćw. XIX w.
18.	Stara Biała	Cmentarz rzymsko-katolicki	4 ćw. XIX w.
19.	Stara Biała	Dom parafialny	-
20.	Stara Biała	Kapliczka przydrożna	1880 r.
21.	Wyszyna	Młyn elektryczny	2 poł. XIX w.
22.	Wyszyna	Dom młynarza	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie wykazu Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

²⁸ Pkt. 4–6. Brwilno – aktualna nazwa wsi. W WEZ widnieją pod nazwą Brwilno Górne.

²⁹ Pkt. 11–14 w WEZ widnieją pod miejscowością o nazwie Proboszczewice.

Fot. 1. Budynek szkoły wraz z otaczającym drzewostanem w Nowym Trzepowie, wpisane do rejestru zabytków rej. nr 501 z dnia 01.06.1979 r. Fot. G. Ferliński.

Fot. 2. Kościół parafialny św. Andrzeja Apostoła i dzwonnica w Brwilnie, wpisane do rejestru zabytków rej. nr 132/542/62 z dnia 30.03.1962 r. Fot. G. Ferliński.

Zabytki w gminnej ewidencji zabytków

Gminna ewidencja zabytków (GEZ), zgodnie z wymogami przepisów odrębnych dotyczących ochrony zabytków i opieki nad zabytkami jest prowadzona w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomości z terenu gminy. Jest ona podstawą do sporządzania programów opieki nad zabytkami przez samorząd gminny. Gminna ewidencja zabytków gminy Stara Biała została sporządzona w roku 2009, obejmuje 27 zabytków nieruchomości (budynki, młyny wodne, zespoły dworskie, kościoły, cmentarze) oraz dwa stanowiska archeologiczne (osada i grodzisko). W odniesieniu do obiektów wpisanych do GEZ obowiązują przepisy odrębne z zakresu budownictwa.

Wykaz obiektów w ewidencji zabytków zamieszczono w tabeli nr 22.

Tab. 22. Wykaz obiektów i obszarów wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Stara Biała.

Lp.	Miejscowość, adres	Obiekt	Czas powstania	Uwagi / informacja o ochronie
1.	Biała	osada	XI-XIII w.	rej. nr 172/1063W/74 z dn. 28.08.1974 r.
2. ³⁰	Nowe Proboszczewice	grodzisko	wczesne średniowiecze	rej. nr 425/773W z dn. 01.07.1968 r.
3.	Bronowo-Zalesie	Park dworski	2 poł. XIX w.	-
4.	Bronowo-Zalesie	Młyn elektryczny	1927 r.	-
5.	Brwilno	Kościół parafialny św. Andrzeja, dzwonnica, drewniana, cmentarz przykościelny	1740 r.	rej. nr 132/542/62 z dn. 30.03. 1962r.
6.	Brwilno	Cmentarz rzymskokatolicki przy parafii p. w. św. Andrzeja	4 ćw. XIX w.	-
7.	Brwilno	Mogiła zbiorowa na miejscu egzekucji hitlerowskich	1947 r.	-
8.	Brwilno	Budynek mieszkalny należący do Zarządu Gospodarki Wodnej	nieustalony	-
9.	Brwilno-Antonówka	Zespół Domu Wypoczynkowego Seminarium Duchownego	lata 20-te XX w.	-
10.	Kobierniki	Młyn wodny	lata 20-te XX w.	-
11.	Kruszczewo	Nierozpoznany cmentarz	nieustalony	-
12.	Ogorzelice	Dwór murowany	poł. XIX w.	rej nr 233/1439/75W z dn. 22.05.1975r.
13.	Ogorzelice	Park dworski krajobrazowy	ok. poł. XIX w.	-
14.	Stare Proboszczewice	Kościół parafialny św. Floriana	1868 r.	rej. nr 232/1438/75W z dn. 22.05. 1975r.
15.	Nowe Proboszczewice	Dwór murowany i park	1906 r.	rej. nr 507 z dn. 10.04.1979 r.
16.	Stare Proboszczewice	Dzwonnica kościelna	XIX/XX w.	-
17.	Stare Proboszczewice	Plebania	lata 20-te XX w.	-
18.	Stare Proboszczewice	Kaplica cmentarna	4 ćw. XIX w.	-
19.	Proboszczewice	Cmentarz rzymskokatolicki p. w. św. Floriana	4 ćw. XIX w.	-
20.	Srebrna	Dwór murowany	ok. 1800 r.	rej. nr 231/1439/75W z dn. 22.05.1976 r.
21.	Srebrna	Park krajobrazowo-naturalistyczny	ok. 1900 r.	rej. nr 518 z dn. 29.07.1979 r. i rej. nr 637 z dn. 09.02.1993 r.
22.	Srebrna	Park leśny	nieokreślone	rej. nr 653 z dn. 07.08.1997 r.
23.	Srebrna	Spichlerz murowany	1891 r.	rej. nr 230/1435/75W z dn. 22.05.1975 r.

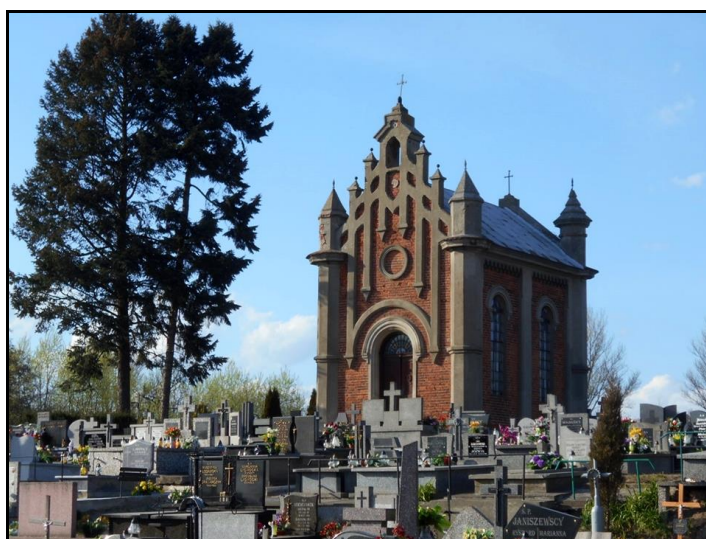
³⁰ Pkt. 2, 14–18 na kartach Gminnej Ewidencji zabytków widnieją pod miejscowością o nazwie Proboszczewice.

24.	Srebrna	Gorzelnia	4 ćw. XIX w.	-
25.	Srebrna	Magazyn spirytusowy	pocz. XX w.	-
26.	Stara Biała	Kościół parafialny św. Jadwigi	1879 r.	rej. nr 440 z dn. 13.03.1978 r.
27.	Stara Biała	Ogrodzenie kościelne	4 ćw. XIX w.	-
28.	Stara Biała	Cmentarz rzymsko-katolicki przy parafii p w św. Jadwigi	4 ćw. Xix w.	-
29.	Wyszyna	Młyn elektryczny	2 poł. XX w.	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie Rejestru Gminnej Ewidencji Zabytków.

Fot. 3. Kościół parafialny św. Jadwigi w Starej Białej, wpisany do rejestru zabytków rej. nr 440 z dnia 13.03.1978 r. Fot. G. Ferliński.

Fot. 4. Kaplica cmentarna w Nowych Proboszczewicach, wpisana do Gminnej Ewidencji Zabytków. Fot. G. Ferliński.

Fot. 5. Gorzelnia oraz spichlerz w Srebrnej, wpisany do rejestru zabytków rej. nr 230/1435/75 W z dnia 22.05.1978 r., Fot. G. Ferliński.

Zabytki archeologiczne

Na obszarze gminy Stara Biała ujawniono 136 stanowisk archeologicznych w postaci osad, cmentarzysk, osad produkcyjnych, obozowisk i śladów lub punktów osadniczych, w tym dwa wpisano do Gminnej ewidencji zabytków gminy Stara Biała. Jako, że obszar Gminy zlokalizowany jest w dolinie rzeki Wisły oraz przecinają go doliny innych, mniejszych rzek – formy niezwykle popularne dla osadnictwa, licznie występują tutaj znaleziska archeologiczne. Najwięcej stanowisk zidentyfikowano w miejscowościach: Nowe Proboszczewice (20), Stara Biała (19), nieco mniej w: Białej, Brwilnie, Kruszczewie (po 11-15). Dwa spośród zarejestrowanych stanowisk zostały wpisane do Rejestru Zabytków: osada w Białej oraz grodzisko w Nowych Proboszczewicach.

Tab. 23. Wykaz stanowisk archeologicznych na terenie Gminy Stara Biała.

Lp.	Miejscowość ³¹	Nr stan w m.	Nr ark. AZP/nr stan. na ark.	Funkcje	Chronologia	Kultura
1.	Ulaszewo	1	49-52/1	Osada	WŚR	
				Osada	ŚR	
2.	Ulaszewo	2	49-52/2	Ślad osadniczy	EB/H	łużycka
				Ślad osadniczy	ŚR	
				Ślad osadniczy	STAR	
3.	Ulaszewo	3	49-52/3	Osada	NOW	
4.	Ulaszewo	4	49-52/4	Ślad osadniczy	N/STAR?	
				Ślad osadniczy	OWR	przeworska
5.	Ulaszewo	5	49-52/5	Ślad osadniczy	EK	
6.	Ulaszewo	6	49-52/6	Ślad osadniczy	ŚR	
7.	Ulaszewo	7	49-52/7	Ślad osadniczy	WEB	trzcieniecka
				Ślad osadniczy	EB	łużycka
8.	Brwilno Górne	11	49-52/87	Ślad osadniczy	WŚR	
9.	Brwilno Górne	1	49-53/1	Ślad osadniczy	EB/WEŻ	łużycka
10.	Brwilno Górne	2	49-53/2	Ślad osadniczy	WŚR	
11.	Maszewo	1	49-53/3	Osada	WŚR	
12.	Biała	14	49-53/4	Osada	WŚR	
13.	Maszewo	4	49-53/5	Ślad osadniczy	EB	łużycka
				Osada	ŚR	
14.	Brwilno Górne	6	49-53/6	Osada	ŚR	
				Ślad osadniczy	EB	łużycka
				Ślad osadniczy	WŚR	
15.	Brwilno Górne	7	49-53/7	Ślad osadniczy	N	kpl
				Ślad osadniczy	EB	łużycka
				Ślad osadniczy	ŚR	
16.	Ludwikowo	1	49-53/8	Ślad osadniczy	EB II okr.	trzcieniecka

³¹ Podana w wykazie miejscowość Brwilno Górne (zgodnie z wykazem WKZ) to aktualnie miejscowość o nazwie Brwilno.

17.	Wyszyna	1	49-53/9	Ślad osadniczy	N	kpl
				Cmentarzysko	EB/WEŻ	łużycka
18.	Wyszyna	2	49-53/10	Ślad osadniczy	WŚR	
				Ślad osadniczy	WEB	trzcinińska
19.	Wyszyna	3	49-53/11	Cmentarzysko	EB/WEŻ	łużycka
				Ślad osadniczy	WŚR	
20.	Wyszyna	4	49-53/12	Ślad osadniczy	N	
21.	Maszewo	6	49-5/13	Ślad osadniczy	WŚR	
				Ślad osadniczy	ŚR	
22.	Maszewo	5	49-53/14	Osada	WŚR/ŚR	
				Ślad osadniczy	M/N	
23.	Brwilno Górne	8	49-53/15	Ślad osadniczy	STAR	
				Osada	WŚR/ŚR	
				Osada	ŚR	
24.	Brwilno Górne	9	49-53/16	Ślad osadniczy	STAR	
				Ślad osadniczy	ŚR	
25.	Brwilno Górne	10	49-53/17	Ślad osadniczy	ŚR	
26.	Maszewo	2	49-53/20	Ślad osadniczy	EB/WEŻ	łużycka
27.	Maszewo	3	49-53/21	Ślad osadniczy	N	
28.	Brwilno Górne	3	49-53/22	Ślad osadniczy	N	
29.	Brwilno Górne	4	49-53/23	Cmentarzysko	WEŻ	pomorska
30.	Brwilno Górne	5	49-53/24	Ślad osadniczy	STAR	
31.	Trzepowo Nowe	1	49-54/15	Ślad osadniczy	ŚR/NOW	
32.	Kobierniki	1	48-52/1	Ślad osadniczy	NOW	
				Osada	WŚR	
33.	Kobierniki	2	48-52/2	Osada prod.	OWR	
				Ślad osadniczy	NOW	
34.	Kobierniki	3	48-52/3	Ślad osadniczy	NOW	
35.	Kobierniki	4	48-52/4	Ślad osadniczy	WŚR	
				Osada	WEŻ	łużycka
				Punkt osadniczy	WŚR, XII-XIII w.	
36.	Kobierniki	6	48-52/78	Osada?	Nieokreślona	
				Ślad osadniczy	STAR	
37.	Srebrna	6	48-53/24	Ślad osadniczy	WEŻ-H/L	pomorska
38.	Kobierniki	5	48-53/25	Ślad osadniczy	ŚR	
				Osada	NOW	
39.	Srebrna	5	48-53/31	Ślad osadniczy	ŚR	
				Osada	NOW	
40.	Srebrna	4	48-53/32	Ślad osadniczy	EK-P/M	
41.	Srebrna	3	48-53/33	Ślad osadniczy	EK-P/M	
42.	Srebrna	2	48-53/34	Ślad osadniczy	WEB	trzcinińska
43.	Srebrna	1	48-53/44	Osada	WŚR	
44.	Srebrna	1a	48-53/45	Cmentarzysko	N	
				Osada	WŚR	
45.	Biała	6	48-53/26	Ślad osadniczy	STAR	
				Osada	ŚR	
46.	Biała	5	48-53/27	Osada	WŚR	
				Ślad osadniczy	EK-P/M	
47.	Biała	3	48-53/28	Osada	WŚR	
48.	Biała	1	48-53/29	Ślad osadniczy	OWR	
				Ślad osadniczy	PŚR/NOW	
49.	Biała	13	48-53/30	Ślad osadniczy	ŚR	
				Ślad osadniczy	NOW	
50.	Biała	12	48-53/9	Ślad osadniczy	NOW	
				Ślad osadniczy	NOW	
51.	Biała	11	48-53/10	Ślad osadniczy	STAR	
				Ślad osadniczy	WŚR	
				Ślad osadniczy	NOW	
52.	Biała	10	48-53/11	Ślad osadniczy	WŚR	
				Ślad osadniczy	NOW	
53.	Biała	9	48-53/12	Osada	WŚR	
54.	Biała	8	48-53/13	Ślad osadniczy	ŚR	
55.	Biała	7	48-53/14	Ślad osadniczy	EK-P/M	
56.	Stara Biała	16	48-53/7	Ślad osadniczy	STAR/L?	
				Ślad osadniczy	ŚR	
57.	Stara Biała	15	48-53/8	Ślad osadniczy	NOW	
				Ślad osadniczy	NOW	
58.	Stara Biała	4	48-53/1	Ślad osadniczy	NOW	
				Ślad osadniczy	OWR	przeworska
59.	Stara Biała	5	48-53/2	Ślad osadniczy	WŚR	
				Ślad osadniczy	WEŻ-H/L	pomorska
60.	Stara Biała	6	48-53/3	Ślad osadniczy	ŚR	
				Ślad osadniczy	NOW	
61.	Stara Biała	19	48-53/4	Ślad osadniczy	OWR	przeworska
				Ślad osadniczy	STAR/L?	
62.	Stara Biała	18	48-53/5	Ślad osadniczy	STAR/L?	
				Ślad osadniczy	WŚR	
63.	Stara Biała	17	48-53/6	Ślad osadniczy	ŚR	
				Ślad osadniczy	WEŻ	łużycka
64.	Stara Biała	14	48-53/15	Ślad osadniczy	OWR	
				Ślad osadniczy		
65.	Stara Biała	13	48-53/16	Ślad osadniczy		
66.	Stara Biała	12	48-53/17	Ślad osadniczy		

				Ślad osadniczy	WŚR	
67.	Stara Biała	9	48-53/37	Ślad osadniczy	STAR	
				Ślad osadniczy	NOW	
68.	Stara Biała	8	48-53/38	Ślad osadniczy	STAR	
				Ślad osadniczy	NOW	
69.	Stara Biała	7	48-53/39	Osada	ŚR	
70.	Stara Biała	1	48-53/40	Osada	WŚR	
71.	Biała	4	48-53/41	Cmentarzysko	WŚR	
72.	Biała	2	48-53/42	Ślad osadniczy	WŚR	
73.	Stara Biała	2	48-53/43	Ślad osadniczy	EK-N	amfor kulistyczny
74.	Stara Biała	3	48-53/47	Osada	WŚR	
75.	Stara Biała	11	48-53/22	Ślad osadniczy	STAR	
				Ślad osadniczy	NOW	
76.	Stara Biała	10	48-53/23	Ślad osadniczy	EB	łużycka
77.	Dziarnowo	8	48-53/18	Ślad osadniczy	NOW	
78.	Dziarnowo	5	48-53/21	Osada	WŚR	
79.	Dziarnowo	7	48-53/19	Ślad osadniczy	EK-P/M	
				Ślad osadniczy	PŚR	
80.	Dziarnowo	6	48-53/20	Ślad osadniczy	ŚR	
81.	Biała	15	48-53/49	Osada?	EB	łużycka
				Osada	NOW	
				Osada?	Nieokreślona	
82.	Włoczewo	1	47-53/2	Osada	ŚR	
83.	Włoczewo	2	47-53/3	Osada	WŚR/ŚR	
84.	Włoczewo	3	47-53/6	Osada	ŚR	
85.	Trzebuń	2	47-53/7	Ślad osadniczy	NOW	
86.	Dziarnowo	1	48-54/1	Ślad osadniczy	ŚR	
				Ślad osadniczy	NOW	
87.	Nowe Drganie	1	48-54/38	Ślad osadniczy	EK	
88.	Nowe Bronowo	2	48-54/30	Ślad osadniczy	EB/WEŻ	łużycka
89.	Bronowo-Zalesie	1	48-54/31	Osada prod.	WŚR	
90.	Bronowo-Zalesie	2	48-54/47	Ślad osadniczy	ŚR	
91.	Bronowo-Zalesie	3	48-54/48	Ślad osadniczy	STAR	
92.	Bronowo-Zalesie	4	48-54/50	Ślad osadniczy	EK	
93.	Nowe Bronowo	1	48-54/20	Ślad osadniczy	WŚR	
94.	Bronowo Kmiece	1	48-54/29	Ślad osadniczy	WŚR	
95.	Kruszczewo	9	48-54/18	Ślad osadniczy	WŚR	
				Ślad osadniczy	NOW	
96.	Kruszczewo	8	48-54/17	Ślad osadniczy	OWR	przeworska
97.	Kruszczewo	7	48-54/16	Ślad osadniczy	WŚR	
				Ślad osadniczy	NOW	
98.	Kruszczewo	6	48-54/15	Ślad osadniczy	WŚR	
				Ślad osadniczy	SR	
99.	Kruszczewo	10	48-54/19	Ślad osadniczy	WŚR	
100.	Kruszczewo	11	48-54/21	Ślad osadniczy	WŚR	
101.	Kruszczewo	5	48-54/14	Ślad osadniczy	WŚR	
				Ślad osadniczy	NOW	
102.	Kruszczewo	1	48-54/13	Ślad osadniczy	STAR	
					WŚR	
103.	Kruszczewo	3	48-54/10	Ślad osadniczy	EK-N/WEB	
104.	Kruszczewo	2	48-54/9	Ślad osadniczy	STAR	
105.	Kruszczewo	4	48-54/11	Ślad osadniczy	STAR	
106.	Nowe Proboszczewice	9	48-54/12	Ślad osadniczy	STAR	
107.	Nowe Proboszczewice	8	48-54/8	Ślad osadniczy	EK	
108.	Nowe Proboszczewice	7	48-54/7	Ślad osadniczy	EB	
109.	Nowe Proboszczewice	13	48-54/25	Ślad osadniczy	OWR	
110.	Dziarnowo	2	48-54/26	Ślad osadniczy	WŚR	
111.	Dziarnowo	3	48-54/27	Ślad osadniczy	STAR?	
112.	Dziarnowo	4	48-54/28	Osada	STAR/WŚR	
113.	Nowe Proboszczewice	15	48-54/5	Ślad osadniczy	WŚR	
				Ślad osadniczy	ŚR	
				Ślad osadniczy	NOW	
114.	Nowe Proboszczewice	14	48-54/4	Ślad osadniczy	OWR	przeworska
				Ślad osadniczy	WŚR/ŚR	
				Ślad osadniczy	NOW	
115.	Nowe Proboszczewice	12	48-54/24	Ślad osadniczy	OWR	przeworska
				Osada	WŚR	
				Ślad osadniczy	NOW	

116.	Nowe Proboszczewice	4	48-54/60	Osada	WŚR	
117.	Nowe Proboszczewice	6	48-54/61	Skarb	WŚR	
118.	Nowe Proboszczewice	5	48-54/59	Wał obronny?	WŚR	
119.	Nowe Proboszczewice	1	48-54/3	Grodzisko	WŚR	
120.	Nowe Proboszczewice	2	48-54/2	Podgrodzie	WŚR	
121.	Nowe Proboszczewice	3	48-54/58	Kurhan	STAR	
122.	Nowe Proboszczewice	16	48-54/6	Ślad osadniczy	WŚR	
123.	Nowe Proboszczewice	10	48-54/22	Ślad osadniczy	STAR	
124.	Nowe Proboszczewice	11	48-54/23	Ślad osadniczy	WŚR	
125.	Ogorzelice	1	47-54/50	Ślad osadniczy Ślad osadniczy	STAR NOW	
126.	Nowe Proboszczewice	18	47-54/2	Osada	ŚR/PŚR	
127.	Trzebuń	1	47-54/16	Ślad osadniczy	STAR	
128.	Stare Proboszczewice	5	47-54/15	Ślad osadniczy	ŚR	
129.	Stare Proboszczewice	4	47-54/14	Ślad osadniczy Ślad osadniczy	STAR NOW	
130.	Stare Proboszczewice	1	47-54/1	Osada Ślad osadniczy	WŚR NOW	
131.	Stare Proboszczewice	2	47-54/5	Ślad osadniczy	PŚR	
132.	Stare Proboszczewice	3	47-54/9	Osada Ślad osadniczy Ślad osadniczy	WŚR ŚR NOW	
133.	Nowe Proboszczewice	20	47-54/60	Gródek stożk.	ŚR/NOW	
134.	Nowe Proboszczewice	19	47-54/4	Ślad osadniczy Ślad osadniczy	STAR ŚR	
135.	Nowe Proboszczewice	17	47-54/48	Ślad osadniczy	NOW	
136.	Stare Proboszczewice	6	47-54/59	Cmentarzysko	WŚR/ŚR	

Źródło: opracowanie własne na podstawie wykazu Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Objaśnienia do skrótów użytych w tabeli w kolumnie „Chronologia”:

EK – epoka kamienia

P/M – przełom paleolitu i neolitu

N – neolit

WEB – wczesna epoka brązu

EB – epoka brązu

WEŻ – wczesna epoka żelaza

H – okres halszacki

H/L – przełom okresu halszackiego i
lateńskiego

L – okres lateński

OWR – okres wpływów rzymskich

WŚR – wczesne średniowiecze

ŚR – średniowiecze

PŚR – późne średniowiecze

NOW – okres nowożytny

STAR – stanowisko nieokreślone – „starożytne”

Fot. 6. Grodzisko w Nowych Proboszczewicach, wpisane do rejestru zabytków rej. nr 425/777 W z dnia 01.07.1968 r. Fot. G. Ferliński.

4.2.2. Dobra kultury współczesnej

Dobra kultury współczesnej to, zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, nie będące zabytkami dobra kultury, takie jak pomniki, miejsca pamięci, budynki, ich wnętrza i detale, zespoły budynków, założenia urbanistyczne i krajobrazowe, będące uznanym dorobkiem współcześnie żyjących pokoleń, jeżeli cechuje je wysoka wartość artystyczna lub historyczna.

Dla gminy Stara Biała nie został sporządzony spis dóbr kultury współczesnej. Dla potrzeb Studium dokonano próby określenia gminnego zasobu dóbr kultury współczesnej. Przeprowadzona analiza nie wykazała na obszarze Gminy obiektów kwalifikujących się do wpisania do gminnego spisu dóbr kultury współczesnej.

4.2.3. Miejsca i pomniki pamięci narodowej

Na terenie gminy Stara Biała istnieją następujące miejsca pamięci, wyszczególnione w *Kartach ewidencji miejsc pamięci* (2004 r.):

- 1) **Mogiła zbiorowa** na miejscu egzekucji hitlerowskich w formie betonowego obramowania postawiona w 1947 r. autor nieznan, **Brwilno**;
- 2) **Grób Stefana Wójcika** – nauczyciela zamordowanego w Obozie Oświęcim, **Brwilno**;
- 3) **Grób Władysława Lewandowskiego**, żołnierza AK zamordowanego przez Niemców w lesie Brwileńskim, **Brwilno**;
- 4) **Pomnik, Obelisk** poświęcony poległym w latach 1918-1920 r., ufundowany w 1930 r. przez rodaków, **Nowe Trzepowo**;
- 5) **Grób Antoniego Wieczorkowskiego zamordowanego przez hitlerowców**, **Stara Biała**;
- 6) **Grób Jana Bartka**, poległego w walce z Niemcami (uznawany jest za zdrajcę Polaków), **Stara Biała**;
- 7) **Grób Władysławy Popielarskiej zamordowanej przez Niemców w 1939 r.**, **Stare Proboszczewice**;
- 8) **Pomnik wdzięczności**, w formie kamieni polnych ułożonych w kształcie stożka, w podziękowanie za ocalenie w latach wojny 1939-1945. Postawiony z inicjatywy Parafian parafii w Proboszczewicach 14.03.1946 r., **Stare Proboszczewice**;
- 9) **Grób Stefana Mazowieckiego zmarłego na skutek ran zadanych przez hitlerowców** **Stare Proboszczewice**.

Fot. 7. Mogiła 13 żołnierzy poległych w Niegłosach w 1920 r. Fot. G. Ferliński.

4.2.4. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych

W granicach Gminy nie występują Pomniki Zagłady, o których mowa w przepisach odrębnych z zakresu ochrony terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady.

4.3. Krajobraz kulturowy Gminy i wymogi jego ochrony. Elementy tożsamości Gminy

Krajobraz kulturowy, jako przestrzeń historycznie ukształtowana w wyniku działalności czynników naturalnych i człowieka, zawiera wytwory cywilizacji ludzkiej i elementy przyrodnicze oraz lokalną tradycję.

Ochrona krajobrazu kulturowego może być realizowana poprzez ustalenie ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, ustanowienie w formie uchwały rady gminy zespołu przyrodniczo-krajobrazowego lub parku kulturowego lub rozporządzenie wojewody o wpisie do rejestru zabytków. W gminie Stara Biała prawna ochrona krajobrazu kulturowego realizowana jest poprzez ustalenie ochrony konserwatorskiej w formie wpisu do rejestru zabytków dla zabytkowych parków, zespołów dworskich oraz stanowisk archeologicznych: grodziska i osady.

Istotnym elementem krajobrazu Gminy, stanowiącym również o jej tożsamości, są założenia przestrzenne. Rozmieszczone są w kilku miejscowościach w Gminie, a niektóre z nich, jak napisano powyżej, objęto ochroną konserwatorską.

Tab. 24. Założenia przestrzenne w gminie Stara Biała.

Lp.	Miejscowość	Stan zachowania / uwagi
1.	Bronowo-Zalesie - założenie dworsko-parkowe	park z 2. poł. XIX w., pozostałość parku założonego w przeszłości wokół dworu szlacheckiego, dwór został rozebrany w latach 70-tych, park w dobrym stanie zachowania
2.	Brwilno – „Antoniówka” – założenie parkowo-leśne	dawny Zespół Domu Wypoczynkowego Seminarium Duchownego, wyjątkowo oryginalna drewniana willa z lat 20-tych XX w. otoczona parkiem krajobrazowym, zespół zachowany w dobrym stanie, obecnie siedziba Domu Opieki Społecznej
3.	Ogorzelice – założenie dworsko-parkowe	dwór murowany z poł. XIX w., wpisany do rejestru zabytków, otoczony parkiem, obecnie niezagospodarowany i utrzymany w średnim stanie
4.	Nowe Proboszczewice – założenie dworsko-parkowe	zespół dworski tworzony przez dwór murowany 1906 r. i park z początku XX w.; wpisany do rejestru zabytków, zachowany w dobrym stanie, dwór – obecnie siedziba Ośrodka Zdrowia
5.	Srebrna – założenie dworsko (pałacowo)-parkowe	a) dwór (pałac) i park krajobrazowo-naturalistyczny z ok. 1800 r., wpisane do rejestru zabytków, dwór zachowany w dobrym stanie, obecnie siedziba ośrodka wypoczynkowo-szkoleniowego PKN ORLEN S.A., b) park leśny z początków XX w., powstał jako uzupełnienie istniejącego wcześniej założenia dworskiego, wpisany do rejestru zabytków, c) spichlerz z 1891 r., wpisany do rejestru zabytków, zlokalizowany w kompleksie zabudowy folwarcznej, zagospodarowany na cele funkcji rolniczych, utrzymany w złym stanie
6.	Nowe Trzepowo – założenie szkolno-parkowe	obiekt szkoły (w stylu dworskim) z końca lat 20-tych XX w. wraz z otaczającym drzewostanem, wpisane do rejestru zabytków, zachowane w dobrym stanie, obecnie siedziba Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Płocku, Instytutu Nauk Ekonomicznych i Informatyki

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Rejestru Gminnej Ewidencji Zabytków Nieruchomych oraz Planu Odnowy Miejscowości: Bronowo-Zalesie, Brwilno, Nowe Proboszczewice.*

Podstawowymi elementami krajobrazu wyznaczającymi tożsamość Gminy są:

- 1) doliny rzek Wisły, Skrwy Prawej i Wierzbicy wraz ze skarpami;
- 2) założenia przestrzenne;
- 3) młyny: w Kobiernikach i Wyszynie na rzece Wierzbicy oraz w Bronowie-Zalesiu;
- 4) grodzisko w Nowych Proboszczewicach;
- 5) zabudowa folwarczna w miejscowości Srebrna;
- 6) krajobraz rolniczy.

Fot. 8. Dolina rzeki Wierzbicy w Kobiernikach. Fot. G. Ferliński.

Fot. 9. Młyn wodny w Kobiernikach, wpisany do Gminnej Ewidencji Zabytków.
Fot. G. Ferliński.

4.4. Stan zasobów dziedzictwa kulturowego. Główne problemy i zagrożenia

Obiekty zabytkowe, w których zlokalizowane są funkcje użytkowe są w dobrym stanie technicznym, wymagają wyłącznie bieżącej konserwacji (m.in. dwór (pałac) w Srebrnej, dwór w Nowych Proboszczewicach, szkoła z ogrodem w Nowym Trzepowie, kościoły). Niezadawalający stan prezentują m.in.: zespół zabudowy folwarcznej w Srebrnej (mimo dobrego stanu zabytkowej zabudowy, teren wymaga uporządkowania) oraz zespoły dworsko-parkowe: w Bronowie-Zalesiu, który utracił wiele elementów pierwotnego zagospodarowania, zadbania wymaga m.in. młyn; i w Ogorzelicach, aktualnie praktycznie niedostępny dla miejscowej ludności i wymagający działań remontowych.

Poza zagrożeniami dotyczącymi bezpośrednio obiektów zabytkowych, na stan dziedzictwa kulturowego niekorzystnie wpływać może również jego bezpośrednie otoczenie, tj. potencjalna nowa zabudowa, mogąca przybierać skalę i formy niekorespondujące z obiektem zabytkowym, burzące ogólny ład przestrzenny, czy nawet obiekt przysłaniać.

4.5. Polityka Gminy w zakresie ochrony zabytków

Realizując wymagania przepisów odrębnych z zakresu ochrony zabytków Gmina Stara Biała sporządziła w 2009 r. Gminną Ewidencję Zabytków. Konieczne jest opracowanie z jej wykorzystaniem gminnego programu opieki nad zabytkami.

Polityka Gminy dla części obiektów zabytkowych oraz stanowisk archeologicznych zawarta jest w ustaleniach niektórych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które obejmują część miejscowości Nowa Biała oraz całe lub część miejscowości położonych w południowej części Gminy.

5. Rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym, w tym granice krajobrazów priorytetowych

Audyt krajobrazowy sporządzany jest dla obszaru województwa. Zawiera on m.in. rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania i ochrony krajobrazów oraz wyznaczone zostają w nim granice krajobrazów priorytetowych. Dotychczas nie sporządzono audytu krajobrazowego dla obszaru województwa mazowieckiego. Po uchwaleniu audytu krajobrazowego konieczne będzie uwzględnienie w polityce przestrzennej i dokumentach na szczeblu gminnym (w tym Studium) jego zapisów dotyczących obszaru Gminy.

6. Sytuacja społeczno-ekonomiczna Gminy. Warunki i jakość życia mieszkańców

6.1. Tendencje rozwoju demograficznego i gospodarczego

6.1.1. Sytuacja i prognozy demograficzne

Wg danych Urzędu Gminy Stara Biała, na dzień 19 lutego 2015 r., gminę Stara Biała zamieszkiwało 11 222 osób. Liczbę ludności w poszczególnych miejscowościach zamieszczono w poniższej tabeli. Najwięcej mieszkańców liczą miejscowości Maszewo Duże oraz Nowe Proboszczewice – w obu tych miejscowościach mieszka łącznie ok. 30 % ogólnej liczby mieszkańców Gminy.

Gęstość zaludnienia wynosi 101 osób na 1 km², co jest wartością niemal dwukrotnie wyższą niż średnia gęstość zaludnienia w polskich gminach wiejskich (ok. 56 osób/km²) lub gminach wiejskich w granicach województwa mazowieckiego (ok. 55 osób/km²). Dla porównania średnia gęstość zaludnienia w gminach wiejskich powiatu plockiego wynosi 61 osób/km².

Tab. 25. Liczba mieszkańców w poszczególnych miejscowościach gminy Stara Biała.

Miejscowość	Ogółem [os.]	Gęstość zaludnienia [os/km ²]	% ogólnej liczby ludności
Biała	801	146,7	7,1
Bronowo Kmiece	123	91,1	1,1
Bronowo-Zalesie	404	82,1	3,6
Brwilno	784	57,1	7,0
Dziarnowo	285	38,7	2,5
Kamionki	234	41,3	2,1
Kobierniki	256	75,5	2,3
Kowalewko	185	63,8	1,7
Kruszczewo	105	36,6	0,9
Ludwikowo	355	554,7	3,2
Mańkowo	517	210,2	4,6
Maszewo	542	140,8	4,8
Maszewo Duże	1843	700,8	16,4
Miłodród	103	51,8	0,9
Nowa Biała	254	87,9	2,3
Nowe Bronowo	111	65,7	1,0
Nowe Draganie	83	38,4	0,7
Nowe Proboszczewice	1540	300,8	13,7
Nowe Trzepowo	370	78,9	3,3
Ogorzelice	386	120,2	3,4
Srebrna	379	76,3	3,4
Stara Biała	427	58,1	3,8
Stare Draganie	106	48,2	0,9
Stare Proboszczewice	401	82	3,6
Trzebuń	117	26,2	1,0
Ulaszewo	89	42,6	0,8
Włoczewo	133	33,2	1,2
Wyszyna	271	129,7	2,4
Razem:	11 204	100,9	100,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Stara Biała, stan z dnia 19 lutego 2015 r.

Według danych GUS w ciągu ostatnich 15-tu lat liczba mieszkańców Gminy wzrosła z liczby 9 205 osób w 2000 r. do 11 461 osób w 2014 r. (wzrost o 24,5%). Na wzrost liczby mieszkańców składa się wysoki przyrost naturalny oraz dodatnie saldo migracji.

Przyrost naturalny od 2000 r. przez większość lat (oprócz 2004 i 2008 r.) w analizowanym okresie utrzymywał się na poziomie dodatnim i oscylował wokół wartości od 7 do 37 osób, co odpowiadało wzrostowi liczb osób o od 0,6 do 4,0 osób na 1000 mieszkańców. Dobra sytuacja Gminy widoczna jest, gdy porówna się wartości zawarte w tabeli nr 26 do ich odpowiedników

w innych gminach wiejskich, np. współczynnik przyrostu naturalnego dla gmin wiejskich na 1000 mieszkańców w powiecie płockim w 2013 r. wyniósł średnio -0,7, natomiast dla gmin wiejskich w Polsce 0,2.

Tab. 26. Przyrost naturalny w gminie Stara Biała w latach 2000-2014.

	Rok														
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
A	37	12	10	26	0	18	37	9	-4	24	19	8	26	37	7
B	4,0	1,3	1,1	2,8	0,0	1,8	3,7	0,9	-0,4	2,3	1,7	0,7	2,3	3,3	0,6

A – bezwzględna wartość przyrostu naturalnego; B – współczynnik przyrostu naturalnego [‰]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

W latach 2000-2014 saldo migracji zawsze osiągało wartości dodatnie, mieszczące się w przedziale od 45 osób w 2001 r. do 192 osób w 2007 r. W przeliczeniu na 1000 osób zwykle wahało się między wartościami 10,0 a 20,9. Gmina bardzo korzystnie wyróżniała się wśród innych gmin wiejskich powiatu płockiego, gdzie średnie saldo migracji w 2013 r. wyniosło 3,2, oraz wśród gmin wiejskich w Polsce, osiągających średnio wielkość salda 2,1.

Tab. 27. Saldo migracji w gminie Stara Biała w latach 2000-2014.

	Rok														
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
A	111	45	128	158	196	205	125	192	153	108	178	110	125	133	92
B	12,1	4,9	13,7	16,8	20,4	20,9	12,5	18,8	14,7	10,3	16,3	10,0	11,2	11,7	8,0

A – bezwzględna wartość salda migracji; B – saldo migracji w przeliczeniu na 1000 mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

Analiza powyższych wskaźników wykazała, że w gminie Stara Biała następuje stały wzrost liczby ludności, co uwidacznia się szczególnie na tle innych gmin wiejskich w powiecie płockim i ogólnie w kraju. Zjawisko wzrostu liczby ludności należy uznać za korzystne, gdyż świadczy o wysokiej atrakcyjności Gminy jako miejsca zamieszkania i pracy, a także pozytywnie wpływa na możliwości dalszego rozwoju gospodarczego. Upraszczając: wzrost liczby ludności skutkuje większą konsumpcją, wzrostem zapotrzebowania na usługi, w tym usługi publiczne (szkolnictwo, kultura, rozrywka), przez co „napędza” rozwój różnych branż lokalnej gospodarki. Jednocześnie wzrost liczby ludności wiąże się z rosnącymi oczekiwaniami wobec zaspokojenia potrzeb mieszkańców, z czego znaczna część realizowana jest w ramach wypełniania zadań własnych gminy, co przekłada się na większą potrzebę prowadzenia racjonalnej polityki przestrzennej i świadomego kształtowania rozwoju zabudowy tak, by stał się jednym z powodów rozwoju gminy, a nie źródłem problemów.

Prognoza demograficzna

Mając na względzie długo utrzymujący się trend wysokich, dodatnich przyrostów naturalnych oraz korzystne, dodatnie saldo migracji, dla gminy Stara Biała prognozuje się wieloletnie powiększanie się liczby mieszkańców. Przewiduje się, że wzrost liczby mieszkańców w początkowym okresie może przebiegać jeszcze szybciej ze względu na wzajemne oddziaływanie na siebie salda migracji i przyrostu naturalnego – część z nowych mieszkańców założy rodziny właśnie na terenie Gminy.

Według prognozy liczby ludności opracowanej w Urzędzie Gminy Stara Biała na podstawie długoterminowej prognozy liczby ludności opracowanej przez Główny Urząd Statystyczny, przewiduje się, że liczba mieszkańców Gminy w 2025 roku wyniesie 13 510 mieszkańców, czyli w ciągu 10 lat wzrośnie o 2019 osób (odniesienie względem danych z 31 XII 2014 r. wg GUS).

Potwierdzeniem dla przewidywanego dużego wzrostu mieszkańców gminy Stara Biała są prognozy opracowane przez GUS. Najnowsza *Prognoza dla powiatów i miast na prawie*

powiatu oraz podregionów na lata 2014-2050 (Powiaty) przewiduje w powiecie plockim wzrost liczby mieszkańców obszarów wiejskich z 101 457 w roku 2014 r. do 102 396 osób w roku 2044 (wzrost o 939 osób).

Obserwując zmiany przyrostu naturalnego oraz salda migracji we wszystkich 15 gminach wiejskich lub obszarach wiejskich³² w powiecie plockim w latach 1996-2014 (wg GUS), założyć można, że znaczny udział w ww. „wzrostach” liczby ludności w powiecie plockim będzie miała właśnie gmina Stara Biała. W ww. okresie gmina Stara Biała była jedyną gminą/obszarem wiejskim, w którym każdego roku zanotowano dodatnie saldo migracji. Wyróżniała się także dużo większą liczbą napływających mieszkańców (zbliżone lub trochę wyższe wyniki osiągnięto wyłącznie w gminie Słupno) wśród obszarów wiejskich, które w większości lat notowały dodatnie saldo (gminy wokół Płocka). Tylko w 5 gminach/obszarach wiejskich największe dodatnie saldo w danym okresie przekroczyło 50 osób, w tym tylko w gminie Stara Biała i Słupno było większe niż 200 osób. Jednocześnie wyłącznie w 4 gminach/obszarach wiejskich wartość średniego salda dla danego okresu przekroczyła +20 osób, przy czym tylko w 2 średnia była większa niż +100 osób, w tym w gminie Stara Biała (średnia wyniosła 117 osób). Gmina równie pozytywnie wyróżniała się pod względem przyrostu naturalnego – w analizowanym okresie była jedynym obszarem wiejskim w powiecie plockim, w którym tylko raz przyrost naturalny spadł poniżej 0 (tylko o 4 osoby; na drugim miejscu była gmina Radzanowo, w której wartość przyrostu naturalnego osiągnęła wyniki poniżej 0 w 4 latach) i niemal w połowie lat (8 razy) osiągnęła największe dodatnie wartości przyrostu naturalnego. W żadnej innej gminie lub obszarze wiejskim w badanym okresie największy dodatni przyrost naturalny nie przekroczył 40 osób (w Starej Białej największy przyrost naturalny liczył 71 osób), ani średni przyrost naturalny nie był większy niż +10 osób na rok (w gminie Stara Biała osiągnął średnio +22 osoby na rok).

Biorąc pod uwagę ogólnie trendy w obszarach wiejskich powiatu plockiego, wg *Prognozy dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014-2050 (Powiaty)*, która zakłada:

- 1) wzrost liczby mieszkańców o ponad 100 osób każdego roku do roku 2027 włącznie (średnio o 168 osób każdego roku);
- 2) wzrost liczby mieszkańców o od 19 do 84 osób każdego roku od 2028 do 2031 roku włącznie (średnio o 52 osoby każdego roku);
- 3) spadek liczby mieszkańców o od 5 do 91 osób każdego roku od 2032 do 2036 roku włącznie (średnio o 50 osób każdego roku);
- 4) spadek liczby mieszkańców o ponad 100 osób (i mniej niż 200) każdego roku od 2037 do 2044 roku włącznie (średnio o 150 osób każdego roku)

oraz wyżej przytoczone, charakterystyki gminy Stara Biała, poświadczające długoletnie utrzymywanie się pozytywnych trendów demograficznych i odbieganie od negatywnych terenów widocznych w skali obszarów wiejskich powiatu³³, przyjęto, że:

- 1) liczba mieszkańców, zgodnie z założeniami Urzędu, do 2025 r. (10 lat) wzrośnie o 2019 osób;
- 2) od 2025 do 2030 r. (5 lat) wzrost liczby mieszkańców spowolni o 50% względem tempa wzrostu w pkt 1, czyli liczba mieszkańców wzrośnie o 505 osób;
- 3) od 2031 r. do 2040 r. (10 lat) wzrost liczby mieszkańców spowolni o 50% względem tempa wzrostu w pkt 2, czyli liczba mieszkańców wzrośnie o 505 osób;
- 4) liczba mieszkańców od 2041 do 2045 r. będzie utrzymywać się na stałym poziomie.

Wobec powyższego, przewiduje się, że liczba mieszkańców gminy Stara Biała, w perspektywie 30 lat, zwiększy się o 3026 osób, czyli w 2045 r. osiągnie wynik 14 487 osób (wzrost o 26,4 %).

³² Obszar wiejski w przypadku gminy miejsko-wiejskiej.

³³ Co pozwala założyć, że negatywne zjawiska demograficzne w gminie Stara Biała zaczną się później i w mniejszym nasileniu, niż w innych gminach i obszarach wiejskich powiatu plockiego.

Gmina Stara Biała zlokalizowana jest poza miejskimi obszarami funkcjonalnymi ośrodków wojewódzkich. W prognozie demograficznej nie uwzględnia się migracji w ramach tych obszarów. Dla sytuacji demograficznej w Gminie kluczowe znaczenie odgrywa sąsiedztwo Płocka, zaliczonego w *Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030* oraz *Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego* do ośrodków wokół których tworzą się obszary funkcjonalne ośrodków regionalnych. Powyższe znajduje swoje odzwierciedlenie w ww. omówionych pozytywnych trendach demograficznych w Gminie.

Tab. 28. Ludność gminy Stara Biała wg ekonomicznych grup wieku i płci, stan na koniec 2013 r.

Wiek	Liczba ludności			Współczynnik feminizacji (liczba kobiet na 100 mężczyzn)
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	
przedprodukcyjny (≤17 lat)	2 492	1 273	1 219	95,7
produkcyjny ogółem (M 18-64 lat / K 18-59 lat)	7 398	3 922	3 476	88,6
poprodukcyjny (M >65 lat / K ≥ 60 lat)	1 533	508	1 025	201,7
Razem:	11 423	5 703	5 720	100,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

Najliczniejszą grupę w Gminie stanowi ludność w wieku produkcyjnym (ok. 65% całej populacji). Zgodnie ze skalą „starości demograficznej” ONZ mieszkańcy Gminy stanowią populację starą – odsetek osób w wieku 65 lat i więcej wynosi ponad 7%, – grupa osób w wieku poprodukcyjnym stanowi 13%. Współczynnik obciążenia ekonomicznego w gminie Stara Biała wynosi aż 54%. Oznacza to, iż na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada 54 osób w wieku nieprodukcyjnym. Właściwa proporcja między grupą ludności pracującej i grupami ludności niepracującej (dzieci, ludzie starzy) ma istotne znaczenie dla sprawnego funkcjonowania poszczególnych jednostek terytorialnych, regionów jak i całego państwa. Zmiana tej proporcji, polegająca na wzroście ludności w wieku nieprodukcyjnym, powoduje zmniejszanie się zasobów pracy oraz generuje koszty utrzymania grup niepracujących (m.in. wzrost kosztów usług medycznych i opiekuńczych dla ludzi starszych), co istotnie hamuje wzrost gospodarczy.

Gminę zamieszkuje porównywalna liczba kobiet i mężczyzn. Wskaźnik feminizacji w 2013 r. wyniósł 100,3. Cechą charakterystyczną, co pokazuje tabela nr 28, jest niewielka dominacja liczebna mężczyzn w grupach przedprodukcyjnej i produkcyjnej oraz ogromna wręcz dysproporcja wskazująca na przewagę w liczebności kobiet w grupie poprodukcyjnej.

Prognoza zmian w strukturze ludności

Biorąc pod uwagę przytoczone powyżej wskaźniki demograficzne dotyczące gminy Stara Biała, w zakresie prawdopodobnych zmian struktury ludności można się spodziewać:

- 1) wzrostu liczby ludności w wieku produkcyjnym;
- 2) wzrostu liczby ludności w wieku emerytalnym;
- 3) wzrostu ogólnego poziomu wykształcenia ludności.

6.1.2. Rynek pracy

W roku 2002, zgodnie z danymi z Narodowego Spisu Powszechnego w gminie Stara Biała własne źródło utrzymania posiadały 3 844 osoby – ok. 41 % mieszkańców Gminy (w danym roku). Oznacza to, że pozostałe 59 % ludności pozostawało na utrzymaniu innych lub nie posiadało własnego źródła utrzymania. Do grupy tej zaliczają się dzieci, młodzież, oraz inni członkowie rodzin nieposiadający prawa do jakichkolwiek świadczeń socjalnych. Głównym źródłem utrzymania dla większości ludności w Gminie w 2002 r. była praca najemna poza rolnictwem (dla 60 % osób posiadających własne źródło utrzymania, co stanowi jednocześnie 70 % osób posiadających własne zarobkowe źródło utrzymania). Rolnictwo było wówczas głównym źródłem utrzymania dla 17 % mieszkańców posiadających własne źródło utrzymania, co stanowiło jednocześnie 19 %

osób posiadających własne zarodkowe źródło utrzymania. Wyniki badań statystycznych w tym zakresie z lat późniejszych nie zostały opublikowane przez GUS.

Tab. 29. Główne źródła utrzymania ludności³⁴ w gminie Stara Biała w 2002 r.

Płeć	Ogółem [os.]	Zarobkowe źródło utrzymania [os.]			Niezarobkowe źródło utrzymania [os.]		
		Praca poza rolnictwem		Praca w rolnictwie	Renta	Emerytura	Pozostałe
		Najemna	Na rachunek własny lub z najmu				
Kobiety	2 032	1270	200	291	85	85	101
Mężczyźni	1 812	1028	144	360	103	78	99
Razem:	3 844	2 298	344	641	188	163	200

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS z Narodowego Spisu Powszechnego 2002.

Bezrobocie

Gmina Stara Biała charakteryzuje się średnim poziomem bezrobocia. Liczba osób pozostających bez pracy od 2009 r. nie przekroczyła poziomu 11% osób w wieku produkcyjnym. W ostatnich 5-ciu latach obserwuje się wahania poziomu bezrobocia od 9,3 do 10,5 %, przy czym w ostatnich latach liczba bezrobotnych zarejestrowanych wzrastała. W strukturze bezrobotnych według płci zauważa się przewagę kobiet. Poziom bezrobocia podlega nieznacznym sezonowym wahaniom, w okresie letnim jest zwykle nieco niższe, ze względu na wzrost zatrudnienia w budownictwie i rolnictwie.

Tab. 30. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminie Stara Biała w latach 2009-2013 wg płci.

Lata	Zarejestrowani bezrobotni [os.]					Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]				
	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013
Kobiety	374	352	395	414	432	11,9	10,7	11,8	12,2	12,4
Mężczyźni	306	332	275	326	342	8,4	8,7	7,1	8,4	8,7
Razem:	680	684	670	740	774	10,0	9,6	9,3	10,2	10,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

6.1.3. Struktura działalności gospodarczej

Podmioty gospodarcze, działalność usługowa

Liczba podmiotów gospodarczych w gminie Stara Biała w ciągu ostatnich 5-ciu lat z roku na rok wzrasta: z poziomu 625 przedsiębiorstw w 2009 r. do 782 w 2013 r. Każdego roku rejestrowano ok. 76-112 nowych podmiotów, najmniej, bo 76, zarejestrowano w 2011 r., najwięcej natomiast w latach 2009-2010 r. Wśród nowo rejestrowanych podmiotów dominują te z sektora prywatnego, z wyraźną przewagą osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Pojedyncze podmioty sektora publicznego rejestrowane były w latach 2011-2012. Dane obrazujące liczbę powstających w ostatnich latach przedsiębiorstw zawiera tabela nr 31. Wartości w niej zawarte świadczą o wysokim rozwoju lokalnej przedsiębiorczości i korzystnych warunkach prowadzenia działalności gospodarczej na terenie Gminy.

³⁴ Dotyczy ludności posiadającej własne źródło utrzymania.

Tab. 31. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej wg sektorów własnościowych w gminie Stara Biała w latach 2009-2013.

Sektor własnościowy		2009 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.
Sektor publiczny	Ogółem	0	0	3	1	0
	Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	0	0	2	0	0
	Spółki handlowe	0	0	0	1	0
Sektor prywatny	Ogółem	112	110	73	78	97
	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	107	101	71	73	84
	Spółki handlowe	2	4	1	0	6
	Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	1	0	0	0	0
	Spółdzielnie	0	0	0	1	1
	Fundacje	0	0	0	1	0
	Stowarzyszenia i organizacje społeczne	1	0	0	0	1
Razem:		112	110	76	79	97

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS z lat 2009 - 2013, Bank Danych Lokalnych.

Wśród podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w gminie Stara Biała znajdują się zarówno przedsiębiorstwa publiczne jak i prywatne. Mniejsze znaczenie odgrywa sektor publiczny, który w 2013 r. obejmował jedynie kilkanaście przedsiębiorstw, w tym przede wszystkim państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego, stanowiące 71% wszystkich podmiotów tego sektora.

Sektor prywatny jest zdecydowanie liczniej reprezentowany – przez 762 podmioty w całej Gminie (najwyższa liczba zarejestrowanych podmiotów wśród wszystkich gmin wiejskich powiatu plockiego; poza gminą Słupno, w żadnej innej gminie nie było zarejestrowanych więcej niż 500 podmiotów). Wśród podmiotów prywatnych dominują osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Szczegółową liczbę podmiotów wg sektora własnościowego przedstawia tabela nr 32.

Tab. 32. Struktura podmiotów gospodarki narodowej w gminie Stara Biała w 2013 r. wg sektorów własnościowych.

Sektor własnościowy		Gmina ogółem
Sektor publiczny	Ogółem	20
	Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	14
	Spółki handlowe	2
Sektor prywatny	Ogółem	762
	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	652
	Spółki handlowe	38
	Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	6
	Spółdzielnie	4
	Fundacje	1
	Stowarzyszenia i organizacje społeczne	17

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS z 2013 r., Bank Danych Lokalnych.

W strukturze podmiotów gospodarczych nowo zarejestrowanych na terenie Gminy w 2013 r. wyraźnie dominuje sekcja G obejmująca handel hurtowy i detaliczny oraz naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle oraz sekcja F obejmująca budownictwo. W ramach sekcji G najwięcej podmiotów rozpoczęło działalność w zakresie handlu detalicznego (z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi), zaś w ramach sekcji F wszystkie 20 podmiotów podjęło się działalności w zakresie robót budowlanych specjalistycznych. Dużą popularnością cieszy się również przetwórstwo przemysłowe (sekcja C), transport i gospodarka

magazynowa (sekcja H) oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (sekcja M). Jak wynika z powyższej analizy oraz danych przedstawionych w tabeli nr 33, w gminie Stara Biała funkcjonuje wiele przedsiębiorstw o różnorodnym zakresie działalności – służących zaspokajaniu podstawowych potrzeb w zakresie handlu detalicznego i usług, jak i oferujących również towary i usługi bardziej specjalistyczne.

Tab. 33. Podmioty gospodarcze zarejestrowane na terenie gminy Stara Biała wg sekcji PKD 2007 w roku 2013.

Sekcja	Gmina ogółem
A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0
B – Górnictwo i wydobywanie	0
C – Przetwórstwo przemysłowe	11
D – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2
E - Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1
F – Budownictwo	20
G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle	23
H – Transport i gospodarka magazynowa	7
I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	4
J – Informacja i komunikacja	3
K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3
L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	3
M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	6
N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	4
O – Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0
P – Edukacja	1
Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	5
R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	0
S i T – Pozostała działalność usługowa	4
U – Organizacje i zespoły eksterytorialne	0
Razem:	97

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS, Bank Danych Lokalnych.

Gospodarka rolna

Jak stwierdzono wcześniej, bardzo ważną rolę w gospodarce Gminy odgrywa rolnictwo. W roku 2010³⁵ w całej Gminie było 780 gospodarstw rolnych, z czego 689 gospodarstw prowadzi działalność rolniczą (co stanowi 88% wszystkich gospodarstw rolnych). Prawie wszystkie gospodarstwa są gospodarstwami indywidualnymi – wyjątek stanowią cztery gospodarstwa.

Pod względem wielkości dominują gospodarstwa o powierzchni 1-15 ha, które stanowią 64% wszystkich gospodarstw prowadzących działalność rolniczą. Udział gospodarstw największych, o powierzchni powyżej 15 ha wynosi 19,6%.

Średnia wielkość gospodarstwa wynosi około 11,4 ha, co jest wartością wyższą w odniesieniu do średniej krajowej (10,15 ha) oraz wojewódzkiej (8,5 ha). Biorąc pod uwagę wyłącznie gospodarstwa prowadzące działalność rolniczą, średnia ta wynosi 12,7 ha.

W okresie 8 lat pomiędzy kolejnymi spisami rolnymi, tj. od 2002 r. do 2010 r. ogólna liczba gospodarstw uległa zmniejszeniu o 158 gospodarstw. Jednocześnie jednak wrosła średnia wielkość gospodarstwa: z 10,2 ha w 2002 r. do 11,4 ha w 2010 r. Wynika to prawdopodobnie z zakończenia prowadzenia działalności rolniczej przez osoby starsze i wykorzystania ich dotychczasowych gruntów na potrzeby powiększenia istniejących gospodarstw. Należy spodziewać się utrzymania tego korzystnego z punktu widzenia zyskowności produkcji rolnej trendu polegającego na zwiększaniu powierzchni gospodarstwa kosztem spadku ich liczby.

Podstawowym kierunkiem gospodarki rolnej jest produkcja roślinna. W strukturze zasiewów dominują zboża – przede wszystkim pszenica oraz pszenżyto. Popularną uprawą są również rzepak i rzepik. Wśród hodowanych na terenie gminy Stara Biała zwierząt gospodarskich

³⁵ Na podstawie danych GUS z Powszechnego Spisu Rolnego przeprowadzonego w 2010 r.

najpopularniejszy jest drób (324 gospodarstw³⁶). Na terenie gminy ponadto hoduje się trzodę chlewną (8 322 szt.) oraz bydło (3 008 szt.). Charakterystyczną cechą tutejszej gospodarki hodowlanej jest niskie pogłowie koni (41 szt.). Pod względem liczby gospodarstw, w których prowadzony jest chów zwierząt najmniejszym zainteresowaniem cieszy się chów koni – zajmuje się tym wyłącznie 9 gospodarstw. Hodowla pozostałych zwierząt (trzody chlewnej i bydła) rozwija się na podobnym poziomie – w 194-218 gospodarstwach.

6.2. Zasoby i warunki mieszkaniowe, w tym zasoby mieszkaniowe Gminy

W gminie Stara Biała spotykane są właściwie wszystkie formy budownictwa mieszkaniowego. Najczęściej spotykaną formą jest zabudowa mieszkaniowa w gospodarstwach rolnych oraz zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. W niewielkiej skali na terenie Gminy występuje zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna.

W 2010 r. w Gminie było 2585 budynków mieszkalnych, w 2012 r. już 2 770, a w roku 2013 liczba ta wzrosła do 2 843. Wzrost liczby budynków mieszkalnych wynika z rozwoju indywidualnego budownictwa mieszkaniowego. Liczba mieszkań w 2013 r. wynosiła 3174 (GUS).

Przeciętna powierzchnia użytkowa budynków mieszkalnych, wg stanu w XI 2015 r. (za danymi Urzędu Gminy) w gminie Stara Biała wynosi 111,80 m² (budynki osób fizycznych i prawnych). Najmniejszą średnią powierzchnią użytkową posiadają budynki mieszkalne osób fizycznych w miejscowościach: Ogorzelice – średnio 52 m², Srebrna – średnia 71 m² oraz Bronowo Kmiece, Kruszczewo, Nowe Trzepowo – średnio od 79 do 85 m². Natomiast największą średnią powierzchnią użytkową posiadają budynki mieszkalne w Ludwikowie, Brwilnie, Maszewie – średnio od 130 do 148 m² oraz w Mańkowie i Nowej Białej – średnio od 120 do 129 m². Budynki mieszkalne powstające w ostatnich latach (por. tab. 3) posiadają powierzchnie użytkowe większe niż przeciętna dla Gminy – średnia powierzchnia użytkowa budynku oddanego do użytkowania w latach 2004-2014 wynosi ok. 138 m². Tendencje budowania obiektów o znacznie większych powierzchniach niż w bardziej odległych latach potwierdza fakt, iż największe średnie powierzchnie użytkowe domów występują w miejscowościach poddanych najintensywniejszym procesom inwestycyjnym.

Na zasoby mieszkaniowe Gminy składa się 48 lokali mieszkalnych o łącznej powierzchni użytkowej 2 589,09 m², które obejmują³⁷:

- 1) Włoczewo 23; budynek mieszkalny parterowy, z 5 lokalami mieszkalnymi oraz pomieszczeniem świetlicy wiejskiej, powierzchnia użytkowa budynku: 371,81 m², stan techniczny obiektu – średni;
- 2) Ogorzelice 10/7; budynek mieszkalny dwukondygnacyjny, z czego 7 lokali mieszkalnych oraz pomieszczenie administracyjne stanowi własność Gminy, powierzchnia użytkowa budynku: 301,05 m², stan techniczny obiektu – dobry;
- 3) Ogorzelice 10/5; budynek mieszkalny dwukondygnacyjny, z 2 lokalami mieszkalnymi, powierzchnia użytkowa budynku: 92,90 m², stan techniczny obiektu – zły;
- 4) Ogorzelice, ul. Bielska 5; budynek mieszkalny trzykondygnacyjny, z 34 lokalami socjalnymi, powierzchnia użytkowa budynku: 1823,33 m², stan techniczny obiektu – dobry.

Spośród wszystkich 48 lokali 5 nie jest wyposażone w instalacje kanalizacyjną. Na lokale socjalne przeznaczone są 34 lokale zlokalizowane w jednym budynku w Ogorzelicach, przy ulicy Bielskiej 5. Zgodnie z wymogami przepisów odrębnych, lokale o takim przeznaczeniu muszą spełniać następujące warunki: nadawać się do zamieszkania ze względu na wyposażenie i stan techniczny, powierzchnia pokoi przypadająca na członka gospodarstwa domowego najemcy nie może być mniejsza niż 5 m², a w wypadku jednoosobowego gospodarstwa domowego 10 m², przy czym lokal ten może być o obniżonym standardzie.

³⁶ Liczba gospodarstw.

³⁷ Stan w 2013 r., zgodnie z *Wieloletnim programem gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy Stara Biała na lata 2014-2018*, uchwała Nr 204/XXVI/2013 Rady Gminy Stara Biała z dnia 19 grudnia 2013 r.

Dodatkowe lokale socjalne mogą być wyznaczone w szczególnie uzasadnionych przypadkach poprzez zarządzenie Wójta Gminy Stara Biała.

Diagnoza stanu technicznego budynków stanowiących zasób gminny wykazała, że jeden budynek znajduje się w złym stanie technicznym, oraz jeden w średnim stanie technicznym.

Zgodnie z informacją zawartą w *Wieloletnim programie gospodarowania zasobem gminy Stara Biała na lata 2014-2018 „stan techniczny budynków należących do Gminy Stara Biała jest średni. Każdy z budynków wymaga bieżących napraw i remontów”*. Ocena stanu technicznego budynków gminnych wykazała potrzeby w zakresie remontów dachów i obróbek blacharskich, docieplenia, naprawy tynków wraz z malowaniem, usprawnienia wentylacji, a także doposażenia w instalację przydomowej oczyszczalni ścieków.

Tab. 34. Wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne w 2013 r.

Wodociąg		Ustęp splukiwany		Łazienka		Centralne ogrzewanie		Gaz sieciowy	
l. mieszk.	%	l. mieszk.	%	l. mieszk.	%	l. mieszk.	%	l. mieszk.	%
3 057	96,3	3 002	98,2	2 963	96,9	2 884	94,3	529	16,7

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS z 2013 r., Bank Danych Lokalnych.

Ogólnej oceny warunków mieszkaniowych dokonano w oparciu o dane dotyczące wyposażenia mieszkań w podstawowe instalacje techniczno-sanitarne. Zjawiskiem pozytywnym jest bardzo wysoki odsetek mieszkań (ponad 96%) posiadających dostęp do bieżącej wody z wodociągu i wyposażenia w ustęp splukiwany (98,2% mieszkań) w całej Gminie. Łazienkę posiada 96,9 % mieszkań. Z systemu ogrzewania centralnego korzystają lokatorzy ponad 94% wszystkich mieszkań na terenie Gminy, natomiast z gazu sieciowego – 16,7 % mieszkań. Podsumowując, ogólne warunki mieszkaniowe w gminie Stara Biała pod względem wyposażenia w instalacje techniczno-sanitarne są bardzo dobre.

6.3. Edukacja

Zadania własne gminy z zakresu edukacji publicznej realizowane są w gminie Stara Biała poprzez następujące placówki edukacyjne prowadzone przez samorząd gminny:

- 1) edukacji przedszkolnej:
 - a) Samorządowe Przedszkole im. Kornela Makuszyńskiego w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Wyszynie (Wyszyna 2),
 - b) Przedszkole w Nowych Proboszczewicach (ul. Floriańska 20),
 - c) oddział przedszkolny w Zespole Szkół w Maszewie Dużym (ul. Szkolna 14),
 - d) oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej w Starej Białej (Stara Biała 53);
- 2) szkolnictwa podstawowego:
 - a) Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Wyszynie (Wyszyna 2),
 - b) Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Starej Białej (Stara Biała 53),
 - c) Szkoła Podstawowa im. Władysława Stanisława Reymonta w Zespole Szkół w Maszewie Dużym (ul. Szkolna 14),
 - d) Szkoła Podstawowa w Zespole Szkół w Starych Proboszczewicach (ul. Floriańska 4);
- 3) szkolnictwa gimnazjalnego
 - a) Publiczne Gimnazjum im. Władysława Stanisława Reymonta w Zespole Szkół w Maszewie Dużym (ul. Szkolna 14),
 - b) Publiczne Gimnazjum w Zespole Szkół w Starych Proboszczewicach (ul. Floriańska 4).

Poza tym na terenie gminy funkcjonują dwie niepubliczne placówki przeznaczone dla najmłodszych: Przedszkole Niepubliczne Zgromadzenia Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia „Miłosierdzie” w Białej (ul. Henryka Sienkiewicza 18) oraz Niepubliczny Punkt Przedszkolny „Misiowy Ogródek” w Mańkowie (ul. Chabrowa 1).

Fot. 10. Budynek Zespołu Szkół w Maszewie Dużym. Fot. G. Ferliński.

Fot. 11. Budynek Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Wyszynie. Fot. G. Ferliński.

W gminie Stara Biała brak jest szkół takich jak licea, technika czy szkoły zawodowe. Uczniowie korzystają z placówek zlokalizowanych w pobliskich miastach, czyli przede wszystkim w Płocku.

Edukacja na poziomie szkolnictwa ponadgimnazjalnego w gminie Stara Biała realizowana jest przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Płocku, Instytut Nauk Ekonomicznych i Informatyki (Nowe Trzepowo 55). Osoby chcące rozwijać się w innym kierunku, niż oferuje w/w placówka kształcą się w różnych ośrodkach na terenie całego kraju.

Ogólna liczba uczniów w latach 2009-2012 utrzymywała się na podobnym poziomie ok. 1 000 uczniów. W 2013 r. liczba uczniów spadła do 922.

Tab. 35. Liczba uczniów w placówkach edukacyjnych na terenie gminy Stara Biała w latach 2009-2013.

Lp.	Rodzaj placówki dydaktycznej	Liczba uczniów				
		2009	2010	2011	2012	2013
1.	Szkoły podstawowe	673	621	612	598	617
2.	Gimnazja	370	393	364	350	305
Razem:		1 043	1 014	976	948	922

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS z lat 2009 - 2013, Bank Danych Lokalnych.

W zakresie wyposażenia placówek szkolnych w komputery, w roku 2012 r. jak podaje GUS wszystkie szkoły podstawowe i gimnazjalne wyposażone są w komputery. Uczniowie tutejszych szkół mogą korzystać z przyszkolnych obiektów sportowych.

Na terenie Gminy organizowany jest dowóz dzieci do szkół podstawowych oraz gimnazjum.

6.4. Ochrona zdrowia

Świadczone na terenie Gminy usługi z zakresu opieki zdrowotnej zaspokajają potrzeby mieszkańców wyłącznie w zakresie opieki podstawowej. Na terenie Gminy działa Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „BIAŁA”, funkcjonujący w ramach dwóch ośrodków zdrowia: w Białej (ul. Jana Kazimierza 1) oraz Nowych Proboszczewicach (ul. Floriańska 7). W ośrodkach oferowana jest opieka z zakresu medycyny rodzinnej oraz chorób wewnętrznych. Ośrodki posiadają również punkt szczepień i punkt pobrania materiałów do badań.

W Maszewie Dużym zlokalizowana jest apteka, natomiast w Białej oraz Nowych Proboszczewicach 2 punkty apteczne.

Najbliższy szpital oraz stacja pogotowia ratunkowego znajdują się w Płocku. Tam też mieszkańcy Gminy mogą uzyskać dostęp do szerszego zakresu usług medycznych.

6.5. Opieka społeczna

W zakresie stacjonarnej pomocy społecznej na terenie Gminy działa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białej. Ośrodek realizuje zadania z zakresu:

- 1) pomocy społecznej;
- 2) świadczeń rodzinnych;
- 3) funduszu alimentacyjnego;
- 4) pomocy socjalnej dla uczniów;
- 5) przemocy w rodzinie;
- 6) wspierania rodziny i pieczy zastępczej;
- 7) ubezpieczeń zdrowotnych;
- 8) projektów realizowanych ze środków Unii Europejskiej (aktualnie w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na rzecz aktywnej integracji kobiet oraz wolontariatu w ośrodkach pomocy społecznej).

Tab. 36. Liczba osób korzystająca z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w latach 2009-2013.

Lata	2009	2010	2011	2012	2013
Gospodarstwa domowe korzystające z GOSP	248	240	224	233	229
Liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy GOPS	671	675	650	697	698

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

Liczba osób korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w ostatnich latach utrzymywała się na stosunkowo stałym poziomie (od 650 a 698 osób). Z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej korzystają zazwyczaj osoby w wieku produkcyjnym, które z powodu bezrobocia lub zbyt niskich dochodów nie dysponują wystarczającymi środkami na utrzymanie. Znaczną część korzystających z GOPS w Białej stanowią rodziny, dotkniętych bezrobociem, niezaradnością życiową, patologią.

Poza Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Gminie działają:

- 1) Dom Pomocy Społecznej w Brwilnie;
- 2) Dom Samotnej Matki w Białej;
- 3) Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Typu Rodzinnego w Nowym Bronowie.

W Gminie funkcjonuje Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Ponadto w Gminie realizowane są programy: Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (aktualnie na rok 2016), Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na 2016 r., Gminny Program profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną na lata 2011-2015 oraz Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Pomocy w Rodzinie dla Gminy Stara Biała. W dokumentach tych zostały szerzej omówione problemy, których dotyczą oraz wskazano kierunki radzenia sobie z nimi.

6.6. Działalność kulturalna

Działalność kulturalna koncentruje się głównie w szkołach, gdzie w ograniczonym zakresie prowadzone są zajęcia świetlicowe, wyrównawcze i pozalekcyjne. Aktywność kulturalna w Gminie przede wszystkim skupia się wokół działalności Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu. Ponadto wspierana jest przez Ochotnicze Straże Pożarne.

W Gminie działa Gminna Orkiestra Dęta, funkcjonująca w ramach GOKiS. Uświetnia ona swoimi koncertami m.in. wydarzenia gminne i kościelne, oraz odnosi sukcesy podczas przeglądów orkiestr dętych.

W Gminie odbywają się liczne przedsięwzięcia o charakterze kulturalno-integracyjnym, takie jak: Dożynki Gminne, Rajd „Brwileńska Ostoja” (rajd śladami miejsc pamięci narodowej), festyn „Powitanie lata”, kołędowanie w Święto Trzech Króli, Dzień Strażaka, odpusty parafialne, występy zapraszanych artystów.

W Gminie wydawany jest Informator Gminy Stara Biała „*Nasza Gmina*”. Informator redagowany jest przez zespół Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu. Mieszkańcy Gminy znajdują w nim m.in. informacje o ważniejszych wydarzeniach z Gminy i okolicy, w tym wydarzeniach kulturalnych.

Na obszarze Gminy funkcjonują świetlice wiejskie w: Dziarnowie, Bronowie-Zalesiu, Kamionkach oraz Włoczewie. Ponadto zaprojektowany został budynek świetlicy wiejskiej w Brwilnie.

Do czerwca 2015 r. Gmina Stara Biała razem z innymi 6 gminami powiatu płockiego należała do Lokalnej Grupy Działania „Stowarzyszenie Rozwoju Ziemi Płockiej” z siedzibą w Bielsku. Aktualnie Gmina należy do Lokalnej Grupy Działania „AKTYWNI RAZEM” z siedzibą w Łącku.

Gminna Biblioteka Publiczna

Na terenie gminy Stara Biała działa Gminna Biblioteka Publiczna. Siedziba Biblioteki zlokalizowana jest w miejscowości Biała. Biblioteka posiada także filię w Nowych Proboszczewicach. Księgozbiór Biblioteki w 2013 r. wynosił 19 531 woluminów. Biblioteka dysponuje 3 stanowiskami komputerowymi, dzięki którym oferuje bezpłatny dostęp do Internetu.

Biblioteka zapewnia dostęp do katalogu on-line, dzięki któremu mieszkańcy posiadający dostęp do Internetu bez wychodzenia z domu mogą m.in. sprawdzić, czy istnieje możliwość wypożyczenia interesującej ich pozycji.

Tab. 37. Czytelnicy Gminnej Biblioteki Publicznej.

Lata	2009	2010	2011	2012	2013
Liczba czytelników w ciągu roku	901	863	891	933	922
Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	14,7	14,7	13,2	12,3	14,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

6.7. Turystyka, sport i rekreacja

Obiekty sportowo-rekreacyjne na terenie Gminy obejmują:

- 1) przyszkolny kompleks boisk sportowych „Moje BOISKO – ORLIK 2012”, szkolne boisko do piłki nożnej oraz skatepark i ścieżkę botaniczną w Maszewie Dużym;
- 2) przyszkolną halę sportową i siłownię przy Szkole Podstawowej w Starej Białej;
- 3) salę gimnastyczną przy Zespole Szkół w Starych Proboszczewicach;
- 4) Centrum Sportowe „Wierzbica” w Nowych Proboszczewicach;
- 5) szkolne boisko przy Szkole Podstawowej w Wyszynie;
- 6) zespół rekreacyjno-sportowy w Białej;
- 7) szkolne place zabaw w Maszewie Dużym, Starych Proboszczewicach, Starej Białej i Wyszynie;
- 8) punkt edukacyjny w leśnictwie Brwilno.

Obiekty w Maszewie Dużym:

Szkolne boisko do piłki nożnej

Zmodernizowane w 2008 r. boisko do piłki nożnej posiada nawierzchnię trawiastą i wyposażone jest w instalację automatycznego nawodnienia boiska. Obiekt wyposażony jest w trybuny na 200 miejsc.

„Moje BOISKO – ORLIK 2012”

Na funkcjonujący od 2010 r. kompleks boisk składają się dwa boiska ze sztuczną nawierzchnią wraz z zapleczem szatniowo-sanitarnym. Boisko do piłki nożnej (30,0 x 62,0 m) posiada nawierzchnię typu „sztuczna trawa”, boisko wielofunkcyjne (19,1 x 32,1 m) natomiast nawierzchnię poliuretanową i może funkcjonować jako boisko do siatkówki, tenisa, badmintona lub koszykówki. Kompleks posiada oświetlenie, dzięki któremu z obiektów można korzystać również po zmroku. Obiekt jest pod stałą opieką animatora. Od godziny 16 udostępniany jest bezpłatnie wszystkim zainteresowanym mieszkańcom.

Skatepark oraz ścieżka botaniczna

Mieszkańcy Gminy w Maszewie Dużym mogą korzystać z jedyne w Gminie skateparku. Towarzyszą mu ścieżka botaniczna oraz dwa pola do gry w szachy z płyt betonowych.

Hala sportowa i siłownia przy Szkole Podstawowej w Starej Białej

W hali znajduje się pełnowymiarowe boisko do: piłki ręcznej (40,0 x 20,0 m), koszykówki (28,0 x 15,0 m) oraz siatkówki (18,0 x 9,0 m), przy czym możliwe jest podzielenie hali na trzy boiska do koszykówki i siatkówki. Obiekt posiada trybuny liczące 250 miejsc dla publiczności, 5 szatni z natryskami oraz mieszczący się wokół hali parking na 30 aut osobowych. Siłownia wyposażona jest w stanowiska serii ATLAS do ćwiczeń, bieżnię sportową oraz rowerek sportowy. Obiekty sportowe w Szkole Podstawowej w Starej Białej w godzinach przedpołudniowych służą uczniom szkoły, po zakończeniu zajęć istnieje możliwość ich wynajęcia. Częściowo w okresie wakacyjnym hala udostępniana jest nieodpłatnie dzieciom i młodzieży uczącej się.

Sala gimnastyczna przy Zespole Szkół w Starych Proboszczewicach

Sala gimnastyczna posiada wymiary 14,5 x 26,8 m. Mieści się na niej boisko do piłki siatkowej (18,0 m x 9,0 m), boisko do piłki nożnej, ręcznej, koszykowej (26,4 x 13,0 m) oraz bramki (3,0 x 2,0 m). Sala ćwiczeń ruchowych posiada wymiary 5,8 x 18,0 m. Po zakończeniu zajęć lekcyjnych w okresie od połowy września do końca maja istnieje możliwość wynajmu Sali.

Centrum Sportowe „Wierzbica” w Nowych Proboszczewicach

Na centrum sportowe składają się urządzenia sportowe wraz z obiektami zaplecza sanitarno-socjalnego. W jego skład wchodzi boiska: do piłki nożnej, gier zespołowych, kort tenisowy, bieżnia prosta, plac zabaw, ciągi pieszo-rowerowe, piesze i spacerowe, budynek sanitarno-socjalny oraz zagospodarowane zostały tereny zieleni i urządzono parking. Boisko do piłki nożnej (110,0x65,0m) posiada nawierzchnię naturalną trawiastą i towarzyszą mu trybuny (ławki) o pojemności od 484 do 504 miejsc siedzących oraz bieżnia prosta (60/100/110 m) posiadająca nawierzchnię poliuretanową. Boisko do gier zespołowych (strefa boisk o polu 46,0 x 30,0 m) posiada nawierzchnię poliuretanową i również znajdują się przy nim trybuny (ławki) o pojemności od 152 do 168 miejsc siedzących. Kort tenisowy posiada wymiary 23,8 x 11,0 m (pole gry). Plac zabaw wyposażony został w następujące urządzenia zabawowe: piaskownicę statek, piramidę linową, huśtawkę potrójną wyposażoną w siedzisko kołyską, siedzisko płaskie oraz elastyczne oraz bujak konik.

Zespół rekreacyjno-sportowy w Białej

Budowa zespołu zakończona została w 2013 r. W jego skład wchodzi boisko do piłki nożnej, na którym można grać również w koszykówkę, plac zabaw oraz ławki i parking.

Punkt edukacyjny w leśnictwie Brwilno

Punkt edukacyjny utworzony został w oddziale leśnym nr 107. W jego wyposażenie wchodzi duża wiata ze stołami, ławami, palenisko z rusztem oraz tablice i instalacje edukacyjne.

Na terenie Gminy zlokalizowane są także tereny służące lub mogące służyć jako rekreacyjno-sportowe, nie zostały one jednak w pełni zagospodarowane i doposażone do współczesnych standardów np. boisko przy Instytucie Nauk Ekonomicznych i Informatyki w Nowym Trzepowie, czy boisko w Bronowie-Zalesiu.

Fot. 12. Centrum Sportu „Wierzbica” w Nowych Proboszczewicach. Fot. G. Ferliński.

Ponadto w szkołach prowadzone są dodatkowe pozalekcyjne zajęcia sportowe skierowane dla dzieci i młodzieży np. zajęcia SKS, SKKT-PPK „Łazik”, koło taneczne, zajęcia z JUDO, wyjazdy na basen, zajęcia rekreacyjno-sportowe (aerobik) itd.

W Gminie organizowane są następujące cykliczne wydarzenia sportowe takie jak: Gminne Zawody Sportowo-Pożarnicze, Bieg Nordic Walking & Jogging „Brwileńska Ostoja” Trekking, Gminna Olimpiada Sportowa oraz festyny rodzinne. Funkcjonują tu dwa Ludowe Zespoły Sportowe: „Start” w Proboszczewicach oraz „Amator” w Maszewie Dużym.

Bogate walory przyrodniczo-krajobrazowe i kulturowe, zwłaszcza te związane z doliną Wisły, Skrwy Prawej oraz Wierzbicy oraz Brudzeńskim Parkiem Krajobrazowym stwarzają dogodne warunki do rozwoju turystyki. Celem turystów odwiedzających gminę Stara Biała może być:

- 1) wypoczynek aktywny w formie spływów kajakowych, wycieczek rowerowych i spacerów;
- 2) wypoczynek bierny w dolinie Wisły;
- 3) obiekty o walorach architektonicznych, kulturowych (dwory, parki, kościoły, młyny).

Przez Gminę przebiega kilka szlaków turystycznych:

1) szlaki uwzględnione w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego:

– szlak czerwony im. Bolesława Krzywoustego. Należy on do szlaków PTTK. Jest to szlak pieszy (na wybranych odcinkach nadaje się do uprawiania turystyki rowerowej), a jego całkowita długość wynosi 125,5 km. Biegnie z Kutna (stacji PKP) w woj. łódzkim, przez m.in. Gostynin, Jezioro Białe, Płock, Brwilno, Kobierniki, Sikórz, do Sierpca³⁸. Szlak dzieli się na dwa odcinki: 1a i 1b. Przez Gminę przebiega odcinek 1a liczący 65 km. Na trasie szlaku znajdują się zabytki, m.in.: kościoły, dwory, mogiły, oraz obiekty cenne przyrodniczo, w tym pomniki przyrody;

– szlak żeglarski Wisła - odcinek Płocki obejmuje gminy: m. Płock, Nowy Duninów, Stara Biała, Brudzeń Duży;

– szlak kajakowy Skrwa Prawa – tylko w niewielkim stopniu wkraczający w obszar Gminy, gdyż Skrwa Prawa wyznacza zachodnią granicę Gminy na krótkim, ok. 3,5 km odcinku. Szlak rozpoczyna się od Jeziora Skrwilno³⁹, a kończy ujściem Skrwy do zatoki Zalewu Włocławskiego (most w Murzynowie). Długość całego szlaku liczy 103,5 km;

2) inne szlaki i trasy:

– Mazowiecka droga świętego Jakuba (odcinek Warszawa – Włocławek) – fragment europejskiej sieci szlaków pielgrzymkowych (Drogi świętego Jakuba), związanych z pielgrzymkami do grobu św. Jakuba Apostoła w Santiago de Compostela (Hiszpania). Mazowiecka droga świętego Jakuba liczy 140 km, wiedzie od Warszawy do Mogilna, gdzie wkracza na Wielkopolską Drogę św. Jakuba;

– trasa konna w kompleksie Brwilno – 12-kilometrowa trasa, z kilkoma pętlami i 3 punktami wyjściowymi, udostępniona i oznakowana przez Nadleśnictwo Płock we współpracy z Brudzeńskim Parkiem Krajobrazowym;

– szlak kajakowy Wisła - szlak przeznaczony dla doświadczonych kajakarzy, na odcinku od Płocka do Włocławka, m.in. ze względu na niebezpieczne fale, uznawany jest za najbardziej niebezpieczny odcinek całego szlaku.

Poza szlakami w obszarze Gminy przez teren Nadleśnictwa Płock poprowadzona została ścieżka ornitologiczna w Brwilnie pn. „Ptasia ścieżka”. Jest to ścieżka długości ok. 4,5 km, częściowo przebiegająca również przez lasy w gminie Brudzeń Duży, wydzielona w oddziałach leśnych 115-118 oraz 121 do 125, na jej trasie zaplanowano 5 przystanków.

³⁸ W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego uwzględniony w granicach województwa mazowieckiego na odcinku (gminy): Gostynin, m. Gostynin, Łąck, Nowy Duninów, m. Płock, Stara Biała, Brudzeń Duży, Mochowo, Sierpc, m. Sierpc.

³⁹ W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego uwzględniony został na odcinku (gminy): Rościszewo, Sierpc, Szczutowo, Mochowo, Brudzeń Duży.

W *Planie zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego* zaproponowano wytyczenie nowych szlaków, których trasy częściowo pokrywają się z istniejącymi i projektowanym do tej pory szlakami:

- 1) „Velo Mazovia” – ponadregionalny szlak rowerowy;
- 2) „Wiślana Trasa Rowerowa” – ponadregionalny szlak rowerowy;
- 3) „szlak pasażerski im. Króla Stefana Batorego” – ponadregionalny szlak wodny.

Infrastruktura turystyczna na terenie Gminy jest słabo rozwinięta. Bazę noclegową, turystyczną i hotelarską tworzą ośrodki:

- „Dworek Stara Biała” w Starej Białej – wynajem pokoi, dostępna sala konferencyjna;
- „Hotel Podkowa” w Maszewie Dużym (ul. Zglenickiego) – hotel, restauracja oraz sala bankietowa;
- „Dom w sosnach” w Mańkowie – wynajem pokoi, dostępna sala bankietowa;
- „Kwatery Prywatne Kalimera” w Białej (u. Jana Kazimierza) – wynajem pokoi;
- „Kwatera Prywatna Alfa Quest” w Białej (ul. Kmicica) – wynajem pokoi;
- Agrokemping „Waldi” w Wyszynie – pokoje gościnne, pole namiotowe i kempingowe;
- prywatna stacja wodna oraz przystań rzeczna w Brwilnie.

6.8. Potrzeby i możliwości rozwojowe Gminy. Główne problemy i zagrożenia w zakresie sytuacji społeczno-gospodarczej

Jak pokazują dane statystyczne, gmina Stara Biała wydaje się być atrakcyjnym miejscem do zamieszkania i pracy. Świadczą o tym dodatnie wartości wskaźników przyrostu naturalnego, salda migracji, wzrost liczby mieszkańców, średni poziom bezrobocia, utrzymująca się na podobnym od lat poziomie wysoka liczba nowo rejestrowanych podmiotów gospodarczych. Utrzymanie się obserwowanego w ostatnich latach trendu wzrostowego w odniesieniu do liczby ludności traktować należy jako zjawisko korzystne, bowiem większa liczba mieszkańców wpływa na ogólny wzrost konsumpcji zarówno towarów jak i usług, przez co „napędza” rozwój różnych branż lokalnej gospodarki. Problemem jest z pewnością duży udział osób w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności - współczynnik obciążenia ekonomicznego w gminie Stara Biała wynosi aż 54%, co jest w pewnym stopniu odzwierciedleniem sytuacji krajowej. Wzrost ludności w wieku nieprodukcyjnym, powoduje zmniejszanie się zasobów pracy oraz generuje koszty utrzymania grup niepracujących (m.in. wzrost kosztów usług medycznych i opiekuńczych dla ludzi starych), co istotnie hamuje wzrost gospodarczy. Gmina Stara Biała jest o tyle w korzystnej sytuacji, że zjawisku „starzenia się ludności” towarzyszy dodatni przyrost rzeczywisty. Działania Gminy powinny skupiać się na utrzymaniu tego trendu poprzez stosowanie narzędzi zachęcających do osiedlania się młodych ludzi na terenie Gminy i zakładania rodzin (tworzenie miejsc pracy, podaż mieszkań komunalnych, polityka prorodzinna, promocja zewnętrzna i inne).

Działaniem priorytetowym powinno nadal być tworzenie korzystnych warunków dla rozwoju sektora małych i średnich przedsiębiorstw, rozwój funkcji usługowych i produkcyjnych wspomagających działalność rolniczą, zwłaszcza w obszarze wiejskim. Ze względu na lokalizację, panujące warunki glebowo-rolne oraz klimatyczne Stara Biała jest gminą o korzystnych dla rozwoju rolnictwa warunkach. Jednak by ten sektor gospodarki nadal przynosił dochody mieszkańcom i Gminie celowe jest wsparcie, zwłaszcza w zakresie systemu zarządzania, poszukiwania rynków zbytu i unowocześniania rolnictwa. Szansą rozwoju może być również rozwój rolnictwa ekologicznego.

Możliwości rozwoju lokalnej gospodarki opierają się również na walorach przyrodniczo-krajobrazowych oraz turystycznych Gminy. Aktualnie przyrodniczo-kulturowe walory Gminy wykorzystywane są w nieznacznym stopniu, zauważalny jest deficyt urządzeń i obiektów służących rozwojowi funkcji turystycznej.

Warunki życia w gminie Stara Biała oceniono jako dobre: warunki mieszkaniowe w zakresie wyposażenia w instalacje sanitarne są tutaj na wysokim poziomie, sieć placówek oświatowych rozwinięta jest na wystarczającym poziomie, potrzeby w zakresie podstawowej opieki medycznej, diagnostyki laboratoryjnej zaspokajane są na terenie Gminy. Słabo rozwinięte są jednak specjalistyczne usługi medyczne, do których bezpłatny dostęp mieliby wszyscy mieszkańcy Gminy. Problem ten w pewnym stopniu niweluje sąsiedztwo Płocka, w którym to mieszkańcy mogą skorzystać z bardziej wyspecjalizowanych usług. W związku z licznymi inwestycjami w ostatnich latach, za wystarczającą należy uznać bazę sportowo-rekreacyjną. Lokalizacja obiektów oświaty, obiektów sportowo-rekreacyjnych oraz podstawowych usług odpowiada strukturze przestrzennej rozmieszczenia ludności w miejscowościach.

Zaspokajanie przedstawione powyżej potrzeb rozwojowych może być realizowane m.in. za pośrednictwem sprawnego planowania przestrzennego. To w planach miejscowych wskazywane być powinny tereny o przeznaczeniu na usługi oświaty, kultury, opieki zdrowotnej, usługi sportu i rekreacji, zieleń urządzoną. Wymóg zachowania zgodności przewidywanych rozwiązań planu miejscowego z ustaleniami Studium podkreśla rolę Studium w kreowaniu polityki przestrzennej Gminy spójnej w odniesieniu do całego obszaru Gminy.

7. Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia

Występujące zagrożenia

Podstawowe zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia, a także zdrowia, mogące wystąpić w obszarze Gminy obejmują zagrożenia naturalne (pożary, osuwiska, wichury, podtopienia i powodzie), związane z funkcjonowaniem systemów transportowych (tzw. zagrożenia komunikacyjne obejmujące wypadki drogowe, kolizje, wypadki kolejowe i inne) oraz występowaniem zakładów o dużym (PKN ORLEN przy granicy z miastem Płock i w Płocku) i zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii (Przedsiębiorstwo Gazyfikacji Bezprzewodowej „ZALGAZ” w Bronowie-Zalesiu), stwarzających zagrożenie pożarowe, wybuchowe i toksyczne. Z funkcjonowaniem systemów transportowych związane jest również zagrożenie polegające na prawdopodobieństwie wystąpienia awarii związanych z transportem ładunków niebezpiecznych przewożonych drogą kolejową oraz drogami kołowymi o znaczeniu ponadlokalnym. Ewentualne katastrofy chemiczno-ekologiczne mogą spowodować trudne do oszacowania szkody w środowisku przyrodniczym oraz mieniu i odbić się na zdrowiu ludności.

Innym rodzajem zagrożeń dla bezpieczeństwa mieszkańców są rozboje, kradzieże, oszustwa finansowe.

Instytucje związane z ochroną ludności i jej mienia

Ochrona ludności obejmuje zapewnienie zdrowia i życia ludzi, bezpieczeństwa obywateli oraz porządku publicznego, ochronę mienia i środowiska, a także pomoc w trudnych sytuacjach po ich wystąpieniu. Na obszarze gminy realizacja zadań z zakresu porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej należy do zadań własnych gminy. Wykonywanie ich należy do wójta, jako organu wykonawczego gminy, przy wsparciu instytucji wyspecjalizowanych w zapewnianiu bezpieczeństwa, jak np. Policja, Państwowa i Ochotnicza Straż Pożarna, Siły Zbrojne oraz inne służby i inspekcje. Na terenie gminy Stara Biała instytucjami takimi są:

- 1) Posterunek Policji w Starej Białej w Płocku;
- 2) osiem jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych:
 - a) OSP w Bronowie-Zalesiu;
 - b) OSP w Brwilnie;
 - c) OSP w Dziarnowie;
 - d) OSP w Kamionkach;
 - e) OSP w Maszewie;
 - f) OSP w Proboszczewicach;

- g) OSP w Starej Białej;
- h) OSP w Wyszynie.

Jednostka w Starej Białej włączona jest do Krajowego Systemu Ratownictwa Gaśniczego. Wszystkie jednostki wyposażone są w podstawowy sprzęt ratowniczo-gaśniczy.

Fot. 13. Budynek Ochotniczej Straży Pożarnej w Starej Białej. Fot. G. Ferliński.

8. Stan prawny gruntów

Właścicielem większości gruntów w Gminie są osoby fizyczne. Pozostałe grunty stanowią własność: Skarbu Państwa, Gminy, stowarzyszeń, kościoła i związków wyznaniowych, spółek prawa handlowego, a także innych podmiotów.

W roku 2014 Gmina Stara Biała posiadała łącznie 238,4234 ha gruntów (2,15 % pow. Gminy). Niemal połowa gruntów, bo aż 46,2 % zajęta była pod drogi. Problemem jest nieuregulowany stan prawny prawie 40% gruntów będących w posiadaniu Gminy.

Tab. 38. Stan mienia komunalnego za 2014 r. w gminie Stara Biała.

Nieruchomości gruntowe	Powierzchnia [ha]	Udział w gruntach stanowiących mienie gminy Stara Biała [%]
Grunty zabudowane, tereny zielone oraz grunty pozostałe	20,3300	8,5
Grunty oddane w użytkowanie wieczyste	16,7177	7,0
Grunty zajęte pod drogi	110,0569	46,2
Grunty o nieuregulowanym stanie prawnym	89,3571	37,5
Użytkowanie wieczyste na gruntach Skarbu Państwa	1,9617	0,8
Razem:	238,4234	100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji o stanie mienia za rok 2014 (załącznik Nr 3 do Zarządzenia Wójta Gminy Stara Biała Nr 17.2015 z dnia 27 marca 2015 r.)

W ciągu ostatnich 5 lat Gmina nabyła 634 działki o łącznej powierzchni 56,6664 ha. W okresie tym gminny zasób mienia w wyniku sprzedaży prawa własności lub użytkowania wieczystego, zwrotu na rzecz byłych właścicieli, zbycia w trybie bezprzetargowym, przeniesienia prawa własności na rzecz spółki Gospodarka Komunalna „Stara Biała” Sp. z o.o. zmalał o 39 działek o łącznej powierzchni 4,073 ha.

Tab. 39. Grunty nabyte w latach 2010-2014 przez gminę Stara Biała.

Rok	Powierzchnia nabytych działek [ha]					Razem
	2010	2011	2012	2013	2014	
Działki nabyte w drodze darowizny od osób fizycznych	3,8880	2,5045	0,5646	0,6515	0,6106	8,2192
Działki nabyte w drodze zakupu od osób fizycznych	0,1106	0,2251	0,0663	0,8412	0,3402	1,5834
Działki nabyte z mocy prawa	14,3742	1,4045	14,7785	3,4209	0,1766	34,1547
Działki nabyte przez zasiedzenie	0,0	3,9100	0,0	0,0	5,8838	9,7938
Rozwiązanie umowy sprzedaży/wieczystego użytkowania	1,9553	0,9600	0,0	0,0	0,0	2,9153
Razem:	20,3281	9,0041	15,4094	4,9136	7,0112	56,6664

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji o stanie mienia za lata 2010, 2011, 2012, 2013, 2014.

Gmina jest właścicielem: 4 budynków mieszkalnych, 12 budynków niemieszkalnych, 3 obiektów kubaturowych, 5 obiektów szkolnych, 4 obiektów sportowych, 42,67 km infrastruktury drogowej.

Dwa spośród 3 obiektów kulturalnych i 2 spośród 4 obiektów sportowych zostały zagospodarowane poprzez oddanie w dzierżawę, najem i użyczenie. Na zasoby mieszkaniowe Gminy składa się 48 lokali mieszkalnych (w 4 budynkach) o łącznej powierzchni użytkowej 2 589,09 m², wyszczególniono je w rozdz. 5.2.

Zakłada się, że rozwój obiektów stanowiących realizację inwestycji celu publicznego nie będzie wymagał pozyskania nieruchomości. Potrzeby rozwoju Gminy wymagają pozyskania części gruntów nie stanowiących własności gminy Stara Biała, głównie na potrzeby inwestycji związanych z rozbudową urządzeń infrastruktury technicznej, m.in. budową i przebudową dróg, a także sieci uzbrojenia terenu.

9. Obiekty i tereny podlegające ochronie na podstawie przepisów odrębnych

Tereny zamknięte

Na mocy decyzji Nr 3 Ministra Infrastruktury z dnia 24 marca 2014 r. *w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych*, zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu prawa geodezyjnego i kartograficznego, tereny kolejowe w granicach Gminy, uznane zostały za tereny zamknięte ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa w związku z przebiegiem linii kolejowej relacji Kutno – Płock – Brodnica. Obejmują one następujące działki na terenie Gminy Stara Biała: obr. Bronowo Nowe: dz. nr ew. 11; obr. Bronowo Zalesie: dz. nr ew. 79,150; obr. Ogorzelice: dz. nr ew. 12, obr. Proboszczewice Nowe: dz. nr ew. 123; obr. Trzepowo Nowe: dz. nr ew. 21/2, 21/6, 21/7, 21/8, 21/9, 21/10, 21/11, 21/12, 21/13, 21/14, 21/19, 21/20, 21/21, 21/22, 21/23, 21/24, 21/25, 21/26, 21/27, 21/28. Strefy ochronnej terenów zamkniętych nie wyznaczono.

Pozostałe obiekty i tereny podlegające ochronie

Ochroną na terenie Gminy objęte są:

- 1) obiekty wpisane do rejestru zabytków – na mocy przepisów odrębnych z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami opisane w rozdz. 4.2.1;
- 2) Rezerwat Brwilno, Nadwiślański Obszar Chronionego Krajobrazu, Brudzeński Park Krajobrazowy, użytki ekologiczne, pomniki przyrody – na mocy przepisów odrębnych z zakresu ochrony przyrody opisane w rozdz. 3.12;
- 3) grunty rolne i leśne – na mocy przepisów odrębnych z zakresu ochrony gruntów rolnych i leśnych;
- 4) obszary osuwania się mas ziemnych – na mocy przepisów odrębnych z zakresu prawa geologicznego i górniczego;
- 5) tereny i obszary górnicze – na mocy przepisów odrębnych z zakresu prawa geologicznego i górniczego;
- 6) obszary szczególnego zagrożenia powodzią – na mocy przepisów odrębnych z zakresu prawa wodnego.

10. Stan systemu komunikacyjnego

10.1. Elementy systemu komunikacyjnego o znaczeniu ponadlokalnym

Sieć komunikacyjna zapewniająca ponadlokalne połączenia w gminie Stara Biała jest bardzo dobrze rozwinięta. Przebiegają tędy:

- 1) **linia kolejowa nr 33** relacji Kutno – Brodnica, przecinająca wschodnią część Gminy;
- 2) **droga krajowa nr 60**, relacji Łęczyca (Topola Królewska) – Płock – Ostrów Mazowiecka, przebiegająca przez niewielki południowo-wschodni fragment gminy, zaliczana do klasy technicznej „GP”;
- 3) **droga wojewódzka**, zaliczana do klasy technicznej „G”: **nr 559** relacji Lipno – Brudzeń Duży – Srebrna – gr. Miasta Płock;
- 4) **drogi wojewódzkie**, zaliczane do klasy technicznej „Z”:
 - a) **nr 540** relacji Bielsk – Proboszczewice – Kamionki – Sikórz,
 - b) **nr 555** relacji Srebrna – Kobierniki – Siecień – Murzynowo,
 - c) **nr 562** relacji Dobrzyń – Brwilno – gr. Miasta Płock;
- 5) **droga powiatowa** zaliczana do klasy technicznej „G”: nr 5201W relacji gr. miasta (Płock) – Zągoty – Bonisław;
- 6) **drogi powiatowe** zaliczane do klasy technicznej „Z”:
 - a) nr 2903W relacji Brudzeń Duży – Karwosieki – Nowe Proboszczewice,
 - b) nr 2907W relacji Wyszyna – Ułaszewo,
 - c) nr 2909W relacji Nowe Trzepowo – Bronowo-Zalesie,
 - d) nr 2910W relacji Bronowo-Zalesie – gr. Gminy – Ciachcin,
 - e) nr 2918W relacji Biała – Dziarnowo – Proboszczewice,
 - f) nr 3704W relacji PKP Gozdowo – Golejewo – Proboszczewice,
 - g) nr 5205W relacji (Płock) gr. Miasta – Draganie – Proboszczewice,
 - h) nr 6905W relacji Parzeń – Kamionki – Stara Biała – gr. Miasta (Płock);
- 7) **droga powiatowa zaliczana do klasy technicznej „L”**: nr 2908W relacji Srebrna – Draganie.

Przez wschodnią część, w przebiegu niemal południkowym, na odcinku ok. 2 km w granicach gminy (fragment linii kolejowej wybiega w obszar gminy Bielsk) , przebiega linia kolejowa, umożliwiająca połączenie pomiędzy Kutnem a Brodnicą. W miejscowości Nowe Trzepowo zlokalizowana jest stacja kolejowa Płock Trzepowo, a w Nowych Proboszczewicach przystanek kolejowy Proboszczewice Płockie. Od linii kolejowej odbiega bocznica, prowadząca do terminalu kolejowego Polskiego Koncernu Naftowego Orlen S.A.

Droga krajowa nr 60 przebiega przez peryferyjną, południowo-wschodnią część Gminy – w granicach Gminy jest to odcinek o długości ok. 1,1 km. Stan nawierzchni drogi jest dobry.

Droga wojewódzka nr 562 biegnie w południowo-zachodniej części Gminy na odcinku długości 5,958 km. Przebiega wzdłuż doliny Wisły, przez miejscowości Maszewo oraz Brwilno. Łączy drogę krajową nr 67 w m. Szpetel Górny (woj. kujawsko-pomorskie) z drogą wojewódzką nr 559 w Płocku. Droga wojewódzka nr 559 biegnie w południowo-zachodniej części Gminy w kierunku północny zachód – południowy wschód. Jej długość w granicach Gminy wynosi 7,447 km. Łączy drogę krajową nr 67 w Lipnie (woj. kujawsko-pomorskie) z drogą krajową nr 60 w Płocku. Droga wojewódzka nr 555, łącząca drogę wojewódzką nr 559 w miejscowości Srebrna z drogą wojewódzką nr 562 w miejscowości Murzynowo w gm. Brudzeń Duży, przebiega przez Gminę na odcinku 3,066 km. Droga wojewódzka nr 540, łącząca drogę wojewódzką nr 559 w miejscowości Sikórz z drogą krajową nr 60 w miejscowości Bielsk, w granicach gminy liczy 8,329 km. Biegnie w kierunku południowy zachód – północny wschód. Drogi wojewódzkie w granicach gminy posiadają łączną długość 24,827 km.

Drogi powiatowe na terenie Gminy posiadają łączną długość 45,378 km. Niektóre z dróg powiatowych (nr 6905W, nr 5205W, nr 5201W nr 2918W) zapewniają połączenia w kierunku północ-południe, łącząc tym samym drogi wojewódzkie. Stan nawierzchni dróg wojewódzkich oraz powiatowych jest dobry. Parametry techniczne części dróg nie odpowiadają wymaganym przepisami prawa dla dróg publicznych o ich klasie.

10.2. Wewnętrzny układ komunikacyjny

Komunikacja wewnętrzna Gminy funkcjonuje w oparciu o istniejącą sieć dróg gminnych i powiatowych. Ze względu na przebieg dróg wojewódzkich część ruchu wewnątrzgminnego prowadzona jest również po ich drodze. Przebieg dróg zaliczonych do kategorii dróg gminnych określony został w uchwałach Rady Gminy. Łączna długość dróg gminnych wynosi 62,31 km. Drogi gminne na terenie Gminy zaliczane są do klasy technicznej „L”.

Drogi gminne, na odcinkach o nawierzchni utwardzonej, reprezentują dobry stan techniczny. Niektóre z dróg gminnych wymagają urządzenia poprzez utwardzenie i budowę chodników oraz remontu nawierzchni i doprowadzenia do parametrów wymaganych w przepisach odrębnych dotyczących dróg publicznych.

Układ dróg Gminy uzupełniają drogi wewnętrzne pełniące funkcję dojazdową do istniejącej i rozwijającej się zabudowy oraz drogi stanowiące dojazd do pól uprawnych. Na ich sieć składa się 347 odcinków dróg wewnętrznych, których łączna długość wynosi 163,05 km, a powierzchnia 814,622 km². Są to drogi zarówno gruntowe jak i utwardzane, różnią się także szerokością pasa drogowego.

Tab. 40. Drogi gminne na terenie gminy Stara Biała.

L.p.	Numer drogi	Nazwa drogi (przebieg)	Długość [km]
1.	291301W	Stare Proboszczewice – Trzebuń – Dziegielewo	2,960
2.	291302W	Stare Proboszczewice – gr. gminy /Pęszyno/	1,078
3.	291303W	Dziarnowo – Miłodróż (Trzebuń)	1,587
4.	291304W	Stare Proboszczewice – Ogorzelice	2,125
5.	291305W	Stara Biała – Kowalewko – Kamionki	3,075
6.	291306W	Stara Biała – Stara Biała	2,080
7.	291307W	Dziarnowo – Bronowo Kmiece – Nowe Bronowo	3,660
8.	291308W	Stara Biała – Kowalewko	4,403
9.	291309W	Srebrna – Stara Biała	2,953
10.	291310W	Stare Draganie – Bronowo-Zalesie	2,735
11.	291311W	Wyszyna - Ludwikowo – Ułaszewo – Kobierniki	4,798
12.	291312W	Nowa Biała – Mańkowo – Wyszyna	4,198
13.	291313W	Nowe Trzepowo – gr. gminy /Żukowo/	1,333
14.	291314W	Maszewo Duże – Maszewo	1,410
15.	291315W	/Czachowo/ gr. gminy – Włoczewo	1,500
16.	291316W	Stacja PKP Proboszczewice – dr. woj. 540	0,279
17.	291317W	Maszewo Duże – Brwilno	2,050
18.	291318W	Srebrna – Kobierniki – dr. woj. nr 555	2,011
19.	291319W	Wyszyna – Kobierniki – dr. woj. nr 555	1,156
20.	291320W	Kobierniki – gr. gminy /Sikórz/	0,925
21.	291321W	Srebrna – Kowalewko	1,205
22.	291322W	Kamionki – Włoczewo	2,600
23.	291323W	Trzebuń – gr. gminy /Czachowo/	1,275
24.	291324W	Kruszczewo – Nowe Proboszczewice	3,150
25.	291325W	/Dr. Pow. 6905W/ Stara Biała – Dziarnowo	2,668
26.	291326W	Nowe Trzepowo – Br. Sady – Bronowo-Zalesie	1,625
27.	291327W	/Dr. gm. 291310W/ Bronowo-Zalesie – dr. pow. 5201W – gr. gminy /Żukowo/	1,675
28.	291328W	/Dr. pow. 5201W/ Bronowo-Zalesie – gr. gminy /Tchórz/	0,800
29.	291329W	/Dr. pow. 5201W/ Nowe Trzepowo – dr. Krajowa 60	1,000

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Stara Biała.

Tab. 41. Podział dróg gminnych i wewnętrznych w gminie Stara Biała wg rodzaju nawierzchni.

Lp.	Rodzaj nawierzchni	Długość dróg gminnych [km]	Długość dróg wewnętrznych [km]
1.	twarda bitumiczna	34,349	8,19
2.	betonowa	0,45	3,38
3.	z kostki	0,279	1,76
4.	brukowa	0,15	0,16
5.	łuczniowa	3,15	7,36
6.	gruntowa ulepszona żużlem lub żwirem	23,936	44,53
7.	gruntowa naturalna	0,0	97,67
8.	Razem:	62,314	163,05

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Stara Biała.

Łączna długość ścieżek pieszo-rowerowych na terenie całej Gminy wynosi ok. 1,915 m⁴⁰. Ścieżki pieszo-rowerowe zlokalizowane są w miejscowościach Biała (ok. 540 m, droga powiatowa nr 6905W), Brwilno (ok. 545 m, droga gminna nr 291317W) oraz Maszewo Duże (ok. 830 m, droga wojewódzka nr 559) w ciągach dróg publicznych. Zważywszy na rosnące zainteresowanie komunikacją rowerową oraz duże natężenie ruchu kołowego, należy uznać, że ilość dróg rowerowych jest niewystarczająca.

10.3. Komunikacja zbiorowa

Komunikacja kolejowa

Przez wschodnią część Gminy przebiega normalnotorowa linia kolejowa nr 33, łącząca stację Kutno ze stacją Brodnica. Linia posiada południkowy przebieg i omija obręb Kruszczewo, na wysokości którego przebiega przez fragment gminy Bielsk. Łączna długość linii w granicach gminy wynosi ok. 2 km. Na terenie gminy Stara Biała w miejscowości Nowe Trzepowo zlokalizowana jest stacja Płock Trzepowo, a w Nowych Proboszczewicach przystanek Proboszczewice Płockie. Zatrzymują się na nich pociągi osobowe kursujące do Kutna – 5 połączeń (przez Płock – 7 połączeń) oraz Sierpca – 7 połączeń dziennie oraz linią tą kursują pociągi towarowe. Od linii kolejowej odbiega bocznicą, prowadząca do terminalu kolejowego Polskiego Koncernu Naftowego Orlen S.A.

Komunikacja autobusowa

Komunikacja zbiorowa, zapewniająca mieszkańcom połączenia w obrębie Gminy oraz regionu realizowana jest przez spółki PKS oraz prywatne linie BUS. Na terenie Gminy brak jest dworca autobusowego, jednak sieć połączeń jest dobrze rozwinięta. Przystanki autobusowe znajdują się na drodze krajowej nr 60, drogach wojewódzkich nr 540, 555, 559, 562, drogach powiatowych nr 2908W, 2918W, 6905W, 5201W, 5205W. Z przystanków zlokalizowanych na terenie Gminy dojechać można do: Bieżunia, Brwilna, Brudzenia Dużego, Gozdowa, Dobrzyń nad Wisłą, Łowicza, Łodzi, Płocka, Rempina, Sierpca i Tłuchowa.

Ponadto Gmina Stara Biała obsługiwana jest całorocznie przez płocką komunikację miejską, łączącą obszar gminy z miastem Płock oraz z gminami sąsiednimi: Bielsk, Gozdowo, Brudzeń Duży. Na teren Gminy dojeżdżają linie nr 1, 5, 6, 11, 16, 17, 18, 23.

Tab. 42. Obsługa gminy Stara Biała przez linie Komunikacji Miejskiej w Płocku.

Nr linii Komunikacji Miejskiej w Płocku	Miejscowości na terenie gminy Stara Biała obsługiwane przez linię	Nazwa gminy z którą linia zapewnia połączenie
1	Nowe Trzepowo, Bronowo-Zalesie	Płock, Bielsk, Gozdowo
5	Biała, Stara Biała, Srebrna, Kobierniki	Płock, Brudzeń Duży
6	Stare Proboszczewice, Nowe Proboszczewice, Ogorzelice, Kruszczewo, Bronowo Kmiece, Stare Draganie, Nowe Trzepowo	Płock, Gozdowo
11	Biała, Stara Biała, Dziarnowo	Płock
16	Biała, Stara Biała, Kamionki, Miłodróż, Stare Proboszczewice	Płock
17	Maszewo Duże, Mańkowo, Srebrna	Płock, Brudzeń Duży
18	Maszewo Duże, Mańkowo, Wyszyna	Płock
23	Maszewo, Brwilno	Płock, Brudzeń Duży

Źródło: opracowanie własne na podstawie rozkładu jazdy Komunikacji Miejskiej w Płocku, <http://www.kmplock.eu/rozklady/>.

⁴⁰ Na podstawie danych Urzędu Gminy Stara Biała, 2014 r.

10.4. Problemy związane z funkcjonowaniem układu komunikacyjnego

Zidentyfikowane problemy wynikające z funkcjonowania układu komunikacyjnego związane są z bezpieczeństwem poruszania się pieszych, rowerzystów i pojazdów kołowych, a także pogorszeniem jakości środowiska.

Źródłem potencjalnych zagrożeń oraz uciążliwości jest głównie droga krajowa oraz drogi wojewódzkie o dużym natężeniu ruchu prowadzące również ruch tranzytowy (szczególnie nr 559, rozcinająca gęsto zabudowane Maszewo Duże). Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w bezpośrednim sąsiedztwie dróg o dużym natężeniu ruchu wymagają zastosowania szczególnych środków bezpieczeństwa, takich jak: zastosowanie technologii ograniczających uciążliwości hałasu, wibracji, emisji. Konieczna może być również przebudowa dróg i wyprowadzenie ruchu kołowego poza tereny zabudowy. Szansą dla zwiększenia bezpieczeństwa i zmniejszenia uciążliwości komunikacyjnych w Maszewie Dużym jest zrealizowanie projektowanej drogi na granicy obrębów Biała Nowa i Maszewo Duże. Stałej poprawy i nadzoru wymaga stan techniczny dróg. Drogi o parametrach technicznych niedostosowanych do swojej rangi, wymagają przebudowy lub modernizacji. Problemem jest również mała ilość dróg rowerowych i niedostateczna ilość chodników lub poboczy w drogach o zwiększonym natężeniu ruchu (drogi powiatowe, wojewódzkie i krajowe) gwarantujących bezpieczne przemieszczanie się pieszym i rowerzystom.

Funkcjonowanie linii kolejowej nie stwarza szczególnych zagrożeń dla ruchu i życia mieszkańców, jest jednak źródłem emisji hałasu (aktualnie niewielkich ze względu na rzadkie kursowanie pociągów), która musi być uwzględniona w kształtowaniu zabudowy w otoczeniu linii lub poprzez zastosowanie odpowiednich zabezpieczeń akustycznych.

Drogi kołowe wyższej rangi (krajowa, wojewódzka, niektóre drogi powiatowe) mogą być źródłem hałasu przekraczającego wartości dopuszczalne. W związku z powyższym konieczne jest zwiększenie bezpieczeństwa na drogach oraz ograniczenie ich uciążliwości akustycznych poprzez przebudowę układu drogowego oraz realizację zabezpieczeń akustycznych.

11. Stan systemów infrastruktury technicznej

11.1. Gospodarka wodno-ściekowa

11.1.1. Zaopatrzenie w wodę

Gmina Stara Biała jest niemal w całości objęta siecią wodociągową – odsetek mieszkań posiadających dostęp do wody z sieci na koniec 2013 r. wynosił 96,3 %, z wodociągu korzystało prawie 82 % mieszkańców Gminy, natomiast łączna długość czynnej sieci rozdzielczej wynosiła 187,6 km (GUS). Na koniec 2014 r. długość sieci wodociągowej wynosiła 189,840 km. Proces wodociągowania Gminy można niemal uznać za zakończony – nowe linie wodociągowe budowane są głównie do nowopowstałych działek budowlanych.

Mieszkańcy Gminy zaopatrywani są w wodę z ujęć zlokalizowanych we wsiach: Biała, Kobierniki, Stare Proboszczewice oraz z jednego ujęcia położonego poza granicami Gminy w mieście Płock.

Ujęcia zaopatrują w wodę następujące miejscowości:

- 1) ujęcie w Białej – Biała, Stara Biała, Nowe Bronowo, Bronowo Kmiece, Bronowo-Zalesie, Dziarnowo, Nowe Draganie, Stare Draganie, Kamionki, Kowalewko, Kruszczewo oraz Nowe Trzepowo;
- 2) ujęcie w Kobiernikach – Kobierniki, Srebrna, Wyszyna, Mańkowo, Ułaszewo, Ludwikowo, Nowa Biała;
- 3) ujęcie w Starych Proboszczewicach – Nowe Proboszczewice, Stare Proboszczewice, Trzebuń, Włoczewo, Miłodróż;
- 4) ujęcie w Płocku – Maszewo Duże, Maszewo, Brwilno.

Wodociąg „Biała”, „Kobierniki” oraz wodociąg w Maszewie, są połączone, dzięki czemu odbiorcy wody z tych wodociągów w mniejszym stopniu narażeni są na ryzyko awarii.

W wieloletnim planie rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych będących w posiadaniu Gospodarki Komunalnej „Stara Biała” założono rozbudowę Stacji Uzdatniania Wody w Białej oraz budowę wodociągu długości ok. 5 km

z Białej do Maszewa Dużego, Maszewa i Brwilna, celem uniezależnienia się od dostaw wody od „Wodociągów Płockich”.

Dla gospodarstw nie posiadających dostępu do sieci wodociągowej źródłem zaopatrzenia w wodę są indywidualne studnie.

Wszystkie komunalne studnie głębinowe ujęć wód podziemnych bazują na warstwie wodonośnej z utworów czwartorzędowych. Dla wszystkich ujęć ustalono strefy ochrony bezpośredniej.

Poza wymienionymi ujęciami, na terenie Gminy znajdują się inne, niekomunalne ujęcia wód podziemnych. Większe z nich to ujęcia PKN ORLEN S.A. w Wyszynie i Białej, Mirol Sp. z o.o. w Ogorzelicach, ujęcie w byłym PGR w Srebrnej.

Tab. 43. Wyposażenie mieszkań w instalacje W 2013 r.

Wodociąg		Ustęp splukiwany		Łazienka		Centralne ogrzewanie		Gaz sieciowy	
l. mieszk.	%	l. mieszk.	%	l. mieszk.	%	l. mieszk.	%	l. mieszk.	%
3 057	96,3	3 002	98,2	2 963	96,9	2 884	94,3	529	16,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS (BDL).

11.1.2. Odprowadzanie ścieków komunalnych i ich oczyszczanie

Łączna długość czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy na koniec 2013 r. wynosiła 62,6 km, Na koniec 2014 r. zaś 62,956 km. W końcu 2013 r. korzystało z niej 5463 osób, czyli niecałe 48 % mieszkańców Gminy. W zasięgu sieci kanalizacyjnej znajdują się gospodarstwa domowe (lub ich część) w miejscowościach: Brwilno, Maszewo Duże, Mańkowo, Maszewo, Biała, Nowa Biała, Stara Biała, Nowe Proboszczewice, Ogorzelice w niewielkim stopniu Stare Proboszczewice oraz częściowo w Srebrnej.

Na terenie Gminy funkcjonują cztery oczyszczalnie ścieków: miejska w Maszewie, gminna w Nowych Proboszczewicach oraz dwie zakładowe, w Brwilnie i Srebrnej. Wszystkie oprócz oczyszczalni w Maszewie są oczyszczalniami mechaniczno-biologicznymi. Oczyszczalnia w Maszewie, posiadająca największą przepustowość, jest oczyszczalnią biologiczną, jedną z trzech na terenie powiatu płockiego z podwyższonym usuwaniem biogenów. Obsługuje ona zarówno aglomerację Płock (uchwała Nr 123/11 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 5 września 2011 roku) jak i teren Gminy.

Tab. 44. Oczyszczalnie ścieków w gminie Stara Biała.

Lokalizacja	Zarządzający	Typ oczyszczalni	Rodzaj oczyszczalni	Max projektowana przepustowość [m ³ /d]	Odbiornik	Rodzaj przyjmowanych ścieków
Brwilno	Dom Pomocy Społecznej im. bł. Abp. A.J. Nowowiejskiego w Brwilnie	zakładowa	mechaniczno-biologiczna	30,00	Wisła/639/	komunalne
Nowe Proboszczewice	Gospodarka Komunalna "Stara Biała" Sp. z o.o.	gminna	mechaniczno-biologiczna	200,00	Wierzbice/17,3/Skrwa/Wisła/8	komunalne
Maszewo	Wodociągi Płockie Sp. z o.o.	miejska	biologiczna	24 000,00	Wisła/638,8/	komunalne
Srebrna	Polski Koncern Naftowy ORLEN S.A.	zakładowa	mechaniczno-biologiczna	100,00	rów odpływowy/0,7/Wierzbica/Skrwa/	komunalne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wykazu dostępnego na stronie <http://www.wios.warszawa.pl/>, stan na koniec 2013 r.

Na koniec 2013 r. (GUS) na terenie Gminy funkcjonowało 61 przydomowych oczyszczalni ścieków, dwie zlewnie oraz 395 bezodpływowych zbiorników na nieczystości ciekłe. W gospodarstwach nie podłączonych do istniejącej zbiorczej kanalizacji ani nie posiadających przydomowej oczyszczalni ścieki gromadzone są w bezodpływowych zbiornikach na nieczystości ciekłe (tzw. „szambach”). Ścieki w nich zgromadzone są odbierane przez prywatne firmy prowadzące na terenie Gminy działalność z zakresu asenizacji. Nieszczelne zbiorniki na nieczystości ciekłe stanowią zagrożenie dla czystości wód powierzchniowych i podziemnych.

Ciągła rozbudowa sieci kanalizacji zbiorczej realizowana przez Gminę służyć ma niwelowaniu dysproporcji w rozwoju sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Aktualnie projektowane jest objęcie siecią kanalizacyjną kolejnych obszarów w Maszewie i Brwilnie oraz planowana jest budowa sieci kanalizacyjnej w Ludwikowie i Wyszynie.

W *Koncepcji spójnej gospodarki wodno-ściekowej dla Obszaru Funkcjonalnego Aglomeracji Płockiej* (projekt, 2015 r.) przewidziano realizację projektu „Kompleksowa gospodarka wodno-ściekowa na terenach OFAP o rozproszonej zabudowie” w ramach którego realizowana ma być „budowa przydomowych oczyszczalni ścieków”.

Fot. 14. Oczyszczalnia ścieków w Maszewie. Fot. A. Woźniak.

11.1.3. Odprowadzanie wód opadowych i roztopowych

Łączna długość sieci kanalizacji deszczowej na terenie gminy Stara Biała wynosi ok. 12 km. Kanały deszczowe wybudowane zostały w miejscowościach: Biała, Stara Biała, Nowe Proboszczewice, Stare Proboszczewice, Maszewo Duże, Mańkowo i Brwilno. Niemal wszystkie powstały w ramach realizowanych w ostatnich latach inwestycji drogowych. Wody opadowe, które nie spływają do kanalizacji deszczowej z terenów ulic spływają powierzchniowo do rowów przydrożnych, a następnie trafiają do gruntu, rzek i wód podziemnych. Wody na terenach zabudowy w obszarze wiejskim zagospodarowywane są w granicach własnej działki.

Tab. 45. Kanalizacja deszczowa w gminie Stara Biała.

Miejscowość	Długość kanalizacji deszczowej [m]
Maszewo Duże	3 416,41
Nowe Proboszczewice	2 750,4
Biała	1 852,95
Brwilno	1 633,95
Mańkowo	1 133,0
Stara Biała	722,5
Stare Proboszczewice	438,2
Razem:	11 947,41

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych urzędu gminy Stara Biała, stan na 2015 r.

11.2. Systemy energetyczne

11.2.1. Zaopatrzenie w ciepło

Na terenie Gminy nie ma centralnego systemu ciepłowniczego ani nie działają przedsiębiorstwa ciepłownicze. Zaopatrzenie w ciepło realizowane jest z lokalnych źródeł ciepła opalanych najczęściej węglem, miałem węglowym, w mniejszym stopniu gazem lub olejem opałowym. Budynki użyteczności publicznej oraz budynki wielorodzinne obsługiwane są przez lokalne kotłownie. Wśród obiektów użyteczności publicznej instalacje wykorzystującą olej opałowy posiadają: Urząd Gminy, ośrodek zdrowia (w Białej i Nowych Proboszczewicach), poczta w Białej oraz szkoła w Maszewie Dużym. Bank spółdzielczy w Białej i Szkoła Podstawowa w Starej Białej wyposażone są w instalacje gazu ziemnego. Szkoły w Wyszynie i w Starych Proboszczewicach ogrzewane są za pomocą węgla kamiennego⁴¹.

Niezbędne zadania inwestycyjne z zakresu gospodarki cieplnej obejmują głównie prace z zakresu termomodernizacji, tj. ocieplenia ścian zewnętrznych i stropów, wymiany okien, modernizacji systemów wentylacji oraz z zakresu budowy instalacji kolektorów słonecznych i ogniw fotowoltaicznych. Za działania efektywne należy uznać przeprowadzone w ostatnich latach prace inwestycyjne z zakresu termomodernizacji budynków i modernizacji systemów grzewczych w niektórych budynkach użyteczności publicznej (budynek Urzędu Gminy, szkół podstawowych w Starych Proboszczewicach i w Maszewie Dużym, świetlicy w Kamionkach).

W *Strategii Efektywności Energetycznej dla Obszaru Funkcjonalnego Aglomeracji Płockiej (projekt)* wśród 35 obiektów uzupełniających w projekcie „poprawy wykorzystania energii cieplnej w budynkach użyteczności publicznej” wskazano 4 obiekty z obszaru gminy Stara Biała: Stację Uzdatniania Wody w Białej, Stację Uzdatniania Wody w Starych Proboszczewicach, budynek mieszkalny w Ogorzelicach (nr 107) oraz szkołę wraz z salą gimnastyczną w Starej Białej.

11.2.2. Zaopatrzenie w gaz

Na koniec 2014 r. w Gminie długość czynnej sieci gazowej wynosiła 86,87 km, w tym czynnej sieci rozdzielczej 48,2 km, a przesyłowej 38,65 km. Gaz dostarczany był do 803 odbiorców (aktualnie 991), z czego 711 wykorzystywało gaz do ogrzewania mieszkania. W końcu 2014 r. z gazu z sieci korzystało 2843 osób, czyli ok. 25% mieszkańców Gminy.

Realizacja zaopatrzenia mieszkańców w gaz odbywa się poprzez sieć gazociągów średniego ciśnienia, w których zasięgu pozostają wsie (lub ich części): Stara Biała, Nowa Biała, Biała, Mańkowo, Maszewo Duże, Wyszyna, Maszewo, Ludwikowo oraz Brwilno.

Gospodarstwa bez dostępu do sieci do celów bytowych wykorzystują gaz z butli gazowych dostępnych w punktach wymiany lub dowożonych do odbiorców.

Przez teren gminy Stara Biała przebiegają gazociągi wysokiego ciśnienia:

- 1) 3 gazociągi Rembelszczyzna – Gustorzyn (700 DN, 2 x 500 DN, gazociąg krajowy magistralny),
- 2) 1 gazociąg do Rafinerii PKN Orlen (400 DN),
- 3) 1 gazociąg Bronowo-Zalesie – Sierpc (300 DN),
- 4) 1 gazociąg Bronowo-Zalesie – Płock (150 DN),
- 5) 1 gazociąg Srebrna – Płock (125),

W miejscowości Srebrna zlokalizowana została stacja redukcji gazu 1-szego stopnia.

11.2.3. Zaopatrzenie w sieć elektryczną

Sieć dystrybucyjna

Operatorem sieci dystrybucyjnej, zapewniającej zaopatrzenie w energię elektryczną jest Energa – Operator S.A. Energia doprowadzana jest napowietrznymi liniami 15 kV.

⁴¹ za: Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy Stara Biała na lata 2010- 2015 (2010 r.)

Przez teren Gminy przebiegają napowietrzne elektroenergetyczne linie o napięciu 110 kV relacji: Płock (Kruszczewo) – Sierpc, Płock (Kruszczewo) – Maszewo, Płock (Kruszczewo) – PKN ORLEN S.A. (dwie linie, w tym jedna dwutorowa), Płock (Kruszczewo) – Podolszyce (dwie linie, w tym jedna dwutorowa), Płock (Kruszczewo) – Raciążz wybiegające ze stacji elektroenergetycznej 400/110 kV Płock (Kruszczewo) oraz 3 linie przecinające południowo-wschodni skraj Gminy (obr. Trzepowo Nowe) relacji Płock – Podolszyce.

Planowa jest budowa elektroenergetycznej linii kablowej o napięciu 110 kV wraz z siecią teleinformatyczną relacji Żuromin – Płock. Linia przebiega przez północno-wschodnią część Gminy (obr. Ogorzelice i Kruszczewo) i biegnie do stacji elektroenergetycznej 400/110 kV Płock (Kruszczewo).

Elektroenergetyczne sieci przesyłowe

Przez teren gminy Stara Biała przebiegają napowietrzne elektroenergetyczne linie przesyłowe o napięciu 400 kV relacji:

- 1) Ołtarzew – Płock (Kruszczewo) (wg PZPW: Mościska – Płock Kruszczewo);
- 2) Płock (Kruszczewo) – Grudziądz (Węgrowo);
- 3) Rogowiec – Płock (Kruszczewo).

W granicach Gminy planowana jest realizacja linii przesyłowych:

- 1) o napięciu 400 kV relacji Płock (Kruszczewo) – Olsztyn Mątki;
- 2) o napięciu 400 kV od Elektrowni Gazowo-Parowej na terenie Zakładu Produkcyjnego PKN ORLEN S.A. w Płocku do stacji elektroenergetycznej 400/110 kV Płock (Kruszczewo).

W miejscowości Kruszczewo zlokalizowana jest stacja elektroenergetyczna Płock o napięciu 400/110 kV. Stacja eksploatowana jest przez Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. oraz ENERGA Operator S.A. Oddział w Płocku. Do rozdzielni wprowadzone są wszystkie linie o napięciu 400 kV. Planowa jest rozbudowa ww. stacji elektroenergetycznej.

Bieżąca konserwacja i rozbudowa urządzeń zaopatrzenia w energię elektryczną, zarówno z zakresu sieci przesyłowych jak i dystrybucyjnych realizowana jest przez właściwych operatorów sieci.

11.2.4. Odnawialne źródła energii

Gmina posiada korzystne warunki dla rozwoju energetyki opartej o odnawialne źródła energii, m.in.: wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalnej oraz energii otrzymywanej z biomasy i biogazu. Potencjał Gminy obecnie wykorzystywany jest w bardzo niewielkim zakresie. W pojedynczych przypadkach mieszkańcy decydują się indywidualnie na wykorzystanie pomp ciepła lub zainstalowanie kolektorów słonecznych. W oczyszczalni ścieków w Maszewie oraz Zakładzie Utylizacji Odpadów Komunalnych (ZUOK) w Kobiernikach funkcjonują instalacje pozyskiwania biogazu.

W „Strategii Efektywności Energetycznej dla Obszaru Funkcjonalnego Aglomeracji Płockiej” (projekt 2015) wskazano budowę instalacji fotowoltaicznej na potrzeby Centrum Sportowego „Wierzbica” w Nowych Proboszczewicach do potencjalnego udziału w projekcie „wytworzenie energii elektrycznej/ciepłej dla budynków użyteczności publicznej z wykorzystaniem zasobów źródeł odnawialnych w OFAP. Zaś w projekcie *Planu gospodarki niskoemisyjnej gminy Stara Biała na lata 2015-2020* przewidziano m.in. budowę instalacji fotowoltaicznej na potrzeby Centrum Sportowego „Wierzbica” oraz budowę elektrowni fotowoltaicznej na terenie ZUOK w Kobiernikach.

11.2.5. Rurociągi przesyłowe

Przez centralną część Gminy, w przebiegu nawiązującym do południkowego, przebiegają dalekosiężne rurociągi naftowe – dwa ropociągi Adamowo – Płock (DN 600, DN 800), stanowiące wschodni odcinek rurociągu „Przyjaźń”. Przez obszar Gminy przebiega również rurociąg paliwowy (DN 300) Płock – Nowa Wieś Wielka (Bydgoszcz). Ponadto w granicach Gminy zlokalizowany jest gazociąg etylenu Płock – Włocławek.

Z przebiegiem wymienionych wyżej rurociągów wiąże się konieczność zachowania odpowiednich dla nich stref bezpieczeństwa wynikających z przepisów odrębnych.

11.3. Gospodarka odpadami

Dokumentem prawnym regulującym gospodarkę odpadami w Gminie jest uchwała Nr 102/X/15 z dnia 30 grudnia 2015 r. w sprawie *uchwalenia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Stara Biała*. Kwestie gospodarki odpadami regulowane są również w *Wojewódzkim Programie Gospodarki Odpadami dla Mazowsza na lata 2012-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2023*.

W granicach Gminy w Kobiernikach funkcjonuje Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych. W jego skład wchodzi mechaniczno-biologiczna instalacja przetwarzania odpadów zmieszanych (MBP), składowisko odpadów komunalnych (ze statusem wypełnionego) oraz stacja demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji. Zakład posiada cztery zamknięte kwatery, aktualnie budowana jest piąta kwatera.

W zakresie rozwoju infrastruktury związanej z gospodarką odpadami, zgodnie z ustaleniami *Wojewódzkiego planu gospodarki odpadami dla Mazowsza (2012 r.)*, zgodnie z uchwałą Nr 212/12 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 22 października 2012 r. w sprawie wykonania Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami dla Mazowsza na lata 2012-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2023 (z późn. zm.) Zakład Utylizacji Odpadów w Kobiernikach należy do Regionalnych Instalacji Przetwarzania odpadów komunalnych - mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów zmieszanych. Ponadto do czasu uruchomienia regionalnych instalacji, ZUOK jest instalacją zastępczą dla instalacji przetwarzania odpadów zielonych i bioodpadów (kompostowani) oraz składowisk odpadów powstających w procesie MBP i pozostałości z sortowania (składowisk).

W Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami dla Mazowsza (2012 r.) wskazano budowę kwatery o pojemności 517 775 m³ na składowisku odpadów Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych w Kobiernikach. Ponadto zauważono, że wśród planowanych inwestycji zgłoszona została rozbudowa lub budowa nowych instalacji, w tym budowa Zakładu Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych w Kobiernikach, a realizacja tego przedsięwzięcia uzależniona jest od wyników analizy dokonanej w oparciu o dane zamieszczone w WPGO. Budowa instalacji termicznego przekształcania odpadów komunalnych w regionie płockim wskazana jest również w zaleceniach Krajowego Programu Gospodarki Odpadami 2014.

11.4. Telekomunikacja. Informatyzacja

Mieszkańcy Gminy posiadają dostęp do sieci telefonicznej stacjonarnej oraz komórkowej. Gmina w całości jest objęta zasięgiem sieci telefonii komórkowej. Znajdują się tutaj cztery stacje bazowych telefonii komórkowych: w Nowych Proboszczewicach, Kamionkach, Starym Draganiu i Kobiernikach. Ponadto urządzenia telefonii komórkowej zamontowane zostały na budynku kościoła w Maszewie Dużym.

Przez obszar Gminy przebiega kabel telekomunikacyjny światłowodowy relacji Płock-Włocławek.

W województwie mazowieckim realizowany jest program „Internet dla Mazowsza” („IDM”). W ramach programu w Gminie wyznaczono przebieg nowych sieci: współbieżnej (dystrybucyjna oraz szkieletowa łącznie) oraz dystrybucyjnej, a także węzła internetowego.

11.5. Główne problemy i możliwości rozwoju infrastruktury technicznej

Dobrze rozwiniętym i stale rozbudowywanym elementem infrastruktury jest sieć wodociągowa, która swym zasięgiem obejmuje niemal cały obszar Gminy. Sieć wodociągowa funkcjonuje w oparciu o ujęcia wód zlokalizowane na terenie Gminy oraz jednego ujęcia w Płocku. Należy dążyć do zapewnienia zaopatrzenia w całości z ujęć zlokalizowanych na terenie Gminy.

Sieć kanalizacji sanitarnej Gminy jest dużo słabiej rozwinięta w stosunku do sieci wodociągowej. Należy dążyć do rozbudowy istniejącej sieci kanalizacyjnej celem objęcia jak największej liczby gospodarstw, szczególnie tam gdzie występuje gęsta zabudowa (lub planowany jest jej rozwój) i budowa nowych instalacji byłaby także uzasadniona ekonomicznie. W gospodarstwach niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej ścieki odprowadzane są do przydomowych oczyszczalni ścieków lub (w większości) do zbiorników na nieczystości ciekłe, które dość często są nieszczelne, przez co mogą stanowić źródło zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych. Możliwości budowy sieci kanalizacji sanitarnej w obszarach z rozproszoną zabudową są ograniczone.

Słabo rozbudowany kanałowy system odprowadzania wód opadowych w Gminie skutkuje odprowadzaniem zanieczyszczonych wód opadowych i roztopowych do rowów przydrożnych i bezpośrednio do gruntu, co niekorzystnie wpływa na stan środowiska.

W zakresie zaopatrzenia w ciepło problemem jest popularność węgla jako głównego nośnika energii w indywidualnych kotłowniach. Spalanie węgla powoduje emisję szkodliwych związków chemicznych do atmosfery, przez co negatywnie wpływa na stan powietrza. Konieczne jest podjęcie działań zmierzających do popularyzacji wykorzystywania odnawialnych źródeł energii oraz „bezpiecznych ekologicznie” nośników energii w szerszym niż dotychczas zakresie, a także rozbudowa lokalnych sieci ciepłowniczych, tam gdzie jest to technicznie możliwe i ekonomicznie opłacalne.

Gazyfikacja Gminy jest inwestycją uzależnioną od warunków ekonomicznych, rozumianych jako wystąpienie dużego odbiorcy gazu. W zasięgu sieci gazowej znajduje się część najintensywniej zagospodarowanego południowo-zachodniego obszaru Gminy. Rozwój infrastruktury zapewni mieszkańcom Gminy zaopatrzenie w gaz z sieci oraz ograniczy emisję szkodliwych substancji takich jak tlenki siarki, pyły oraz popiół pochodzących ze spalania innego rodzaju paliw.

Szansą dla poprawy energetycznego bezpieczeństwa oraz obniżenia strat związanych z przesyłem jest rozwój na terenie Gminy energetyki wykorzystującej lokalne źródła energii oraz opartej o odnawialne źródła, szczególnie z energii słonecznej, energii geotermalnej oraz produkcji biomasy.

Gospodarka odpadami może być prowadzona w oparciu o istniejące obiekty zlokalizowane w granicach Gminy.

12. Uwarunkowania zawarte w dokumentach i programach o znaczeniu ponadlokalnym (zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych)

W Studium uwzględnia się zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych. Zadania o znaczeniu krajowym ujęte są w „programach zawierających zadania rządowe”, o których mowa w art. 48 ustawy z dnia 27 marca o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, natomiast pozostałe zadania o znaczeniu ponadlokalnym, to zadania samorządowe zapisane w dokumentach i programach wojewódzkich i powiatowych.

Na mocy ustawy z dnia 13 lipca 2012 r. o *zmianie ustawy o działaniach administracji rządowej oraz niektórych innych ustaw*, z dniem 1 stycznia 2013 r. zlikwidowany został rejestr programów zawierających zadania rządowe służące realizacji inwestycji celu publicznego

o znaczeniu krajowym. W związku z powyższym, na dzień opracowania projektu Studium brak jest programów zawierających zadania rządowe, przewidziane do realizacji na obszarze gminy Stara Biała.

Zadania samorządowe zawarte są w Planach zagospodarowania przestrzennego województw, które uwzględniają również wszystkie inwestycje strategiczne dla rozwoju państwa zapisane w dokumentach definiujących kierunki rozwoju polityki przestrzennej kraju: *Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020, Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015, Polska 2025. Długookresowa strategia trwałego i zrównoważonego rozwoju*. Nadrzędnym celem rozwoju, zdefiniowanym we wszystkich powyższych opracowaniach jest realizacja zasad zrównoważonego rozwoju, umożliwiająca likwidację dysproporcji rozwojowych i poziomu życia mieszkańców.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego

7 lipca 2014 r. Sejmik Województwa Mazowieckiego podjął uchwałę Nr 180/14 w sprawie *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego*. Plan określa zasady organizacji struktury przestrzennej województwa, określa podstawowe elementy układu przestrzennego oraz ich wzajemne relacje. Formuluje on kierunki polityki przestrzennej, w systemie planowania przestrzennego pełni funkcję koordynacyjną pomiędzy planowaniem krajowym a planowaniem miejscowym. *Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego* nie jest aktem prawa miejscowego i nie stanowi bezpośredniej podstawy prawnej do wydawania decyzji administracyjnych, ustalających lokalizację inwestycji. Jednocześnie jednak jego ustalenia są dla Gmin wiążące przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego zawiera szereg zapisów, które pogrupowano następująco:

- 1) ustalenia zawierające przestrzenne i prawne uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego województwa, cechy fizyczne przestrzeni i dotychczasowy sposób ich zagospodarowania;
- 2) ustalenia planistyczne jako kreacyjne funkcje własne Planu (nie mające podstaw w dokumentach innych podmiotów polityki przestrzennej oraz jednoznacznych przesądzeń lokalizacyjnych);
- 3) ustalenia dotyczące inwestycji celu publicznego wynikające z dokumentów przyjętych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa zgodnie z ich właściwością;
- 4) ustalenia o charakterze postulatywnym nie mające takiej podstawy, dotyczące zasad organizacji struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa, rekomendacje kierowane do poziomu krajowego, regionalnego i lokalnego, które określają pożądane kierunki działań dla realizacji celów zapisanych w Planie.

Zgodnie z ustaleniami *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego* gmina Stara Biała znalazła się w granicach obszaru problemowo-funkcjonalnego o najniższym poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego i o najniższym dostępie do usług tj. obszaru płockiego. Za główne problemy w obszarze płockim uznaje się ujemne saldo migracji (szczególnie w powiecie sierpeckim), wysokie bezrobocie oraz słabą dostępność usług lokalnych.

Gmina została zakwalifikowana również do dwóch obszarów problemowo-funkcjonalnych występowania szczególnego zjawiska z zakresu gospodarki przestrzennej i występowania konfliktów przestrzennych: obszaru Płocka i jego otoczenia oraz obszaru Doliny Środkowej Wisły. Pierwszy z obszarów, obszar Płocka i jego otoczenia charakteryzuje się „*występowaniem koncentracji zagrożeń związanych z lokalizacją zakładów dużego i zwiększonego ryzyka awarii przemysłowej oraz transportem niebezpiecznych materiałów przez tereny zurbanizowane, zagrożenie powodzią oraz zjawiskami osuwiskowymi przede wszystkim skarpy wiślanej w Płocku*”. Przez obszar przebiega system najważniejszych rurociągów naftowych i paliwowych o znaczeniu międzynarodowym i krajowym, czyniąc go miejscem strategicznym dla bezpieczeństwa

energetycznego kraju i województwa. Podstawowym wyzwaniem dla obszaru jest zagwarantowanie bezpieczeństwa publicznego (w związku z działalnością petrochemii oraz zagrożeniami naturalnymi związanymi z Wisłą). Równie dużym problemem jest niska wydolność układu komunikacyjnego (nieadekwatna do rangi ośrodka oraz bezpieczeństwa zakładu oraz względem przewozu materiałów niebezpiecznych). Drugi obszar, Doliny Środkowej Wisły, odznacza się występowaniem zagrożenia powodziowego skutkującego kolizją w wykorzystaniu funkcji obszaru jako chronionego z uwagi na walory przyrodnicze oraz zagospodarowanego. Jak napisano w *Planie...* cyt.: „W większości teren ten objęty jest systemem ochrony przyrody NATURA 2000 oraz rezerwatami przyrody na Wiśle. Oprócz regulacji rzek, budowie obwałowań i innych metod technicznych, szczególnie istotne jest odtwarzanie naturalnych terenów zalewowych, które podlegają presji urbanistycznej z jednej strony – z drugiej rygorom ochrony środowiska w zakresie obszarów objętych ochroną prawną”.

W „Planie...”, w części dotyczącej uwarunkowań kierunków zagospodarowania przestrzennego gmina Stara Biała znalazła się w obszarze predysponowanym do pełnienia funkcji życiowych o strategicznym znaczeniu oraz w obszarze o najwyższym w regionie potencjale energii odnawialnej słonecznej, wiatrowej, geotermalnej i z biomasy. Ponadto Gmina Stara Biała znalazła się w obszarze strefy ochrony wartości krajobrazów przyrodniczo-kulturowych dolin rzecznych oraz pasma przyrodniczo-kulturowego rzeczno (wyznaczonego w Wojewódzkim Programie Opieki nad Zabytkami). Proboszczewice (grodzisko „Kosmata Góra” w Nowych Proboszczewicach) zaliczone zostały do krajobrazów kulturowych zabytkowych o randze regionalnej. Niemal cała Gmina tworzy część obszaru zielonego pierścienia wokół miasta Płocka. Obszar Gminy należy do postulowanego paneuropejskiego korytarza transportowego (KA).

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym zapisane w PZPW na terenie gminy Stara Biała obejmują:

- 1) budowę linii 400 kV Płock – Olsztyn Mątki (KPZP);
- 2) rozbudowę stacji 400/110 kV Płock (KPZP) – inwestycja w trakcie realizacji;
- 3) rozbudowę gazociągu Rembelszczyzna – Gustorzyn (budowa trzeciego rurociągu) (KPZP, PO Infrastruktura i Środowisko 2007-2013, Ustawa z dnia 24 kwietnia 2009 r. o *inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu*) – inwestycja zrealizowana;
- 4) budowę drogi ekspresowej nr 10 (Szczecin – Płock – Płońsk) w przebiegu wg KPZP (Program Budowy Dróg Krajowych na lata 2011-2015 – zał. 2, PO Infrastruktura i Środowisko 2014-2020);
- 5) droga wojewódzka nr 559: budowę obejścia miejscowości Maszewo Duże (oraz Sikórz i Brudzeń) – (Wniosek Mazowieckiego Zarządu Dróg Wojewódzkich MZDW.PP.7323-1/2012);
- 6) rozbudowę skrzyżowania drogi wojewódzkiej nr 559 z drogą powiatową nr 2907W w kierunku m. Wyszyna, m. Mańkowo od km 43 + 300 do km 42 + 700 dł. 0,4 km (WPF Województwa Mazowieckiego 2014-2039);
- 7) budowę telekomunikacyjnej sieci szkieletowo-dystrybucyjnej oraz dostępowej w ramach projektu „Internet dla Mazowsza” (Indykacyjny Wykaz Indywidualnych Projektów Kluczowych dla RPO WM 2007-2013) – inwestycja w trakcie realizacji;
- 8) poprawę bezpieczeństwa powodziowego stopnia wodnego Włocławek przez rozbudowę zapory bocznej Borowiczki i wałów wstecznych Stupianki i Rosicy oraz przebudowę zapory Jordanów-Tokary-Radziwie w gminach: Gąbin, Słupno, Płock, Nowy Duninów, Stara Biała (Plan Gospodarowania Wodami dla obszaru dorzecza Wisły) – inwestycja w trakcie realizacji;
- 9) modernizację zbiorników wodnych w Srebrnej i Maszewie, modernizacja stawów rybnych, budowa systemu melioracyjnego – nawodnienia podsiąkowego, budowa urządzenia korytowego Brwilno, (Program Małej Retencji dla Województwa Mazowieckiego);

- 10) prowadzenia prac studialnych i projektowych dla budowy linii Kolei Dużych Prędkości (KDP) Warszawa – Płock – Włocławek – Bydgoszcz – Gdańsk.

Wśród inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym zapisanych w PZPW na terenie Gminy wymieniono m.in. budowę drogi ekspresowej nr 10 (Szczecin – Płock – Płońsk) w przebiegu wg KPZP. PZPW ustala budowę drogi ekspresowej S10 w przebiegu przez gminy: Mochowo, Gozdowo i Bielsk, czyli z pominięciem gminy Stara Biała.

Inwestycją celu publicznego wskazaną w PZPW, która zlokalizowana ma być poza granicami gminy Stara Biała, ale może jednocześnie wpłynąć na możliwości rozwoju obszaru Gminy jest uwzględnienie planowanej rozbudowy DK60 Gościce – Raciąż z obwodnicami Drobia i Bielska, z którą wiąże się zmiana rangi drogi krajowej w obszarze Gminy. W pewnym zakresie na obszar Gminy wpłynąć może również zakładana w Planie budowa nowej linii kolejowej w relacji Modlin-Płock (PO Infrastruktura i Środowisko 2014-2020). Zgodnie z *Wstępnym Studium wykonalności dla budowy nowej linii kolejowej w relacji Modlin – Płock* (2011), w przypadku realizacji wariantu nr 1b (rekomendowany jest wariant nr 2), nowobudowana linia włączona zostanie do linii nr 33 między stacjami Płock a Płock Trzepowo, a południowo-wschodnia część obszaru Gminy znajdzie się w zasięgu korytarza. Poza tym poza Gminą w PZPW przewidziano budowę rurociągu naftowego Odessa – Brody – Płock (z możliwością jego przedłużenia do Gdańska) z częściowym wykorzystaniem trasy istniejącego ropociągu „Przyjaźń” (KPZP, PO Infrastruktura i Środowisko 2007-2013, Polityka Energetyczna Polski do 2030, Projekt Strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko).

Plan określa, że działania z zakresu gospodarki odpadami skoncentrowane będą wokół wyznaczonych w Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami dla Mazowsza na lata 2012-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2023 i uchwały w sprawie wykonania WPGO z późniejszymi zmianami regionalnych instalacji przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK) oraz instalacji zastępczych. W przypadku gminy Stara Biała dotyczy to RIPOK w Kobiernikach: zakładu mechaniczno-biologicznego przetwarzania, składowiska oraz kompostowni.

Poza wymienionymi inwestycjami celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym w „Planie...” znalazły się m.in. następujące rekomendacje lub ustalenia:

- 1) budowa drogi ekspresowej S10 przez Mochowo – Gozdowo – Bielsk;
- 2) modernizacja linii kolejowej nr 33 Kutno – Płock;
- 3) opracowanie planu ochrony dla Brudzeńskiego Parku Krajobrazowego;
- 4) tworzenie zielonego pierścienia wokół Płocka;
- 5) kształtowanie pasm przyrodniczo-kulturowych (pasm rzecznych: Wisły, Skrwy);
- 6) preferowana forma turystyki w Gminie: zdrowotna, przyrodnicza i kwalifikowana;
- 7) wyznaczenie i urządzenie nowych szlaków turystycznych: rowerowych (VeloMazovia, Wiślana Trasa Rowerowa) oraz wodnego (Szlak Pasażerski im. Króla Stefana Batorego);
- 8) przywrócenie żeglowności rzeki Wisły jako fragmentu projektowanej Międzynarodowej Drogi Wodnej E40 na odcinku od granic województwa mazowieckiego do Warszawy, w ramach inicjatywy „Dolna Wisła”.

13. Główne wnioski z analizy uwarunkowań – analiza S.W.O.T

Syntezy uwarunkowań dokonano metodą S.W.O.T., identyfikując silne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia rozwoju Gminy. W sposób syntetyczny ujęte zostały istniejące i przewidywane uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne rzutujące na możliwości rozwoju Gminy.

Analiza ta daje możliwość określenia optymalnych kierunków działań w zakresie instrumentów dostępnych w gospodarce przestrzennej służących społeczno-gospodarczemu rozwojowi Gminy w poszanowaniu walorów przyrodniczych, kulturowych i ekonomicznych przestrzeni.

S – strenght – siła, W – weekness – słabość, O – opportunity – szansa, T – threat – zagrożenie.

Analiza S.W.O.T.

SIŁY:	SŁABOŚCI:
<ol style="list-style-type: none"> 1) wysokie walory krajobrazowe i krajoznawcze sprzyjające rekreacji i turystyce, zarówno turystyce aktywnej i wypoczynkowej; 2) wysoka jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej, bardzo dobre gleby; 3) wysoka różnorodność przyrodnicza, obszary cenne przyrodniczo, w tym obszary chronione; 4) funkcjonujące powiązania przyrodnicze z obszarami sąsiednimi; 5) występowanie złóż kopalin; 6) warunki do lokalizacji urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii do produkcji energii elektrycznej; 7) niskie zagrożenie powodzią i podtopieniami mimo lokalizacji nad Wisłą i innymi rzekami; 8) wytworzenie się lokalnych ośrodków wielofunkcyjnych koncentrujących zabudowę; 9) dobrze wyposażone obiekty sportowo-rekreacyjne; 10) liczne obiekty zabytkowe, w tym obecność zabytkowych założeń dworsko-parkowych; 11) dobre położenie względem regionalnej i krajowej sieci komunikacyjnej; 12) powiązanie terytorium Gminy komunikacją zbiorową autobusową i kolejową z większymi ośrodkami regionalnymi oraz połączenia lokalne realizowane komunikacją miejską w Płocku; 13) występowanie obiektów bazy turystycznej: hotelu i pokoi gościnnych; 14) zorganizowane szlaki i trasy turystyczne przebiegające w południowej części Gminy; 15) dobry stan środowiska naturalnego; 16) rozwinięty i sprawny system zaopatrzenia w energię elektryczną, zaspakajający w pełni potrzeby Gminy; 17) rozwinięta sieć wodociągowa; 18) zrealizowane podstawowe gazociągi średniego ciśnienia; 19) odprowadzanie części ścieków do gminnej lub miejskiej oczyszczalni ścieków; 20) dobry stan techniczny dróg gminnych; 21) dostęp do usług telekomunikacyjnych (sieć komórkowa); 22) utrzymujący się od lat dodatni przyrost rzeczywisty ludności i dodatnie saldo migracji; 23) wysoki poziom przedsiębiorczości i aktywności społecznej mieszkańców; 24) organizacja wydarzeń sportowo-kulturalnych integrujących mieszkańców; 25) wysoka aktywność planistyczna Gminy. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) występowanie osuwisk i obszarów zagrożonych ruchami masowymi ziemi; 2) ograniczenie możliwości zainwestowania w licznych pasach technologicznych i bezpieczeństwa towarzyszących ponadlokalnej infrastrukturze liniowej; 3) zbyt małe pokrycie planami miejscowymi w Nowych Proboszczewicach, Starych Proboszczewicach, Białej, Ludwikowie i Mańkowie, podlegających intensywnemu zainwestowaniu; 4) rozproszona zabudowa poza głównymi „centrami lokalnymi”; 5) niedostateczny rozwój kanalizacji deszczowej; 6) stosowanie tradycyjnych substancji opałowych (m.in. węgla), oraz spalanie odpadów w kotłowniach lokalnych skutkujący potencjalnie wzrost zanieczyszczania powietrza; 7) słaby poziom rozpoznania warunków do lokalizacji urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii do produkcji energii elektrycznej; 8) lokalizacja uciążliwych obiektów produkcyjno-przemysłowych w Gminie i bezpośrednio przy granicy Gminy w Płocku; 9) zły stan techniczny niektórych zabytków; 10) brak gminnego programu opieki nad zabytkami; 11) niewielka średnia powierzchnia gospodarstw rolnych, duży udział gospodarstw małoobszarowych; 12) niski poziom lesistości Gminy; 13) niedostateczne wykorzystanie terenów pod rozwój funkcji turystycznych i rekreacyjnych; 14) niedostateczny rozwój infrastruktury obsługi turystyki; 15) ograniczony dostęp do specjalistycznej opieki medycznej; 16) zagrożenia związane z natężeniem ruchu i tranzytem na drodze krajowej nr 60 oraz drogach wojewódzkich, ryzyko wystąpienia wypadków drogowych i zagrożenia środowiska; 17) znikomy udział dróg rowerowych w przebiegu dróg ponadlokalnych; 18) „starzenie się” społeczeństwa; 19) średni poziom bezrobocia (pozytywnie wyróżniający się w skali gmin powiatu, ale ciągle zbyt duży).
SZANSE:	ZAGROŻENIA:
<ol style="list-style-type: none"> 1) bliskość rynku zbytu w postaci dużej aglomeracji płockiej; 2) działalność Gminy oraz lokalnych i regionalnych stowarzyszeń i organizacji ukierunkowana na promocję Gminy i regionu; 3) rozwój funkcji wypoczynkowych i rekreacyjnych z wykorzystaniem dolin Wisły i Wierzbicy; 4) wzrost popularności aktywnych form wypoczynku; 5) kreowanie wizerunku Gminy jako miejsca atrakcyjnego dla inwestowania, zamieszkania i wypoczynku; 6) rozwój rolnictwa ekologicznego; 7) pozyskanie funduszy na realizację projektów w zakresie 	<ol style="list-style-type: none"> 1) silna presja realizacji nowej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej; 2) realizowanie polityki przestrzennej poza planami miejscowymi, w drodze decyzji administracyjnych; 3) rozproszenie zabudowy podnoszące koszty utrzymania, realizacji i modernizacji infrastruktury; 4) konkurencyjność gmin sąsiednich; 5) mała opłacalność produkcji rolnej; 6) niskie tempo zmian strukturalnych w rolnictwie; 7) wzrost ruchu pojazdów kołowych;

<p>rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, kultury, edukacji, infrastruktury, ochrony środowiska;</p> <p>8) uzbrajanie terenów pod zabudowę mieszkaniową i pod inwestycje;</p> <p>9) tworzenie obszarów dla rozwoju aktywności gospodarczej;</p> <p>10) rozwój przedsiębiorczości i aktywności społecznej;</p> <p>11) napływ kapitału zagranicznego i inwestorów;</p> <p>12) rozbudowa i modernizacja dróg przy wsparciu funduszami zewnętrznymi;</p> <p>13) planowana realizacja nowej drogi pozwalająca odciążać drogę wojewódzką nr 559 w Maszewie Dużym;</p> <p>14) rozbudowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnych przy wsparciu funduszami zewnętrznymi;</p> <p>15) duże zainteresowanie budową przydomowych oczyszczalni ścieków;</p> <p>16) realizacja sieci gazowej oraz kanalizacyjnej;</p> <p>17) rozwój odnawialnych źródeł energii w oparciu o energię promieniowania słonecznego, energię geotermalną, energię otrzymywaną z biomasy, biogazu lub biogazu rolniczego dla zaopatrzenia w ciepło oraz energię elektryczną przy wsparciu funduszami zewnętrznymi;</p> <p>18) wykorzystanie krajowych i zagranicznych (unijnych) instrumentów finansowych do rozwoju Gminy.</p>	<p>8) transport przez Gminę ładunków niebezpiecznych – ryzyko wystąpienia zagrożeń nadzwyczajnych;</p> <p>9) wystąpienie katastrof komunikacyjnych i technicznych;</p> <p>10) brak wsparcia środkami zewnętrznymi rozbudowy sieci oraz modernizacji systemów zaopatrzenia w ciepło;</p> <p>11) uzależnienie rozwoju sieci gazowej od zaistnienia technicznych i ekonomicznych warunków budowy;</p> <p>12) wysokie koszty utrzymania i rozbudowy sieci;</p> <p>13) wysokie koszty utrzymania nowych obiektów sportowo-rekreacyjnych i świetlic wiejskich;</p> <p>14) emigracja młodych i wykształconych osób;</p> <p>15) starzenie się społeczeństwa.</p>
--	--

14. Bilans terenów w świetle potrzeb i możliwości rozwoju Gminy

14.1. Maksymalne w skali Gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę

Na podstawie analiz ekonomicznych, środowiskowych, społecznych, prognoz demograficznych zawartych w „Uwarunkowaniach rozwoju” w tomie II Studium oraz informacji o możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej oraz infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy, zawartej w pkt. 14.5, stwierdza się, że maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę osiągnie wartości przedstawione poniżej.

zabudowa mieszkaniowa i mieszkaniowo-usługowa (usługi w budynku mieszkalnym)

Potrzeba realizacji nowej zabudowy mieszkaniowej i mieszkaniowo-usługowej w gminie Stara Biała przede wszystkim wynika z:

- 1) prognozowanego wzrostu liczby mieszkańców do 14487 osób w roku 2045 r.;
- 2) prognozowanego zwiększania powierzchni użytkowej mieszkań w przeliczeniu na gospodarstwo domowe w wyniku:
 - a) zmniejszania ilości gospodarstw domowych przypadającej na mieszkanie (zanik popularności budowania wielopokoleniowych domów; coraz powszechniejszy model rodziny „2+1”; dłuższe przeciętne dalsze trwanie życia),
 - b) realizacji budynków o większej powierzchni użytkowej ogólnej oraz w przeliczeniu na mieszkańca (średnia powierzchnia użytkowa budynków mieszkalnych oddanych do użytku w ciągu ostatnich 10 lat jest o 26 m² większa od ogólnej średniej powierzchni użytkowej budynków mieszkalnych w Gminie).

Szacując zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową⁴² założono, że na jeden budynek mieszkalny jednorodzinny średnio przypadnie jedno trzyosobowe gospodarstwo

⁴² Funkcja mieszkaniowa w obszarze Gminy realizowana jest niemal wyłącznie w ramach budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego. Przewiduje się, że ewentualne nowe budownictwo wielorodzinne będzie odgrywać znikomą rolę w skali Gminy, dlatego też w wyliczeniach uwzględniono wyłącznie zabudowę mieszkaniową jednorodziną.

domowe⁴³. Ze względu na niepewność procesów rozwojowych zwiększono wartość zapotrzebowania w stosunku do wyników analiz o 30%, co przedstawiają poniższe obliczenia.

$$\begin{aligned} \text{MZM} &= (\text{PLD} \times \text{PPUM}) \times 130\% \\ \text{PLD} &= (\text{PLM} : 3 - \text{LD}) \end{aligned}$$

MZM – maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową (łączna powierzchnia użytkowa budynków mieszkalnych)

PLD – prognozowana liczba potrzebnych nowych budynków mieszkalnych

PLM – prognozowana liczba mieszkańców Gminy w 2045 r. (14487)

LD – aktualna liczba budynków mieszkalnych (2928⁴⁴)

PPUM – przeciętna powierzchnia użytkowa budynku mieszkalnego oddanego do użytkowania w Gminie w latach 2004-2014 (wg GUS; por. tab. nr 3)

$$\begin{aligned} \text{PLD} &= 14487 : 3 - 2928 = 1901 \\ \text{MZM} &= (1901 \times 140) \times 130\% = 266\,140 \times 130\% = 345\,982 \text{ [m}^2\text{]} \end{aligned}$$

Maksymalne w skali Gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową (usługi realizowane w budynku mieszkalnym) w perspektywie 30 lat, uwzględniając niepewność procesów rozwojowych, wynosi 345 982 m² łącznej powierzchni użytkowej budynków.

zabudowa usługowa

Potrzeba realizacji nowej zabudowy usługowej wynika przede wszystkim z przyszłej konieczności zaspokojenia potrzeb większej ilości mieszkańców, jak i zabezpieczenia terenów na których może być prowadzona działalność gospodarcza (potrzeba: utworzenia nowych miejsc pracy na terenie Gminy, pobudzania przedsiębiorczości wśród mieszkańców, umożliwienia prowadzenia działalności w pobliżu miejsca zamieszkania mieszkańców, zapewnienia możliwości wpływu większych podatków do budżetu Gminy).

– usługi komercyjne

Funkcja usługowa realizowana będzie na:

- terenach mieszkaniowo-usługowych w osobnych budynkach usługowych usytuowanych na jednej działce wspólnie z budynkiem mieszkalnym lub w budynkach usytuowanych na działkach wyłącznie o funkcji usługowej,
- terenach usługowych,
- terenach obiektów produkcyjnych, składów, magazynów i usług.

Ponadto, zgodnie z przepisami odrębnymi, w ograniczonym zakresie usługi mogą być realizowane w budynkach mieszkalnych. Przewiduje się, że usługi te zawrą się w ramach wyżej wyznaczonej powierzchni użytkowej dla zabudowy mieszkaniowej i mieszkaniowo-usługowej. Stwierdza się brak możliwości i potrzeby wyznaczenia dokładnej powierzchni użytkowej dla funkcji usługowej realizowanej w ramach budynku mieszkaniowego.

Zakłada się, że w związku z prognozowanym wzrostem liczby ludności, zaistnieje potrzeba dostarczenia kolejnych obiektów usługowych (głównie o charakterze podstawowym) oraz potrzeba poszerzenia zakresu usług (pojawią się usługi, których funkcjonowanie aktualnie nie byłoby wystarczająco opłacalne).

W gminie Stara Biała w latach 2005-2014 do użytku oddawane były przeciętnie 2 budynki usługowe rocznie (wśród budynków biurowych oraz budynków handlowo-usługowych), a ich średnia powierzchnia użytkowa wyniosła 245 m² (za danymi GUS BDL). Z obliczeń wyłączono

⁴³ Przepiętna liczba osób w gospodarstwie domowym w 2011 r. wynosiła 2,69 w województwie mazowieckim oraz 3,40 w powiecie plockim (dane NSP 2011, GUS BDL). Uwzględniając prognozowane spadki demograficzne w skali kraju i powszechność modelu rodziny „2+1”, przewiduje się dalszy spadek średniej liczby osób w gospodarstwie domowym.

⁴⁴ za danymi Urzędu Gminy, 2015 r.

1 budynek biurowy o powierzchni użytkowej 1907 m² (wartość skrajna). Zakłada się, że w perspektywie 30 lat utrzyma się tendencja realizacji kolejnych 2 budynków usługowych rocznie o powierzchni użytkowej równej dotychczasowej średniej, oraz że raz na 10 lat powstaną 2 obiekty wyróżniające się dużą powierzchnią użytkową, ok. 1200 m² (czyli łącznie 6 obiektów). Ze względu na niepewność procesów rozwojowych zwiększono wartość zapotrzebowania w stosunku do wyników analiz o 30%, co przedstawiają poniższe obliczenia.

$$MZU = [(PLU \times PPUU) + (6 \times PUUW)] \times 130\% \\ PLU = 2 \times 30$$

MZU – maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę usługową (łącna powierzchnia użytkowa budynków usługowych)

PLU – prognozowana liczba potrzebnych nowych budynków usługowych o przeciętnej powierzchni

PPUU – przeciętna powierzchnia użytkowa budynku usługowego oddanego do użytkowania w Gminie w latach 2004-2014 (wg GUS)

PUUW – powierzchnia użytkowa budynku usługowego wyróżniającego się dużą powierzchnią

$$MZU = [(60 \times 245) + (6 \times 1200)] \times 130\% \\ MZU = (14700 + 7200) \times 130\% = 21\,900 \times 130\% = 28\,470 \text{ [m}^2\text{]}$$

Ponieważ usługi będą realizowane w ramach różnych terenów przyjmuje się, że:

– 1/2 budynków usługowych o przeciętnej powierzchni (PPUU) funkcjonować będzie w ramach terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usług – na terenach tych powstaną głównie usługi podstawowe, nie wymagające dużych powierzchni użytkowych, magazynowych, ani szczególnej obsługi komunikacyjnej: $60 \times 245 / 2 \times 130\% = 7350 \times 130\% = 9555,0 \text{ [m}^2\text{]}$;

– 1/4 budynków usługowych o przeciętnej powierzchni (PPUU) oraz 1/2 budynków usługowych o powierzchni wyróżniającej się (PUUW) funkcjonować będzie w ramach terenów zabudowy usługowej: $[(60 \times 245 / 4) + (3 \times 1200)] \times 130\% = 7275 \times 130\% = 9457,5 \text{ [m}^2\text{]}$;

– 1/4 budynków usługowych o przeciętnej powierzchni (PPUU) oraz 1/2 budynków usługowych o powierzchni wyróżniającej się (PUUW) funkcjonować będzie w ramach terenów obiektów produkcyjnych, składów, magazynów i usług: $[(60 \times 245 / 4) + (3 \times 1200)] \times 130\% = 7275 \times 130\% = 9457,5 \text{ [m}^2\text{]}$.

Na terenach zabudowy usługowej oraz terenach produkcyjnych, składów, magazynów i usług powstaną usługi wymagające większych powierzchni, np. wymagające większej ilości pomieszczeń ze względów organizacyjnych, technologicznych, itd. lub wymagające większych powierzchni magazynowych i składowych.

– usługi publiczne

Znaczna część potrzeb mieszkańców Gminy zaspokajana będzie w ramach zapewnienia odpowiedniej ilości i jakości usług publicznych. Uwzględniając obecne uwarunkowania i możliwości, ich zmiany w perspektywie 30 lat oraz opierając się na wytycznych i wskaźnikach zawartych w opracowaniach specjalistycznych⁴⁵, wskazuje się potrzebę realizacji dwóch żłobków, z których każdy będzie w stanie przyjąć do 25 dzieci.

Realizacja dwóch żłobków będzie wymagała 700 m² powierzchni użytkowej (po ok. 350 m² na 1 żłobek).

Nie stwierdzono potrzeby realizacji zabudowy usługowej dla usług publicznej innej niż ww.

⁴⁵ Do określenia zapotrzebowania na usługi wychowawcze, oświaty i edukacji skorzystano z wskaźników zawartych w opracowaniu: Dąbrowska-Milewska G., 2010, *Standardy urbanistyczne dla terenów mieszkaniowych – wybrane zagadnienia*, ARCHITECTUARE et ARTIBUS.

zabudowa przemysłowa, produkcyjna, składowa i magazynowa

Potrzeba realizacji nowej zabudowy przemysłowej, produkcyjnej, składowej i magazynowej wynika z konieczności:

- 1) zapewnienia rezerw terenowych dla PKN ORLEN w Płocku, będącego zakładem strategicznym dla bezpieczeństwa energetycznego kraju. Zakład ten niemal wyczerpał już możliwości rozwoju w granicach miasta i konieczna będzie jego dalsza ekspansja na teren Gminy. Ze względu na rangę zakładu i jego wagę dla całego regionu i kraju, jest on czynnikiem decydującym dla wyznaczenia rozległych, dodatkowych terenów, pozwalających zagwarantować jego rozwój;
- 2) zaspokojenia potrzeb większej ilości mieszkańców oraz dążenia do poprawy jakości ich życia. Przygotowując rozległe tereny do realizacji ww. zabudowy (np. poprzez opracowanie dokumentów planistycznych, wyposażenie terenów w infrastrukturę):
 - utworzone zostaną miejsca w których mieszkańcy Gminy oraz zewnątrzni inwestorzy będą mogli prowadzić działalność gospodarczą, co wiąże się z większymi wpływami z podatków dla Gminy i ewentualnych opłat środowiskowych, utworzeniem nowych miejsc pracy, wspieraniem przedsiębiorczości wśród mieszkańców, skróceniem czasu dojazdów do pracy,
 - w wyniku koncentracji wielu działalności stworzone zostaną szanse dla wytworzenia dodatkowych korzyści (tzw. „efektów zewnętrznych”), a przedsiębiorstwa będą mogły ze sobą kooperować, co pozwoli podnieść poziom atrakcyjności inwestycyjnej Gminy i przyciągać kolejnych inwestorów,
 - w dłuższej perspektywie, lokalizacja większej ilości zakładów wpłynie na podniesienie poziomu płac, gdyż zakłady będą zmuszone „konkurować” między sobą o pracowników.

W Gminie już aktualnie występują bardzo korzystne uwarunkowania sprzyjające rozwojowi wyżej wymienionych funkcji. Rozsądne wskazywanie lokalizacji tej zabudowy, tj. przede wszystkim w ramach już istniejących koncentracji i ich otoczenia, pozwoli osiągnąć maksimum zysków przy jednoczesnym minimalizowaniu ewentualnych strat, np. negatywnego oddziaływania na środowisko, kosztów zapewniania odpowiedniej infrastruktury.

Wartość maksymalnego zapotrzebowania na nową zabudowę przemysłową, produkcyjną, składową i magazynową posiada najbardziej orientacyjny charakter, gdyż podobnie jak zabudowa usługowa może wymagać skrajnie innych powierzchni użytkowych w zależności od rodzaju działalności, i w przeciwieństwie do zabudowy usługowej nie musi wprost odzwierciedlać zmian demograficznych. Przewiduje się dynamiczny wzrost zapotrzebowania na zabudowę o funkcji przemysłowej, produkcyjnej, składowej i magazynowej, w szczególności przy bezpośredniej granicy z Płockiem.

W gminie Stara Biała w latach 2005-2014 rocznie do użytku oddawane były przeciętnie 2 budynki o ww. funkcji (budynki przemysłowe; zbiorniki, silosy i budynki magazynowe), a średnia powierzchnia użytkowa budynku oddanego wyniosła 816 m² (za danymi GUS BDL). Zakłada się, że w perspektywie:

- 10 lat utrzyma się potrzeba realizacji kolejnych 2 budynków rocznie o średniej powierzchni użytkowej ok. 815 m²;
- kolejnych 20 lat – potrzeba realizacji budynków o ww. funkcji wzrośnie do 3 budynków rocznie o średniej powierzchni użytkowej ok. 815 m² (dzięki ukształtowaniu się strefy „produkcyjno-magazynowej” i idącymi za tym korzyściami zarówno dla inwestorów jak i Gminy, zainteresowanie terenami wzrośnie jeszcze bardziej).

Ze względu na niepewność procesów rozwojowych zwiększono wartość zapotrzebowania w stosunku do wyników analiz o 30%, co przedstawiają poniższe obliczenia.

$$\begin{aligned} \text{MZP} &= (\text{PLP} \times \text{PPUU}) \times 130\% \\ \text{PLP} &= 2 \times 10 + 3 \times 20 \end{aligned}$$

MZP – maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę przemysłową, produkcyjną, magazynową i składową (łącznie powierzchnia użytkowa budynków)

PLP – prognozowana liczba potrzebnych nowych budynków przemysłowych, produkcyjnych, magazynowych i składowych w perspektywie 30 lat

PPUP – przyszła przeciętna powierzchnia użytkowa budynków przemysłowych, produkcyjnych, magazynowych i składowych na bazie średniej powierzchni budynków oddanych do użytkowania w Gminie w latach 2004-2014

$$\begin{aligned} \text{MZU} &= (80 \times 815) \times 130\% \\ \text{MZU} &= 65\,200 \times 130\% = 84\,760 \text{ [m}^2\text{]} \end{aligned}$$

Jednocześnie zaznacza się, że dla wyznaczenia terenów służących realizacji ww. funkcji powierzchnia użytkowa zabudowy nie będzie decydująca – realizacja funkcji produkcyjno-magazynowych nie zawsze opiera się na wykorzystaniu zabudowy, często polega np. na składowaniu produktów na rozległych placach, czy też wymaga realizacji obiektów infrastruktury technicznej lub terenochłonnych urządzeń niezbędnych dla funkcjonowania danej technologii produkcji (szczególnie prawdopodobne w przypadku rozbudowy zakładów ORLEN). Ponadto, w przypadku terenów przeznaczonych na funkcje uznawane za uciążliwe, znaczną część terenu przeznaczyć należy na pasy ochronne, pasy izolacyjne itp., a sama zabudowa i urządzenia funkcjonujące w ramach terenu mogą wymagać większego rozproszenia w przestrzeni ze względu na wymogi bezpieczeństwa. W związku z powyższym, mając na względzie w szczególności znane potrzeby zakładu ORLEN i jego specyfikę, wskazuje się zapotrzebowanie na 400,0 ha dodatkowych terenów (poza tymi wynikającymi z obliczeń), lokalizowanych przede wszystkim w bezpośrednim sąsiedztwie Płocka, zakładu PKN ORLEN.

zabudowa zagrodowa

Zważywszy na ogólny trend pojawiania się coraz większej ilości zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, kosztem zabudowy zagrodowej, zakłada się, że zapotrzebowanie na nową zabudowę zagrodową w ramach nowych gospodarstw rolnych/zagrod będzie bardzo znikome i nie ma potrzeby wyliczania powierzchni użytkowej dla tych budynków.

Jednocześnie uwzględniając korzystne uwarunkowania rozwoju działalności rolniczej w Gminie oraz występowanie prężnie funkcjonujących gospodarstw rolnych, nadal będzie istniało zapotrzebowanie na realizację zabudowy zagrodowej w ramach istniejących gospodarstw, a dokładniej nowych budynków w danej zagrodzie, służących rozwojowi danego gospodarstwa, np. magazynów płodów rolnych, obiektów chowu i hodowli, itp.

W gminie Stara Biała w ciągu ostatnich 10 lat do użytku oddawane były przeciętnie 3 niemieszkalne budynki gospodarstw rolnych o średniej powierzchni użytkowej 257 m² (za danymi GUS BDL). Zakłada się, że w perspektywie 30 lat utrzyma się tendencja realizacji kolejnych 3, niemieszkalnych budynków w zabudowie zagrodowej, rocznie, o średniej powierzchni użytkowej 257 m². Ze względu na niepewność procesów rozwojowych zwiększono wartość zapotrzebowania w stosunku do wyników analiz o 30%, co przedstawiają poniższe obliczenia.

$$\begin{aligned} \text{MZZ} &= (\text{PLZ} \times \text{PPUZ}) \times 130\% \\ \text{PLZ} &= 3 \times 30 \end{aligned}$$

MZZ – maksymalne zapotrzebowanie na nowe niemieszkalne budynki w zabudowie zagrodowej (łącznie powierzchnia użytkowa budynków)

PLZ – prognozowana liczba potrzebnych nowych niemieszkalnych budynków w zabudowie zagrodowej

PPUZ – przeciętna powierzchnia użytkowa niemieszkalnych budynków gospodarstw rolnych oddanych do użytkowania w Gminie w latach 2004-2014

$$\text{MZZ} = (90 \times 257) \times 130\% = 23\,130 \times 130\% = 30\,069 \text{ [m}^2\text{]}$$

14.2. Chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej

Zasięg obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej (w rozumieniu przepisów odrębnych) – stan istniejący, oznaczony został na rysunku Studium (Arkusz 2/2. Kierunki. Polityka przestrzenna). Wśród nich, za obszary, na których można realizować nową zabudowę uznaje się nieruchomości aktualnie niezagospodarowane. Wyznaczając chłonność, przyjęto, że:

- 1) w ramach jednostek osadniczych, realizowana będzie wyłącznie funkcja mieszkaniowa i mieszkaniowo-usługowa lub usługowa w zakresie usług podstawowych (inne funkcje zabudowy nie są wskazane ze względu na potencjalny konflikt funkcji);
- 2) na 1 obiekt o funkcji mieszkaniowej lub mieszkaniowo-usługowej przypada teren o powierzchni 1300 m², z czego ok. 20% przeznaczone będzie na realizację układu komunikacyjnego i infrastruktury technicznej;
- 3) na 1 obiekt o funkcji mieszkaniowej lub mieszkaniowo-usługowej przypada powierzchnia użytkowa 140,0 m²;
- 4) na 1 obiekt o funkcji usługowej przypada teren o powierzchni 1500 m², z czego ok. 20% przeznaczone będzie na realizację układu komunikacyjnego i infrastruktury technicznej;
- 5) na 1 obiekt o funkcji usługowej przypada powierzchnia użytkowa 245,0 m².

Wskazane powierzchnie użytkowe odpowiadają przeciętnym powierzchniom użytkowym budynków o danej funkcji oddanym do użytkowania w Gminie w latach 2004-2014 (za danymi GUS BDL), powierzchnie terenu zaś przeciętnym powierzchniom nieruchomości występującym w Gminie, co ustalono w trakcie prac nad projektem Studium.

Zgodnie z obliczeniami na wyżej wymienionych obszarach możliwe będzie zlokalizowanie nowej zabudowy w ilości 208710,5 m² powierzchni użytkowej dla funkcji mieszkaniowej i mieszkaniowo-usługowej oraz 4485,0 m² powierzchni użytkowej dla funkcji usługowej.

14.3. Chłonność obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, inne niż wymienione w pkt 14.2

Za obszary położone w planach miejscowych, na których istnieje możliwość lokalizacji nowej zabudowy, uznaje się obszary aktualnie niezagospodarowane. Do wyznaczenia chłonności obszarów korzystano z:

- 1) wskaźników zawartych w obowiązujących planach miejscowych, przy jednoczesnym założeniu, że:
 - ok. 20% danego obszaru przeznaczonego pod zabudowę przeznaczone zostanie na realizację układu komunikacyjnego,
 - na realizację zabudowy, zgodnie z obserwowaną praktyką, wykorzystane zostanie 50% maksymalnej wartości wskaźnika dla danej działki budowlanej,
 - na realizację funkcji podstawowej, przeznaczone zostanie 80% maksymalnej powierzchni zabudowy na działce (20% stanowić będzie zabudowa towarzysząca, np. budynek gospodarczy),
 - powierzchnia użytkowa budynku będzie stanowić 80% jego ogólnej powierzchni zabudowy liczonej dla wszystkich kondygnacji (ok. 20% powierzchni odpowiada grubości ścian i powierzchniom niezaliczanym do powierzchni użytkowej);
- 2) wskaźników zawartych w obowiązujących planach na przylegających terenach o tym samym przeznaczeniu lub przeciętnych powierzchni użytkowych budynków realizowanych w ostatnich latach z wyszczególnieniem funkcji wyznaczonych na podstawie danych GUS BDL – w przypadku pojedynczych terenów, gdy w danym planie miejscowym dla danego terenu nie zawarto ustaleń w zakresie wskaźników (dotyczy przede wszystkim starszych planów, dla których w danym czasie nie było obowiązku ustalenia wszystkich wskaźników).

Zgodnie z obliczeniami na wyżej wymienionych obszarach możliwe będzie zlokalizowanie nowej zabudowy w ilości:

- 1) 127338,0 m² powierzchni użytkowej dla funkcji mieszkaniowej i mieszkaniowo-usługowej;
- 2) 3600,0 m² powierzchni użytkowej dla funkcji usługowej;
- 3) 668660,8 m² powierzchni użytkowej dla funkcji przemysłowej i produkcyjno-składowo-magazynowej.

14.4. Zapotrzebowanie na nową zabudowę i tereny

Na podstawie powyższych analiz, po porównaniu maksymalnego w skali Gminy zapotrzebowania na nową zabudowę oraz sumy powierzchni użytkowej zabudowy otrzymanej w wyniku obliczenia chłonności obszarów, w podziale na funkcje zabudowy, stwierdza się potrzebę wskazania nowych terenów, poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze przestrzennej w granicach jednostki osadniczej oraz poza obszarami przeznaczonymi w planach miejscowych dla lokalizacji nowej zabudowy mieszkaniowej, innym niż ww., dla realizacji zabudowy:

- 1) mieszkaniowej i mieszkaniowo-usługowej w ilości 14545,9 m² powierzchni użytkowej zabudowy, co odpowiada 13,70 ha terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usług;
- 2) usługowej w ilości 1 372,5 m² powierzchni użytkowej zabudowy, co odpowiada 0,84 ha terenu zabudowy usługowej;
- 3) zagrodowej w ilości 30069,0 m² powierzchni użytkowej zabudowy, co odpowiada 11,7 ha terenu zabudowy zagrodowej (lokalizowanej w ramach terenów zabudowy zagrodowej i usług);

oraz wskazuje się potrzebę wyznaczenia nowych terenów obiektów produkcyjnych, składów, magazynów (i usług) w ilości 170 ha w sąsiedztwie zakładów PKN ORLEN w Płocku.

Dla wyznaczenia ilości terenów odpowiadających powierzchniom użytkowym przyjęto przeciętne powierzchnie użytkowe budynków o danej funkcji oddanych do użytkowania w Gminie w latach 2004-2014 (za danymi GUS BDL), oraz powierzchnie działek przypadających na jeden obiekt o funkcji podstawowej ustalone w trakcie prac nad projektem Studium (por. pkt 14.1 oraz 14.2).

14.5. Możliwości finansowania wykonania sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy

Gmina Stara Biała posiada duże możliwości finansowania realizacji zadań własnych. W latach 2007-2015 Gmina przeznaczyła na cele wykonania sieci komunikacyjnych, infrastruktury technicznej oraz społecznej 66 904 503,89 złotych (przeciętnie 7 433 834 zł rocznie), z czego ok. 81 % pochodziło z budżetu Gminy. Świadczy to o dużych możliwościach rozwojowych Gminy, nawet w sytuacji gdy ograniczone zostaną możliwości pozyskania środków zewnętrznych. Jednocześnie Gmina pozyskiwała także znaczne środki zewnętrzne (łącznie 12 419 619,76 we wskazanym okresie; najczęściej z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich), co dowodzi o zaradności pracowników Urzędu oraz wypracowanych już sposobach postępowania, ułatwiających dalsze pozyskiwanie funduszy zewnętrznych w przyszłości.

Rozmiar i struktura dochodów i wydatków budżetowych wywierają istotny wpływ na gospodarkę lokalną oraz na kształt polityki prowadzonej przez władze samorządowe. Wpływy do budżetu Gminy w latach 2009-2014 nominalnie rosły, podobnie jak dochody własne Gminy. W strukturze dochodów własnych największe znaczenie ma podatek od nieruchomości, który w analizowanym okresie wzrósł z 9,4 mln zł w 2009 r. do 13,3 mln zł w 2014 r. Utrzymujący się wzrost dochodów jest potwierdzeniem dla rosnących możliwości inwestycyjnych Gminy.

Tab. 46. Dochody i wydatki budżetu w gminie Stara Biała w latach 2009-2014

	Lata					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
dochody ogółem (mln zł)	29,93	35,01	38,84	38,03	39,17	39,26
dochody własne Gminy ogółem (mln zł)	19,22	21,25	21,65	22,02	23,53	24,80
w tym: wpływy z podatku od nieruchomości (mln zł)	9,43	10,17	11,22	11,61	12,44	13,30
dochód ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca (zł)	2 848	3 212	3 163	3 413	3 459	3 425
dotacje ogółem (mln zł)	3,26	5,90	5,17	7,57	7,29	6,12
dotacje inwestycyjne (mln zł)	0,00	2,30	1,47	3,38	3,02	1,64
wydatki ogółem (mln zł)	31,53	41,49	36,58	34,47	41,08	39,12
Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem (%)	32,5	43,3	27,8	12,4	27,4	20,9
wydatki w przeliczeniu na mieszkańca (zł)	3 000	3 806	3 321	3 093	3 628	3 413

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS.

Możliwości finansowe Gminy będą rosnać w wyniku:

- 1) zwiększenia się wpływów do budżetu z podatków i opłat w związku ze stałym napływem nowych mieszkańców oraz lokalizacją nowych działalności gospodarczych;
- 2) zwiększania się wpływów do budżetu m.in. z subwencji oświatowej w związku ze zwiększeniem liczby uczniów;
- 3) relatywnego zmniejszenia się kosztów prowadzenia inwestycji oraz utrzymania tych już zrealizowanych – znaczna część nowej zabudowy powstanie w uzupełnieniu zabudowy istniejącej, co pozwoli w pełni wykorzystać już istniejącą infrastrukturę techniczną i społeczną.

14.6. Potrzeby inwestycyjne gminy wynikające z konieczności realizacji zadań własnych związane z lokalizacją nowej zabudowy na obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej, na innych obszarach przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę oraz dodatkowych obszarach, dla których stwierdzono potrzebę zainwestowania

Potrzeby inwestycyjne Gminy wynikające z konieczności realizacji zadań własnych związane z lokalizacją nowej zabudowy będą polegać na m.in.:

- 1) sporządzeniu nowych planów miejscowych dla obszarów do tej pory planami nie objętymi oraz dla obszarów objętymi planami, które uznać należy za nieaktualne;
- 2) budowie i rozbudowie sieci wodociągowych i kanalizacyjnych;
- 3) budowie i rozbudowie sieci gazowej;
- 4) rozbudowie i modernizacji układu komunikacyjnego, z uwzględnieniem bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów – budowa nowych dróg i ulic, dróg rowerowych i ciągów pieszych, modernizacje istniejących ciągów komunikacyjnych;
- 5) budowie dwóch żłobków lub rozbudowie innych obiektów na ten cel;
- 6) realizacji nowych terenów zieleni urządzonej w obszarach o największej koncentracji zabudowy.

Jako najbardziej kosztowne określa się inwestycje związane z realizacją układu komunikacyjnego oraz wyposażaniem w podstawowe media, tj. rozbudowę sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Biorąc pod uwagę, że nowa zabudowa w większości realizowana będzie w ramach uzupełnienia istniejących, wykształconych już struktur lub w ramach terenów przeznaczonych pod zabudowę w obowiązujących planach miejscowych, podkreśla się, że potrzeby inwestycyjne w większości będą wiązały się nie z lokalizacją nowej zabudowy na

tych obszarach, lecz z dotychczasowymi zapóźnieniami w rozbudowie infrastruktury technicznej, nienadążającym za dynamicznymi procesami urbanizacyjnymi.

W ostatnich latach Gmina zrealizowała już szereg kosztownych inwestycji z zakresu oświaty (budowy nowych obiektów, rozbudowy istniejących, remontów i doposażenia), kultury (remonty i budowa nowych budynków świetlic wiejskich) oraz kultury fizycznej i turystyki (budowa nowych obiektów sportu i rekreacji, modernizacja obiektów istniejących) pozwalających zaspokoić potrzeby mieszkańców w długiej perspektywie czasowej (uwzględniając wzrost liczby użytkowników) i generujących wydatki niemal wyłącznie w zakresie utrzymania i przyszłych, bieżących remontów. Stwierdza się, że w zakresie oświaty, kultury, kultury fizycznej i turystyki, najbardziej kapitałochłonne inwestycje zostały już zrealizowane i potrzeby inwestycyjne Gminy w najbliższych latach będą opierać się na niewielkich inwestycjach, nie prowadzących do nadwyrężenia budżetu Gminy.

Znaczna część zadań własnych gminy będzie wymagała zastosowania rozwiązań przede wszystkim w sferze ekonomiczno-organizacyjnej, tj.

- 1) zwiększenia zatrudnienia w Urzędzie Gminy (wzrost liczby mieszkańców odpowiada wzrostowi liczby prowadzonych postępowań);
- 2) poszerzenia wachlarza usług świadczonych w istniejących ośrodkach zdrowia i wydłużenia godzin pracy ośrodków;
- 3) poszerzenia oferty kulturalnej i rekreacyjnej (większa oferta zajęć dodatkowych w szkołach, biblioteki, świetlicach wiejskich, na terenach rekreacyjno-sportowych; zwiększenie wyposażenia (nowe książki, sprzęt multimedialny, przyrządy do gier i ćwiczeń), zwiększenia zatrudnienia (animatory, nauczyciele).

14.7. Wnioski

Na podstawie powyższych analiz stwierdza się, że gmina Stara Biała posiada wystarczające możliwości finansowania realizacji zadań własnych i zaspokojenia potrzeb inwestycyjnych wynikających z lokalizacji nowej zabudowy i wyznaczenia nowych terenów inwestycyjnych o których mowa w pkt 14.4.

TOM III KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA

1. Założenia i cele rozwoju

Misja, wizja oraz strategiczne i operacyjne cele rozwoju gminy Stara Biała zostały zdefiniowane w *Strategii Rozwoju Gminy Stara Biała na lata 2015-2025* (uchwała Nr 91/X/15 Rady Gminy Stara Biała z dnia 30 grudnia 2015 r.). W trakcie prac nad Studium zostały one zweryfikowane w oparciu o przeprowadzoną ocenę stanu aktualnego i uwarunkowań zarówno zewnętrznych jak i wewnętrznych. W ten sposób, na podstawie zidentyfikowanych problemów i uwarunkowań określono cele rozwoju Gminy oraz sposoby działania prowadzące do ich osiągnięcia.

W *Strategii Rozwoju Gminy Stara Biała na lata 2015-2025* wyznaczono cztery podstawowe cele strategiczne:

- 1) Rozwój gospodarczy gminy Stara Biała;
- 2) Zwiększenie atrakcyjności mieszkaniowej gminy Stara Biała;
- 3) Rozwijanie oferty rekreacyjnej gminy Stara Biała;
- 4) Poprawę stanu środowiska przyrodniczego i ochronę jego zasobów.

Cele te są zbieżne z określoną w strategii misją Gminy określoną jako: „skuteczne zaspokajanie potrzeb mieszkańców gminy Stara Biała w oparciu o zasadę zrównoważonego rozwoju”, a także wizją rozwoju zawartą w słowach: „Gmina Stara Biała gminą przyjazną mieszkańcom i inwestorom, z rozwijającą się infrastrukturą techniczną i społeczną, na terenie której stosowane są zasady zrównoważonego rozwoju we wszystkich aspektach życia”.

Powyższe cele rozwoju pozostają w pełni aktualne, a ich realizacja skutkować będzie trwałym, zrównoważonym rozwojem społeczno-gospodarczym Gminy. Polityka przestrzenna realizowana przez gminę Stara Biała powinna nie tylko umożliwiać ich osiągnięcie, ale wręcz je stymulować.

Sposób zagospodarowania, rozmieszczenie obiektów i funkcji, forma zainwestowania infrastruktury, jakość środowiska antropogenicznego itd. decydują o wyjściowym poziomie konkurencyjności produktów i usług jednostek działających w regionie. Polityka przestrzenna musi zatem być przestrzennym wyrazem polityk częściowych, takich jak polityka ochrony środowiska, polityka społeczna, polityka komunikacyjna, polityka rozwoju gospodarczego, polityka kultury i wypoczynku itp.

Zakłada się, że gmina Stara Biała rozwijać się będzie w oparciu o wykorzystywanie szans i możliwości związanych przede wszystkim z:

- 1) istniejącymi, korzystnymi powiązaniem komunikacyjnymi;
- 2) bezpośrednim sąsiedztwem miasta Płocka, w tym zakładów petrochemicznych (generującym rozwój i aktywność gospodarczą, stanowiącego potencjalny rynek zbytu oraz miejsce pracy) oraz kształtującą się wokół strefą produkcyjno-usługową;
- 3) istnieniem wykształconych wielofunkcyjnych ośrodków osadniczych na terenie gminy: Maszewo Duże z Mańkowem, Biała, Nowa Biała oraz Nowe Proboszczewice;
- 4) istniejącymi walorami krajobrazowymi i środowiska przyrodniczego – położeniem w dolinie Wisły oraz przebiegiem dolin rzek Skrwy Prawej i Wierzbicy tj. w obszarze dającym możliwość rozwoju turystyki aktywnej i wypoczynkowej, podnoszącym atrakcyjność gminy jako miejsca zamieszkania;
- 5) korzystnym wskaźnikiem jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej i znacznym potencjałem rolnictwa;
- 6) występowaniem złóż kopalin pospolitych.

W ujęciu szczegółowym, zakłada się:

- 1) wspieranie rozwoju gospodarczego, poprzez:
 - a) inwestycje w infrastrukturę techniczną oraz komunikacyjną,

- b) budowę innowacyjnej oferty turystycznej,
 - c) promocję Gminy za zewnątrz,
 - d) kształtowanie postaw przedsiębiorczych,
 - e) wspieranie lokalnej przedsiębiorczości poprzez stworzenie systemu wsparcia organizacyjnego, materialnego, lokalowego i edukacyjnego kierowanego zarówno do nowo powstających przedsiębiorstw, jak i już istniejących, funkcjonujących na terenie Gminy,
 - f) tworzenie systemu informacji rynkowej dla lokalnego rolnictwa,
 - g) kształcenie osób bezrobotnych, chcących podjąć pracę w nowym zawodzie lub podjąć samodzielną działalność gospodarczą,
 - h) rozwój usług komplementarnych dla rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego,
 - i) rozwój usług z zakresu bankowości, ubezpieczeń i doradztwa finansowego;
- 2) poprawę warunków życia mieszkańców poprzez:
- a) inwestycje w infrastrukturę techniczną oraz komunikacyjną,
 - b) rozwój funkcji edukacyjno-oświatowych i sportowych w Gminie,
 - c) rozwój instytucji kultury i turystyki,
 - d) poprawę wyglądu i estetyki przestrzeni publicznych,
 - e) ochronę zdrowia i bezpieczeństwa mieszkańców, w tym bezpieczeństwa socjalnego,
 - f) rozwój budownictwa socjalnego,
 - g) zapewnienie mieszkańcom dostępu do nowoczesnych form przekazu informacji, w szczególności do Internetu;
- 3) utrzymanie dobrego stanu środowiska przyrodniczego, poprzez:
- a) zachowanie walorów środowiska przyrodniczego i krajobrazu poprzez ograniczenie inwestycji budowlanych w terenach podlegających ochronie,
 - b) edukację ekologiczną mieszkańców,
 - c) rozwój infrastruktury służącej ochronie środowiska i wykorzystującej zasoby środowiska;
- 4) kształtowanie ładu przestrzennego oraz przekształcenie struktur przestrzennych poprzez:
- a) objęcie obszaru Gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, w pierwszej kolejności – miejscowości Nowe Proboszczewice i Stare Proboszczewice, Stare Draganie, Nowe Trzepowo, Biała, Mańkowo, Ludwikowo, podlegających lub wskazanych do intensywnego zainwestowania,
 - b) dostosowanie obowiązujących na terenie Gminy planów miejscowych do aktualnych uwarunkowań oraz norm prawnych,
 - c) tworzenie zasobu terenów inwestycyjnych, ukierunkowanych pod konkretne funkcje,
 - d) realizację uzbrojenia technicznego terenów inwestycyjnych,
 - e) przekształcenie obszarów zwartej zabudowy centrów wsi w struktury wielofunkcyjne,
 - f) rewitalizację obszarów lub rewaloryzację obiektów zabytkowych, szczególnie elementów tożsamości Gminy i ich promocję w skali lokalnej i regionalnej.

2. Kierunki zmian w strukturze funkcjonalno-przestrzennej Gminy oraz w przeznaczeniu terenów, w tym wynikające z audytu krajobrazowego; obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym

2.1. Obszary objęte rozwojem procesów urbanizacyjnych

W celu określenia kierunków rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy, przyjęto zasadę zrównoważonego rozwoju jako generalny kierunek działań.

Realizacja celów rozwoju gminy Stara Biała wiąże się z przekształceniem jakościowym i ilościowym istniejącego zagospodarowania. Wskazując kierunki rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz w przeznaczeniu terenów, uwzględniono bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę oraz przyjęto jako zasadę kontynuację cech istniejącego

zainwestowania w zakresie funkcji oraz parametrów kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu uwzględniając zidentyfikowane tendencje rozwojowe oraz potrzeby przekształceń obszarów w zakresie funkcji.

Kierunki zmian w strukturze funkcjonalno-przestrzennej oraz w przeznaczeniu terenów muszą wynikać również z audytu krajobrazowego, w tym uwzględniać zawarte w nim rekomendacje i wnioski. Dotychczas nie sporządzono audytu krajobrazowego dla obszaru województwa mazowieckiego. Po jego uchwaleniu konieczna będzie weryfikacja i uzupełnienie ustaleń Studium o zapisy zawarte w audycie krajobrazowym.

W zakresie rozwoju procesów urbanizacyjnych zakłada się:

- 1) utrzymanie i rozwój wielofunkcyjnego rozwoju wsi Maszewo Duże z Mańkowem, Biała, Nowa Biała oraz Nowe Proboszczewice;
- 2) tworzenie warunków dla rozwoju funkcji usługowych, produkcyjnych, składowych i magazynowych wokół zakładów Polskiego Koncernu Naftowego ORLEN w Płocku oraz w północno-wschodnim krańcu gminy, w obrębach Proboszczewice Nowe oraz Ogorzelice;
- 3) tworzenie warunków dla rozwoju eksploatacji powierzchniowej w obrębie Biała Nowa;
- 4) tworzenie warunków dla rozwoju funkcji turystycznych i wypoczynkowych, niekolidujących z wymaganiami ochrony środowiska przyrodniczego, w południowo-zachodniej części gminy w miejscowościach związanych z doliną Wisły oraz obszarami objętymi formami ochrony przyrody (m.in. w miejscowościach Maszewo, Brwilno);
- 5) zachowanie, uzupełnienie oraz rozwój istniejących terenów zabudowy przydrożnej;
- 6) tworzenie warunków dla realizacji gminnych inwestycji celu publicznego;
- 7) rozwój i wzmocnienie rolniczej funkcji gminy;
- 8) ograniczenie możliwości zainwestowania na terenach skarp: wiślanej, oraz rzek Wierzbicy i Skrwy.

Dla zdefiniowania szczegółowej polityki przestrzennej w zakresie procesów urbanizacyjnych oraz ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego:

- 1) wyznaczono obszary i obiekty:
 - a) urbanizacji, obejmujące tereny zabudowy:
 - kontynuacji urbanizacji – obszary o ukształtowanej strukturze przestrzennej, i zdefiniowanych cechach zabudowy, w których procesy urbanizacyjne ograniczone są do uzupełnienia istniejącej zabudowy i ich kontynuacji na działkach niezainwestowanych oraz rozwoju systemów infrastruktury technicznej ograniczonej do uzupełnienia braków w wyposażeniu,
 - rozwoju urbanizacji – obszary o kształtującej się lub nieukształtowanej strukturze przestrzennej, które wymagają zdefiniowania zasad rozwoju zainwestowania w tym określenia struktury komunikacyjnej obszaru, cech zabudowy oraz kompleksowego rozwoju systemów infrastruktury technicznej,
 - b) chronione ze względów przyrodniczych i krajobrazowych:
 - tereny rolnicze do zalesienia,
 - tereny rolnicze – grunty orne oraz tereny łąk i pastwisk,
 - tereny zieleni naturalnej doliny rzecznej,
 - wody powierzchniowe,
 - korytarze ekologiczne oraz miejsca powiązań ekologicznych,
 - c) związane z ochroną gruntów rolnych i leśnych:
 - obszary potencjalnie planowane do przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze,
 - obszary potencjalnie planowane do przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne,
 - obszary gleb o wysokiej przydatności rolniczej (II – III klasa bonitacyjna),
 - d) chronione ze względów kulturowych:
 - zabytki wpisane do rejestru zabytków,
 - założenia przestrzenne wraz z ich strefami ochrony konserwatorskiej,

- zewidencjonowane stanowiska archeologiczne,
- e) szczególowej polityki w zakresie kształtowania ładu przestrzennego:
 - obszar przestrzeni publicznej,
 - tereny wymagające przekształceń i rehabilitacji,
- f) tereny poeksploatacyjne wymagające rekultywacji;
- 2) uwzględniono obszary i obiekty chronione ze względów przyrodniczych i krajobrazowych:
 - a) obszary i obiekty objęte formami ochrony przyrody (Nadwiślański Obszar Chronionego Krajobrazu, Rezerwat Przyrody Brwilno, Brudzeński Park Krajobrazowy z otuliną, użytki ekologiczne, pomniki przyrody),
 - b) lasy – państwowe i pozostałe (prywatne i gminne),
 - c) lasy ochronne,
 - d) łąki i pastwiska,
 - e) obszary osuwania się mas ziemnych,
 - f) obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi, w tym obszary szczególnego zagrożenia powodzią.

2.2. Obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym

Generalne kierunki zagospodarowania przestrzennego i przekształceń struktur przestrzennych określone zostały poprzez wydzielenie kształtujących się w Gminie obszarów funkcjonalnych o znaczeniu lokalnym:

- 1) obszar przyrodniczo-krajobrazowy – obejmujący południową i południowo-zachodnią część gminy, w tym obszary: Brudzeńskiego Parku Krajobrazowego wraz z częścią otuliny, Rezerwatu Brwilno, częściowo Nadwiślańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, dolinę Wisły i Skrwy Prawej, wraz z ich otoczeniem obejmującym tereny istniejącego i projektowanego układu osadniczego we wsiach Kobierniki, Ulaszewo i Srebrna oraz częściowo Biała i Stara Biała. Obszar ten cechuje się wysokimi walorami środowiska przyrodniczego oraz pełni ważną rolę dla tworzenia sieci powiązań przyrodniczych, utrzymania odpowiednich warunków klimatycznych i hydrologicznych. W obszarze tym wyodrębniono:
 - tereny kompleksów leśnych,
 - tereny cieków wraz z otaczającymi je terenami użytków zielonych, łąk i pastwisk, na których wyklucza się możliwość zainwestowania,
 - strefy krawędziowe – skarpa wiślana oraz rzeki Skrwy i rzeki Wierzbicy,
 - obszary istniejącego zainwestowania, gdzie przeważają działania porządkowania, przekształceń, wycofywania funkcji uciążliwych lub mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz obszary potencjalnego nowego zainwestowania z dominacją funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej.

Dla obszaru wskazuje się priorytet dla zachowania funkcji przyrodniczych i ograniczenie ekspansji gospodarczej i urbanistycznej. Kierunki działań w tej podstrefie podporządkowane są wymogom zawartym w przepisach odrębnych z zakresu ochrony przyrody.
- 2) obszary kształtowania układów osadniczych – obejmujące tereny istniejącego i przyszłego zagospodarowania w granicach obrębów:
 - a) obszar nr I: Brwilno, Maszewo nad Wisłą, Maszewo Duże, Mańkowo, Wyszyna, Ludwikowo, Biała Nowa, Biała, Draganie Nowe,
 - b) obszar nr II: Biała Stara,
 - c) obszar nr III: Proboszczewice Stare, Proboszczewice Nowe, Ogorzelice.

Część z ww. obrębów predysponowana jest do rozwoju wielofunkcyjnego. Dla obszarów wskazuje się intensyfikację zainwestowania, stopniowe ograniczenie funkcji rolniczych na rzecz rozwoju funkcji mieszkaniowej, usługowej i w mniejszym stopniu produkcyjnej, składowej i magazynowej (zgodnie z przeznaczeniem terenów), podnoszenie jakości przestrzeni publicznych oraz ochronę i eksponowanie wartościowych kulturowo i historycznie obiektów i obszarów oraz ich otoczenia.

- 3) obszar produkcyjno-usługowy – obejmujący tereny istniejącego i przyszłego zagospodarowania w granicach obrębów: Maszewo Duże, Biała Nowa, Biała, Draganie Nowe, Draganie Stare, Bronowo Zalesie oraz Trzepowo Nowe. Dla obszaru wskazuje się intensyfikację zainwestowania, ograniczenie funkcji rolniczych na rzecz rozwoju funkcji produkcyjnych, magazynowych, składowych i usługowych, a także działalności wydobywczej (Nowa Biała).
- 4) obszar rolniczo-osadniczy – obejmujący północną i środkową część gminy. Są to tereny wysoczyzny polodowcowej będącej miejscem koncentracji funkcji rolniczej i osiedleńczej (zarówno w formie zabudowy zagrodowej, jak i mieszkaniowo-usługowej). Na terenach tych występują dobre gleby, wskazane do wykorzystania na cele intensywnej produkcji rolnej, w tym upraw sadowniczych oraz warzywnictwa. Ponadto wskazana jest komasacja arealów. Istniejące tereny zabudowy mieszkaniowej podlegają zachowaniu, rozwojowi oraz uzupełnieniu.

Rys. 1. Obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym na terenie Gminy Stara Biała.
Źródło: opracowanie własne.

3. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone spod zabudowy

3.1. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

W Studium wskazuje się obszary, które wymagają przekształceń:

- 1) wymagające rekultywacji tereny poeksploatacyjne w obr. Biała Nowa, Proboszczewice Stare.

W ramach procesu rekultywacji wymagane jest uporządkowanie terenu i jego przywrócenie do pełnienia funkcji użytkowych – rolniczych, wodnych, leśnych, lub innych, zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu ochrony środowiska oraz geologii i górnictwa;

- 2) wymagające rehabilitacji tereny założenia dworsko-parkowego w Bronowie-Zalesiu, założenia dworsko-parkowego w Ogorzelicach oraz zespołu zabudowy folwarcznej w miejscowości Srebrna. Wymagane jest uporządkowanie terenu, wycięcie zbędnego lub

chorego drzewostanu, wprowadzenie uzupełniających nasadzeń kontynuujących pierwotne cechy rozplanowania, dokonanie rewaloryzacji istniejącej zabudowy, usunięcie obiektów dysharmonijnych, wprowadzenie nowej zabudowy nawiązującej do cech zachowanych obiektów zabytkowych, adaptacja do pełnienia nowych funkcji zgodnych z charakterem założeń:

- a) wypoczynkowych, rekreacyjnych i w ograniczonym zakresie usługowych w przypadku założeń dworsko-parkowych w miejscowościach Bronowo-Zalesie i Ogorzelice,
 - b) produkcyjno-usługowych w przypadku zabudowy folwarcznej w miejscowości Srebrna;
- 3) teren istniejącego składowiska odpadów w miejscowości Kobierniki – po wypełnieniu składowiska odpadów, zgodnie z wymogami przepisów odrębnych i ustaleniami projektu rekultywacji wymagane jest przywrócenie aktywności przyrodniczej terenu oraz minimalizacji wpływu składowiska na środowisko.

Na rysunku Studium (rys. 5 „Polityka przestrzenna”) oznaczono obszary wymagające przekształceń wyszczególnione w pkt 1 jako *tereny poeksploatacyjne wymagające rekultywacji* oraz w pkt 2 *tereny wymagające rehabilitacji*.

Na terenie Gminy nie stwierdzono występowania historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi lub wystąpienia bezpośrednich zagrożeń szkodą w środowisku lub szkód w środowisku. W związku z powyższym nie wyznacza się obszarów wymagających remediacji. Rozpoznanie i wyznaczenie obszarów wymagających remediacji może być przeprowadzone zgodnie z przepisami ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. *o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie* oraz ustawy z 27 dnia kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska*. Fakt nieprzeprowadzenia postępowania administracyjnego nie przesądza o tym, że tereny nie są zanieczyszczone. Jedynie wykonanie specjalistycznych badań gruntu może stwierdzić zanieczyszczenie środowiska gruntowo-wodnego.

3.2. Obszary zdegradowane

W Studium nie wskazuje się obszarów zdegradowanych. W granicach Gminy nie zidentyfikowano występowania obszaru znajdującego się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych wraz z choćby jednym z innych negatywnych zjawisk o których mowa w przepisach odrębnych z zakresu rewitalizacji.

Jednocześnie stwierdza się stałą potrzebę monitorowania w Gminie zjawisk w sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej i w sytuacji wystąpienia koncentracji negatywnych zjawisk o których mowa w przepisach odrębnych, podjęcie działań naprawczych, w tym wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

3.3. Obszary wyłączone spod zabudowy

Wskazano obszary chronione przed zabudową ze względów przyrodniczych i bezpieczeństwa ludności i jej mienia:

- 1) lasy;
- 2) tereny rolnicze do zalesienia;
- 3) tereny łąk i pastwisk;
- 4) tereny zieleni naturalnej doliny rzecznej;
- 5) korytarze ekologiczne;
- 6) tereny, usytuowane w granicach Nadwiślańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (NOChK) lub Brudzeńskiego Parku Krajobrazowego (BPK), w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych,
- 7) obszary szczególnego zagrożenia powodzią;
- 8) obszary osuwania się mas ziemnych (osuwiska i obszary zagrożone wystąpieniem osuwisk) oraz pas szerokości 20,0 m od górnej krawędzi skarp (Wiślanej, Skrzy Prawej i Wierzbicy).

Kierunki możliwych działań na ww. obszarach zawarto w części Studium dotyczącej przeznaczenia terenów oraz zagadnień przyrodniczych.

3.4. Przeznaczenie terenów. Wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów

Uwzględniając bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę, wyodrębniono tereny o różnych kierunkach w zakresie przeznaczenia i różnych zasadach zagospodarowania. Dla każdego z rodzajów terenu określono funkcję dominującą oraz dopuszczalną, warunki zagospodarowania oraz wskaźniki kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu. Wskazane kierunkowe przeznaczenie terenów nie wyklucza możliwości zachowania istniejącego sposobu zagospodarowania terenów oraz rozbudowy istniejących obiektów o funkcji innej niż określona funkcja dominująca lub dopuszczalna. Poszczególne funkcje mogą być realizowane samodzielnie lub jako współistniejące, szczególnie w sytuacji kiedy wynika to z utrwalania istniejącego sposobu zagospodarowania.

Tab. 47. Użytkownie terenów w gminie Stara Biała.

Stan istniejący		Stan projektowany		
Sposób użytkowania terenu		Powierzchnia [ha]	Sposób użytkowania terenu	Powierzchnia [ha]
Tereny zainwestowane	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (307,6 ha)	328,6	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (251,2 ha)	1067,0
	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usług (13,7 ha)		Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usług (807,3 ha)	
	Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (7,3 ha)		Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (8,5 ha)	
	Tereny zabudowy zagrodowej	335,6	Tereny zabudowy zagrodowej i usług	241,3
	Tereny zabudowy usługowej	33,4	Tereny zabudowy usługowej	24,4
	Tereny sportu i rekreacji	7,0	Tereny sportu i rekreacji	7,1
	Tereny turystyczno-rekreacyjne	3,0	Tereny turystyczno-rekreacyjne	3,0
	Tereny obiektów produkcyjnych, składów, magazynów i usług	67,1	Tereny obiektów produkcyjnych, składów, magazynów i usług	394,7
	Tereny obiektów produkcyjnych, składów, magazynów	121,7	Tereny obiektów produkcyjnych, składów, magazynów	209,6
	Tereny obiektów produkcyjnych w gospodarstwach rolnych	28,7	Tereny obiektów produkcyjnych w gospodarstwach rolnych	22,1
	Tereny eksploatacji powierzchniowej	59,7	Tereny obszarów i terenów górniczych	4,4
	Tereny kolei (zaliczone i niezaliczone do terenów zamkniętych)	54,6	Tereny kolei	9,1
			Tereny zamknięte związane z przebiegiem kolei	45,8
	Tereny infrastruktury technicznej	78,1	Tereny infrastruktury technicznej	82,9
Tereny zabudowane nieużytkowane	0,05	Tereny zieleni urządzonej i usług	15,5	
Razem	1117,5	Razem	2126,7	
Tereny rolnicze, w tym grunty orne, sady oraz łąki i pastwiska		8162,9	Tereny rolnicze oraz tereny łąk i pastwisk	7243,5
Tereny zieleni i wód	Tereny zadrzewione	227,9	Tereny rolnicze do zalesienia	160,2
	Lasy	1258,4	Lasy	1225,2
	Tereny zieleni naturalnej doliny rzecznej	17,6	Tereny zieleni naturalnej doliny rzecznej	31,7
	Tereny zieleni urządzonej	10,7	Tereny zieleni urządzonej	15,7
	Tereny cmentarzy (czynnych i nieczynnego)	4,2	Tereny cmentarzy (czynnych i nieczynnego)	5,6
	Tereny wód powierzchniowych (stojących i płynących)	312,9	Tereny wód powierzchniowych	303,3
Razem	1831,7	Razem	1741,8	
RAZEM	11112,0	RAZEM	11112,0	

Źródło: opracowanie własne na podstawie inwentaryzacji urbanistycznej przeprowadzonej dla potrzeb Studium.

3.4.1. Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – MN

Obszar o dominacji funkcji mieszkaniowej realizowanej w formie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

Funkcje dopuszczalne: usługi podstawowe związane z obsługą mieszkańców, tereny zieleni urządzonej, tereny infrastruktury technicznej, urządzenia sportowe. Powierzchnia terenów przeznaczonych na funkcje usługowe nie może być większa niż 20% powierzchni terenu.

Kształtowanie przestrzeni na tych terenach wymaga:

- 1) intensyfikacji i rozwoju zainwestowania, uzupełniania zabudowy;
- 2) porządkowania układów urbanistycznych poprzez racjonalne ukształtowanie sieci dróg;
- 3) dbałości o ład i kompozycję przestrzenną poprzez ustalenie (w planach miejscowych) form zabudowy;
- 4) rozwoju wyposażenia terenów w niezbędne urządzenia i obiekty infrastruktury technicznej.

Wskaźniki zabudowy i zagospodarowania terenów:

- 1) udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni działki budowlanej – nie mniejszy niż 40%;
- 2) stosunek powierzchni zabudowy do powierzchni działki budowlanej – nie większy niż 0,25;
- 3) intensywność zabudowy:
 - a) minimalna – 0,05,
 - b) maksymalna – 0,75;
- 4) powierzchnia nowej działki budowlanej – nie mniejsza niż 650,0 m²;
- 5) wysokość budynków – nie większa niż 12,0 m.

3.4.2. Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usług – MNU

Obszar o dominacji funkcji mieszkaniowej realizowanej w formie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz usług, w tym rzemiosła. Dopuszcza się wyłącznie realizację obiektów usługowych nie zaliczonych do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów odrębnych. Realizacja przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko wymaga zastosowania rozwiązań ograniczających jej uciążliwość dla zabudowy mieszkaniowej. W granicach obrębu Maszewo Duże dopuszcza się zabudowę mieszkaniową wielorodzinną o skali odpowiadającej zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej.

Funkcje dopuszczalne: parkingi, garaże, tereny zieleni urządzonej, urządzenia sportowe, tereny infrastruktury technicznej.

Kształtowanie przestrzeni na tych terenach wymaga:

- 1) intensyfikacji i rozwoju zainwestowania;
- 2) zachowania i rozwoju terenów zieleni z obiektami rekreacyjnymi i sportowymi;
- 3) rozwoju wyposażenia terenów w niezbędne urządzenia i obiekty infrastruktury technicznej.

Wskaźniki zabudowy i zagospodarowania terenów:

- 1) udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni działki budowlanej – nie mniejszy niż 40%;
- 2) stosunek powierzchni zabudowy do powierzchni działki budowlanej – nie większy niż 0,5;
- 3) intensywność zabudowy:
 - a) minimalna – 0,05,
 - b) maksymalna – 1,2;
- 4) powierzchnia nowej działki budowlanej – nie mniejsza niż 650,0 m²;
- 5) wysokość budynków – nie większa niż 12,0 m.

3.4.3. Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej – MW

Obszar dominacji funkcji mieszkaniowej realizowanej w formie zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej.

Funkcje dopuszczalne: usługi podstawowe związane z obsługą mieszkańców, tereny zieleni urządzonej, obiekty i urządzenia sportowe, parkingi, garaże, tereny infrastruktury technicznej. Powierzchnia terenów przeznaczonych na funkcje usługowe nie może być większa niż 30% powierzchni terenu.

Kształtowanie przestrzeni na tych terenach wymaga:

- 1) zachowania istniejącego zainwestowania, intensyfikacji zabudowy;
- 2) rozwoju wysokiej jakości przestrzeni publicznych o znaczeniu lokalnym;
- 3) zachowania i rozwoju terenów zieleni z obiektami rekreacyjnymi i sportowymi;
- 4) rozwoju wyposażenia terenów w niezbędne urządzenia i obiekty infrastruktury technicznej.

Wskaźniki zabudowy i zagospodarowania terenów:

- 1) udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni działki budowlanej – nie mniejszy niż 30%;
- 2) stosunek powierzchni zabudowy do powierzchni działki budowlanej – nie większy niż 0,4;
- 3) intensywność zabudowy:
 - a) minimalna – 0,1,
 - b) maksymalna – 1,6;
- 4) powierzchnia nowej działki budowlanej – nie mniejsza niż 2 000,0 m²;
- 5) wysokość budynków – nie większa niż 17,0 m.

3.4.4. Tereny zabudowy usługowej – U

Obszar o dominacji funkcji usługowej.

Funkcje dopuszczalne: zabudowa mieszkaniowa, jako towarzysząca zabudowie usługowej, budynki zbiorowego zamieszkania, tereny zieleni urządzonej, parkingi, garaże, tereny infrastruktury technicznej.

Kształtowanie przestrzeni na tych terenach wymaga:

- 1) porządkowania istniejącej zabudowy;
- 2) intensyfikacji i rozwoju zainwestowania;
- 3) dbałości o ład i kompozycję przestrzenną;
- 4) dopuszcza się lokalizację zabudowy mieszkaniowej, przy czym jej skala i sposób realizacji musi być podporządkowany funkcji usługowej terenu;
- 5) rozwoju wyposażenia terenu w niezbędne urządzenia infrastruktury technicznej.

Wskaźniki zabudowy i zagospodarowania terenów:

- 1) udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni działki budowlanej: nie mniejszy niż 30%;
- 2) stosunek powierzchni zabudowy do powierzchni działki budowlanej: nie większy niż 0,4;
- 3) intensywność zabudowy:
 - a) minimalna – 0,05,
 - b) maksymalna – 1,2;
- 4) powierzchnia nowej działki budowlanej – nie mniejsza niż 1 000,0 m²;
- 5) wysokość budynków: nie większa niż 14,0 m. Ograniczenie nie dotyczy wież i wieżyczek obiektów sakralnych i użyteczności publicznej.

3.4.5. Tereny sportu i rekreacji – US

Obszar o dominacji funkcji usług sportu i rekreacji.

Funkcje dopuszczalne: obiekty i urządzenia towarzyszące usługom sportu i rekreacji: usługi gastronomii, handlu, kultury, obiekty administracyjno-socjalne lub techniczne, obiekty i urządzenia sportowe towarzyszące zabudowie usług oświaty, tereny zieleni urządzonej, parkingi, tereny infrastruktury technicznej.

Kształtowanie przestrzeni na tych terenach wymaga:

- 1) adaptacji, modernizacji i rozbudowy istniejących obiektów i urządzeń sportowych;
- 2) ograniczenie lokalizacji nowych, stałych obiektów do niezbędnych dla obsługi funkcji terenu;
- 3) rozwoju wyposażenia terenu w niezbędne urządzenia i obiekty infrastruktury technicznej.

Wskaźniki zabudowy i zagospodarowania terenów:

- 1) udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni działki budowlanej – nie mniejszy niż 50%; w przypadku zastosowania nawierzchni sztucznych na boiskach sportowych – nie mniejszy niż 30%;
- 2) stosunek powierzchni zabudowy do powierzchni działki budowlanej – nie większy niż 0,3;
- 3) intensywność zabudowy – nie większa niż 0,6;
- 4) powierzchnia nowej działki budowlanej – nie mniejsza niż 2 000,0 m²;
- 5) wysokość nowych budynków – nie większa niż 12,0 m. Ograniczenie nie dotyczy instalacji, urządzeń i obiektów sportowo-rekreacyjnych – forma obiektów dostosowana do pełnionej funkcji.

3.4.6. Tereny turystyczno-rekreacyjne – UTR

Obszar o funkcji turystyczno-rekreacyjno-wypoczynkowej – stałe pola kempingowe i karawaningowe.

Funkcje dopuszczalne: usługi sportu i rekreacji z obiektami i urządzeniami towarzyszącymi, usługi gastronomii, kultury, tereny zieleni urządzonej, parkingi, tereny infrastruktury technicznej.

Kształtowanie przestrzeni na tych terenach wymaga:

- 1) ograniczenie lokalizacji nowych, stałych obiektów do niezbędnych dla obsługi funkcji terenu;
- 2) rozwoju wyposażenia terenu w niezbędne urządzenia i obiekty infrastruktury technicznej.

Wskaźniki zabudowy i zagospodarowania terenów:

- 1) udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni działki budowlanej – nie mniejszy niż 70%;
- 2) stosunek powierzchni zabudowy do powierzchni działki budowlanej – nie większy niż 0,2;
- 3) intensywność zabudowy – nie większa niż 0,4;
- 4) powierzchnia nowej działki budowlanej – nie mniejsza niż 10 000,0 m²;
- 5) wysokość budynków – nie większa niż 9,0 m.

3.4.7. Tereny obiektów produkcyjnych, składów, magazynów i usług – PU

Obszar o dominacji funkcji produkcyjnej, składów, magazynów i usług.

Funkcje dopuszczalne: funkcja mieszkaniowa oraz obiekty zamieszkania zbiorowego wyłącznie jako towarzyszące nieuciążliwym obiektom usługowym, tereny zieleni urządzonej,

tereny infrastruktury technicznej, parkingi, urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW z wyjątkiem elektrowni wiatrowych.

Kształtowanie przestrzeni na tych terenach wymaga:

- 1) rozwoju i intensyfikacji zainwestowania;
- 2) rozwoju wyposażenia terenu w niezbędne urządzenia i obiekty infrastruktury technicznej oraz komunikacyjnej.

Wskaźniki zabudowy i zagospodarowania terenów:

- 1) udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni działki budowlanej – nie mniejszy niż 20%, zaleca się aby minimum 10% powierzchni działki budowlanej zajmowały zadrzewienia;
- 2) stosunek powierzchni zabudowy do powierzchni działki budowlanej – nie przekraczający 0,7;
- 3) intensywność zabudowy – nie większa niż 3,0;
- 4) powierzchnia nowej działki budowlanej – nie mniejsza niż 2 000,0 m²;
- 5) wysokość budynków – nie większa niż 30,0 m.

3.4.8. Tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów – P

Obszar o dominacji funkcji produkcyjnej, składów i magazynów.

Funkcje dopuszczalne: funkcje usługowe wyłącznie jako towarzyszące obiektom produkcyjnym, tereny zieleni urządzonej, parkingi, tereny infrastruktury technicznej, urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW z wyjątkiem elektrowni wiatrowych.

Kształtowanie przestrzeni na tych terenach wymaga:

- 1) rozwoju i intensyfikacji zainwestowania;
- 2) rozwoju wyposażenia terenu w niezbędne urządzenia i obiekty infrastruktury technicznej oraz komunikacyjnej.

Wskaźniki zabudowy i zagospodarowania terenów:

- 1) udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni działki budowlanej – nie mniejszy niż 20%, zaleca się aby minimum 10% powierzchni działki budowlanej zajmowały zadrzewienia;
- 2) stosunek powierzchni zabudowy do powierzchni działki budowlanej – nie przekraczający 0,7;
- 3) intensywność zabudowy – nie większa niż 3,0;
- 4) powierzchnia nowej działki budowlanej – nie mniejsza niż 2 000,0 m²;
- 5) wysokość budynków – nie większa niż 30,0 m; dopuszcza się realizację budynków wyższych w sytuacji uwarunkowanej potrzebami technologicznymi prowadzonej działalności.

3.4.9. Tereny obszarów i terenów górniczych – PG

Obszar eksploatacji powierzchniowej.

Funkcje dopuszczalne: obiekty i urządzenia, w tym komunikacyjne, związane z eksploatacją kopalin i ich przetwarzaniem, urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW z wyjątkiem elektrowni wiatrowych.

Kształtowanie przestrzeni na tych terenach wymaga:

- 1) do czasu zakończenia eksploatacji kruszyw:
 - a) prowadzenia działalności zgodnie z wymogami przepisów odrębnych z zakresu geologii i górnictwa, a w szczególności zgodnie z warunkami określonymi

- w wydanych koncesjach. Eksploatacja musi być prowadzona w sposób racjonalny, niepowodujący zagrożenia bezpieczeństwa dla terenów sąsiednich,
- b) lokalizacji obiektów bezpośrednio związanych z prowadzoną działalnością górniczą;
- 2) po zakończeniu eksploatacji kruszyw:
 - a) usunięcia obiektów i urządzeń związanych z eksploatacją i przetwarzaniem kopalin,
 - b) rekultywacji terenu. Dostosowania do pełnienia funkcji terenu produkcyjno-usługowego. Zachowania wskaźników zabudowy i zagospodarowania terenu zgodnie z ustaleniami dla terenów obiektów produkcyjnych, składów, magazynów i usług (PU).

3.4.10. Tereny obiektów produkcyjnych w gospodarstwach rolnych – PR

Obszar o dominacji funkcji produkcyjnych w gospodarstwach rolnych – obiektów produkcji roślinnej i zwierzęcej.

Funkcje dopuszczalne: zabudowa mieszkaniowa wyłącznie jako towarzysząca obiektom produkcyjnym i magazynowym, obiekty administracyjno-socjalne, tereny zieleni urządzonej, tereny infrastruktury technicznej.

Kształtowanie przestrzeni na tych terenach wymaga:

- 1) adaptacji istniejącej zabudowy;
- 2) rozwoju wyposażenia terenu w niezbędne urządzenia i obiekty infrastruktury technicznej oraz komunikacyjnej;
- 3) zastosowania rozwiązań technicznych służących ograniczeniu oddziaływania obiektów produkcyjnych chowu lub hodowli zwierząt na środowisko, w szczególności emisji odorów na tereny, na których przewiduje się lokalizację zabudowy mieszkaniowej.

Wskaźniki zabudowy i zagospodarowania terenów:

- 1) udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni działki budowlanej – nie mniejszy niż 20%, zaleca się aby minimum 10% powierzchni działki budowlanej zajmowały zadrzewienia;
- 2) stosunek powierzchni zabudowy do powierzchni działki budowlanej – nie przekraczający 0,6;
- 3) intensywność zabudowy – nie większa niż 1,2;
- 4) powierzchnia nowej działki budowlanej – nie mniejsza niż 3 000,0 m²;
- 5) wysokość budynków – nie większa niż 15,0 m.

3.4.11. Tereny zabudowy zagrodowej i usług – RMU

Obszar łączący funkcje zabudowy zagrodowej i usługowej.

Funkcje dopuszczalne: zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna w przypadku rezygnacji z prowadzenia działalności rolniczej, tereny infrastruktury technicznej, urządzenia sportowe. W ramach zabudowy zagrodowej w granicach terenów dopuszcza się wyłącznie realizację obiektów produkcji i obsługi produkcji rolnej nie zaliczonych do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów odrębnych.

Kształtowanie przestrzeni na tych terenach wymaga uzupełnienia i rozwoju wyposażenia terenów w niezbędne urządzenia infrastruktury technicznej.

Wskaźniki zabudowy i zagospodarowania terenów:

- 1) udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni działki budowlanej – nie mniejszy niż 30%;
- 2) stosunek powierzchni zabudowy do powierzchni działki budowlanej – nie większy niż 0,4;
- 3) intensywność zabudowy – nie większa niż 0,8;
- 4) powierzchnia nowej działki budowlanej – nie mniejsza niż 3 000,0 m²;

- 5) wysokość budynków:
- a) magazynowych i związanych z produkcją rolniczą – nie większa niż 14,0 m,
 - b) mieszkalnych, usługowych i pozostałych – nie większa niż 12,0 m.

3.4.12. Tereny rolnicze – R

Obszar o dominacji funkcji rolniczej.

Funkcje dopuszczalne: zabudowa zagrodowa, obiekty produkcyjne w gospodarstwach rolnych, zalesienia w granicach gruntów o niskiej przydatności rolniczej, obiekty i urządzenia służące retencjonowaniu wód, obiekty infrastruktury technicznej.

Kształtowanie przestrzeni na tych terenach wymaga:

- 1) zachowania otwartego, rolniczego charakteru przestrzeni;
- 2) wprowadzenia zalesień jako uzupełnienie istniejących kompleksów leśnych;
- 3) zachowania istniejących zadrzewień śródpolnych oraz wprowadzenia nowych;
- 4) rozwoju zbiorników wodnych służących małej retencji z ewentualnym wykorzystaniem na cele hodowlane lub rekreacyjne;
- 5) prowadzenia działalności rolniczej zgodnie z zasadami dobrej praktyki rolniczej;
- 6) zachowania i ochrony istniejących melioracji i urządzeń wodnych oraz utrzymania terenów zmeliorowanych w rolniczym użytkowaniu.

W granicach terenów, na których możliwy jest rozwój zainwestowania, należy zachować funkcje dopuszczalne, zasady kształtowania przestrzeni, wskaźniki kształtowania zabudowy:

- 1) w przypadku realizacji zabudowy zagrodowej – jak dla terenów zabudowy zagrodowej i usług (RMU), bez możliwości realizacji zabudowy usługowej;
- 2) w przypadku realizacji obiektów produkcyjnych w gospodarstwach rolnych – jak dla terenów obiektów produkcyjnych w gospodarstwach rolnych (PR).

Kierunki kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej określono w rozdz. 4.3.

3.4.13. Tereny łąk i pastwisk – PS

Obszar o dominacji funkcji rolniczej – łąk i pastwisk.

Funkcje dopuszczalne: obiekty i urządzenia służące retencjonowaniu wód, prowadzenie upraw roślin energetycznych, tereny infrastruktury technicznej.

Kształtowanie przestrzeni na tych terenach wymaga:

- 1) ograniczenia działalności rolniczej do utrzymania terenów jako trwałych użytków zielonych;
- 2) zachowania istniejących zadrzewień nadwodnych i roślinności łąkowej, ochronę skarp i brzegów koryt cieków, a także utrzymanie ekosystemów.

Kierunki kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej określono w rozdz. 4.4.

3.4.14. Tereny rolnicze do zalesienia – RZL

Obszar gruntów o niskiej przydatności rolniczej predysponowanych do rezygnacji z funkcji rolniczej na rzecz funkcji leśnej.

Funkcje dopuszczalne: obiekty i urządzenia służące retencjonowaniu wód, tereny infrastruktury technicznej.

Kształtowanie przestrzeni na tych terenach wymaga:

- 1) realizacji zalesień jako uzupełnienie istniejących kompleksów leśnych oraz tworzenie między nimi połączeń;
- 2) dostosowania składu gatunkowego wprowadzanego drzewostanu do naturalnego drzewostanu występującego na danym terenie.

Po realizacji zalesienia obowiązują ustalenia jak dla lasów. Kierunki kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej określono w rozdz. 4.4.

3.4.15. Lasy państwowe – ZLP / pozostałe – ZL

Obszar o funkcji leśnej.

Funkcje dopuszczalne:

- 1) obiekty i urządzenia gospodarki leśnej;
- 2) obiekty i urządzenia związane z ochroną przyrody i edukacją ekologiczną;
- 3) obiekty i urządzenia związane z infrastrukturą techniczną w tym z ochroną przeciwpożarową, gospodarką wodną, komunikacją;
- 4) obiekty i urządzenia związane z obsługą ruchu turystycznego (ciagi piesze i drogi rowerowe, zadaszenia, pola biwakowe, itp.);
- 5) drogi piesze i rowerowe.

Kształtowanie przestrzeni na tych terenach wymaga: prowadzenia racjonalnej gospodarki leśnej zgodnie z wymogami określonymi w przepisach odrębnych w szczególności w zakresie zachowania funkcji ochronnej i przyrodniczej lasów. Kierunki kształtowania leśnej przestrzeni produkcyjnej określono w rozdz. 4.4.

3.4.16. Tereny zieleni naturalnej doliny rzecznej – ZR

Obszar o funkcji ekologicznej – doliny rzeczne.

Funkcje dopuszczalne: obiekty i urządzenia służące ochronie przeciwpowodziowej, prowadzenie upraw roślin energetycznych.

Kształtowanie przestrzeni na tych terenach wymaga:

- 1) ograniczenia działalności rolniczej do utrzymania terenów jako trwałych użytków zielonych;
- 2) zakazu wykorzystywania gruntu jako ornego;
- 3) zachowania istniejących zadrzewień nadwodnych i roślinności łęgowej, ochronę skarp i brzegów koryt cieków, a także utrzymanie ekosystemów.

3.4.17. Tereny zieleni urządzonej – ZP

Obszar o dominacji funkcji ekologicznej.

Funkcje dopuszczalne: obiekty i urządzenia związane z wypoczynkiem na wolnym powietrzu.

Kształtowanie przestrzeni na tych terenach wymaga:

- 1) uporządkowania terenu, urządzenia jako ogólnodostępnego terenu o charakterze parkowym;
- 2) zachowania istniejącego drzewostanu, wprowadzenie nowych nasadzeń;
- 3) lokalizacji obiektów służących pełnieniu funkcji wypoczynkowych i rekreacyjnych.

Wskaźniki zabudowy i zagospodarowania terenów: udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni działki budowlanej – nie mniejszy niż 80%. Nie przewiduje się możliwości lokalizacji budynków w obrębie terenu.

3.4.18. Tereny zieleni urządzonej i usług – ZPU

Obszar łączący funkcje ekologiczne realizowane w formie terenów zieleni urządzonej z funkcjami usługowymi z zakresu: usług kultury, kultu religijnego, oświaty, zdrowia, nauki, turystyki i zakwaterowania turystycznego, gastronomii, sportu i rekreacji, administracji, centrów konferencyjno-szkoleniowych. Dopuszcza się zachowanie istniejących funkcji mieszkaniowych.

Kształtowanie przestrzeni na tych terenach wymaga:

- 1) adaptacji istniejącej zabudowy, w tym obiektów zabytkowych na potrzeby dopuszczonych do realizacji usług;
- 2) zachowania integralności funkcjonalno-przestrzennej istniejących zespołów dworsko-parkowych i parkowych;
- 3) ochrony obiektów zabytkowych;
- 4) w zależności od potrzeb – uporządkowania terenu, wycięcia zbędnego lub chorego drzewostanu, wprowadzenie nasadzeń, na terenach zabytkowych – zgodnie z założeniami kompozycyjnymi parków;
- 5) lokalizacji obiektów małej architektury tj.: ławek, fontann, koszy, obudowy drzew, pachołków, balustrad, schodów i balkonów oraz ogrodzeń o spójnej formie w zakresie stylu i zastosowanych materiałów;
- 6) rozwoju wyposażenia terenu w niezbędne urządzenia infrastruktury technicznej.

Wskaźniki zabudowy i zagospodarowania terenów:

- 1) udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni działki budowlanej – nie mniejszy niż 60%;
- 2) stosunek powierzchni zabudowy do powierzchni działki budowlanej – nie większy niż 0,3;
- 3) intensywność zabudowy – nie większa niż 0,6;
- 4) powierzchnia nowej działki budowlanej – nie mniejsza niż 3 000,0 m²;
- 5) wysokość budynków – nie większa niż 17,0 m. Ograniczenie nie dotyczy elementów architektonicznych takich jak: wieże, wieżyczki.

3.4.19. Tereny cmentarzy czynnych – ZC

Obszar lokalizacji cmentarzy.

Funkcje dopuszczalne: usługi związane z obsługą funkcji podstawowej, kaplice, tereny zieleni urządzonej, parkingi.

Kształtowanie przestrzeni na tych terenach wymaga:

- 1) utrzymania istniejących terenów cmentarzy oraz ewentualnego rozszerzenia powierzchni czynnych cmentarzy kosztem terenów rolniczych z nimi sąsiadujących;
- 2) ustalenia w planie miejscowym szczegółowych warunków i zasad kształtowania zagospodarowania dla planowanego do powiększenia cmentarza w Nowych Proboszczewicach; z zachowaniem dbałości o ład i kompozycję przestrzenną;
- 3) zachowania historycznego rozplanowania, układu alejek, istniejącej zabytkowej sztuki sepulkralnej, ogrodzeń jak i istniejącego starodrzewu;
- 4) utrzymania ekspozycji cmentarzy poprzez właściwe zagospodarowanie terenów przyległych;
- 5) zachowania strefy ochrony sanitarnej, zgodnie z wymogami przepisów odrębnych;
- 6) lokalizacji obiektów małej architektury tj.: ławek, fontann, koszy, obudowy drzew, pachołków, balustrad, schodów i balkonów oraz ogrodzeń o spójnej formie pod względem stylu i zastosowanych materiałów;
- 7) rozwoju wyposażenia terenu w niezbędne urządzenia i obiekty infrastruktury technicznej.

Wskaźniki zabudowy i zagospodarowania terenów:

- 1) udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni działki budowlanej – nie mniejszy niż 20%, z czego 50% należy urządzić jako teren zieleni urządzonej o charakterze parkowym;
- 2) stosunek powierzchni zabudowy do powierzchni działki budowlanej – nie większy niż 0,2;
- 3) intensywność zabudowy – nie większa niż 0,1;
- 4) wysokość budynków – nie większa niż 10,0 m. Ograniczenie nie dotyczy wież i wieżyczek obiektów sakralnych.

3.4.20. Tereny cmentarzy nieczynnych – ZCN

Obszar nieczynnych cmentarzy wyłączonych z możliwości grzebania zmarłych.

Kształtowanie przestrzeni na tych terenach wymaga:

- 1) utrzymania terenu jako terenu zieleni urządzonej;
- 2) w zależności od potrzeb – uporządkowania terenu, wycięcia zbędnego lub chorego drzewostanu, ogrodzenia terenu;
- 3) zachowania historycznego rozplanowania, układu alejek, istniejącej zabytkowej sztuki sepulkralnej, ogrodzeń jak i istniejącego starodrzewu.

3.4.21. Tereny wód powierzchniowych – WS

Obszar o funkcji wód powierzchniowych obejmujący zbiorniki wodne i rzeki.

Funkcje dopuszczalne:

- 1) dla terenów rzek: obiekty służące obsłudze funkcji rekreacyjnych: plaże, kąpieliska, przystanie wodne;
- 2) dla terenów zbiorników wodnych: obiekty służące obsłudze funkcji rekreacyjnych i gospodarczych zbiorników.

Kształtowanie przestrzeni na tych terenach wymaga:

- 1) zachowania naturalnego charakteru koryt cieków, ochrony naturalnych ekosystemów;
- 2) ewentualnego wykorzystania poszczególnych zbiorników do celów: związanych z retencjonowaniem wód, rekreacją, hodowlą.

3.4.22. Tereny infrastruktury technicznej – I

Obszar lokalizacji obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej:

- 1) gospodarki wodno-ściekowej: oczyszczalnie ścieków (Maszewo, Nowe Proboszczewice, Brwilno i Srebrna), ujęcia wody wodociągu gminnego;
- 2) gospodarki odpadami: składowisko odpadów komunalnych, obiekty i urządzenia utylizacji i przetwarzania odpadów (Kobierniki);
- 3) zaopatrzenia ludności w gaz, energię elektryczną, ciepło;
- 4) urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW z wyjątkiem elektrowni wiatrowych: obszar oczyszczalni ścieków w obrębie Maszewo nad Wisłą oraz obszar Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych w obrębach: Kobierniki i PGR Srebrna.

Wskazuje się modernizację i rozbudowę istniejących oraz budowę nowych urządzeń i obiektów związanych z zapewnieniem prawidłowego funkcjonowania elementów infrastruktury technicznej. Ewentualna korekta lokalizacji i zasięgu wyznaczonych terenów oraz wskazanie nowych lokalizacji – do ustalenia w planie miejscowym, w oparciu o koncepcję rozbudowy sieci i obiektów.

Wskaźniki kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu oraz forma zabudowy do ustalenia w planach miejscowych w dostosowaniu do potrzeb i technologii prowadzonej działalności.

3.4.23. Tereny kolei – KK

Obszar o funkcji związanej bezpośrednio z prowadzeniem ruchu kolejowego i jego obsługą.

Funkcje dopuszczalne: obiektów służących obsłudze pasażerów, obiektów i urządzeń służących ograniczeniu oddziaływania linii na tereny z nią sąsiadujące, tereny zieleni urządzonej, parkingi, tereny infrastruktury technicznej.

Kształtowanie przestrzeni na tych terenach wymaga:

- 1) rozwoju i modernizacji infrastruktury związanej z transportem kolejowym;
- 2) lokalizacji obiektów służących obsłudze podróżnych, parkingów dla samochodów oraz miejsc postojowych dla rowerów w sąsiedztwie stacji kolejowej w Nowym Trzepowie oraz przystanku kolejowego w Nowych Proboszczewicach;
- 3) zachowania możliwości przebudowy drogi wojewódzkiej z budową bezkolizyjnego skrzyżowania z linią kolejową.

Forma zabudowy i sposób zagospodarowania terenu powinna być dostosowana do potrzeb i formy zabudowy obiektów kolejowych. W przypadku stwierdzenia zbędności części terenu dla potrzeb prowadzenia ruchu kolejowego dopuszcza się ich wydzielenie i zagospodarowanie na inne cele – zgodnie z istniejącym sposobem użytkowania lub na zasadzie kontynuacji funkcji na terenach sąsiednich (m.in. usługi, obiekty produkcyjne, magazyny, składy).

3.4.24. Tereny obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m²

Na terenie gminy Stara Biała nie wskazuje się terenów lokalizacji obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2 000,0 m².

3.5. Obszary, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW

Obszarami na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, wykorzystujących m.in. energię otrzymywaną z biomasy, biogazu (w tym odgazowywanie odpadów), energię geotermalną, energię promieniowania słonecznego, hydroenergię, są tereny: obiektów produkcyjnych, składów i magazynów (P), obiektów produkcyjnych, składów, magazynów i usług (PU), obszarów i terenów górniczych (PG) oraz w obrębach Maszewo nad Wisłą (obszar oczyszczalni ścieków) oraz Kobierniki i PGR Srebrna (obszar Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych w Kobiernikach) tereny infrastruktury technicznej (I). Nie przewiduje się możliwości lokalizacji elektrowni wiatrowych o mocy przekraczającej 100 kW (w obszarze Gminy nie przewiduje się możliwości lokalizacji elektrowni wiatrowych nie będących mikroinstalacjami w rozumieniu przepisów odrębnych z zakresu energetyki – elektrowni o mocy przekraczającej 40 kW).

Realizacja ww. urządzeń nie może powodować ograniczeń w zabudowie, zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu poza obszarem na którym będą rozmieszczone.

Granica stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie, zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu związanych z ich lokalizacją odpowiada granicy terenów, na których będą rozmieszczone.

3.6. Obszary przestrzeni publicznych

Wyznaczono obszar przestrzeni publicznej w centrum miejscowości Nowe Proboszczewice. W zakresie kształtowania przestrzeni w granicach obszaru wskazuje się:

- 1) podniesienie standardu zagospodarowania terenów publicznych i otaczającej ich zabudowy poprzez:
 - a) ujednoczenie gabarytów pierzei, formy dachów, kolorystyki, wysokości kondygnacji, proporcji otworów okiennych i drzwiowych,

- b) stosowanie wysokiej jakości materiałów wykończeniowych (np. dachówka ceramiczna, drewniana stolarka okienna i drzwiowa). Zakaz stosowania winylowych materiałów elewacyjnych,
 - c) ograniczenie lokalizacji reklam oraz ich ujednoczenie pod względem formy. Szczegółowe zasady rozmieszczenia tablic i urządzeń reklamowych – do ustalenia w „uchwale ustalającej zasady i warunki sytuowania obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń”,
 - d) lokalizację obiektów małej architektury tj.: ławek, pomników, fontann, koszy, obudów drzew, pachołków, balustrad schodów i balkonów oraz ogrodzeń o spójnej formie pod względem stylu i zastosowanych materiałów – do ustalenia w „uchwale ustalającej zasady i warunki sytuowania obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń;
- 2) bezwzględne respektowanie wytycznych konserwatorskich dotyczących strefy ochrony konserwatorskiej;
 - 3) wprowadzenie nasadzeń szpalerowych drzew wzdłuż ulic, o ile pozwalają na to warunki terenowe;
 - 4) ukształtowanie nawierzchni w sposób nie ograniczający swobody poruszania się osobom niepełnosprawnym ruchowo;
 - 5) w miejscowości Nowe Proboszczewice i Stare Proboszczewice kształtowanie zabudowy z zachowaniem istniejącego kościoła jako dominanty wysokościowej.

3.7. Wytyczne określania przeznaczenia terenów oraz wskaźników intensywności wykorzystania terenu w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

Wskazane w Studium przeznaczenie terenów jest przeznaczeniem „kierunkowym”. Przeznaczenie terenów w ustaleniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego winno zapewniać rozwój wiodącej funkcji terenu wskazanej w Studium. Inne funkcje, towarzyszące funkcji wiodącej, a wskazane w Studium jako „dopuszczalne”, mogą być dopuszczone w ramach jednego terenu (wraz z funkcją wiodącą) lub na terenie wydzielonym na cele tej funkcji. Dopuszcza się zachowanie istniejących elementów zagospodarowania z możliwością ich rozwoju, o funkcji innej niż wskazane przeznaczenie, w tym z możliwością ich wydzielenia, o ile nie powoduje to konfliktów przestrzennych – uciążliwości lub ograniczeń w możliwości rozwoju funkcji podstawowej - wiodącej.

Wskaźniki kształtowania zabudowy zawarte w Studium stanowią zgeneralizowanie ramy ustalania wskaźników w planach miejscowych. Dopuszcza się przyjęcie innych wskaźników, jeśli uzasadnia to istniejący stan zagospodarowania i potrzeba przekształceń istniejącej zabudowy oraz, w szczególności uzasadnionych przypadkach, względy funkcjonalne planowanych inwestycji.

Na wszystkich terenach dopuszcza się lokalizację infrastruktury technicznej związanej z obsługą terenu, terenów komunikacji, terenów zieleni urządzonej.

Warunki realizacji funkcji dopuszczalnych wskazanych w Studium na wyznaczonych terenach – do ustalenia w planie miejscowym.

4. Kierunki oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego i uzdrowisk

4.1. Kierunki oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów

Kierunki ochrony środowiska i jego zasobów określone w Studium są podporządkowane realizacji celów polityki ekologicznej państwa w zakresie ochrony środowiska, zasadzie zrównoważonego rozwoju, są kontynuacją celów określonych w *Programie Ochrony Środowiska dla gminy Stara Biała na lata 2012-2016 z perspektywą do roku 2019*.

Celem nadrzędnym, określonym ww. dokumencie jest „osiągnięcie trwałego i zrównoważonego rozwoju gminy oraz poprawa jej atrakcyjności poprzez działania społeczne i

inwestycyjne w zakresie ochrony środowiska". W Programie Ochrony Środowiska dla gminy Stara Biała określono następujące priorytety ekologiczne:

- 1) „optymalizacja gospodarki wodno-ściekowej;
- 2) ochrona powietrza atmosferycznego;
- 3) ochrona powierzchni ziemi;
- 4) ochrona przed hałasem i promieniowaniem elektromagnetycznym;
- 5) ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu;
- 6) edukacja ekologiczna;
- 7) rozwój energetyki odnawialnej”.

Realizacji ww. celu nadrzędnego przy zachowaniu wskazanych priorytetów ekologicznych służyć mają następujące działania wskazywane w *Programie Ochrony Środowiska dla gminy Stara Biała na lata 2012-2016 z perspektywą do 2019* oraz działania wskazywane w Studium, w zakresie:

- 1) ochrony przyrody poprzez:
 - a) realizację inwestycji z zakresu infrastruktury technicznej przyjaznej środowisku,
 - b) ochronę i wzrost różnorodności biologicznej i krajobrazowej poprzez utrzymanie istniejących form ochrony przyrody, utrzymanie istniejących terenów zieleni urządzonej i cmentarnej, powiększenie powierzchni leśnych,
 - c) uwzględnienie ustaleń planów ochrony obszarów chronionych, ekofizjografii i inwentaryzacji przyrodniczych w opracowaniach planistycznych,
 - d) ograniczenie barier przyrodniczych:
 - zapewnienie możliwości migracji zwierząt poprzez realizację, o ile warunki terenowe na to pozwalają, w drodze krajowej i drogach wojewódzkich przepustów, przejść lub tuneli dla zwierząt,
 - zakaz zabudowy w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, a także na obszarach wilgotnych, zabagnionych, stanowiących lokalne korytarze ekologiczne;
- 2) ochrony gleb i powierzchni ziemi poprzez:
 - a) ograniczenie dokonywanych niwelacji terenu,
 - b) zachowanie terenów rolniczych w postaci sadów, łąk i pastwisk w dotychczasowym użytkowaniu,
 - c) zachowanie gruntów gleb klasy I-III w dotychczasowym rolniczym użytkowaniu;
 - d) ochrona przed zainwestowaniem skarp rzecznych zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych i ich najbliższego otoczenia;
- 3) ochrony powietrza atmosferycznego poprzez:
 - a) ograniczenie emisji przemysłowej (m.in.: montowanie reduktorów emisji zanieczyszczeń w zakładach, wprowadzenie technologii czystszej spalania węgla lub korzystania z mniej energochłonnych paliw, propagowanie nowoczesnych technologii w przedsiębiorstwach),
 - b) zmniejszenie zapotrzebowania na energię poprzez realizację termomodernizacji budynków,
 - c) modernizację źródeł ciepła w gospodarstwach indywidualnych i dostosowanie ich do wykorzystywania gazu i paliw „ekologicznych” do produkcji energii cieplnej,
 - d) rozwój sieci gazowej,
 - e) wykorzystanie źródeł odnawialnych do produkcji energii,
 - f) modernizację systemu komunikacyjnego gminy w celu zmniejszenia emisji spalin;
- 4) ochrony przed hałasem poprzez:
 - a) przebudowę i modernizację dróg, głównie w zakresie wymiany nawierzchni,
 - b) poprawę izolacyjności akustycznej przegród zewnętrznych w budynkach narażonych na hałas przekraczający wartości dopuszczalne;
 - c) egzekwowanie montażu urządzeń wyciszających w zakładach przemysłowych,
 - d) kształtowanie zainwestowania w sposób ograniczający ekspozycję na hałas terenów podlegających ochronie akustycznej z zachowaniem przepisów odrębnych;
- 5) ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym poprzez:

- a) realizację zagospodarowania i prowadzenie prac budowlanych w sąsiedztwie sieci zgodnie z wymogami przepisów odrębnych,
 - b) lokalizację obiektów i urządzeń elektromagnetycznych w miejscach nie rodzących konfliktów przestrzennych;
- 6) ochrony wód podziemnych i powierzchniowych poprzez:
- a) prowadzenie monitoringu stanu rzek oraz wód podziemnych w obrębie ujęć wody oraz składowiska odpadów;
 - b) rozbudowę sieci kanalizacyjnej wraz z infrastrukturą towarzyszącą,
 - c) racjonalizację gospodarki wodnej oraz minimalizację strat wody,
 - d) zwiększenie retencji wodnej,
 - e) ochronę ujęć wód podziemnych,
 - f) zachowanie stref buforowych w otoczeniu rzek i cieków wolnych od nawożenia i intensywnej gospodarki rolnej;
- 7) gospodarki odpadami poprzez:
- a) zminimalizowanie ilości powstających odpadów poprzez podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców,
 - b) zmniejszenie ilości zbieranych zmieszanych odpadów komunalnych poprzez efektywne prowadzenie powszechnego systemu selektywnej zbiórki odpadów i systemu zachęt do korzystania z niego,
 - c) docelową rekultywację składowiska odpadów w ZUOK w Kobiernikach po jego zamknięciu;
- 8) przeciwdziałania poważnym awariom przemysłowym poprzez możliwość lokalizacji na terenie Gminy zakładów o dużym lub zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej wyłącznie na terenach obiektów produkcyjnych, składów i magazynów (P) oraz kształtowanie zagospodarowania zarówno na terenie zakładu jak i jego otoczenia w sposób pozwalający ograniczyć ryzyko wystąpienia poważnej awarii przemysłowej i jej ewentualne skutki;
- 9) poprawy stanu środowiska obszarów przekształconych w wyniku działalności eksploatacyjnej poprzez rekultywację terenu;
- 10) edukacji ekologicznej we wszystkich grupach społecznych i wiekowych.

W zakresie kształtowania systemu przyrodniczego Gminy zakłada się:

- 1) utrzymanie prawidłowo funkcjonującego systemu przyrodniczego Gminy w zakresie trzech zasadniczych podsystemów:
 - a) biologicznego,
 - b) hydrologicznego,
 - c) klimatycznego;
- 2) zachowanie, ochronę i rozwój podstawowych elementów strukturalnych systemu.

Kształtowanie podsystemu biologicznego

W ramach podsystemu biologicznego zakłada się:

- 1) zachowanie, ochronę i rozwój podstawowych elementów strukturalnych systemu:
 - a) terenów leśnych,
 - b) terenów rolniczych,
 - c) wód,
 - d) terenów zieleni naturalnej dolin rzecznych;
- 2) ochronę obszarów i obiektów objętych ochroną: Rezerwatu Brwilno, Brudzeńskiego Parku Krajobrazowego z otuliną, Nadwiślańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, użytków ekologicznych oraz pomników przyrody;
- 3) zapewnienie ciągłości przestrzennej elementów składowych podsystemu;
- 4) zachowanie i przywrócenie ciągłości podsystemu w obszarach zurbanizowanych i podlegających urbanizacji – wytworzenie elementów łącznikowych (korytarzy ekologicznych, miejsc powiązań);
- 5) zachowanie powiązań zewnętrznych, poprzez tworzenie systemu ciągów i węzłów zieleni w obszarze Gminy.

Dla utrzymania ciągłości systemu przyrodniczego Gminy i obszarów sąsiednich wskazuje się szczególną ochronę przed zmianą sposobu użytkowania:

- 1) obszarów węzłów ekologicznych w postaci doliny Wisły, rozległych kompleksów leśnych (Brwilno i Srebrna);
- 2) naturalnych korytarzy i powiązań ekologicznych w postaci: kompleksów leśnych, strefy zadrzewień i zakrzewień śródpolnych, rzek: Wierzbicy, Skrwy Prawej, Brzeźnicy, mniejszych cieków, które gwarantują intensywny przepływ materii i energii oraz informacji genetycznej.

Priorytetem winno być zachowanie ich drożności, poprzez wykluczenie rozwoju zainwestowania, umożliwienie bezpiecznego przemieszczania się zwierząt przez tereny dróg.

W Studium wskazano możliwość wyłączenia z użytkowania rolniczego części terenów o najmniejszej przydatności rolniczej poprzez ustalenie przeznaczenia RZL, co ma służyć rozwojowi istniejących kompleksów leśnych oraz nowych zespołów leśnych na obszarach rolniczych.

Ochrona zasobów wód. Kształtowanie podsystemu hydrologicznego

Jako główne kierunki działań w zakresie ochrony ilościowej i jakościowej zasobów wodnych wskazuje się:

- 1) ochronę zasobów wodnych i racjonalizację zużycia wody we wszystkich dziedzinach gospodarki, tj. przemyśle, rolnictwie, gospodarce komunalnej, poprzez:
 - a) ocenę zagrożeń i ewentualne wyznaczenie stref ochronnych dla ujęć narażonych na zanieczyszczenia antropogeniczne,
 - b) modernizację sieci oraz wprowadzenie systemu pomiaru zużycia wody dla wszystkich odbiorców,
 - c) inwentaryzację i likwidację nieczynnych i nie nadających się do eksploatacji studni,
 - d) rozbudowę sieci wodociągowej równoległe z rozwojem nowych terenów inwestycyjnych,
 - e) wykorzystanie w zakładach przemysłowych wody dla celów technologicznych w układach zamkniętych;
- 2) poprawę czystości wód powierzchniowych poprzez:
 - a) zachowanie pasa wolnego od zabudowy cieków i rowów melioracyjnych,
 - b) ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł punktowych, poprzez:
 - uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenach zwartej zabudowy poprzez budowę zbiorczego systemu kanalizacji sanitarnej,
 - budowę przydomowych oczyszczalni ścieków na obszarach rozproszonej zabudowy, nieprzewidzianej do objęcia zbiorczym systemem kanalizacji sanitarnej,
 - uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenach z zabudową rozproszoną poprzez inwentaryzację źródeł zanieczyszczeń, zbiorników na nieczystości ciekłe, zbiorników gnilnych i przydomowych oczyszczalni ścieków w celu kontroli częstotliwości i sposobu pozbywania się ścieków i osadów ściekowych,
 - zakaz wprowadzania nieoczyszczonych ścieków komunalnych do wód lub do ziemi,
 - c) ograniczenie ładunku zanieczyszczeń ze źródeł powierzchniowych poprzez:
 - racjonalne nawożenie gruntów rolnych,
 - ograniczenie spływu zanieczyszczeń azotowych ze źródeł rolniczych, realizację zbiorników buforowych na ciekach prowadzących wody do rzek,
 - ograniczenie ładunku zanieczyszczeń pochodzących ze spływu wód deszczowych m.in. poprzez realizację systemu kanalizacji deszczowej dla terenów o utwardzonej powierzchni, tj. parkingów, placów z zastosowaniem, zgodnie z wymogami przepisów odrębnych dotyczących odprowadzania ścieków, systemów podczyszczania wód opadowych i roztopowych,
 - zewidencjonowanie i zabezpieczenie miejsc wywożenia ścieków z terenów nieobjętych systemem kanalizacji zbiorczej;

- 3) poprawę bilansu hydrologicznego (zwiększenie zasobów wód w zlewni) poprzez:
 - a) utrzymanie i odbudowę urządzeń melioracyjnych podstawowych i szczegółowych oraz bieżącą ich konserwację,
 - b) budowę systemu melioracyjnego – nawodnienia podsiąkowego (Sikórz-Kamionki II) oraz budowę urządzenia korytowego Brwilno,
 - c) wykorzystanie stawów wiejskich, oczek wodnych, zagłębień terenu jako zbiorników retencji wód,
 - d) modernizację zbiorników wodnych w Srebrnej i Maszewie,
 - e) modernizację stawów rybnych,
 - f) ochronę obszarów dolin rzecznych obejmującą:
 - ograniczenie przeznaczenia terenów na cele inwestycyjne,
 - utrzymanie zieleni naturalnej,
 - bieżące prace;
- 4) zachowanie istniejących stref ekotonowych na granicy las-woda, las-bagno, zaś tam gdzie jest to uzasadnione tworzyć je w celu ochrony czystości wód i stabilizacji stosunków wodnych;
- 5) zachowanie drożności cieków oraz możliwości spływu wód opadowych i roztopowych zgodnie z naturalnym ukształtowaniem terenu. Studium dopuszcza zmianę ukształtowania terenu lub przebiegu cieków jedynie w sytuacji zapewnienia odpływu wód w sposób nie zakłócający stosunków wodnych na terenach i działkach sąsiednich. W celu zachowania swobodnego odpływu wód zabrania się niszczenia i uszkodzania istniejących urządzeń wodnych;
- 6) zakaz prowadzenia działań mogących w poważny sposób zmienić stosunki wodne.

Kształtowanie podsystemu klimatycznego. Ochrona powietrza oraz ochrona przed hałasem.

Jako główne kierunki działań w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego przed zanieczyszczeniami oraz ochrony ludności przed hałasem wskazuje się:

- 1) zmniejszenie energochłonności gospodarki, poprzez m.in. wykorzystywanie energii ze źródeł odnawialnych oraz wprowadzenie urządzeń i technologii energooszczędnych;
- 2) zmniejszenie zużycia energii, poprzez wykonanie termomodernizacji budynków;
- 3) ograniczenie niskiej emisji poprzez:
 - a) wykorzystanie odnawialnych źródeł energii dla potrzeb zaopatrzenia w ciepło,
 - b) wspieranie inwestycji polegających na modernizacji indywidualnych i zbiorczych systemów grzewczych szczególnie w kierunku dostosowania ich do wykorzystywania odnawialnych źródeł energii,
 - c) wdrożenie monitoringu gospodarstw domowych w zakresie niskiej emisji zanieczyszczeń,
 - d) rozbudowę sieci gazowej, z dostosowaniem do potrzeb zaopatrzenia obiektów w gaz do celów grzewczych;
- 4) ograniczenie rozwoju terenów podlegających ochronie akustycznej tam, gdzie istnieje niebezpieczeństwo wystąpienia hałasu o ponadnormatywnym natężeniu;
- 5) ograniczenie uciążliwości prowadzonej działalności w zakresie emisji hałasu oraz emisji zanieczyszczeń (poprzez m.in.: realizację nasadzeń zwartą zielenią wysoką i średnio wysoką na działce, na której prowadzona jest działalność, ekranowanie źródeł hałasu, stosowanie urządzeń filtrujących, wyciszających);
- 6) wprowadzenie nasadzeń zieleni wysokiej w pasach drogowych;
- 7) przebudowę i modernizację dróg polegające przede wszystkim na wymianie nawierzchni oraz przebudowie układu drogowego drogi wojewódzkiej z ominięciem zabudowy w miejscowości Maszewo Duże, realizacja zabezpieczeń akustycznych dróg, gdzie stwierdzono przekroczenie wartości dopuszczalnych;
- 8) kształtowanie zainwestowania w obszarach narażonych na hałas od tras komunikacyjnych w sposób minimalizujący ekspozycję na uciążliwości akustyczne funkcji, których tereny lokalizacji podlegają ochronie w zakresie dopuszczalnego poziomu hałasu w środowisku.

Działania w zakresie ochrony przed hałasem winny zapewniać zachowanie dopuszczalnego poziomu hałasu w środowisku zgodnie z wymogami przepisów odrębnych z zakresu ochrony środowiska. Przy sporządzaniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, należy wskazać, które z poszczególnych terenów, wyznaczonych w planie należą do poszczególnych rodzajów terenów, o których mowa w przepisach odrębnych z zakresu ochrony środowiska, podlegających ochronie akustycznej.

Ochrona powierzchni ziemi i gleb

Jako główne kierunki działań w zakresie ochrony powierzchni ziemi i gleb wskazuje się:

- 1) rekultywację terenów poeksploatacyjnych poprzez zalesienia, zadarnienia lub wykorzystanie na cele rolnicze lub zbiorniki wodne; w obszarach wskazanych pod rozwój funkcji produkcyjnych poprzez przywrócenie przydatności na cele budowlane;
- 2) ochronę skarp rzecznych (Wisły, Wierzbicy i Skrwy Prawej) i ich najbliższego otoczenia przed zainwestowaniem, ochronę ich szaty roślinnej, a także zabezpieczenie przed występowaniem zagrożeń osuwiskowych;
- 3) ograniczenie zagrożeń osuwiskowych w jarach (uszczelnienie rowów odprowadzających wody powierzchniowe);
- 4) ochronę najcenniejszych areałów gleb przed zmianą sposobu użytkowania – utrzymanie rolniczego użytkowania terenu;
- 5) koncentrację zabudowy w obszarze istniejących jednostek osadniczych;
- 6) ochronę gleb przed erozją i stepowaniem poprzez wprowadzenie zalesień i pasów zadrzewień śródpolnych;
- 7) podnoszenie poziomu wiedzy rolników w zakresie „dobrych praktyk rolniczych” i zasad rolnictwa ekologicznego;
- 8) wprowadzenie nasadzeń roślinności ochronnej wzdłuż ciągów komunikacyjnych w celu minimalizacji zanieczyszczeń pokrywy glebowej wzdłuż dróg.

4.2. System obszarów chronionych. Propozycje zmian w zakresie ochrony prawnej

Dla prawidłowego funkcjonowania systemu przyrodniczego Gminy, konieczne jest zapewnienie ciągłości przestrzennej układów przyrodniczych, realizacji działań ochronnych i inwestycyjnych wskazanych dla kształtowania podsystemu biologicznego oraz tworzenie nowych powiązań w postaci ciągów i węzłów zieleni, a także zapewnienie odpowiedniego funkcjonowania istniejących terenów zieleni oraz korytarzy ekologicznych.

Ochrona obiektów i obszarów objętych ochroną prawną odbywa się poprzez respektowanie w pełni przepisów ustaw i aktów wykonawczych z zakresu ochrony przyrody, aktów prawnych ustanawiających formy ochrony przyrody oraz planów ich ochrony.

W granicach **rezerwatu przyrody Brwilno** obowiązują zakazy określone w przepisach odrębnych. W rezerwacie, w odniesieniu do kształtowania zagospodarowania przestrzennego, zabrania się m.in.:

- 1) budowy lub przebudowy obiektów budowlanych i urządzeń technicznych, z wyjątkiem obiektów i urządzeń służących celom rezerwatu przyrody;
- 2) zmiany stosunków wodnych, regulacji rzek i potoków, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody;
- 3) niszczenia gleby lub zmiany przeznaczenia i użytkowania gruntów;
- 4) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu.

Dla rezerwatu zostały ustanowione zadania ochronne.

W granicach **Brudzeńskiego Parku Krajobrazowego** obowiązują cele ochrony wartości przyrodniczych, wartości historycznych i kulturowych oraz walorów krajobrazowych, a także zakazy określone w rozporządzeniu Nr 5 Wojewody Mazowieckiego z dnia 4 kwietnia 2005 r. w sprawie Brudzeńskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 75, poz. 1974). Istotnym ograniczeniem wprowadzonym w ww. dokumencie w zakresie realizacji zagospodarowania jest

zakaz realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (w rozumieniu przepisów odrębnych i wynikających z nich odstępstwami od zakazów). Innym ważnym ograniczeniem jest zakaz lokalizowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej. Zakaz ten nie dotyczy lokalizowania obiektów budowlanych zgodnie z ustaleniami obowiązujących w dniu wejścia w życie rozporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Na rysunku Studium (Arkusz 2/2. Kierunki. Polityka przestrzenna) oznaczono granice terenów, usytuowanych w granicach Nadwiślańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (NOChk) lub Brudzeńskiego Parku Krajobrazowego (BPK), w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych – dla terenów tych obowiązuje ww. zakaz. Wyłączenia ze stosowania powyższych zakazów określają przepisy odrębne z zakresu ochrony przyrody.

Postuluje się :

- 1) w granicach Brudzeńskiego Parku Krajobrazowego oraz jego otuliny:
 - a) realizację szlaków rowerowych i pieszych,
 - b) realizację nowej zabudowy w odległości większej niż 50,0 m od granic lasu,
 - c) realizację nowej zabudowy w odległości większej niż 20,0 m od granic górnych krawędzi skarp,
 - d) stosowanie ogrodzeń ażurowych bez podmurówki lub z przerwami w podmurówce, o maksymalnej wysokości do 1,5 m oraz żywopłotów; niestosowanie ogrodzeń z betonowych materiałów prefabrykowanych;
- 2) w granicach Brudzeńskiego Parku Krajobrazowego:
 - a) niewprowadzanie nowej zabudowy zagrodowej, z wyjątkiem uzupełniania zabudowy w zwartych ciągach zabudowy,
 - b) niewprowadzenie nowej zabudowy wymagającej zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne,
 - c) wprowadzenie zalesień w obr. Kobierniki,
 - d) zachowanie następujących wskaźników dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej:
 - udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni działki budowlanej – nie mniejszy niż 80%,
 - wysokość budynków – nie większa niż 9,0 m,
 - geometria dachów: dachy dwu lub wielospadowe, o symetrycznym układzie odpowiadających sobie połaci dachowych i kącie nachylenia od 30° do 45°;
- 3) w granicach otuliny Brudzeńskiego Parku Krajobrazowego:
 - a) niewprowadzanie nowej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i szeregowej,
 - b) niewprowadzanie nowej zabudowy zagrodowej w dolinie Wierzbicy,
 - c) zachowanie następujących wskaźników dla realizacji nowej zabudowy:
 - minimalna powierzchnia działki budowlanej: 1000 m² dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej, 2000 m² dla zabudowy produkcyjno-usługowej,
 - udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni działki budowlanej – nie mniejszy niż 70%,
 - wysokość budynków – nie większa niż 9,0 m dla zabudowy mieszkaniowej, mieszkaniowo-usługowej i zagrodowej, nie większa niż 5,0 m dla zabudowy gospodarczej; nie większa niż 12,0 m dla usług i zabudowy produkcyjno-usługowej,
 - geometria dachów: dachy dwu lub wielospadowe, o symetrycznym układzie odpowiadających sobie połaci dachowych i kącie nachylenia od 30° do 45°, dachy płaskie wyłącznie dla zabudowy produkcyjno-magazynowej,
 - d) nieogrodzenie krawędziowych i stokowych fragmentów doliny Wisły,
 - e) utworzenie drogi pieszo-rowerowej na skraju lasu w obrębie Brwilno.

Wskazuje się potrzebę opracowania planu ochrony dla Brudzeńskiego Parku Krajobrazowego.

W granicach **Nadwiślańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu** obowiązują ustalenia w zakresie czynnej ochrony ekosystemów leśnych, lądowych, wodnych, a także pozostałe ustalenia w tym zakazy określone w *rozporządzeniu nr 14 Wojewody Mazowieckiego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie Nadwiślańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu położonego na terenie powiatu płońskiego, plockiego i sochaczewskiego* (Dz. Urz. Woj. Maz. z dnia 11 sierpnia 2006 r. Nr 157, poz. 6151), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych uchwałą Nr 34/13 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 18 lutego 2013 r. oraz uchwałą Nr 165/13 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 28 października 2013 r. Istotnym ograniczeniem wprowadzonym w ww. dokumencie w zakresie realizacji zagospodarowania jest zakaz realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (w rozumieniu przepisów odrębnych i wynikających z nich odstępstwami od zakazów). Zakaz ten nie dotyczy m.in. przedsięwzięć służących obsłudze ruchu komunikacyjnego, turystyce, przedsięwzięć bezpośrednio związanych z rolnictwem i przemysłem spożywczym, budowy garaży lub parkingów samochodowych dla samochodów osobowych w związku z realizacją zabudowy mieszkaniowej. Innym ważnym ograniczeniem jest zakaz lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej. Zakaz ten nie dotyczy lokalizowania obiektów budowlanych zgodnie z ustaleniami obowiązujących w dniu wejścia w życie rozporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Na rysunku Studium (Arkusz 2/2. Kierunki. Polityka przestrzenna) oznaczono granice terenów, usytuowanych w granicach Nadwiślańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (NOChk) lub Brudzeńskiego Parku Krajobrazowego (BPK), w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych – dla terenów tych obowiązuje ww. zakaz. Wyłączenia ze stosowania powyższych zakazów określają przepisy odrębne z zakresu ochrony przyrody.

Dla **pomników przyrody** wskazuje się konieczność: prowadzenia regularnych zabiegów konserwacyjno-pielęgnacyjnych wynikających z potrzeb bieżących, konieczność ich odpowiedniego oznakowania, zakaz realizacji zabudowy w obrębie korony drzewa. Pozostałe ograniczenia obowiązują zgodnie z wymogami przepisów odrębnych.

Dla **użytków ekologicznych** wskazuje się ich ochronę przed zmianą zagospodarowania, zachowanie ich naturalnych funkcji przyrodniczych. Ochrona polegać powinna na zapobieganiu i powstrzymywaniu sukcesji gatunków inwazyjnych.

Propozycje zmian w zakresie ochrony prawnej

Na terenie gminy Stara Biała nie wskazuje się nowych terenów postulowanych do objęcia którąkolwiek z form ochrony przyrody, o których mowa w przepisach odrębnych z zakresu ochrony przyrody.

W przypadku ustanowienia nowych form ochrony przyrody wymogi ochronne powinny zostać uwzględnione w planach i programach gminnych bez potrzeby dokonywania każdorazowo aktualizacji Studium.

Natura 2000

Na terenie gminy Stara Biała nie występują ustanowione obszary Natura 2000 oraz obszary predysponowane i proponowane do objęcia ochroną w ramach sieci.

4.3. Kierunki i zasady ochrony krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego

Ochrona krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego, powinna odbywać się poprzez spójne i komplementarne zachowanie wymogów ochrony środowiska, przyrody, zabytków i dziedzictwa kulturowego oraz poprzez dbałość o ład przestrzenny, przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy, utrzymanie porządku i czystości w Gminie. Zakłada się zapewnienie ochrony krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego, w Gminie w szczególności poprzez:

- 1) przeprowadzenie rekultywacji i rehabilitacji zgodnie ze wskazaniem w pkt 3.1.;

- 2) zachowanie obszarów wyłączonych spod zabudowy określonych w pkt 3.3.;
- 3) przestrzeganie wskaźników dotyczących zagospodarowania oraz użytkowania terenów zawartych w pkt 3.4.;
- 4) przestrzeganie kierunków oraz zasad określonych w pkt 4.1. w zakresie ochrony środowiska i jego zasobów;
- 5) przestrzeganie kierunków oraz zasad określonych w pkt 4.2. w zakresie systemu obszarów chronionych;
- 6) przestrzeganie kierunków oraz zasad określonych w pkt 4.4. w zakresie kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej;
- 7) przestrzeganie kierunków oraz zasad określonych w pkt 4.6. w zakresie obszarów szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszarów osuwania się mas ziemnych;
- 8) przestrzeganie kierunków oraz zasad określonych w pkt 5 w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków;
- 9) weryfikację i uzupełnienie polityki przestrzennej Gminy oraz uzupełnienie dokumentów na szczeblu gminnym (m.in. Studium) o ustalenia dotyczące obszaru Gminy zawarte w audycie krajobrazowym dla obszaru województwa mazowieckiego (po jego uchwaleniu);
- 10) sporządzenie i przyjęcie „uchwały ustalającej zasady i warunki sytuowania obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń”.

4.4. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

Obsługa rolnictwa winna być realizowana w ramach istniejącej zabudowy z możliwością jej rozwoju. Realizacja nowej zabudowy na terenach wskazanych do utrzymania funkcji rolniczej dopuszczalna jest jedynie w sytuacji, gdy właściciel gospodarstwa nie ma możliwości zaspokojenia potrzeb inwestycyjnych w terenach przeznaczonych pod zabudowę.

Jako podstawowe kierunki kształtowania **rolniczej przestrzeni produkcyjnej** wskazuje się:

- 1) utrzymanie rolniczych funkcji Gminy, wykorzystanie gleb o wysokiej przydatności rolniczej, rozwój specjalizacji w kierunku sadowniczym i warzywnym przy stosowaniu metod upraw właściwych dla rolnictwa ekologicznego;
- 2) prowadzenie produkcji rolnej zgodnie z zasadami dobrej praktyki rolniczej;
- 3) rozwój produkcji zwierzęcej z rozwojem hodowli rodzimych gatunków zwierząt; lokalizację uciążliwych obiektów hodowlanych w sposób, który nie będzie źródłem konfliktów przestrzennych (uciążliwości powodowanych emisją odorów, hałasu) z zabudową mieszkaniową;
- 4) zakaz lokalizacji obiektów, w których prowadzony jest chów lub hodowla zwierząt zaliczonych do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów odrębnych, w granicach terenów, na których przewiduje się lokalizację zabudowy mieszkaniowej;
- 5) ograniczenie zmiany przeznaczenia gruntów meliorowanych na cele nierolnicze oraz systematyczną konserwację urządzeń melioracyjnych; w przypadku realizacji zabudowy oraz w przypadku dokonywania podziału terenu na działki budowlane należy wyprzedzająco przebudować urządzenia melioracyjne w sposób zapewniający prawidłowe funkcjonowanie systemu;
- 6) zachowanie istniejącej sieci rowów;
- 7) budowę systemu melioracyjnego – nawodnienia podsiąkowego „Sikórz-Kamionki II” oraz urządzenia korytowego Brwilno;
- 8) modernizację zbiorników wodnych w Srebrnej i Maszewie oraz modernizację stawów rybnych;
- 9) ochronę istniejących oraz zwiększanie terenów zakrzewień i zadrzewień śródpolnych;
- 10) sukcesywne przeznaczenie części terenów rolnych najslabszych gleb zlokalizowanych w sąsiedztwie istniejących kompleksów leśnych pod zalesienia;
- 11) przekształcenie istniejącej zabudowy zagrodowej w tereny wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną i usługami z założeniem sukcesywnej likwidacji części

niewielkich gospodarstw rolnych i przechodzenie ludności dotychczas rolniczej do działalności pozarolniczej (w sektorze usług lub przemysłu);

- 12) rozwój usług komplementarnych dla rolnictwa;
- 13) rozwój agroturystyki – funkcji związanych z wypoczynkiem i rekreacją;
- 14) możliwość rozwoju produkcji roślinnej w kierunku upraw wykorzystywanych do produkcji biopaliw na terenach rolniczych, w tym również terenach łąk i pastwisk;
- 15) na terenach rolniczych dopuszcza się lokalizację obiektów i urządzeń związanych z wykorzystywaniem energii ze źródeł odnawialnych zgodnie z warunkami zawartymi w rozdziale 7.3.

Wskazuje się utrzymanie na cele rolnicze terenów oznaczonych na rysunku Studium jako tereny rolnicze (R), tereny łąk i pastwisk (PS), tereny rolnicze do zalesienia (RZL). Pozostałe tereny są terenami przeznaczonymi na inne cele niż rolne.

Jako podstawowe kierunki kształtowania **leśnej przestrzeni produkcyjnej** wskazuje się:

- 1) użytkowanie i ochronę lasów, prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej zgodnie z kierunkami określonymi w Planach urządzeniowych lasów;
- 2) tworzenie powiązań istniejących kompleksów leśnych poprzez zalesienia uzupełniające;
- 3) zwiększenie różnorodności biologicznej z jednoczesnym rozwijaniem wodochronnych, klimatotwórczych i środowiskotwórczych funkcji lasów, poprzez dążenie do tworzenia drzewostanów wielogatunkowych i wielowiekowych o charakterze lasu naturalnego. Skład drzew winien odpowiadać roślinności potencjalnej siedlisk leśnych;
- 4) odnowienie naturalne jako główny sposób odnawiania lasu. Istniejące drzewostany pochodzenia sztucznego, które nie są dostosowane do warunków glebowo-siedliskowych powinny być przebudowywane w długim cyklu hodowlanym na drzewostany mieszane;
- 5) realizację zalesień z uwzględnieniem zachowania bioróżnorodności istniejących żerowisk;
- 6) zachowanie istniejących łąk śródleśnych;
- 7) odpowiednie kształtowanie granicy rolno-leśnej poprzez wprowadzanie zalesień na gruntach położonych w enklawach i półenklawach leśnych, przylegających bezpośrednio do kompleksów leśnych lub znajdujących się w szachownicy z użytkami leśnymi, narażonych na znaczne szkody wyrządzone przez zwierzynę leśną;
- 8) zakaz na terenach lasów realizacji zabudowy innej niż związana z prowadzeniem gospodarki leśnej. Zakaz nie dotyczy realizacji nowych obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej;
- 9) realizację zbiorników wodnych i urządzeń służących ochronie p. pożarowej;
- 10) lokalizację zabudowy w odległości od lasów: nie mniejszej niż wysokość drzewostanu i jednocześnie nie mniejszej niż to wynika z przepisów odrębnych;
- 11) konieczność zapewnienia dojazdu do terenów leśnych w celu umożliwienia reagowania w sytuacjach zagrożeń, szczególnie w przypadku powstania pożaru;
- 12) realizację nowego zainwestowania w sposób, który nie będzie powodował pogorszenia warunków funkcjonowania istniejących terenów leśnych oraz korzyści ekologicznych.

Należy dążyć do rozwoju istniejących kompleksów leśnych, tworzenia, możliwie dużych, zwartych obszarów leśnych oraz realizacji zalesień na terenach nie przeznaczonych pod produkcję rolną a graniczących z kompleksami leśnymi. Granicę rolno-leśną należy ukształtować pozostawiając pas terenu dla rozwoju strefy przejściowej.

Planuje się zwiększenie powierzchni obszarów leśnych na terenie Gminy. Wskazuje się możliwość zalesienia gleb o niskiej przydatności rolniczej (gleby klasy V-VI, fragmenty gleb klasy IV). Szczegółowe ustalenie lokalizacji obszaru zalesień winno nastąpić w planie miejscowym.

4.5. Eksploatacja zasobów naturalnych. Obiekty i obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny

Wskazuje się możliwość eksploatacji złóż kopalin w obrębie istniejących, udokumentowanych złóż surowców naturalnych, wpisanych do krajowego bilansu zasobów: Biała Nowa III, Biała Nowa IV, Biała Nowa V, Biała Nowa IX, Biała Nowa X, Biała Nowa XI, Proboszczewice Stare i Proboszczewice Maria. Zakłada się możliwość eksploatacji w obrębie istniejących złóż, niewpisanych do krajowego bilansu zasobów, w rejonie miejscowości Kobierniki, Ułaszewo i Nowa Biała.

Ponadto dopuszcza się prowadzenie badań rozpoznawczych i ustanowienie obszarów i terenów górniczych na obszarach nie wskazanych w Studium, z preferencją dla tych zlokalizowanych na glebach o niskiej przydatności rolniczej.

Prowadzenie eksploatacji złóż kopalin, może odbywać się wyłącznie na obszarach gleb klasy IV-VI oraz na glebach wyższych klas w sytuacjach uzasadnionych racjonalną eksploatacją złoża, poza obszarami objętymi formami ochrony przyrody, obszarami wyznaczonych korytarzy ekologicznych oraz obszarami łąk i pastwisk. Prowadzenie eksploatacji złoża – zgodnie z wymogami przepisów odrębnych.

Po zakończeniu działalności górniczej obowiązuje przeprowadzenie rekultywacji obszarów górniczych – przywrócenie terenu do pełnienia funkcji rolniczych, wodnych, leśnych lub innych, zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu ochrony środowiska oraz geologii i górnictwa. Granice terenów oraz wskaźniki kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu do ustalenia w planie miejscowym w zależności od ustalonego, docelowego przeznaczenia terenu.

4.6. Kierunki i zasady zagospodarowania obszarów szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszarów osuwania się mas ziemnych

Ryzyko wystąpienia powodzi w gminie Stara Biała związane jest z jej lokalizacją nad rzeką Wisłą oraz fragmentarycznie nad rzeką Skrwą Prawą. Na mapach zagrożenia powodziowego i mapach ryzyka powodziowego sporządzonych przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej wskazano obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi: obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat. W „*Studium dla potrzeb planów ochrony przeciwpowodziowej – Etap I – rzeka Skrwą Prawą*” wskazane zostały obszary bezpośredniego zagrożenia powodzią, które do czasu opracowania map zagrożenia powodziowego dla Skrwy Prawej, traktowane są jako obszar szczególnego zagrożenia powodzią. Wymienione obszary zostały uwzględnione w Studium i oznaczone na rysunku.

Zakazy dotyczące zainwestowania w obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zawarte zostały w przepisach odrębnych z zakresu gospodarowania wodami. Realizacja jakiegokolwiek zainwestowania w ich granicach możliwa jest wyłącznie w przypadku uzyskania indywidualnej zgody na odstąpienie od zakazów. W Studium nie wyznaczono terenów, w granicach których możliwa byłaby realizacja działań zakazanych do realizacji na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią.

Zakłada się poprawę bezpieczeństwa powodziowego stopnia wodnego Włocławek. Planowane do realizacji w *Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły* inwestycje – rozbudowa zapory bocznej Borowiczki i wałów wstecznych Stupianki i Rosicy oraz przebudowa zapory Jordanów-Tokary-Radziwie (inwestycja w trakcie realizacji), w ramach realizacji inwestycji celu publicznego wskazanych dla Gminy w PZPW, zlokalizowane są poza obszarem Gminy.

W obniżeniu doliny Wisły, w obszarze bardzo zbliżonym do powierzchni obszaru bezpośredniego zagrożenia powodzią, okresowo może powstawać ryzyko podtopień. W Studium nie wyznaczono terenów, których realizacja byłaby niepożądana w ich obszarze.

W granicach gminy Stara Biała zidentyfikowano obszary osuwania się mas ziemnych: 7 obszarów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz 22 osuwiska. Obszary osuwania się mas ziemnych występują w granicach skarp rzecznych: Wisły, Skrzy Prawej i Wierzbicy.

Ochrona skarp przed osuwaniem się ziemi wymaga:

- 1) wyłączenia z zabudowy terenów skarp oraz jarów rozcinających skarpy (dna i zboczy);
- 2) bezwzględnego zakazu zabudowy w pasie do 20,0 m od górnej krawędzi skarp;
- 3) zakazu usuwania lub niszczenia zieleni rosnącej u podnóża, na zboczach i górnych krawędziach skarp oraz wycinania drzew przesłaniających istniejące na skarpie obiekty budowlane;
- 4) wzbogacania szaty roślinnej: zalesiania, zakrzewiania i zadarniania;
- 5) wykonywania robót z zakresu regulacji rzek i ich utrzymania takich jak: ubezpieczenie erodowanych brzegów i skarp, prowadzenie robót pogłębiarskich na zatorogennych odcinkach kory i w miejscach szczególnych utrudnień dla żeglugi, usuwanie drzew i krzewów utrudniających spływ kry lodowej i wezbrań;
- 6) uszczelniania rowów odprowadzających wody powierzchniowe w wąwozach przecinających osuwiska.

4.7. Obszary, na których dopuszcza się lokalizację zakładów o dużym lub zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej oraz zapobieganie wystąpieniu poważnej awarii przemysłowej i jej skutkom

Obszarami na których dopuszcza się lokalizację zakładów o dużym lub zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej są wyłącznie tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów (P). Obejmują one teren zakładu PKN ORLEN funkcjonujący w granicach Gminy oraz bezpośrednie sąsiedztwo zakładów PKN ORLEN (istniejący zakład o dużym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej), a także teren na którym zlokalizowane jest Przedsiębiorstwo Gazyfikacji Bezprzewodowej „ZALGAZ” (istniejący zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej) w Bronowie-Zalesiu.

Celem przeciwdziałania wystąpieniu poważnym awariom przemysłowym wskazuje się:

- 1) bezwzględne przestrzeganie przepisów odrębnych z zakresu prawa ochrony środowiska;
- 2) stosowanie rozwiązań technologicznych pozwalających ograniczyć ryzyko wystąpienia awarii, a w szczególności zapobiegających uwolnieniu substancji niebezpiecznych wykorzystywanych w ramach działalności zakładu oraz pozwalających monitorować obecność uwolnionych substancji niebezpiecznych;
- 3) zachowanie pasów ochronnych od terenów sąsiednich pozwalających na ograniczenie skutków wystąpienia poważnej awarii, w tym wprowadzenie zieleni izolacyjnej;
- 4) podczas kształtowania zagospodarowania na terenach sąsiadujących z terenami obiektów produkcyjnych, składów i magazynów (P) zachowanie bezpiecznej odległości (każdorazowo określonej indywidualnie mając na względzie m.in. takie czynniki jak: rodzaj zagrożenia, odległość od źródła zagrożenia, ukształtowanie terenu, kierunek wiatru, rodzaj wprowadzanej zabudowy).

4.8. Obszary uzdrowisk

Gmina Stara Biała nie posiada statusu uzdrowiska ani statusu obszaru ochrony uzdrowiskowej zgodnie z zapisami przepisów odrębnych z zakresu lecznictwa uzdrowiskowego, uzdrowisk i obszarów ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych.

4.9. Wytyczne określania zasad ochrony środowiska i jego zasobów w planach miejscowych

Ustalane w planach miejscowych zasady ochrony środowiska muszą:

- 1) zapewniać ochronę, rozwój a także rewaloryzację istniejących zasobów środowiska przyrodniczego;
- 2) niwelować ewentualny niekorzystny wpływ działalności człowieka na środowisko;
- 3) nie naruszać ustaleń zawartych w Studium.

Dla spełnienia powyższych wymogów, konieczne jest by w zakresie zasad ochrony środowiska, przyrody w planach miejscowych:

- 1) wprowadzić ograniczenia w zakresie wykorzystania powierzchni ziemi poprzez określenie wskaźników kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu: minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do działki budowlanej, minimalnej i maksymalnej intensywności zabudowy dostosowane do specyfiki lokalizacji i funkcji terenu;
- 2) określić zasady gospodarowania wodami, odprowadzania ścieków, gospodarki odpadami, zgodnie z kierunkami zawartymi w Studium;
- 3) wskazać, które z poszczególnych terenów, wyznaczonych w planie należą do poszczególnych rodzajów terenów, o których mowa w przepisach odrębnych z zakresu ochrony środowiska, podlegających ochronie akustycznej;
- 4) zachować istniejące zespoły zieleni, zgodnie z kierunkami zawartymi w Studium;
- 5) zapewnić ochronę przed zasypywaniem i zabudowywaniem dla istniejących cieków i rowów poprzez np. ustalenie stref ochronnych;
- 6) określić ograniczenia w zakresie możliwości dokonywania niwelowania terenu;
- 7) wyznaczyć zasięg terenów narażonych na podtopienia, a także określić ograniczenia i warunki realizacji zainwestowania w ich zasięgu;
- 8) bezwzględnie uwzględnić zasady ochrony obszarów i obiektów objętych ochroną prawną na podstawie przepisów odrębnych;
- 9) szczegółowo określić lokalizację obszarów zalesień;
- 10) zapewnić przerwy w pasmach zabudowy dla realizacji powiązań przyrodniczych.

Wskazane miejsca powiązań systemu przyrodniczego mają charakter orientacyjny, powinny być uściślone w planie miejscowym.

5. Kierunki oraz zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

5.1. Ochrona dziedzictwa kulturowego i zabytków. Potrzeby rewaloryzacji, ochrony i rozwoju wartości kulturowych

Zasady ochrony i opieki nad zabytkami określone są w przepisach odrębnych z zakresu ochrony zabytków. Określone w nich formy ochrony zabytków obejmują; wpis do rejestru zabytków, uznanie za pomniki historii, utworzenie parku kulturowego, a także ustalenie ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowaniu terenu.

Obiekty zabytkowe oraz zabytkowe zespoły obiektów (zarówno te wpisane do rejestru zabytków jak i te z gminnej ewidencji) podlegają ochronie, niezależnie od stanu technicznego i wysokości ponoszonych nakładów finansowych na ich utrzymanie. Ochrona obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków realizowana jest niezależnie od ustaleń w planach miejscowych, poprzez respektowanie zasad ich ochrony zgodnie z wymogami przepisów odrębnych z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Obiekty i obszary wpisane do gminnej ewidencji zabytków wskazuje się do objęcia ochroną w formie ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Obiekty i obszary wartościowe kulturowo oznaczono na rysunku Studium: Kierunki. Polityka przestrzenna.

Organy administracji publicznej zobowiązane są do ochrony zabytków, w szczególności, do podejmowania działań mających na celu m.in.:

- 1) zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie;
- 2) rewaloryzację istniejących zasobów oraz tworzenie nowych wartości kulturowych w obrębie przestrzeni publicznych Gminy;
- 3) zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków;
- 4) zapobieganie niszczeniu i niewłaściwemu korzystaniu z zabytków;
- 5) kontrolę stanu zachowania i przeznaczenia zabytków;
- 6) uwzględnienie zasad ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz kształtowaniu środowiska;
- 7) zwiększenie świadomości wśród mieszkańców wartości kulturowej istniejących obiektów i obszarów zabytkowych.

Wskazane jest podjęcie przez Gminę działań organizacyjnych oraz promocyjnych wspomagających właścicieli w utrzymaniu obiektów zabytkowych oraz prowadzonych przy nich pracach konserwatorskich.

Obszary objęte szczegółową polityką przestrzenną ze względu na wartości historyczne i kulturowe

Jako obszary, które ze względu na swoją wartość historyczną i kulturową wymagają rehabilitacji wskazuje się tereny założeń przestrzennych – dworsko-parkowych w miejscowościach: Bronowo-Zalesie i Ogorzelice oraz zespołu zabudowy folwarcznej w miejscowości Srebrna. Realizacja zagospodarowania w obrębie wskazanych obszarów – zgodnie z zasadami określonymi w:

- 1) niniejszym rozdziale w odniesieniu do obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz wpisanych do ewidencji zabytków założeń przestrzennych;
- 2) rozdziale 2 w odniesieniu do obszarów wymagających rehabilitacji;
- 3) rozdziale 3.3. w odniesieniu do ustalonego przeznaczenia terenu.

Ochrona obiektów wpisanych do rejestru zabytków

Wszelkie działania na terenie obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków muszą być prowadzone w uzgodnieniu i za zgodą wojewódzkiego konserwatora zabytków. Na rysunku studium oznaczono obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków.

Obiekty wpisane do rejestru zabytków powinny być wykorzystywane na cele użytkowe wyłącznie w sposób zapewniający trwałe zachowanie ich wartości, z uwzględnieniem historycznej funkcji.

Wyznaczono:

- 1) dla założenia dworsko-parkowego w Nowych Proboszczewicach strefę ochrony konserwatorskiej oraz strefę ochrony ekologicznej;
- 2) dla założeń: dworsko-parkowego w Srebrnej oraz szkolno-parkowego w Nowym Trzepowie strefy ochrony konserwatorskiej.

Granica założenia szkolno-parkowego w Nowym Trzepowie odpowiada granicy obszaru wpisanego do rejestru zabytków.

Ochrona wpisanych do ewidencji zabytków założeń przestrzennych

W granicach wpisanych do ewidencji zabytków założeń dworsko-parkowych: w Nowych Proboszczewicach, Srebrnej, Bronowie-Zalesiu, Ogorzelicach oraz założenia parkowo-leśnego w Brwilnie-Antoniówce, ustala się obowiązek:

- 1) zachowania historycznego układu przestrzennego, rozplanowania ze wszystkimi elementami pierwotnego założenia;
- 2) dostosowania nowej zabudowy do historycznej formy i kompozycji przestrzennej w zakresie stosowanego materiału budowlanego, skali, formy architektonicznej;
- 3) rewaloryzacji i modernizacji obiektów o wartościach zabytkowych;
- 4) usunięcia i przebudowy obiektów dysharmonijnych;

- 5) wprowadzenie nowych nasadzeń w zgodzie z pierwotnym założeniem z zastosowaniem gatunków odpowiadających składowi gatunkowemu zabytkowych nasadzeń lub go wzbogacających;
- 6) usunięcia drzew zaburzających pierwotny układ;
- 7) objęcia ochroną prawną najcenniejszych okazów drzewostanu jako pomników przyrody;
- 8) uzyskania zaleceń konserwatorskich na etapie planowania inwestycji.

Granice zespołu dworsko-parkowego w Bronowie-Zalesiu oraz założenia parkowo-leśnego z domem w Brwilnie-Antoniówce, odpowiadają granicom stref ochrony konserwatorskiej dla tych założeń, oznaczonych na rysunku. Ponadto dla obu założeń wyznacza się strefy ochrony ekologicznej.

Strefy ochrony konserwatorskiej założeń przestrzennych

W granicach strefy ochrony konserwatorskiej ustala się:

- 1) dostosowanie nowej zabudowy do historycznej formy i kompozycji przestrzennej w zakresie stosowanego materiału budowlanego, skali, formy architektonicznej;
- 2) zakaz lokalizowania wysokościowych obiektów inżynierskich takich jak: kominy, maszty itp.;
- 3) zakaz lokalizowania reklam (nie dotyczy informacji o działalności prowadzonej na terenie działki, na której jest zlokalizowana).

Strefy ochrony ekologicznej założeń przestrzennych

- 1) zakaz lokalizowania uciążliwych zakładów usługowych i obiektów przemysłowych;
- 2) ograniczenie gabarytów obiektów dla zminimalizowania ich wpływu na ekspozycję założenia.

Ochrona cmentarzy wpisanych do ewidencji zabytków

W granicach wpisanych do ewidencji zabytków cmentarzy ustala się obowiązek:

- 1) przeprowadzenie działań porządkowych i rewaloryzacyjnych;
- 2) zachowania zabytkowych cech rozplanowania, układu alei i nasadzeń drzew;
- 3) zachowania zabytkowej sztuki sepulkralnej;
- 4) uzyskania zaleceń konserwatorskich na etapie planowania inwestycji.

Ochrona budynków i budowli wpisanych do ewidencji zabytków

Dla ochrony obiektów zabytkowych lub zabytkowych zespołów obiektów wskazuje się:

- 1) prowadzenie jakichkolwiek prac remontowych oraz dokonywanie zmian dotyczących zabytku oraz jego otoczenia, wyłącznie w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości i zgodnie z wymogami przepisów odrębnych;
- 2) wykorzystanie obiektów wyłącznie w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości, z uwzględnieniem historycznej funkcji;
- 3) ochronę obiektów w bardzo złym stanie technicznym, których stan nie pozwala na przeprowadzenie remontu bądź też koszt remontu, który znacznie przekraczałby wartość obiektów, zakwalifikowanych na podstawie szczegółowych ekspertyz konstrukcyjno-budowlanych do rozbiórki – poprzez obowiązek sporządzenia szczegółowej dokumentacji inwentaryzacyjnej konserwatorsko-budowlanej przed dokonaniem rozbiórki;
- 4) wymóg, aby obiekty realizowane w miejscu rozebranego budynku respektowały proporcje, formę dachów, relacje z sąsiednimi budynkami, odpowiadające charakterowi obiektów zabytkowych;
- 5) zachowanie właściwej ekspozycji obiektów zabytkowych – realizację nowych obiektów w otoczeniu obiektów zabytkowych w sposób, który nie będzie powodował pomniejszenia wartości kulturowej i funkcjonalnej obiektu zabytkowego oraz jego ekspozycji.

Ochrona zabytków archeologicznych

Ochrona zabytków archeologicznych prowadzona jest poprzez respektowanie przepisów odrębnych z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Na rysunku studium oznaczono stanowiska archeologiczne obszarowe i punktowe.

W granicach stanowiska archeologicznego w przypadku realizacji robót ziemnych lub dokonywaniu zmiany dotychczasowej działalności wiążącej się z naruszeniem struktury gruntu obowiązuje przeprowadzenie badań archeologicznych polegających na obserwacji i analizie nawarstwień odkrytych w wykopach budowlanych. Zakazuje się wykonywania jakichkolwiek robót ziemnych lub dokonywania zmiany dotychczasowej działalności wiążącej się z naruszeniem struktury gruntu w granicach stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków.

Ochrona miejsc pamięci narodowej

Wymienione w tomie II rozdz. 4 miejsca pamięci narodowej wskazuje się do objęcia ochroną w formie ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Ochroną winny być objęte miejsca pamięci narodowej oraz ich najbliższe otoczenie. W zakresie ochrony i zasad ich zagospodarowania wskazuje się:

- 1) zachowanie, bieżącą konserwację i oznaczenie miejsc pamięci narodowej;
- 2) zakaz lokalizacji wolnostojących nośników reklamowych w odległości mniejszej niż 20,0 m.

Ochrona dóbr kultury współczesnej

Ze względu na brak obiektów kwalifikujących się do wpisania na listę dóbr kultury współczesnej na obszarze Gminy, nie wprowadza się zasad ochrony dla jakiegokolwiek istniejącego obiektu.

W przypadku uznania obiektu przez Radę Gminy za dobro kultury współczesnej w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego należy uwzględnić jego ochronę, bez konieczności dokonywania zmiany Studium.

5.2. Turystyka

W celu promocji walorów krajoznawczo-przyrodniczych Gminy oraz edukacji społeczeństwa postuluje się:

- 1) stworzenie spójnej oferty turystycznej Gminy wpisującej się w istniejące i projektowane szlaki turystyczne oraz pasma kulturowe,
- 2) wytyczenie ścieżek krajoznawczo-dydaktycznych służących edukacji kulturalnej oraz przyrodniczej turystów oraz mieszkańców Gminy;
- 3) zapewnienie dostępu do rzek w celach rekreacyjnych;
- 4) urządzenie miejsc wypoczynkowych wraz z parkingami na obrzeżach kompleksów leśnych;
- 5) urządzenie drogi rowerowej na skraju lasu w Brwilnie;
- 6) oznakowanie i właściwe opisanie przebiegających przez teren Gminy szlaków, tras, ścieżki edukacyjnej oraz związanych z nimi obiektów:
 - a) szlaku pieszego czerwonego im. Bolesława Krzywoustego,
 - b) szlaku żeglarskiego Wisła,
 - c) szlaku kajakowego Skrwa Prawa,
 - d) szlaku kajakowego Wisła,
 - e) Mazowieckiej Drogi Świętego Jakuba,
 - f) trasy konnej,
 - g) ścieżki ornitologicznej „Ptasia ścieżka”;
- 7) urządzenie projektowanych szlaków:
 - a) szlaku rowerowego „Velo Mazowia”;
 - b) szlaku rowerowego „Wiślanej Trasy Rowerowej”;
 - c) szlaku wodnego – „Szlak Pasażerski im. Króla Stefana Batorego”;

Propozycję przebiegu projektowanych szlaków przedstawiono na rysunku Studium.

W sąsiedztwie szlaków wskazany jest rozwój obiektów i urządzeń służących obsłudze ruchu turystycznego w postaci: miejsc odpoczynku, toalet, gastronomii i zakwaterowania turystycznego. Na przebiegu szlaków pieszych, rowerowych należy wprowadzić rozwiązania zapewniające bezpieczne poruszanie się pieszym i rowerzystom: budowa chodników, dróg rowerowych, ciągów pieszo-rowerowych lub poboczy w drogach, na odcinkach przebiegających przez tereny zurbanizowane oraz obszarach przewidzianych do urbanizacji.

5.3. Wytyczne określania zasad ochrony zabytków i dóbr kultury współczesnej w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

W ustaleniach planów miejscowych należy zagwarantować ochronę krajobrazu kulturowego oraz dóbr kultury współczesnej zgodnie z wymaganiami określonymi w przepisach odrębnych. Ustalenia planów winny respektować wskazane kierunki działań w zakresie ochrony obiektów zabytkowych i krajobrazu kulturowego.

Zasady ochrony, zakres dopuszczalnych przekształceń przy obiektach zabytkowych oraz ich otoczeniu winny zostać określone indywidualnie dla poszczególnych obiektów w planie miejscowym zgodnie z wytycznymi konserwatorskimi i ogólnymi kierunkami zawartymi w Studium.

6. Kierunki oraz zasady rozwoju systemów komunikacji

6.1. Kształtowanie powiązań zewnętrznych

W zakresie kształtowania powiązań zewnętrznych zakłada się:

- 1) utrzymanie i modernizację istniejącej sieci drogowej;
- 2) dążenie do dostosowania parametrów istniejących dróg do wymogów obowiązujących przepisów z zakresu warunków technicznych jakim powinny odpowiadać drogi publiczne, określonych dla poszczególnych klas technicznych, w tym dostosowania do klasy GP drogi krajowej nr 60 poprzez jej przebudowę, w tym wzmocnienia nawierzchni i dostosowania do nacisku 11,5 t/oś;
- 3) obniżenie kategorii drogi krajowej nr 60 w granicach Gminy po zrealizowaniu planowanej przebudowy;
- 4) przebudowę drogi wojewódzkiej nr 559:
 - a) budowę obejścia miejscowości Maszewo Duże,
 - b) budowę obejścia miejscowości Sikórz (gmina Brudzeń Duży);
– jako realizację inwestycji celu publicznego wskazaną w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego;
- 5) obniżenie kategorii istniejących odcinków drogi wojewódzkiej nr 559;
- 6) rozbudowę skrzyżowania drogi wojewódzkiej nr 559 z drogą powiatową nr 2907W w kierunku m. Wyszyna m. Mańkowo - jako realizację inwestycji celu publicznego wskazaną w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego;
- 7) budowę nowego odcinka drogi w obr. Trzepowo Nowe, łączącego projektowaną drogę klasy zbiorczej w Płocku z drogą powiatową nr 5205W;
- 8) klasy techniczne dróg publicznych:
 - a) klasy „GP” – droga główna ruchu przyspieszonego:
 - droga krajowa nr 60,
 - projektowany odcinek drogi wojewódzkiej nr 559,
 - b) klasy „G” – droga główna: droga powiatowa nr 5201W,
 - c) klasy „Z” – drogi zbiorcze:
 - droga wojewódzka nr 540,
 - droga wojewódzka nr 555,
 - droga wojewódzka nr 562,
 - droga powiatowa nr 2903W,
 - droga powiatowa nr 2907W,

- droga powiatowa nr 2909W,
 - droga powiatowa nr 2910W,
 - droga powiatowa nr 2918W,
 - droga powiatowa nr 3704W,
 - droga powiatowa nr 5205W,
 - droga powiatowa nr 6905W,
- d) klasy „L” – droga lokalna: droga powiatowa nr 2908W.
Ostateczne określenie klasy technicznej drogi należy do zarządcy drogi w zgodzie w przepisami odrębnymi z zakresu dróg publicznych;
- 9) utrzymanie linii kolejowej nr 33 relacji Kutno – Brodnica ze stacją Płock Trzepowo i przystankiem Proboszczewice Płockie;
- 10) modernizację linii kolejowej nr 33 jako realizację inwestycji postulowanej w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego (PZPW).

Wśród inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym zapisanych w PZPW na terenie Gminy wymieniono m.in. budowę drogi ekspresowej nr 10 (Szczecin – Płock – Płońsk) w przebiegu wg KPZP. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego ustala budowę drogi ekspresowej S10 w przebiegu przez gminy: Mochowo, Gozdowo i Bielsk, czyli z pominięciem gminy Stara Biała i tak też projektowana droga ekspresowa została przedstawiona na planszy Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego (skala 1: 200 000). W związku z powyższym w Studium w granicach Gminy nie wyznacza się przebiegu projektowanej trasy S10.

Zakłada się możliwość lokalizacji w obszarze Gminy linii Kolei Dużych Prędkości (KDP) Warszawa – Płock – Włocławek – Bydgoszcz – Gdańsk, dla których PZPW przewiduje prowadzenie prac studialnych i projektowych.

Planowana w PZPW rozbudowa DK 60 Goślice – Raciąż wiązać się będzie ze zmianą rangi drogi krajowej w obszarze Gminy. Na obszar Gminy wpłynąć może również zakładana w Planie budowa nowej linii kolejowej relacji Modlin – Płock. Zgodnie z Wstępnym Studium wykonalności dla budowy nowej linii kolejowej w relacji Modlin – Płock (2011), w przypadku realizacji wariantu nr 1b nowobudowana linia włączona zostanie do linii nr 33 między stacjami Płock a Płock Trzepowo, a południowo-wschodnia część obszaru Gminy znajdzie się w zasięgu jej korytarza.

6.2. Kształtowanie wewnętrznego układu komunikacyjnego

W zakresie kształtowania powiązań wewnętrznych układu drogowego zakłada się:

- 1) utrzymanie, modernizację i przebudowę istniejącej sieci dróg gminnych;
- 2) dostosowanie parametrów istniejącej sieci dróg gminnych do obowiązujących przepisów odrębnych z zakresu warunków technicznych jakim powinny odpowiadać drogi publiczne określonych dla poszczególnych klas technicznych;
- 3) klasy techniczne dla dróg gminnych: lokalne „L” lub dojazdowe „D” w zależności od warunków terenowych i funkcji obsługiwanych przez nie terenów;
- 4) na obszarach przewidzianych do urbanizacji – wprowadzenie rozwiązań poprawiających bezpieczeństwo pieszych i rowerzystów: budowę chodników, dróg rowerowych, ciągów pieszo-rowerowych w drogach;
- 5) na obszarach otwartych, nieprzewidywanych do urbanizacji – wprowadzenie rozwiązań poprawiających bezpieczeństwo pieszych i rowerzystów: budowę poboczy lub ciągów pieszo-rowerowych w drogach w zależności od możliwości terenowych;
- 6) urządzenie dróg, posiadających nieutwardzone nawierzchnie;
- 7) budowę i modernizację dróg gminnych otwierających tereny inwestycyjne;
- 8) budowę dróg osiedlowych w największych skupiskach mieszkańców.

6.3. Komunikacja zbiorowa

Zakłada się utrzymanie i modernizację linii kolejowej nr 33 jako środka komunikacji zbiorowej oraz rozwój ilościowy i jakościowy przewozów realizowanych przez komunikację autobusową, w tym komunikację miejską Płocka.

W ramach poprawy dostępności komunikacji kolejowej sąsiedztwie przystanków kolejowych w Nowych Proboszczewicach i Nowym Trzepowie wskazuje się lokalizację parkingów dla samochodów oraz miejsc postojowych dla rowerów.

6.4. Komunikacja rowerowa

Zakłada się rozwój dróg umożliwiających bezpieczne poruszanie się rowerzystom poprzez:

- 1) budowę dróg rowerowych w pasach drogowych lub wydzielenie pasów dla rowerów w jezdni w granicach terenów zurbanizowanych i na obszarach przewidzianych do urbanizacji, o ile warunki terenowe na to pozwalają;
- 2) budowę poboczy w pasach drogowych lub wydzielenie pasów dla rowerów w jezdni dróg o większym natężeniu ruchu;
- 3) budowę dróg rowerowych w przebiegu szlaków turystycznych;
- 4) oznakowanie dróg rowerowych.

W drogach o mniejszym natężeniu ruchu, poza terenami zurbanizowanymi lub przewidzianych do urbanizacji ruch rowerowy może pozostać nie oddzielony od samochodowego.

6.5. Wytyczne określania zasad korzystania i rozwoju systemów komunikacji w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

W planach miejscowych należy zapewnić docelową możliwość realizacji układu komunikacyjnego o parametrach określonych w Studium poprzez zabezpieczenie pasa terenu przewidzianego pod budowę nowych ciągów komunikacyjnych: wydzielenie terenu przeznaczonego pod drogę lub ustalenie zakazu realizacji zabudowy lub odsunięcie linii zabudowy od dróg, które wymagają modernizacji.

Parametry techniczne dróg należy przyjąć odpowiednio do klasy technicznej drogi, zgodnie z wymogami przepisów odrębnych oraz wskazaniem Studium. Jednocześnie dopuszcza się zmianę klasy technicznej drogi, jeśli będzie to wynikać z analizy zmian natężenia ruchu oraz przyjęcie innych parametrów technicznych, o ile będzie to wynikało z istniejącego stanu zagospodarowania.

Szczegółowe ustalenie przebiegu i parametrów winno być dokonane w planie miejscowym lub w odpowiedniej decyzji administracyjnej.

W planach miejscowych należy określić sposób realizacji miejsc parkingowych oraz ich minimalną liczbę, zgodnie z wymogami przepisów odrębnych. Niezależnie od przyjętych ustaleń, szerokość pasów drogowych ustalona w planach miejscowych powinna uwzględniać możliwość lokalizacji ogólnodostępnych miejsc parkingowych.

Dla terenów położonych w sąsiedztwie linii kolejowej należy uwzględnić ograniczenia dotyczące sytuowania budowli, budynków (w tym mieszkalnych), drzew i krzewów oraz wykonywania robót ziemnych w sąsiedztwie linii kolejowej zgodnie z wymogami przepisów odrębnych dotyczących transportu kolejowego oraz budownictwa.

7. Kierunki oraz zasady rozwoju infrastruktury technicznej

W zakresie rozwoju systemów infrastruktury technicznej wskazuje się lokalizację terenów infrastruktury technicznej (I), które obejmują istniejące i projektowane obiekty infrastruktury technicznej związane z gospodarką wodną, ściekową, gospodarką odpadami oraz urządzenia

elektroenergetyczne i gazownicze. Niezależnie od wyznaczonych terenów infrastruktury technicznej (I), nowe obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej związane z obsługą danego terenu, mogą być lokalizowane w jego granicach.

Jako jeden z podstawowych kierunków rozwoju infrastruktury technicznej wskazuje się niwelowanie dysproporcji w rozwoju sieci wodociągowej i kanalizacyjnej oraz rozwój sieci gazowej.

7.1. Gospodarka wodno-ściekowa

7.1.1. Zaopatrzenie w wodę

Wskazuje się kontynuację rozbudowy sieci wodociągowej w dostosowaniu do potrzeb rozwojowych, w układach zamkniętych, pierścieniowych, pozwalających na wielokierunkowe zasilanie terenów już zabudowanych i tych projektowanych do urbanizacji. Standard wyposażenia powinien zapewniać możliwość korzystania z sieci wodociągowej dla mieszkańców i usług w 100% oraz, z ograniczeniami, dla przemysłu.

Dopuszcza się lokalizację indywidualnych ujęć wody:

- 1) wykorzystywanych na potrzeby produkcji artykułów żywnościowych oraz farmaceutycznych, przy czym obieg wody wykorzystywanej dla celów technologicznych powinien być prowadzony w systemie zamkniętym;
- 2) do nawadniania upraw rolnych.

Dla poprawy funkcjonowania systemu i bezpieczeństwa zaopatrzenia w wodę wskazuje się:

- 1) utrzymanie w należyтым stanie technicznym istniejącej sieci;
- 2) modernizację i rozbudowę istniejącej sieci;
- 3) rozbudowę Stacji Uzdatniania Wody w Białej;
- 4) wymianę zdekapitalizowanych elementów sieci, które mogą stanowić zagrożenie dla stanu czystości dostarczanej wody;
- 5) dostosowanie sieci do funkcjonowania w sytuacjach nadzwyczajnych zagrożeń.

7.1.2. Odprowadzanie ścieków komunalnych i ich oczyszczanie

Wskazuje się kontynuację rozbudowy sieci kanalizacyjnej w obrębach najintensywniej zainwestowanych, w dostosowaniu do potrzeb rozwojowych.

W zakresie odprowadzania ścieków wskazuje się:

- 1) odprowadzanie ścieków komunalnych:
 - a) do sieci kanalizacji sanitarnej – docelowo z całego obszaru najintensywniej zurbanizowanego,
 - b) do grupowych lub indywidualnych oczyszczalni ścieków – poza zasięgiem sieci kanalizacyjnej, jeśli pozwalają na to warunki gruntowo-wodne,
 - c) do szczelnych zbiorników na nieczystości ciekłe ścieków – jako rozwiązanie tymczasowe do czasu budowy sieci oraz na obszarach o dużym rozproszeniu zabudowy poza zasięgiem sieci kanalizacyjnej;
- 2) gromadzenie nieczystości pochodzenia zwierzęcego z budynków inwentarskich w dostosowanych do tego zbiornikach oraz zagospodarowanie w rolnictwie zgodnie z zasadami dobrej praktyki rolniczej;
- 3) odprowadzanie ścieków z zakładów przemysłowych w oparciu o rozwiązania indywidualne, zgodne z wymogami przepisów odrębnych dotyczących gospodarki wodami;
- 4) konieczność prowadzenia racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej w zakładach przemysłowych poprzez: rezygnację z wodochłonnych technologii przemysłowych oraz korzystanie z zamkniętych obiegów wody.

W Studium w zakresie budowy systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków jako priorytetowe działania wskazuje się:

- 1) objęcie siecią kanalizacyjną obszarów zabudowy miejscowości: Ludwikowo, reszty miejscowości Brwilno, Maszewo, Nowe Proboszczewice i Stare Proboszczewice;
- 2) budowę grupowych lub indywidualnych oczyszczalni ścieków na terenach zabudowy rozproszonej lub terenach znacznie oddalonych od obszarów objętych systemem kanalizacji zbiorczej.

7.1.3. Odprowadzanie wód opadowych i roztopowych

Wskazuje się kontynuację rozbudowy sieci kanalizacji deszczowej w obszarach najintensywniej zainwestowanych, w dostosowaniu do potrzeb rozwojowych.

W zakresie odprowadzania wód opadowych i roztopowych wskazuje się:

- 1) zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych w granicach działek w możliwie jak największym zakresie, w sposób niepowodujący zmiany stosunków wodnych na działkach sąsiednich poprzez odprowadzenie do ziemi, tj. na nieutwardzony teren działki lub do zbiorników infiltracyjnych lub infiltracyjno-odparowujących;
- 2) odprowadzanie wód opadowych i roztopowych z obszarów zwartej zabudowy (miejscowości: Nowe Proboszczewice, Maszewo Duże, Biała, Brwilno, Ludwikowo), – do systemu kanalizacji deszczowej;
- 3) odprowadzanie wód z terenów ekstensywnie zainwestowanych – do ziemi.

7.2. Systemy energetyczne

7.2.1. Zaopatrzenie w ciepło

Wskazuje się utrzymanie dotychczasowego sposobu zaopatrzenia w ciepło, tj. z kotłowni indywidualnych. Nowo wznoszone obiekty powinny być wyposażone w wysokosprawne systemy grzewcze stosujące technologie i paliwa ekologiczne z wykorzystaniem energii elektrycznej i odnawialnej, gazu, oleju opałowego lekkiego oraz niskoemisyjnych źródeł ciepła posiadających certyfikat na „znak bezpieczeństwa ekologicznego”.

Zakłada się możliwość budowy lokalnych ciepłowni wykorzystujących jako nośnik energii gaz lub biomasę.

Należy dążyć do stopniowego zastępowania przestarzałych systemów grzewczych nowymi, bezpiecznymi ekologicznie, a także dokonywać termomodernizacji budynków w celu podniesienia efektywności wykorzystania systemów grzewczych.

Wskazuje się, by zarówno w zbiorczych jak i w indywidualnych systemach grzewczych wykorzystywane były odnawialne źródła energii w możliwie jak największym zakresie – pompy ciepła, energia słoneczna, inne.

7.2.2. Sieć gazowa, zaopatrzenie w gaz

Wskazuje się rozwój na terenie Gminy, w oparciu o istniejącą sieć gazociągów, sieci gazowej średniego ciśnienia o parametrach umożliwiających wykorzystania gazu sieciowego do celów grzewczych oraz socjalno-bytowych.

Zakłada się utrzymanie istniejącej stacji redukcji gazu 1-szego stopnia w miejscowości Srebrna. Szczegółowa lokalizacja ewentualnych dodatkowych stacji redukcyjnych gazu oraz szczegółowe przebiegi sieci rozdzielczej winny być ustalone w koncepcji budowy sieci oraz uwzględnione na etapie opracowania planu miejscowego.

Do czasu budowy sieci gazowej, na obszarach położonych poza zasięgiem, wskazuje się utrzymanie dotychczasowego sposobu zaopatrzenia mieszkańców Gminy w gaz, tj. z wykorzystaniem butli gazowych dla celów bytowych oraz zbiorników podziemnych i naziemnych na gaz do celów grzewczych oraz socjalno-bytowych.

Zakłada się utrzymanie gazociągów wysokiego ciśnienia z możliwością ich przebudowy:

- 1) 3 gazociągów Rembelszczyzna – Gustorzyn (700 DN, 2 x 500 DN, gazociąg krajowy magistralny);

- 2) gazociągu do Rafinerii PKN Orlen (400 DN);
- 3) gazociągu Bronowo-Zalesie – Sierpc (300 DN);
- 4) gazociągu Bronowo-Zalesie – Płock (150 DN);
- 5) gazociągu Srebrna – Płock (125 DN).

W sąsiedztwie gazociągów wysokiego ciśnienia obowiązują ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu wynikające z przepisów odrębnych. Wskazuje się możliwość rozbudowy sieci gazociągów wysokiego ciśnienia.

7.2.3. Rurociągi przesyłowe

Zakłada się zachowanie z możliwością przebudowy:

- 1) dalekosiężnych rurociągów naftowych: dwóch ropociągów Adamowo – Płock (DN 600, DN 800);
- 2) rurociągu paliwowego (DN 300) Płock – Nowa Wieś Wielka (Bydgoszcz);
- 3) gazociągu etylenu Płock – Włocławek.

Z przebiegiem wymienionych wyżej rurociągów wiąże się konieczność zachowania odpowiednich dla nich stref bezpieczeństwa wynikających z przepisów odrębnych.

7.2.4. Elektroenergetyka

Wskazuje się utrzymanie istniejącej sieci elektroenergetycznej oraz jej sukcesywną rozbudowę na obszarach wskazanych do realizacji zainwestowania. Bazą dla rozbudowy systemu będzie sieć istniejąca, która dysponuje rezerwami mocy pozwalającymi na przyłączenie nowych odbiorców.

W zakresie elektroenergetycznej **sieci dystrybucyjnej** wskazuje się:

- 1) utrzymanie istniejących napowietrznych linii 110 kV;
- 2) realizację linii kablowej 110 kV relacji Żuromin – Płock;
- 3) utrzymanie istniejących linii 0,4 kV i 15 kV;
- 4) rozbudowę sieci w sposób umożliwiający zasilanie nowych odbiorców, szczególnie na terenach wskazanych do urbanizacji;
- 5) rozbudowę sieci w sposób umożliwiający włączenie do systemu generatorów prądu wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych;
- 6) utrzymanie istniejącego oświetlenia ulicznego oraz jego sukcesywną rozbudowę na obszarach wskazanych do realizacji zainwestowania;
- 7) preferencje dla budowy sieci kablowej na terenach o wysokim stopniu zurbanizowania;
- 8) uwzględnienie możliwości dwukierunkowego zasilania dla odbiorców wymagających zwiększonej pewności zasilania.

W zakresie elektroenergetycznej **sieci przesyłowej** wskazuje się:

- 1) utrzymanie istniejących napowietrznych linii 400 kV z możliwością ich przebudowy, w tym na linie wielotorowe, wielonapięciowe;
- 2) możliwość budowy elektroenergetycznych linii przesyłowych 400 kV w przebiegu wyznaczonym na rysunku Studium (w tym relacji Płock – Olsztyn Mątki jako realizację inwestycji celu publicznego wskazaną w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego oraz linii stanowiących powiązania zakładu PKN ORLEN z systemem elektroenergetycznym);
- 3) utrzymanie i rozbudowę istniejącej stacji elektroenergetycznej 400/110 kV Płock w Kruszczewie (rozbudowę stacji 400/110 kV Płock wskazano w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego).

W sąsiedztwie napowietrznych linii elektroenergetycznych (15 kV, 110 kV oraz 400 kV) obowiązują ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu wynikające z przepisów odrębnych związanych z ochroną przed promieniowaniem elektromagnetycznym oraz bezpieczeństwem, higieną pracy i ochroną zdrowia. Zakłada się zachowanie stref bezpieczeństwa napowietrznych linii elektroenergetycznych (pasów technologicznych)

z zakazem lokalizacji budynków z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi oraz innymi ograniczeniami w zabudowie i zagospodarowaniu terenu o szerokości:

- 1) 80,0 m dla istniejących linii o napięciu 400 kV;
- 2) 70,0 m dla projektowanych linii o napięciu 400 kV;
- 3) 35,0 m dla linii o napięciu 110 kV;
- 4) 15,0 m dla linii o napięciu 15 kV

gdzie środek strefy stanowi oś linii. Ostateczne przyjęcie szerokości strefy bezpieczeństwa powinno być dokonane indywidualnie dla każdej linii w porozumieniu z zarządzającym siecią.

Dopuszcza się lokalizację na terenie Gminy urządzeń wytwarzających energię elektryczną wykorzystującą energię ze źródeł odnawialnych wraz z infrastrukturą im towarzyszącą, zgodnie z zapisami rozdziału 7.3.

7.3. Odnawialne źródła energii

Na terenie gminy Stara Biała przewiduje się możliwość lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, wykorzystujących m.in. energię otrzymywaną z biomasy, biogazu (w tym odgazowywanie odpadów), energię geotermalną, energię promieniowania słonecznego, hydroenergię, Nie przewiduje się w obszarze Gminy możliwości lokalizacji elektrowni wiatrowych nie będących mikroinstalacjami w rozumieniu przepisów odrębnych z zakresu energetyki – elektrowni o mocy przekraczającej 40 kW.

Terenami, na których możliwa jest lokalizacja urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW wykorzystujących m.in. energię otrzymywaną z biomasy, biogazu (w tym odgazowywanie odpadów), energię geotermalną, energię promieniowania słonecznego, hydroenergię, są tereny: obiektów produkcyjnych, składów i magazynów (P), obiektów produkcyjnych, składów, magazynów i usług (PU), obszarów i terenów górniczych (PG) oraz w obrębach Maszewo nad Wisłą (obszar oczyszczalni ścieków) oraz Kobierniki i PGR Srebrna (obszar Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych w Kobiernikach) tereny infrastruktury technicznej (I).

Realizacja ww. urządzeń nie może powodować ograniczeń w zabudowie, zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu poza obszarem, na którym będą rozmieszczone.

Granica stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie, zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu związanych z ich lokalizacją odpowiada granicy terenów, na których będą rozmieszczone.

Wskazuje się lokalizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy nieprzekraczającej 100 kW wykorzystujących m.in. energię otrzymywaną z biomasy, biogazu, energię geotermalną, energię promieniowania słonecznego, hydroenergię. Urządzenia te mogą być lokalizowane w obszarze Gminy z wyjątkiem terenów lasów, łąk i pastwisk, zieleni naturalnej doliny rzecznej oraz terenów rolniczych do zalesienia, przy zachowaniu wymogów przepisów odrębnych. W granicach obszarów objętych formami ochrony przyrody: Brudzeńskim Parku Krajobrazowym, otulinie Brudzeńskiego Parku Krajobrazowego, Nadwiślańskim Obszarze Chronionego Krajobrazu, z wyjątkiem terenów lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, o których mowa powyżej, dopuszcza się wyłącznie instalacje: wykorzystujące ciepło wnętrza ziemi oraz mikroinstalacje wykorzystujące energię słońca o mocy nieprzekraczającej 40 kW, oraz turbiny wiatrowe o mocy nieprzekraczającej 3 kW,

Szczegółowe warunki lokalizacji do ustalenia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Zaleca się by w systemach grzewczych wykorzystywane były odnawialne źródła energii w możliwie jak największym zakresie.

7.4. Telekomunikacja, informatyzacja. Rozwój społeczeństwa informacyjnego

Wskazuje się rozbudowę sieci telekomunikacyjnych i światłowodowych. Zakłada się zapewnienie pełnej dostępności do łączy telekomunikacyjnych i teleinformatycznych. Zakłada się utrzymanie i możliwość przebudowy kabla telekomunikacyjnego światłowodowego relacji Płock – Włocławek.

Dla zwiększenia dostępności sieci internetowej i rozwoju społeczeństwa informacyjnego, wskazuje się konieczność rozwoju szerokopasmowego dostępu do Internetu, zapewnienie dostępu do Internetu w placówkach oświatowych, rozwój sieci bezprzewodowych - budowę systemu ogólnodostępnego, bezpłatnego dostępu do Internetu.

Lokalizacja urządzeń łączności publicznej możliwa jest na wszystkich wyznaczonych w studium terenach, zgodnie z wymogami przepisów odrębnych z zakresu telekomunikacji. Możliwość lokalizacji ww. urządzeń na terenach, na których możliwa jest lokalizacja zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej ogranicza się do lokalizacji urządzeń wyłącznie o nieznacznym oddziaływaniu, w rozumieniu przepisów odrębnych.

Na terenie Gminy zakłada się budowę telekomunikacyjnej sieci szkieletowo-dystrybucyjnej oraz dostępowej w ramach projektu „Internet dla Mazowsza” („IDM”), jako realizację celu publicznego wskazaną w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego.

7.5. Gospodarka odpadami

Wskazuje się utrzymanie dotychczasowego sposobu gospodarowania odpadami, oraz jego usprawnienie i dostosowanie do wymogów przepisów odrębnych, tj.:

- 1) utrzymanie istniejących: mechaniczno-biologicznej instalacji przetwarzania odpadów zmieszanych (MBP), składowiska odpadów komunalnych oraz stacji demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji. z możliwością ich przebudowy i lokalizacji nowych obiektów i urządzeń gospodarki odpadami, w tym termicznego przekształcania odpadów;
- 2) utworzenie stacjonarnych punktów selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (tzw. PSZOK) łatwo dostępnych dla wszystkich mieszkańców Gminy;
- 3) podjęcie działań w kierunku zmiany w strukturze wytwarzanych odpadów: zmniejszenia ilości odpadów zmieszanych, na rzecz odpadów segregowanych;
- 4) konieczność realizacji programu usuwania z terenu Gminy wyrobów zawierających azbest;
- 5) prowadzenie działań zwiększających świadomość ekologiczną społeczeństwa.

Rozwiązania wymaga problem utylizacji zwłok zwierzęcych w sytuacjach epidemii. Konieczne jest wyznaczenie obszaru dla lokalizacji grzebowiska zwłok zwierzęcych na terenie Gminy lub w drodze porozumienia na terenie gminy sąsiedniej. Może ono być zlokalizowane na gruntach rolnych z zachowaniem wymogów przepisów odrębnych.

Zgodnie z ustaleniami *Wojewódzkiego planu gospodarki odpadami dla Mazowsza (2012 r.)*, zgodnie z uchwałą Nr 212/12 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 22 października 2012 r. w sprawie wykonania Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami dla Mazowsza na lata 2012-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2023 (z późn. zm.) zakłada się utrzymanie i rozbudowę Zakładu Utylizacji Odpadów w Kobiernikach należącego do Regionalnych Instalacji Przetwarzania odpadów komunalnych – mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów zmieszanych, a także jako instalacji zastępczej do czasu uruchomienia regionalnych instalacji, przetwarzania odpadów zielonych i bioodpadów (kompostowni) oraz składowisk odpadów powstających w procesie MBP i pozostałości z sortowania (składowisk).

7.6. Wytyczne określenia ustaleń zasad korzystania i rozwoju systemów infrastruktury technicznej w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

W planach miejscowych należy zapewnić możliwości rozwoju wszystkich sieci jak i ich eksploatacji, konserwacji i remontu. Urządzenia infrastruktury technicznej w miarę możliwości powinny być lokalizowane w terenach ogólnodostępnych. Lokalizacja na terenach działek prywatnych nie może powodować istotnego ograniczenia w możliwościach zagospodarowania nieruchomości.

Ustalenia planu miejscowego powinny umożliwiać docelowy rozwój sieci zgodnie z przyjętymi założeniami rozwoju sieci z ewentualnym wprowadzeniem rozwiązań tymczasowych.

Wskazane na rysunku Studium przebiegi projektowanych linii elektroenergetycznych 400 kV mogą ulegać uściśleniu na etapie opracowania planu miejscowego lub wydania decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.

8. Kierunki rozwoju i przekształceń infrastruktury społecznej

8.1. Zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych. Polityka mieszkaniowa Gminy

W zakresie zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych i poprawy warunków mieszkaniowych:

- 1) wskazuje się utrzymanie istniejącego zasobu mieszkaniowego oraz uzupełnienie braków w zakresie wyposażenia w instalacje techniczne oraz remonty, modernizację, i termomodernizację;
- 2) stwierdza się potrzebę realizacji budynków z lokalami socjalnymi – decyzja do podjęcia na poziomie programów społecznych;
- 3) wyznacza się nowe tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

8.2. Zaspokojenie potrzeb w zakresie oświaty

Istniejące placówki szkolne i przedszkolne wskazuje się do zachowania. Wskazuje się rozbudowę i wyposażenie istniejących placówek w obiekty i urządzenia służące realizacji funkcji oświatowych, w tym sal gimnastycznych, boisk itp. w zależności od rozwijających się potrzeb.

Konieczne jest monitorowanie zapotrzebowania na usługi przedszkolne oraz dostosowanie sieci placówek do zmieniających się potrzeb.

Realizacja innych nowych obiektów z zakresu oświaty możliwa jest w obszarach wskazanych na cele zabudowy usługowej lub mieszkaniowo-usługowej.

8.3. Zaspokojenie potrzeb w zakresie kultury, sportu, rekreacji i turystyki

Dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców Gminy z zakresu kultury, sportu i rekreacji wskazuje się:

- 1) rozbudowę placówek kulturalnych i poszerzenie ich oferty, w tym budowę świetlicy wiejskiej w Brwilnie;
- 2) wykorzystanie obiektów strażnic OSP dla pełnienia funkcji kulturalnych;
- 3) utrzymanie, rozbudowę placówek sportowych poprzez budowę infrastruktury sportowej: hal sportowych, boisk, trybun i pomieszczeń socjalnych oraz doposażenie istniejących placówek i rozszerzenie ich oferty;
- 4) realizację ciągów pieszych i dróg rowerowych;
- 5) adaptację zabytkowych obiektów na terenie Gminy na cele kulturalne lub związane z obsługą ruchu turystycznego;
- 6) tworzenie wysokiej jakości przestrzeni publicznej w Nowych Proboszczewicach;
- 7) poprawę jakości terenów zieleni;
- 8) utrzymanie tradycji organizowanych cyklicznie na terenie Gminy imprez (również plenerowych) oraz kreowanie nowych wydarzeń kulturalnych i sportowych.

Ze względu na walory przyrodnicze, historyczne i kulturowe wskazuje się wykorzystanie turystyki jako jednego z czynników rozwoju społecznego i gospodarczego Gminy. Dla realizacji powyższego kierunku wskazuje się:

- 1) utrzymanie wysokiego stanu czystości środowiska przyrodniczego;

- 2) lokalizację i rozwój terenów, na których możliwa jest realizacja usług związanych z turystyką: tereny sportu i rekreacji (US), terenów zabudowy turystyczno-rekreacyjnej (UTR), tereny zabudowy usługowej (U);
- 3) rozbudowę bazy turystycznej obejmującej:
 - a) bazę noclegową w postaci gospodarstw agroturystycznych, pól campingowych oraz hoteli i pensjonatów,
 - b) bazę gastronomiczną;
- 4) stworzenie kompleksowego serwisu informacyjno-promocyjnego oraz punktu informacji turystycznej;
- 5) wzmocnienie roli szlaków turystycznych przebiegających przez obszar Gminy i ich oznakowanie oraz realizacja nowych szlaków;
- 6) rozwój agroturystyki i wspieranie rozwoju gospodarstw ekologicznych;
- 7) kreowanie wizerunku Gminy jako miejsca atrakcyjnego dla inwestowania, zamieszkania i wypoczynku.

8.4. Zaspokojenie potrzeb w zakresie służby zdrowia i opieki społecznej

Dla zaspokojenia potrzeb w zakresie służby zdrowia i opieki społecznej oraz poprawy standardów świadczonych usług wskazuje się:

- 1) modernizację i ew. rozbudowę istniejących obiektów;
- 2) zwiększenie dostępności dla usług specjalistycznych poprzez poszerzenie oferty gabinetów specjalistycznych oferowanych w ramach umowy z NFZ;
- 3) rozwój specjalistycznych usług medycznych;
- 4) lokalizację żłobka – jako placówki publicznej lub prywatnej;
- 5) rozważenie lokalizacji obiektów stałego pobytu lub dziennego pobytu dla osób w starszym wieku;
- 6) rozszerzenie zakresu opieki nad dziećmi z ubogich rodzin i rodzin patologicznych;
- 7) likwidację barier architektonicznych – dostosowanie obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych.

8.5. Targowiska

Nie wyznacza się na terenie Gminy obszaru pod lokalizację targowiska.

9. Kierunki zabezpieczenia wymogów obronności i bezpieczeństwa państwa

Wskazuje się konieczność zapewnienia wymogów obronności i bezpieczeństwa państwa poprzez:

- 1) realizację zagospodarowania i uzbrojenia terenu z uwzględnieniem wymagań w zakresie ochrony przeciwpożarowej zgodnie z wymogami przepisów odrębnych z zakresu ochrony przeciwpożarowej;
- 2) zapewnienie zaopatrzenia w wodę w warunkach kryzysowych oraz budowę sieci wodociągowych o parametrach umożliwiających wykorzystanie sieci dla potrzeb gaśniczych;
- 3) zapewnienie ochrony sanitarnej wody pitnej w ujęciach wód z zabezpieczeniem ich hermetyczności i osłony przed skażeniami chemicznymi, a także niezawodności technicznej i monitoringu;
- 4) uwzględnienie, w podpiwniczeniach (lub odpowiednich pomieszczeniach parterowych) nowej zabudowy, zwłaszcza obiektów użyteczności publicznej, realizacji pomieszczeń o konstrukcji odpornej na zagruzowanie, z możliwością bezkolizyjnej i szybkiej adaptacji dla celów ochrony ludności w sytuacji zagrożenia, lub zapewnienie rezerwy terenów pod objekty ochronne;
- 5) przebudowę układu drogowego i modernizację istniejących dróg, dostosowanie ich parametrów do wymogów przepisów odrębnych;

- 6) respektowanie wymogów przepisów odrębnych, dotyczących lotnictwa, w zakresie oznakowania przeszkód lotniczych – uzgodnienie lokalizacji obiektów o wysokości powyżej 50 m n.p.t. z właściwymi organami.

W zakresie poprawy bezpieczeństwa ludności i jej mienia:

- 1) w granicach obszaru szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują zakazy oraz ograniczenia w zabudowie i zagospodarowaniu terenu zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu gospodarowania wodami;
- 2) w granicach obszarów osuwania się mas ziemnych oraz w odległości do 20 m od górnych krawędzi skarp nie należy lokalizować nowej zabudowy;
- 3) wskazuje się możliwość lokalizacji zakładów o dużym lub zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej wyłącznie na terenach obiektów produkcyjnych, składów i magazynów (P) oraz kształtowanie zagospodarowania zarówno na terenie zakładu jak i jego otoczenia w sposób pozwalający ograniczyć ryzyko wystąpienia poważnej awarii przemysłowej i jej ewentualne skutki;
- 4) utrzymanie i doposażanie instytucji wyspecjalizowanych w zapewnianiu bezpieczeństwa;
- 5) wskazuje się realizację i przebudowę układu komunikacyjnego z zastosowaniem rozwiązań poprawiających bezpieczeństwo użytkowników.

10. Obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego

10.1. Rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym

Dla realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym wskazuje się tereny: dróg publicznych, tereny infrastruktury technicznej (I), tereny cmentarzy czynnych (ZC), tereny sportu i rekreacji (US). Inwestycje celu publicznego mogą być również lokalizowane na wszystkich innych terenach zgodnie z ich przeznaczeniem i przeznaczeniem dopuszczalnym. Szczegółowe ustalenie lokalizacji inwestycji powinno nastąpić w planie miejscowym lub decyzji administracyjnej.

10.2. Rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym

Na dzień opracowania projektu Studium brak jest programów zawierających zadania rządowe, przewidziane do realizacji na obszarze gminy Stara Biała.

Zadania przewidziane do realizacji na terenie gminy Stara Biała zawarte są w *Planie zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego* (uchwała Nr 180/14 Sejmik Województwa Mazowieckiego z dnia 7 lipca 2014 r.) i obejmują:

- 1) budowę linii 400 kV Płock – Olsztyn Mątki;
- 2) rozbudowę stacji 400/110 kV Płock – inwestycja w trakcie realizacji;
- 3) rozbudowę gazociągu Rembelszczyzna – Gustorzyn (budowa trzeciego rurociągu) – inwestycja zrealizowana;
- 4) budowę drogi ekspresowej nr 10 (Szczecin – Płock – Płońsk) w przebiegu wg KPZP;
- 5) droga wojewódzka nr 559: budowę obejścia miejscowości Maszewo Duże (oraz Sikórz i Brudzeń);
- 6) rozbudowę skrzyżowania drogi wojewódzkiej nr 559 z drogą powiatową nr 2907W w kierunku m. Wyszyna m. Mańkowo;
- 7) budowę telekomunikacyjnej sieci szkieletowo-dystrybucyjnej oraz dostępowej w ramach projektu „Internet dla Mazowsza” – inwestycja w trakcie realizacji;
- 8) poprawę bezpieczeństwa powodziowego stopnia wodnego Włocławek przez rozbudowę zapory bocznej Borowiczki i wałów wstecznych Słupianki i Rosicy oraz przebudowę zapory Jordanów-Tokary-Radziwie w gminach: Gąbin, Słupno, Płock, Nowy Duninów, Stara Biała – inwestycja w trakcie realizacji;

- 9) modernizację zbiorników wodnych w Srebrnej i Maszewie, modernizacja stawów rybnych, budowa systemu melioracyjnego – nawodnienia podsiąkowego, budowa urządzenia korytowego Brwilno;
- 10) prowadzenie prac studialnych i projektowych dla budowy linii Kolei Dużych Prędkości (KDP) Warszawa – Płock – Włocławek – Bydgoszcz – Gdańsk;

Wśród inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym zapisanych w PZPW na terenie Gminy wymieniono m.in. budowę drogi ekspresowej nr 10 (Szczecin – Płock – Płońsk) w przebiegu wg KPZP. PZPW ustala budowę drogi ekspresowej S10 w przebiegu przez gminy: Mochowo, Gozdowo i Bielsk, czyli z pominięciem gminy Stara Biała. W związku z powyższym w Studium w granicach Gminy nie wyznacza się przebiegu projektowanej trasy S 10.

Na rysunku Studium wskazano orientacyjny przebieg projektowanych urządzeń infrastruktury technicznej (dróg, linii elektroenergetycznych oraz telekomunikacyjnych). Pozostałe inwestycje będą lokalizowane w obszarze Gminy zgodnie z przeznaczeniem terenów. Szczegółowe ustalenie lokalizacji inwestycji powinno nastąpić w planie miejscowym lub decyzji administracyjnej.

11. Tereny zamknięte i ich strefy ochronne

Tereny zamknięte w rozumieniu przepisów odrębnych z zakresu prawa geodezyjnego i kartograficznego na terenie gminy Stara Biała ustanowiono w związku z przebiegiem linii kolejowej nr 33 relacji Kutno – Brodnica. Obejmują one następujące działki – obr. Bronowo Nowe: dz. nr ew. 11; obr. Bronowo Zalesie: dz. nr ew. 79,150; obr. Ogorzelice: dz. nr ew. 12; obr. Proboszczewice Nowe: dz. nr ew. 123; obr. Trzepowo Nowe: dz. nr ew. 21/2, 21/6, 21/7, 21/8, 21/9, 21/10, 21/11, 21/12, 21/13, 21/14, 21/19, 21/20, 21/21, 21/22, 21/23, 21/24, 21/25, 21/26, 21/27, 21/28. Strefy ochronnej terenów zamkniętych nie wyznaczono.

W przypadku dokonania weryfikacji granic terenów zamkniętych, stwierdzenia zbędności części terenu dla potrzeb prowadzenia ruchu kolejowego, dopuszcza się zagospodarowanie terenów wyłączonych z terenów zamkniętych na inne cele, w szczególności stanowiące kontynuację zagospodarowania w ich bezpośrednim sąsiedztwie (m.in. tereny magazynowo-składowe, tereny zieleni urządzonej).

12. Obszary pomników zagłady i ich strefy ochronne

W granicach Gminy nie są zlokalizowane Pomniki Zagłady, o których mowa w przepisach odrębnych z zakresu ochrony terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. z 1999 r. Nr 41, poz. 412 z późn. zm.).

13. Obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości

Nie wskazuje się w obszarze Gminy obszarów wymagających przeprowadzenia scalenia i podziału nieruchomości. Scalenie i podział mogą być dokonane w obszarach rozwoju urbanizacji w zgodzie z przepisami odrębnymi dotyczącymi gospodarki nieruchomościami.

14. Zamierzenia i obowiązki planistyczne Gminy

14.1. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

Na podstawie przepisów odrębnych z zakresu cmentarzy i chowania zmarłych, sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe dla terenów lokalizacji cmentarzy. W Studium wskazano teren dla rozbudowy cmentarza w miejscowości Nowe Proboszczewice. Realizacja celu publicznego, jakim jest założenie

i utrzymanie cmentarza wymaga sporządzenia wyprzedzająco planu miejscowego. Inne tereny, dla których sporządzenie planu miejscowego jest obowiązkowe na podstawie przepisów odrębnych (park kulturowy, strefa „A” ochrony uzdrowskiej), na terenie Gminy nie występują.

Nie wyznacza się obszarów wymagających przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, dla których wymagane jest sporządzenie planu miejscowego.

14.2. Obszary, dla których Gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego

Gmina powinna przystąpić do sporządzenia planów miejscowych w zakresie:

- 1) ustalenia przeznaczenia i określenia sposobów zabudowy i zagospodarowania:
 - a) terenów zurbanizowanych, zwłaszcza obszaru Nowych Proboszczewic (w tym obszarze przestrzeni publicznej), Białej, Mańkowa oraz Ludwikowa,
 - b) terenów, w stosunku do których w Studium zmieniono dotychczasową politykę przestrzenną:
 - terenów, dla których planuje się zmianę przeznaczenia na cele nierolnicze,
 - obszarów wymagających przekształceń i rehabilitacji,
 - terenów, dla których obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego o ustaleniach polityki przestrzennej niezgodnej z zapisaną w Studium;
- 2) zastąpienia obowiązujących planów w celu dostosowania zapisów planów do aktualnych wymogów przepisów dotyczących m.in. planowania przestrzennego i ochrony środowiska.

14.3. Obszary dla których planowana jest zmiana przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze oraz leśnych na cele nieleśne

Część terenów, która została wskazana w Studium do rozwoju zabudowy jest użytkowana w sposób rolniczy lub leśny i w planach miejscowych nie była przeznaczona na cele inwestycyjne (tzn. inne niż rolnicze lub leśne). Dla części tych terenów może zaistnieć konieczność uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia na cele nierolnicze lub nieleśne, na etapie sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu ochrony gruntów rolnych i leśnych. Grunty planowane do zmiany przeznaczenia na cele nierolnicze lub nieleśne oznaczono na rysunku Studium.

15. Wnioski do polityki przestrzennej sąsiednich gmin i województwa

W zakresie współpracy z sąsiednimi gminami za najważniejsze kierunki działań uznaje się wzmocnienie i tworzenie wielokierunkowych powiązań w zakresie: ochrony środowiska przyrodniczego, ochrony krajobrazu, realizacji infrastruktury technicznej, infrastruktury drogowej, komunikacji publicznej, gospodarki odpadami oraz ochrony przeciwpowodziowej.

Osiągnięcie celów długoterminowych w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego możliwe będzie poprzez współpracę w zakresie wspólnej promocji regionu – wspólnej organizacji imprez kulturalno-społecznych, budowie spójnych systemów informacji przestrzennej – turystycznej i inwestycyjnej.